DE NACHTGEZICHTEN VAN ZACHARIA

DOOR

J. DOUMA

UITGAVE VAN J. H. KOK TE KAMPEN

BS 1665 .D685 1924
Douma, Jan (1873-)
De nachtgezichten van
Zacharia

PRTS
Discarded

Puritan Reformed
Theological Seminary
2965 Leonard Street NE
Grand Rapids, MI 49525

DE NACHTGEZICHTEN VAN ZACHARIA

b12103263

BS
1665
.D685
1924

DE NACHTGEZICHTEN VAN ZACHARIA

DOOR

J. DOUMA

Dienaar des Woords te 's Gravenhage

UITGAVE VAN J. H. KOK TE KAMPEN

Gods Woord is ons gegeven om ons wijs te maken tot zaligheid. En daarom is de Heilige Schrift, zooals Dr H. Bavinck ergens zegt, „geen dor verhaal en geen oude kroniek, maar zij is het altijd levende, eeuwig jeugdige woord, dat God nu in dezen tijd en altijd door tot Zijn volk laat uitgaan. Zij is de altijd voortgaande sprake Gods tot ons" (Geref. Dogm. I, 405). Met nadruk geldt dit ook van het profetisch woord, waarin de Heere het program heeft geteekend van Zijn werk in het Koninkrijk der hemelen en in de wereld. In dit boek heb ik gepoogd eenige lichtstralen op te vangen, welke een belangrijk gedeelte der profetie laat vallen op het leven ook van onzen critieken tijd.

J. DOUMA.

's Gravenhage, Maart 1924.

Digitized by the Internet Archive
in 2023 with funding from
Kahle/Austin Foundation

https://archive.org/details/denachtgezichten0000doum

I. LESSEN VAN HET VERLEDEN

EEN PROFEET DES HEEREN.

In de achtste maand, in het tweede jaar van Darius, geschiedde het Woord des Heeren tot Zacharia, den zoon van Berechja, den zoon van Iddo, den profeet.

ZACHARIA 1 : 1.

Israel is door de ballingschap niet geheel ten onder gegaan. De Heere heeft Zich Zijn volk bewaard. Daardoor behield het overblijfsel zijn eigen karakter, al leefde het verstrooid tusschen de volkeren der wereld. Ter bestemder tijd werd Daniels gebed om verlossing verhoord. De Perzische koning Cyrus schonk de vrijheid naar Kanaän weder te keeren en moedigde daartoe zelfs aan. 42360 Joden met ruim 7000 knechten en dienstmaagden gaven aan zijn opwekking gehoor. Onder leiding van Zerubbabel den vorst, een nakomeling van David, en van Jozua den hoogepriester trokken zij uit Babel weg in het jaar 538 vóór Christus. Na een voorspoedigen tocht van ongeveer vier maanden was deze volksverhuizing volbracht.

Zij beginnen een nieuw leven in het oude land. Dat begin is goed en schoon. Zij danken en bidden uit de volheid des harten. Van blijdschap kunnen zij het bijna niet gelooven: als de Heere de gevangenen Sions wederbracht, waren wij gelijk degenen die droomen! Toen werd onze mond vervuld met lachen en onze tong met gejuich; toen zeide men onder de heidenen: de Heere heeft groote dingen aan dezen gedaan. In hunne vreugde om hun eigen terugkeer vergeten zij de achtergebleven broederen niet, met wie zij zich één gevoelen.

Daarom smeeken zij: o Heere, wend onze gevangenis gelijk waterstroomen in het zuiden. Zien zij op de schier bovenmenschelijke taak, waarvoor zij staan, dan is een zaaien met tranen hun deel. Nochtans zijn zij zaaiers in hope, want zij verwachten den oogst uit de goede hand huns Gods. Eerlang zullen zij juichend de schoven dragen in de schuren! Ps. 126.

In het land der vaderen wil dit volk voortaan alleen den God der vaderen dienen. Het leeft in hun hart zoo spoedig mogelijk den eeredienst te herstellen. Wel kunnen zij niet terstond met den tempelbouw een aanvang maken, want na hunne aankomst hebben zij zich eerst verspreid om de plaatsen op te zoeken, waar hun geslacht voorheen had gewoond en zijn zij uiteraard in beslag genomen door de noodzakelijke bemoeiingen om zich een eigen woning in te richten en den akker te bewerken. Maar weldra verzamelen zij zich als een eenig man te Jeruzalem en bouwen op de oude plaats, waar eenmaal Gods heerlijk heiligdom had gestaan, alvast het brandofferaltaar. Het loofhutten feest wordt gevierd en de offers worden weder dagelijks gebracht.

Doch dit is hun niet genoeg. Zij moeten een tempel hebben! Eenparig besluiten zij tot den bouw. De aanstalten zijn spoedig gemaakt: reeds waren de eerste bijdragen geschonken, thans kunnen de bouwlieden worden aangenomen en met de Feniciers wordt een overeenkomst getroffen aangaande de levering van cederhout. Na deze voorbereidende maatregelen vangen zij reeds in het tweede jaar hunner aankomst met den eigenlijken bouw van den nieuwen tempel aan. Onder het trompetgeschal der priesters in feestgewaad en den beurtzang der Levietenkoren wordt het fundament gelegd. Vele ouden weenen, want zij herinneren zich met diepen weemoed den eersten tempel en daarbij vergeleken is dit werk zoo nietig in hunne oogen. Doch de anderen, waarvan de meesten in Babel geboren en opgegroeid zijn, verheffen hunne stem met gejuich, want zij zijn blijde met hetgeen zij hebben. Onder hen is de geest voortreffelijk. Zij erkennen, dat de weldadigheid des Heeren tot in eeuwigheid is over Israel, Ezra 3. Een nieuwe dageraad licht aan en daarom beginnen zij met grooten moed.

Zal het zoo voortgaan?

Ach, weldra komt de terugslag. Zij zijn menschen van gelijke be-

wegingen als wij. De eb volgt op den vloed. Allengs vertoonen zich de teekenen eener geestelijke malaise. Na de aanvankelijke opgewektheid komt de inzinking, waardoor hun ijver verslapt.

Bovendien zijn de uitwendige omstandigheden hun niet gunstig. De moeilijkheden blijven niet uit. Zij gaan daarvoor uit den weg. Tegenkanting staalt niet, maar breekt hun kracht. Zij hebben te worstelen met den vinnigen tegenstand der Samaritanen. Dezen hadden hunne medewerking aangeboden, doch waren afgewezen met een beroep op het uitdrukkelijk bevel van Cyrus. Israel vreest voor verbastering en zoekt in zijn isolement zijne kracht. Hierover zijn de Samaritanen verbitterd. Zij zinnen op wraak, huren raadslieden tegen de Joden, maken hen door listige aantijgingen verdacht bij het Perzische hof, plegen zelfs geweld en weten ten slotte met al hun intrigues gedaan te krijgen, dat er een bouwverbod wordt uitgevaardigd, Ezra 4.

Alles slaat hun tegen. Jaar op jaar wordt de hoop des landmans beschaamd. Het misgewas maakt hen moedeloos. Het geestelijk leven gaat kwijnen. De overheerschende stemming wordt dof. Zij vervallen tot onverschilligheid. Ten laatste neemt hun egoïsme geheel de overhand en zorgen zij alleen voor zichzelf. Gevolg van dit alles is, dat de voortbouw van den tempel wordt gestaakt. De wedergekeerden laten zich door de beproevingen gemakkelijk belemmeren. Wel hebben zij geld genoeg om op de voorvaderlijke erve zelf in gewelfde huizen te wonen, doch het huis des Heeren blijft woest. Vijftien jaren ligt het werk stil en steeds weer verontschuldigt het volk zich vanwege den slechten tijd, Hagg. 1.

Maar dit mag zoo niet blijven.

Uit zichzelf zal Israel echter niet veranderen. Dan gaat het van kwaad tot erger. De Heere moet tusschenbeide komen. Zie, Hij maakt in Zijne genadige trouw bemoeienissen met het trage volk. Haggaï wordt door Hem gezonden om te bestraffen en te bemoedigen. In den Naam des Heeren roept hij het volk toe, dat zij hun hart eens op hunne wegen zullen zetten. Zij willen eerst betere tijden afwachten, vóór zij den bouw van het huis des Heeren hervatten. Doch dit is juist verkeerd. De geestelijke belangen moeten voorop gaan en de betere tijden zullen komen, wanneer zij gehoorzaam zijn. En dan behoeven zij zich over de geringheid van hun tempel niet te bedroeven,

want hij zal in heerlijkheid het prachtgebouw van Salomo overtreffen, omdat de Messias hier zal komen en de Heere in deze plaats vrede zal geven.

Deze opwekkende prediking van den trouwen Haggaï slaat in. Er komt beweging. Het volk erkent zijne zonde van nalatigheid en vreest voor het aangezicht des Heeren. Ook is er nieuwe bezieling gewekt. De hoop op het beloofde heil heeft de harten verlevendigd. De gewilligheid tot de daad wordt geboren. Na 23 dagen nemen zij den lang gestaakten tempelbouw opnieuw met kracht ter hand en weldra is de oprichting van het huis Gods weder de volkszaak bij uitnemendheid!

In dezen tijd nu zendt de Heere *Zacharia* tot Zijn volk om de bazuin aan den mond te zetten. Hij wordt als het ware aan Haggaï ter zijde gesteld. Beiden hebben ééne taak en één doel, al jagen zij het naar Gods bestel op onderscheiden wijze na.

Twee maanden nadat de Heere door den dienst van Haggaï Zijn Woord had doen hooren, treedt Zacharia op. Dat is *de achtste maand, in het tweede jaar van Darius*, achttien jaren na den terugkeer van Juda uit Babel, volgens onze tijdsbepaling de maand November van het jaar 520 vóór de geboorte van Christus.

Voor de kolonie der wedergekeerden is het een bij uitstek gewichtige tijd. Toch heeft Juda in die dagen naar de schatting der wereld weinig te beduiden. Het volk is onder de wereldmacht. Het heeft geen eigen koning uit Davids huis, naar wien men de jaren kan noemen. Wanneer de *tijd* van Zacharia's optreden wordt aangegeven, moet dit geschieden naar de regeeringsjaren van een vreemden overheerscher, Darius Hystaspes, den koning van het Perzische wereldrijk. Zulk eene tijdsaangifte wijst al dadelijk bij het begin van het boek op Juda's geringen staat.

Doch dit is slechts de ééne zijde. Hier staat ook iets tegenover. Dat zwakke overblijfsel ontvangt weder nieuwe woorden Gods! De tijd is voorbij, waarvan de psalmist klaagt: wij zien onze teekenen niet, er is geen profeet meer noch iemand bij ons, die weet, hoe lang, Ps. 74 : 9. Na de ballingschap gaat de openbaring weer door. De Heere zendt Zijn profeet! Alzoo heeft Hij in die dagen aan geen volk gedaan. Is dit niet groot?

Van Zacharia's *persoon* is weinig met zekerheid te zeggen. Hij draagt een naam, die onder Israel zeer geliefd was. Meer dan 30 malen komt deze naam in het Oude Testament voor. Men heeft hem vereenzelvigd met Zacharia, die gedood werd tusschen den tempel en het altaar, doch ten onrechte, want deze heeft veel vroeger geleefd, 2 Kron. 24 : 20 v.v. Onze profeet is de zoon van een zekeren Berechja. Er is geen reden om deze aanduiding voor een verkeerd toevoegsel te houden en evenmin om op grond van deze bijvoeging in hem denzelfden persoon te zien als in Jes. 8 : 2 genoemd wordt. Zacharia's grootvader is Iddo, het hoofd van eene priesterlijke familie, welke uit Babel wederkeerde, Nehem. 12 : 4. Evenals Jeremia en Ezechiel is hij dus van priesterlijke afkomst. Waarschijnlijk heeft hij zijn vader vroeg verloren en is hij in diens plaats getreden, zoodat hij in Ezra 5 : 1 en 6 : 14 en in Nehem. 12 : 16 de (klein)zoon van Iddo heet. Of hij ooit het priesterambt werkelijk heeft uitgeoefend, valt niet te bewijzen. Wel komt in zijn profetie de hooge waardij dezer bediening telkens uit.

Van zijne levensomstandigheden en zijn levenseinde is overigens niets bekend. Door sagen wordt zijne geschiedenis opgesmukt. Zoo zou hij aan Cyrus door een wonder zijne overwinning op Croesus hebben aangekondigd. De Joodsche traditie maakte hem tot lid der groote synagoge. Kerkvaders beweren, dat hij op hoogen leeftijd is gestorven en bij zijn medestrijder Haggaï begraven werd. Doch van dit alles staat niets vast. Zacharia deelt met onderscheidene anderen van de kleine profeten het lot, dat zijn persoon voor het nageslacht veelszins in het duister schuilt.

Is het nu opmerkelijk, dat wij van hemzelf eigenlijk zoo weinig weten, des te duidelijker treedt daardoor in het licht, dat het voor ons geheel en al aankomt op zijn *woord*. Het is niet de eerste vraag, wie het zegt, maar wàt er gezegd wordt. Welnu, het profetisch woord is evenals dat der apostelen niet eens menschen woord, doch waarlijk het Woord van God. De profetie is voortijds niet voortgebracht door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken, 2 Petri 1 : 21.

Zacharia is hiervan diep overtuigd. Was hij nog jong, ongeveer 20 jaar zooals sommigen vermoeden, toen hij zijne taak aanvaardde?

Wie zal het uitmaken? Doch niet twijfelachtig is het, dat hij zich ten volle bewust is van zijne goddelijke roeping. Hij gist niet, maar hij weet: ik ben een profeet des Heeren. Hij treedt niet op uit eigen beweging en hij ontleent zijn gezag niet aan zijn familie noch aan zijn stand, doch *het Woord des Heeren geschiedde* tot hem en alzoo is hij niets anders dan de mond Gods tot het volk. Het is niet nader beschreven, langs welken weg en op welke wijze hij de eerste openbaring ontvangt. Doch waar zij tot hem komt, hetzij door inwendige verlichting, hetzij door inspraak, of hoe dan ook, staat het bij hem onwrikbaar vast, wanneer hij geeft wat hij ontvangt: ik breng Gods Woord! Telkens en telkens vindt gij in zijn boek de nadrukkelijke verklaring: alzoo spreekt de Heere! en daarom mag hij geloof vragen.

Zóó moeten ook wij, die vele eeuwen later leven, tegenover de profetie van Zacharia staan. Wij hebben haar te aanvaarden als de onfeilbare Godsopenbaring. Van haar geldt hetzelfde als Zacharia zegt van het getuigenis zijner voorgangers: zijn het niet de woorden, welke de Heere uitriep door den dienst der vorige profeten? hoofdst. 7 : 7. Wanneer gij haar geloovig moogt aannemen, is zij voor u niet maar een historische oorkonde, doch het levend Woord van God, dat altoos actueel blijft, nooit zijne toepasselijkheid verliest en ook tot het volk in onze felbewogen dagen zooveel te zeggen heeft. Wie biddend om de verlichting des Heiligen Geestes acht geeft op dit profetisch woord, vindt hier een licht, dat schijnt in eene duistere plaats en dat hem tot eene lamp wordt voor zijnen voet op moeilijke wegen.

KEERT WEDER TOT MIJ!

De Heere is zeer vertoornd geweest tegen uwe vaderen. Daarom zeg tot hen: alzoo zegt de Heere der heirscharen: keert weder tot Mij, spreekt de Heere der heirscharen, zoo zal Ik weder tot ulieden keeren, zegt de Heere der heirscharen.

ZACHARIA 1 : 2, 3.

Welk eene forsche inleiding! Terstond plaatst zij op het rechte standpunt. Zacharia behoort niet tot de leiders, die eigenlijk geleid worden en de schare naar den mond praten om hun eigen positie te versterken. Hij is niet een volksman zooals menige demagoog, die speculeert op hetgeen de menschen gaarne hooren. Wel beweegt de profeet zich midden onder zijne volksgenooten en leeft hij in alles met hen mede, maar hij brengt alleen het Woord Gods over zonder meer. En hij verkondigt het zooals hij het van den Heere ontvangen heeft. Is het liefelijk, dan mag hij troosten; is het streng, dan moet hij vermanen. Geldt het de toekomst, dan opent hij een wijd uitzicht; raakt het de geschiedenis, dan werpt hij een terugblik op het verleden om daaruit de lessen te trekken voor het heden.

Nu behelst de allereerste Godsopenbaring, welke tot hem gekomen is, eene dringende *vermaning tot bekeering*. De Heere stelt van meetaf den eisch van een innerlijke en algeheele vernieuwing. Oprechte en standvastige wederkeering tot den Heere zal de weg zijn, waarop de vervulling der beloftenissen alleen met vertrouwen kan worden verwacht. Want de historie van het voorgeslacht wijst onmiskenbaar uit, dat het aangezicht des Heeren is tegen degenen, die kwaad doen.

In overeenstemming hiermede laat Zacharia zijn getuigenis hooren. Hij begint scherp en getrouw. Zonder omhaal van woorden gaat hij recht op het doel af. Hoe moet al dadelijk de eerste toon, dien hij aanslaat, het volk in de ooren geklonken hebben: *de Heere is zeer*

vertoornd geweest tegen uwe vaderen! Is het niet om van te schrikken?

Maar het is tot hun heil. Geen oogenblik toch mogen zij den waan voeden, dat een oppervlakkige indruk voldoende is. Daartoe wordt met één enkelen trek het historiebeeld der laatste honderd jaren geteekend, opdat zij zich voor den geest zullen roepen wat de vorige geslachten hebben doorgemaakt: de bedreiging der wassende wereldmacht, de verzwakking van Juda's zelfstandigheid, de ineenstorting van het rijk, de verwoesting van den tempel, de wegvoering in de ballingschap. Bij de herdenking van al die schrikkelijke gebeurtenissen moeten zij niet bij de tweede oorzaken blijven staan. Neen, zij hebben op te klimmen tot God, den oppersten Factor en den Rector aller dingen. Dàt is de eenige juiste geschiedbeschouwing.

Zeker, ook wij behoeven bij de groote ellenden onzer dagen de aardsche factoren niet uit het oog te verliezen, maar wij mogen allerminst de hand des Heeren vergeten. Wie ziet niet uit alle deze dingen, dat de Heere zulks doet? In de gerichten treffen ons niet de slagen van het noodlot, doch gevoelen wij de straffende hand Gods. Wat eenmaal stadhouder Willem V heeft gezegd, blijft nog altijd waarheid: de ware oorzaak onzer nationale rampen ligt in onze nationale zonden. Het zijn oordeelen Gods, welke de volkeren raken, ook ons volk. Dat mag niet worden verzwegen en dat moet niet worden bemanteld.

Zacharia wijst op deze oorzaak, als hij zegt: de Heere is zeer vertoornd geweest tegen uwe vaderen. Door zijne sterke uitdrukking wil hij te kennen geven, dat de Heere een geweldigen toorn gehad heeft. Die toorn was tegen de vaderen ontstoken om hun vormendienst en ongeloof, hun goddeloosheid en hardnekkigheid, hun afgoderij en bondsbreuk. Want de Heere staat niet als een ongevoelig toeschouwer tegenover de zonde. Zij randt Hem immers als God aan en zij tast Hem aan in Zijne eer en dit te vreeselijker, naarmate de betrekking tot Hem te nauwer is. Nu is Hij groot van goedertierenheid en kan Hij lang wachten in Zijn taai geduld. Zijn toorn is geen opvliegende drift, maar hij ontwaakt toch en moet ontwaken, omdat de Heere een heilig misnoegen heeft over de zonde. Hij is te rein van oogen dan dat Hij het kwaad zou aanschouwen. En het minst zal Hij de ongerechtigheid gedoogen in Zijn volk, dat Hij uit louter ontferming naar Zijn naam heeft genoemd en waaraan Hij ontelbare gunsten heeft bewezen, opdat

het uit dankbaarheid voor Hem zal leven. Wanneer nu dit volk tot overmaat van schuld den rechtvaardigen toorn des Heeren blijft tarten, ondervindt het, dat Hij een grimmig Wreker is. Inderdaad hebben de vaderen Hem getergd. Toen hebben zij moeten voelen, omdat zij niet wilden hooren. De maat werd vol en de lang gedreigde gerichten zijn over hen uitgestort.

Doch waartoe strekt deze herinnering? Heeft de Heere er soms een welgevallen aan, dat Zijn profeet de oude wonden openrijt door in het verleden te gaan wroeten? Dat zij verre! Gods oogmerk is geheel anders. Let slechts op het begin van vs. 3: *dáárom zeg tot hen!* Omdat de Heere Zich over de vaderen, die sinds lang of kort gestorven zijn, met een zwaren toorn vertoornd heeft, moet het thans levende geslacht zich in oprechtheid bekeeren en daarom wordt de vermaning bij hen aangedrongen met eene heilsverzekering: alzóó zegt de Heere der heirscharen: *Keert weder tot Mij, spreekt de Heere der heirscharen, zoo zal Ik weder tot ulieden keeren, zegt de Heere der heirscharen.*

Hoe moet ik dit verstaan? Mag ik in dit woord lezen, dat de Heere voor niets acht hetgeen er aanvankelijk onder Juda was geschied en dat Hij geene rekening houdt met de kentering, welke als vrucht van Haggaï's optreden te constateeren viel? Volstrekt niet. Gij weet toch ook wel, dat er niet slechts een eerste bekeering is, doch evenzeer een voortgezette, dagelijksche bekeering. Deze is niet op eenmaal voltooid, maar moet telkens opnieuw plaats grijpen. En de eerste bekeering moet een waarachtige, principieele, alles vernieuwende bekeering zijn, anders is zij evenals het tijdgeloof niet meer dan eene morgenwolk.

Welnu, er is onder Zacharia's volk in zijn geheel genomen iets groots gebeurd. Er kwam eene geestelijke opwekking. Het volk stond op uit zijne lauwheid en traagheid. De religieuse ijver ontwaakte. De harten en de handen werden gewilliger tot den dienst des Heeren en de herbouw van den tempel is weder aangevat.

De Heere was ook begonnen. Hij had het volk teruggebracht en Hij heeft het beveiligd. Hij verwekte den geest van de voorgangers en van het gansche overblijfsel. Op den aanvankelijken omkeer in gezindheid en houding heeft Hij onmiddellijk het antwoord Zijnerzijds gegeven door hen Zijn bijstand te verzekeren: Ik ben met ulieden, spreekt de Heere, Hagg. 1 : 13, 14.

Maar nu moet het bij hen zoo blijven en het moet voortgaan van kracht tot kracht. Bovenal is het noodig, dat zij komen tot geestelijke verdieping. Het moet hun eene zaak des harten zijn. En daarbij: zij zijn nog niet aan het eind. Zij gorden zich pas aan tot den strijd en zij mogen zich niet beroemen als wie zich losmaakt. Zij worden bedreigd door geestelijke gevaren: door de zelfgenoegzaamheid, wanneer zij er prat op gaan het reeds zoo heerlijk ver te hebben gebracht; door de eigengerechtigheid, wanneer zij meenen zich in Gods oog verdienstelijk te maken; door de oppervlakkigheid, wanneer zij zich verloopen in uitwendigheden. Zullen zij niet wederom verflauwen, dan moet het eerstmaal en altoos opnieuw bij hen wezen een echte bekeering, welke zetelt in het hart en openbaar wordt in woorden en werken. Deze is allereerst eene zinsverandering en daardoor bestaat zij ook in eene wegsverandering. Zij omvat den inkeer tot zichzelf, den afkeer van de zonde en den heenkeer tot den Heere. Vandaar die ernstige en welmeenende roepstem: *Keert weder tot Mij!*

Doch welk verband bestaat er tusschen dezen geeischten wederkeer des volks en den beloofden wederkeer Gods? Ieder gevoelt, dat het meer is dan eene op zichzelf treffende woordspeling, wanneer de Heere op Zijn eisch terstond laat volgen: *zoo zal Ik weder tot ulieden keeren.* Hier is eene wisselwerking!

Moet de bekeering van de zijde des menschen den terugkeer des Heeren met Zijn zegen misschien verdienen? Hoe kunt gij het denken? Vergeet niet, dat de Heere met dit volk handelt in den weg van het genadeverbond. Daarin is de bekeering geen eigen werk van den mensch, maar eene gave van den Heiligen Geest. Evenmin is zij eene wettische voorwaarde, welke wij vooraf behooren te vervullen eer de Heere met ons te doen wil hebben. Doch zij is naar het goddelijk welbehagen, waardoor Hij den mensch op redelijke wijze bewerkt, de weg, waarlangs Hij hem brengt tot de overige genadeweldaden van Zijn verbond. Alzoo wordt ons hier een tweeledig wederkeeren voor oogen gesteld. God en de mensch keeren zich weder tot elkander. In den Middelaar der verzoening en der vereeniging ontmoeten zij elkander om nooit meer te scheiden: God met Zijn gunst en gij met uw dienst!

Deze voorstelling vinden wij overal in de Heilige Schrift. Zoo zegt David tot Salomo: indien gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden

worden; maar indien gij Hem verlaat, Hij zal u tot in eeuwigheid verstooten, 1 Kron. 28 : 9. Niet anders betuigt Azaria voor Asa en zijn volk: de Heere is met ulieden, terwijl gij met Hem zijt en zoo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden; maar zoo gij Hem verlaat, Hij zal u verlaten, 2 Kron. 15 : 2. En Jacobus vermaant de gemeente: genaakt tot God en Hij zal tot u genaken, Jacob. 4 : 8. De oude Kantteekenaren hebben deze wederkeerige betrekking duidelijk omschreven in hunne opmerking: „God keert Zich tot ons, wanneer Hij ons doet gevoelen de vrucht onzer gebeden; wij keeren ons tot den Heere, als wij in waar geloof en met hartelijk berouw onzer zonden Zijne genade verzoeken; doch dit hebben wij van onszelven niet, maar God de Heere moet het ons geven, gelijk er staat: Heere, bekeer mij, zoo zal ik bekeerd zijn, Jerem. 31 : 18."

Hoezeer is dit den Heere ernst!

Hebt gij wel opgemerkt, dat in dit ééne vers niet minder dan drie malen de naam *Heere der heirscharen* wordt gebezigd? Ontzaglijke gedachte: wie is het, die u tot bekeering roept? Niet een nietig mensch, maar de geduchte God des hemels en der aarde. Hij komt geenszins tekort, als gij u tot Hem niet wilt keeren, want Zijn naam leert ons, dat Hij de Heere is van de tallooze heirscharen der engelen, over wier legioenen Hij vrijmachtig beschikt. Maar voor uw heil is het noodig, dat gij niet buiten Hem leeft en ver van Hem wegzwerft. Om uwer ziele zaligheid moet gij u tot Hem keeren met uw gansche hart en met Hem in verzoende betrekking staan door den eenigen Borg om Hem lief te hebben en te dienen met al uwe kracht. Het is verschrikkelijk dit te miskennen. Toch vermeerdert helaas! menigeen juist hierdoor zijne schuld. Op geestelijk gevoelloozen stuiten de aangrijpendste roepstemmen af. Onder de ontroerendste prediking blijven zij vaak gedachteloos. De hemel lokt hen niet. De hel verschrikt hen niet. Zij weten niet wat zij zien, want de zin voor het heilige ontbreekt. Hun oordeel is verduisterd. O, werp u voor den Heere neder! Leef toch niet langer zoo lichtvaardig en biddeloos voort! Smeek Hem om een open oog, een nieuw hart, een ander leven!

Gij wordt geroepen u te bekeeren niet maar tot het goede, het schoone en het edele, maar tot den Heere der heirscharen. Wanneer gij slechts vermaand werdt u tot de deugd te bekeeren, zoudt gij reeds

een dwaas zijn, als gij het niet deedt, want zij is waard te worden nagevolgd. Maar zij kan hare beleediging niet wreken aan wie haar versmaadt. Doch de Heere der heirscharen kan verpletteren wie Hem den nek toekeert. Is Hij niet een levend God? Hij wil niet, dat gij Hem wederstaat. En Zijne oogen zien naar waarheid. Hij kan u verstooten en zie, Hij roept u — tot Zich! Maar het is Hem niet onverschillig, hoe gij komt. Door al de millioenen engelen wordt Hij met blijdschap vrijwillig gediend. Mag Hij er dan geen aanspraak op maken, dat gij Hem ongeveinsd en onverdeeld zijt toegewijd? Zeker, gij wijkt reeds veel te lang en veel te ver af; gij moet u weder tot den Heere keeren, gij moogt niet anders; gij hebt geen recht om onbekeerd te blijven.

Toegestemd — maar wie is tot deze dingen bekwaam? Misschien zegt gij bij uzelf: ik niet. Ik ben niet bij machte mijn hart om te zetten en mijn leven werkelijk te veranderen. Ik erken, dat ik mij moet bekeeren, doch ik kan het niet.... Waarlijk? Gevoelt gij dit in uwe ziel? Heil u: zeg het niet alleen tot uzelf, zeg het óók tot God! Neem dan deze woorden met u: Heere, ik moet mij tot U bekeeren, want Gij zijt het waardig. Maar ik kan van nature niet en ik wil niet. Ik sta mijzelf in den weg. Ik ben het ook niet waardig, dat Gij mij die onschatbare weldaad zoudt bewijzen, dat ik tot Uw kind word aangenomen en een kinderhart ontvang. Toch kan ik er niet buiten. Ach, maak mij dan als een der minsten en doe het om Uws Zoons wil!

En hoor dan, wat de Heere spreekt, opdat uwe ziel moge leven. Als Hij Zijn rechtmatigen eisch stelt, heeft Hij Zijn laatste woord nog niet gesproken. Dan volgt de liefelijke verzekering nog: *Ik zal tot u wederkeeren!* Eisch en belofte gaan samen. Nu moogt gij komen. De Heere Zelf vergunt het. Ja, de bekeering is eene genadige vergunning! Vreesachtige, grijp deze sterkte aan. Gij durft niet naderen vanwege het gevoel uwer zonden. Gij kunt niet op de rechte wijze komen, omdat de verdorvenheid u omklemd houdt. Maar nu volbrengt de Heere aan u wat gij niet kunt doen. Hij werkt Zelf in u de bekeering door Zijn Heiligen Geest. Hij verwekt het ware schuldbesef en leidt in de diepte der verootmoediging. Hij wendt u om, zoodat gij heilbegeerig op het kruis van Christus ziet. Hij doet u opstaan en tot

den Vader gaan. Hij blijft u trekken, opdat gij niet zult rusten eer de scheiding is weggenomen en de gemeenschap met God is verkregen. Hij maakt uwe ziel levend om gedurig werkzaam te wezen met Zijne beloften. Hij vernieuwt uw gemoed, waardoor gij een vermaak krijgt in Zijne wet naar den inwendigen mensch. Hij leert u met de zonde breken en tegen de zonde strijden om standvastig te gaan in Zijne wegen. Zijne liefde wil dit alles bewerken. Zijn vermogen ontzegt het Hem niet, want Hij kan wat Hij wil. Hij is de Heere der heirscharen, de Almachtige, Die het ook doen zal.

Welk een voorrecht is het nu, dat Hij als de Heere der heirscharen wederkeert! Hij vangt aan, Hij zet voort en Hij voltooit. Als Hij wederkeert, volmaakt Zijne komst ons heil. Het is zoo onuitsprekelijk goed nabij God te zijn. Het is zoo veilig onder Zijne vleugelen te verkeeren. Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen. Ik zal tot den Heere zeggen: mijne Toevlucht en mijn Burg! mijn God, op Wien ik vertrouw! Wie aan Zijn hart mag schuilen, behoeft te vragen noch te vreezen. Er is geen rijker zegen dan Hem tot Vriend en tot Vader te hebben.

Er is ook niets, dat noodzakelijker is. Daarom moest Zacharia hiermede beginnen. Zijn volk had hieraan het allermeest behoefte. En nòg komt het hierop boven alle dingen aan. Voor ons èn voor ons volk. Al wat minder is, is niet genoeg. Slechts in wederkeer tot den Heere ligt ons behoud. Alleen in dien weg zal Hij met ons zijn. Daarom blijft het in de allereerste plaats behooren tot de profetische taak van Christus' kerk om overheid en onderdaan terug te roepen tot God en Zijn dienst naar het vrome woord uit ons oude volkslied:

Tot God wilt u begeven
Zijn heilzaam Woord neemt aan!

WEEST NIET ALS UWE VADEREN.

Weest niet als uwe vaderen, tot dewelke de vorige profeten riepen, zeggende: alzoo zegt de Heere der heirscharen: bekeert u toch van uwe booze wegen en uwe booze handelingen; maar zij hoorden niet en zij luisterden niet naar Mij, spreekt de Heere.

Uwe vaderen, waar zijn die? en de profeten, zullen zij in eeuwigheid leven? Nochtans Mijne woorden en Mijne inzettingen, die Ik Mijnen knechten, den profeten geboden had, hebben zij uwe vaders niet getroffen? zoodat zij wederkeerende zeiden: gelijk als de Heere der heirscharen gedacht heeft ons te doen naar onze wegen en naar onze handelingen, alzoo heeft Hij met ons gedaan.

ZACHARIA 1 : 4—6.

Van de dooden niets dan goeds! Hierin ligt een schoone trek. Het spreekt ons toe het liefst de aangename herinneringen in ons gemoed te bewaren. Dit komt overeen met onze neiging om het verleden te idealiseeren. En het biedt een tegenweer tegen de boosaardige zucht om de nagedachtenis te bezwadderen van iemand, die zich niet meer verdedigen kan. De liefde dekt met den mantel des zwijgens vele overtredingen toe.

Doch anderzijds valt het niet te ontkennen, dat bijkans nergens meer gelogen wordt dan naast een lijkbaar en aan een open graf. Vele gestorvenen worden na hun dood verheerlijkt, alsof zij ideaalmenschen geweest zijn, terwijl men bij hun leven geen goed woord voor hen kon vinden. Ook tegenover de dooden moeten wij eerlijk blijven!

Nu stemt het tot dankbaarheid, wanneer de vaderen een goed voorbeeld ter navolging hebben gegeven. Dan is het verstandig dit voorbeeld in het oog te houden en de voetstappen der vaderen te drukken. Izak handelde wijs, toen hij de historische lijn bleef volgen door de waterputten van Abraham weer op te graven en met de oude namen

te noemen, Gen. 26 : 18. David is het diep in de ziel gezonken, dat de vaderen hun vertrouwen niet te vergeefs op God hadden gesteld: tot U hebben zij geroepen en zijn uitgered; op U hebben zij vertrouwd en zijn niet beschaamd geworden, Ps. 22 : 6. En Salomo begeert een historischen zegen, wanneer hij bij de inwijding des tempels bidt: de Heere onze God zij met ons gelijk als Hij geweest is met onze vaderen, 1 Kon. 8 : 57.

Doch de waarheid bovenal! Wanneer de vaderen zijn afgeweken, mag dit niet worden verzwegen. Asaf doet het niet, wanneer hij ze een wederhoorig en wederspannig geslacht noemt; een geslacht, dat zijn hart niet richtte en welks geest niet getrouw was met God, Ps. 78 : 8. Stefanus doet het niet, als hij verontwaardigd vraagt: wien van de profeten hebben uwe vaders niet vervolgd? Handel. 7 : 52.

En Zacharia doet het ook niet. Getrouw aan zijn last stelt hij aan de nakomelingschap het beeld van het voorgeslacht voor den geest. Hij toont het niet om den mensch te verheerlijken of om familietrots aan te blazen. Hij streelt en vleit niet. Hij verbloemt en vergoelijkt evenmin. Hij is der waarheid ten volle getrouw en hij laat de vaderen zien zooals zij werkelijk geweest zijn. Ach, hij kan hen niet ter navolging voorstellen. Dat is wel pijnlijk en tragisch, maar het is nu eenmaal niet anders. Want zij waren goddeloos. Zij verwierpen hunnen God en verbraken Zijn verbond. Zij joegen hittig den dienst hunner afgoden na. Zij stelden vleesch tot hunnen arm en vertrouwden tegenover de dreigingen Gods op een rietstaf. Ook wanneer zij nog een zekere mate van godsdienstigheid hadden, zooals in de dagen van Jeremia, toen er priesters in overvloed waren en offers in menigte gebracht werden, genazen zij toch de breuk op het lichtst en luisterden zij gaarne naar de valsche vrede-roepers.

De Heere heeft het hun aan roepstemmen waarlijk niet doen ontbreken. *De vorige profeten riepen, zeggende: alzoo zegt de Heere der heirscharen; bekeert u toch van uwe booze wegen en uwe booze handelingen!* Die trouwe Godsgetuigen vóór de ballingschap hebben hen letterlijk gebeden en gesmeekt den weg der zonde te verlaten. Zij hebben het luide uit de keel *geroepen*. Hunne stemmen smolten alle samen in één koor. Sla hunne profetieën op, onverschillig uit welken tijd en gij zult zien, dat het altoos op hetzelfde neerkomt:

bekeert u toch van uwe booze *wegen*, d.i. uwe doorgaande zondige levenswijs. Zij bleven niet in algemeenheden hangen, maar zij détailleerden en daalden in bijzonderheden af. Zij wezen de zondaren op hunne slechte gedragingen en vermaanden: bekeert u óók van uwe booze *handelingen!* Ja, de Heere heeft tegen Israel en tegen Juda door den dienst van alle profeten, van alle zieners betuigd, zeggende: bekeert u van uwe booze wegen en houdt Mijne geboden en Mijne inzettingen, naar al de wet, die Ik uwen vaderen geboden heb en die Ik tot u door de hand van Mijne knechten, de profeten gezonden heb, 2 Kon. 17 : 13.

Maar de vaderen deden het niet. Zij lieten zich niet vermanen tot hun behoud. Zij *hoorden* niet, doch hielden zich doof. Zij *luisterden* niet, want zij sloegen er geen acht op om het ter harte te nemen. Integendeel, zij versmaadden de profeten. En daarin hebben zij den Heere Zelf verstooten. Want wie een profeet verwerpt, verwerpt Dengene, Die hem gezonden heeft. Daarom zegt de Heere: de vorige profeten riepen tot de vaderen, doch deze hoorden niet en luisterden niet naar *Mij*. Zij hadden hun aangezicht hard gemaakt als een keisteen en zij hadden hun geweten toegeschroeid als met een brandijzer. Zij wilden zich niet tot den Heere wenden om den toekomenden toorn te ontvlieden, maar zij wandelden de ijdelheid na. Ziehier een getuigenis aangaande hen: de Heere, de God hunner vaderen zond tot hen door de hand Zijner boden, vroeg op zijnde om die te zenden, want Hij verschoonde Zijn volk en Zijne woning. Maar zij spotten met de boden Gods en verachtten Zijne woorden; zij verleidden zichzelven tegen Zijne profeten, totdat de grimmigheid des Heeren tegen Zijn volk opging, dat er geen heelen aan was, 2 Kron. 36:15, 16.

Doch dit alles is in Zacharia's dagen voorbij. Waarom moeten die donkere en droevige bladzijden uit de volkshistorie nog eens worden opengeslagen? Kunnen zijne tijdgenooten niet met recht en reden zeggen: wat gaat ons dit alles aan? Wij leven zooveel later. Het is nu een nieuwe tijd, het oude is verdwenen. Onze omstandigheden zijn geheel anders. Wij hebben niets aan die onvruchtbare herinneringen uit het verleden, wij kunnen met de dooden niet leven. Uit ons hart is de vraag gegrepen: *uwe vaderen, waar zijn die? en de profeten,*

zullen zij in eeuwigheid leven? Waren zij nog hier, dan zou het een ander geval zijn, maar zij kunnen niet meer onder ons komen om te zeggen, hoe het hun gegaan is. En de profeten evenmin. Kunnen zij eeuwig op de aarde leven? Immers neen. Zij zijn gestorven en zij kunnen thans niet meer aanwijzen, hoe hun dreigingen vervuld zijn. Hun mond is voor altijd gesloten en hunne plaats kent hen niet meer. Laat het verleden daarom rusten! De verwijzing naar lang vervlogen dagen heeft geen zin. Wij willen voorwaarts!

Ook heden ten dage beluisteren wij vele dergelijke stemmen. Menigeen staat midden in zijn tijd en ziet alleen op het heden. Hij zegt: er ligt eene groote kloof tusschen voorheen en thans. Wat in de laatste jaren heeft plaats gevonden, is niet maar een booze droom, die straks voorbij is en waarna alles weer in zijn oude voegen terugkeert. Neen, de wereld is radicaal veranderd. Wat geven ons dan al die oude histories? Wij zijn menschen van vandaag!

Het is zeer eenzijdig en oppervlakkig zóó te spreken. Want de geschiedenis houdt hare beteekenis, al verandert de wereld telkens van gedaante. Het verleden is niet uitsluitend te beschouwen als weggestorven, doch daarin ligt de verklaring van het heden. Daarin wortelt de boom van den tegenwoordigen tijd, gelijk in het nu wat worden zal. De tijden mogen veranderen, maar de mensch blijft dezelfde. De toestanden mogen wisselen, doch de Heere blijft Zichzelven gelijk. En Gods Woord verandert evenmin. Daarom blijft ook het profetisch woord uit vroeger eeuwen van waarde.

Zacharia moet dit met nadruk op den voorgrond stellen, als hij den arbeid onder zijn volk aanvangt met eene onderrichting van Godswege in de geschiedenis van hun eigen voorouders. De Heere antwoordt immers op de gemaakte tegenwerping: laat het waar zijn, dat de vaderen niet meer leven en de vorige profeten niet langer spreken: *nochtans Mijne woorden en Mijne inzettingen, die Ik Mijnen knechten, den profeten, geboden had — hebben zij uwe vaders niet getroffen? zoodat zij wederkeerende zeiden: gelijk als de Heere des heirscharen gedacht heeft ons te doen naar onze wegen en naar onze handelingen, alzoo heeft Hij met ons gedaan.*

Het woord blijft, al sterft de tolk. Het is gebleken, dat de Heere geen enkel van Zijne woorden, ook niet van Zijne bedreigingen, op

de aarde laat vallen. De vaderen hebben het zelf moeten erkennen. Die oude profeten waren de *knechten* des Heeren. Aan hen had Hij Zijne *woorden* geboden om deze uit te dragen onder het volk. En Zijne *inzettingen* had Hij hun in last gegeven, d.i. Zijne besluiten, welke eens voor altijd geldig zijn. In geval van hardnekkige afwijking en onboetvaardigheid zijn dit gerichtsbesluiten, Zef. 2 : 2. Zij werden als het ware den vaderen achterna gezonden en zij hebben hen op de hielen gezeten als eene vervolgende macht. Ten laatste hebben zij hen ingehaald, zooals Mozes reeds voorspeld had : al deze vloeken zullen over u komen en u vervolgen en u treffen, totdat gij verdelgd wordt, Deuter. 28 : 45. Toen hebben zij het tot hunne schade en schande gevoeld. Hun ongeloof en onwil konden hen niet vrijwaren. Zij hebben het toen *wederkeerende* bekend, d.i. zij kwamen tot inkeer door het gericht en zij hebben, overtuigd in hun geweten, moeten toestemmen : Gods woorden en inzettingen hebben ons *getroffen*. Hoor het klaaglied kermen : de Heere heeft gedaan, wat Hij gedacht had ; Hij heeft Zijn woord vervuld, dat Hij bevolen had van oude dagen ; Hij heeft afgebroken en niet gespaard, Klaagl. 2 : 17. En Daniel spreekt hetzelfde in zijn boetgebed uit : wij hebben de stem des Heeren onzes Gods niet gehoorzaamd, dat wij in Zijne wetten wandelen zouden, die Hij gegeven heeft voor onze aangezichten door de hand van Zijne knechten, de profeten. Maar geheel Israel heeft Uwe wet overtreden met af te wijken, dat zij Uwer stem niet gehoorzaamden ; daarom is over ons uitgestort die vloek en die eed, die geschreven is in de wet van Mozes, den knecht Gods, dewijl wij tegen Hem gezondigd hebben, Dan. 9 : 10 v.v.

Zoo zijn zij door het gericht tot bezinning gekomen. Zij hebben het in hun tijd openlijk moeten uitspreken. Thans echter zijn zij niet meer aanwezig om te kunnen getuigen van de waarachtigheid der woorden Gods. Daarom bestaat er gevaar, dat de leering uit hun zware lot spoedig vergeten wordt. Doch nu komt Zacharia en roept : gedenkt aan deze les uit de vaderlandsche geschiedenis ! Het verleden is een spiegel voor het heden. Er zijn onder u, die niet terugdenken noch vooruitzien. Als vreemdelingen staan zij in hun eigen tijd en passief laten zij zich door den stroom meevoeren. Er zijn ook anderen, die dieper willen leven, maar den weg niet kunnen vinden, in het heden

niet en in de toekomst nog minder. De feiten werken verwarrend. Alles loopt zoo vreemd.... Zie dan terug! zegt Zacharia.

Want de historie is niet een grillig spel van het toeval. Zij is niet eene aaneenschakeling van feiten zonder orde en plan. Zij wordt ook niet gevormd door de woorden en daden der menschen. Maar zij is de verwezenlijking van de gedachten Gods en de volvoering van het raadsplan des Heeren. Aldus ontraadselt de profeet de geschiedenis. Hij stelt haar in het rechte licht. Hij doet ons haar zien als met de oogen Gods. Hij toont ons daarin de gangen Gods.

Dáárom is de geschiedenis der vaderen vol van lessen voor de nakomelingschap. Zij predikt luide de goedheid en de getrouwheid des Heeren, Die Zijne almachtige hand over de ellendigen heeft uitgestrekt en hen verlost heeft ten dage hunner benauwdheid, wanneer zij tot Hem riepen. Maar zij getuigt niet minder krachtig:

Het is heilloos af te wijken van den levenden God! Zie het en zeg het niet pas, als het te laat is! Er zijn eeuwige waarheden. En daaronder is ook deze: God heeft èn houdt een gruwel aan den man des bedrogs. God deed èn doet Zijn toorn ontbranden tegen de kinderen der wederspannigheid. God stelde èn stelt Zich niet tevreden met eene halve bekeering. De vaderen hadden wel vele roepstemmen gehad, doch zij zaaiden onder de doornen. Is het wonder, dat de grimmigheid des Heeren heeft gebrand als een vuur, dat niemand blusschen kon, vanwege de boosheid hunner handelingen? Wie wind zaait zal storm oogsten.

De Heere vergeldt. Hij slaat niet in eene vlaag van opbruisenden toorn in den blinde weg en buiten de maat, maar Hij handelt in alles naar den Raad van Zijnen wil. En nu heeft Hij Zich voorgenomen ons te vergelden overeenkomstig onzen wandel: *gelijk als de Heere der heirscharen gedacht heeft ons te doen, naar onze wegen en naar onze handelingen, alzoo heeft Hij met ons gedaan.* Hij doet met ons gelijk wij met Hem. Wie mag Hem dan van onrechtvaardigheid betichten, als Hij het kwade bezoekt en het spoor der boozen doet vergaan? Wie God verlaat, heeft smart op smart te vreezen.

Gods Woord is onveranderlijk. Het blijft tot in der eeuwigheid. Misschien werd het eenmaal tot u gesproken door een mond, die sinds lang gesloten is. Maar daardoor verliest het zijne kracht niet.

Juda's vaderen zijn de onweerlegbare bewijzen geweest, dat het Woord Gods niet gebroken kan worden. En dat blijft zoo. Let op hun lot en bekeert u daarom! *Weest niet als uwe vaderen*, opdat gij niet desgelijks vergaat. Maakt u hunne ervaring ten nutte, want als gij in hun oude zonden terugvalt, zult gij dezelfde straf ondergaan als over hen is gekomen. Weest gewaarschuwd! Leeringen wekken, maar voorbeelden trekken. Wie wijs is, merke deze dingen en geve verstandig acht. Zoekt den Heere daarom met uw gansche hart en dient Hem met volvaardige trouw!

Op deze wijze moet de geschiedenis van onze vaderen aan onze kinderen worden voorgesteld. Dan leeren zij nog iets anders en iets meer dan feiten en jaartallen. Heil het kind, dat door het Christelijk onderwijs óók in de geschiedenis bovenal op de daden Gods wordt gewezen, opdat het zijne hoop op God moge stellen! En zóó moeten ook de ouderen de historie in gedachtenis houden van hun land en volk, hun geslacht en familie, hun gezin en persoon, opdat zij niet weder tot dwaasheid keeren, maar Gods geboden bewaren en Zijne loffelijkheden vertellen.

II. GEZICHTEN IN DE TOEKOMST

DE PROFEET DER HOPE.

Op den vier en twintigsten dag in de elfde maand (die de maand Schebat is), in het tweede jaar van Darius, geschiedde het Woord des Heeren tot Zacharia, den zoon van Berechja, den zoon van Iddo, den profeet, zeggende: ik zag des nachts, en ziet....

ZACHARIA 1 : 7, 8*a*.

Zacharia is bij uitnemendheid de profeet der hope.

Met Haggaï werkt hij samen in heerlijke harmonie. Hij brengt tot het volk zijner dagen dezelfde boodschap des Heeren en hij vuurt aan tot hetzelfde werk. Maar breeder en dieper dan Haggaï gaat hij in op de groote tijdvraag, welke het hart in beroering brengt.

Wat toch is het geval? Volgens het getuigenis der oude profeten zou de ballingschap het groote keerpunt brengen in de geschiedenis van Israel. Om zijne hardnekkige zonden moest het volk worden gestraft. Maar de Heere zou Zijn erfdeel niet in eeuwigheid verstooten. Hij zou hun hart vernieuwen, hun gevangenis wenden, hun verdrevenen vergaderen, hun land als een hof van Eden maken, hun Sion op den top der bergen vaststellen, hun tempel de plaats doen zijn, waarheen de heidenen opgaan — want hun Messias zal verschijnen! Nu zijn er reeds 18 jaren verloopen sinds den terugkeer uit Babel. En hoe langer hoe meer blijkt het, dat hetgeen de profeten vóór de ballingschap in hun perspectief langs ééne lijn hadden gezien, niet alles tegelijk in vervulling treedt, maar in verschillende deelen

uiteenvalt. De Messias is nog niet gekomen. Slechts een klein gedeelte des volks is teruggekeerd. De geestelijke en stoffelijke ellenden hebben zich vermenigvuldigd. Wel is het volk sedert eenige weken tengevolge van Haggaï's prediking opnieuw gewillig geworden om den tempel te bouwen, doch feitelijk is alles even klein en gering. De hooggespannen verwachtingen zijn niet vervuld en de toestand is veelszins zoo droevig. Deze tegenstellingen schrijnen het hart en het volk moet eene oplossing krijgen voor de vragen, welke het gemoed bestormen.

Welnu, Zacharia grijpt dit probleem aan, gedreven door den Heiligen Geest en geeft het antwoord. Hij publiceert niet zijne persoonlijke meening, welke hij voor beter geeft, maar hij getuigt met vaste zekerheid. Zijn woord is niet eene weergave van hetgeen er nog aan idealen onder de Joden leeft, doch hij spreekt als de tolk der goddelijke openbaring. Als zoodanig is hij niet een waarzegger, die nieuwsgierige vragen aangaande de toekomst zoekt te bevredigen, maar een gezant des Heeren, die troost biedt voor de teleurstellingen van het heden door heen te wijzen naar de komende heerlijkheid. Hij ziet zeer wel de ellende van het geringe hoopske en nochtans wordt hij niet moedeloos. Want hij aanschouwt in den geest het heil van Christus en daardoor geraakt zijne ziel in verrukking. Hiermede mag hij het ontmoedigde volk opbeuren. Hij ontveinst zich geenszins den zwaren strijd, maar hij verkondigt bovenal de heerlijkheid van den Priesterkoning, door Wien de volkomen zaligheid is gewaarborgd.

En nu verbreedt zich zijn horizon! Zacharia is de profeet onder een klein volk, doch hij heeft niets benepens en kleingeestigs aan zich. Hij is een echte universalist. Staat hij niet in dienst van den God der gansche aarde? Hij overziet en omvat heel het wereldgebeuren en stelt dit in verband met het Koninkrijk Gods. Dàt is de spil, waarom zich ten slotte alles beweegt. Naar den aard van de Oud-testamentische profetie vindt ook Zacharia's woord zijn grondslag natuurlijk in de toenmalige omstandigheden, doch de strekking gaat ver uit boven de toestanden van zijn tijd. Zeker, het is goed en zelfs noodig in te dringen in het historisch verband, doch wij mogen hierbij niet blijven staan en wij kunnen de beteekenis der profetie niet hiertoe beperken. Want de loop der geschiedenis van de gansche wereld is te voren

bepaald en wordt beheerscht door het doel Gods, dat Hij heeft met de komst van Zijn rijk in de volheid des tijds. Sion en Jeruzalem, Israel en Juda zijn daarom de Oud-testamentische benamingen voor het volk, de gemeente, het rijk Gods van alle tijden. En alzoo richt Zacharia zijn getuigenis wel allereerst tot zijne tijdgenooten en vangt hij aan met het oude verbondsvolk, maar zijn eindpunt vindt hij in het Koninkrijk der hemelen.

De sleutel óók van deze profetie is dus de Christus. Zij blijft onverstaanbaar, tenzij Christus er in gezien wordt. Geheel het Oude Testament leidt niet slechts naar Hem heen, maar is zelf vol van Hem. De Schriften getuigen van Hem en wij moeten Hem daarin vinden, Joh. 5:39. De Heere doet deze belofte van lieverlede uitspruiten. Wanneer Hij Zijn Woord geeft, is er reeds iets en dat is het begin van hetgeen bezig is te komen, Jes. 55 : 10, 11. Daarom heeft een profeet de taak van een wegbereider. Zijn arbeid bepaalt er zich niet toe voor een enkele op zichzelf staande een losse, op zichzelf staande voorspelling van Christus te geven, maar hij moet in alles voor Hem de baan effenen door te strijden tegen den tijdgeest en het volk naar God te leiden, opdat het den Christus leere verwachten. Vandaar, dat de Messiasprediking geheel in het middelpunt staat, wanneer Zacharia als de bezielde verkondiger van de heerlijkheid der toekomst de ingezonken verwachtingen gaat verlevendigen.

Waar hij nu aan een klein volk deze groote beloften mag overbrengen, kan hij zich aansluiten bij de vroegere profeten. Want de Heere had reeds zooveel geopenbaard. Israel na de ballingschap bezat de wet en schier alle psalmen en profetieën. Zacharia heeft uiteraard dan ook vele aanrakingspunten met zijne voorgangers. Evenals Jesaja gewaagt hij van den lijdenden Messias; gelijk Jeremia noemt hij Christus de Spruite Davids (de overeenkomst is zóó treffend, dat Da Costa hem zelfs een geestelijken zoon van Jeremia acht); met Ezechiel heeft hij gemeen, dat zijne profetie voor een aanmerkelijk gedeelte uit visioenen bestaat en vooral bij Daniel sluit hij zich aan, wanneer hij de verhouding van Israel tot de wereldrijken in het oog vat en onder hooger licht plaatst met zijne profetie van den loop, dien de geschiedenis zal nemen.

Toch geeft Zacharia niet een bloote reproductie. Er is een traps-

gewijze voortgang in de oude bedeeling. Dit mag niet uit het oog worden verloren. Zacharia maakt gebruik van het vroeger geschonken licht, maar hij draagt de fakkel ook verder. De Godsopenbaring is een gebouw van eeuwen, waarvan elke profeet als werktuig des Heiligen Geestes een deel optrekt. *Hij bouwt op het oude fundament — doch hij bouwt voort!* Critische Schriftonderzoekers stellen hem laag. Onder hen is heden ten dage deze voorstelling geliefkoosd: het Woord Gods stroomt hem niet onmiddellijk toe; hij ontleent het aan anderen; eigen ideeën heeft hij niet; hij herhaalt slechts de gedachten van groote voorgangers; dat gemis aan oorspronkelijkheid is een bewijs van religieus verval; nieuws weet hij niet te zeggen; in Zerubbabel heeft hij den beloofden Messias gezien en toen dit niet uitkwam maar het bleek, dat hij zich vergist had, heeft hij om zijn geschokt gezag te verdedigen toch volgehouden en een grooten mond opgezet door de telkens herhaalde verzekering: „gijlieden zult weten, dat de Heere der heirscharen mij gezonden heeft." Zulk een[illegible]sche voorstelling kan de onze niet zijn. Zacharia bouwt wel op [illegible]-slag zijner voorgangers, hoofdst. 1 : 4 en 7 : 7, maar hij [illegible] het getuigenis der vroegere profeten voor zijn eigen tijd en wijst door nieuwe en rijke openbaringen aan langs welken weg het Koninkrijk Gods tot zegepraal zal komen, den geloovigen ten zegen en den ongeloovigen ten oordeel. Daardoor wekt hij nieuwe bezieling voor het geloof: de blik van het volk is te zeer beperkt tot hetgeen hen thans onmiddellijk raakt; de hervatting van den tempelbouw neemt schier geheel de plaats in hun gedachtenleven in; doch dit is niet meer dan een beginpunt, dat de komst van het volle heil verzekert. Want er opent zich thans een wijd perspectief: zooals de tempel trots alle zwarigheden zal worden voltooid, zal het volk Gods door elken strijd heen zijne heerlijke toekomst bereiken, want de Heere is getrouw en de Christus overwint!

Zacharia heeft deze openbaringen vooral in den vorm van *visioenen* gekregen. Drie maanden na zijn eerste optreden ontving hij eene reeks van gezichten achter elkander. Het was in de maand *Schebat*, welke ongeveer met onze maand Februari overeenkomt. De dag wordt ook aangegeven: *de vier en twintigste.* Deze datum is merkwaardig.

Op dienzelfden dag was vijf maanden te voren de arbeid aan den tempel weer begonnen en twee maanden geleden had Haggaï óók op den 24sten dag eene dubbele openbaring van den Heere gehad, Hagg. 2 : 1, 11 en 21. Zacharia kreeg zijne gezichten *des nachts*, gewis niet zonder reden. Immers, dan is het stil om hem heen, de indrukken van de wereld buiten hem zijn minder en de wakende geest is meer ontvankelijk.

Hoe heb ik deze visioenen te beschouwen?

Zij zijn geene omwerking van oude, mythologische voorstellingen en evenmin producten van eigen fantasie, zooals bij de valsche profeten, die het gezicht huns harten spreken en profeten zijn van huns harten bedriegerij, Jerem. 23 : 16, 26. Gij moet ze niet beschouwen als napraterij van Babylonische .en Perzische verhalen en evenmin louter als de literaire inkleeding van Zacharia's eigen gedachten. Zij zijn geen leege droomen, maar zij beschrijven geestelijke werkelijkheden, die in zulk een vorm ind oeten maken. Zij berusten niet op verbeelding, doch met klare, op gen des geestes heeft de profeet realiteiten gezien. Want zij zijn middelen der goddelijke openbaring. Voortijds heeft de Heere veelmalen en ook op velerlei wijze tot de vaderen gesproken door de profeten. Langs verschillende wegen en door onderscheidene middelen verkregen zij de openbaring. Een van die middelen nu is het visioen.

Ongetwijfeld, op zichzelf genomen is het visioen niet vreemd aan de menschelijke natuur. In de ziel des menschen schuilt een visionair vermogen. Bij den Oosterling komt dit in den regel sterker uit dan bij den Westerling. Vooral in dagen van geweldige beroering treedt het krachtig naar buiten. God Zelf heeft deze vatbaarheid voor het visioen den mensch ingeschapen.

En daarvan maakt Hij nu somwijlen gebruik om bij de profeten Zijne openbaring in hun bewustzijn in te brengen. Wanneer de Heere dit middel in Zijn dienst stelt, is niet alleen de inhoud, maar ook de vorm van Hem. De openbaring door een visioen draagt een bovennatuurlijk karakter. Onder het visioen is er een persoonlijk en rechtstreeksch contact van den profeet met God. De Heere laat de tafereelen voor zijn geest opkomen. Een der namen, waarmede een profeet genoemd wordt, is „ziener". Hij is eigenlijk iemand, die de dingen ziet, zooals God ze aan hem laat zien. Met het inwendig oog des geestes aanschouwt hij, wat de Heere hem vertoont.

Zulke visioenen zijn niet te vereenzelvigen met de openbaringsdroomen, al dragen deze in menig opzicht hetzelfde karakter. Ook de droom kan een middel der openbaring zijn, maar hij komt in den slaap, terwijl het visioen opdoemt voor het bewustzijn in wakenden toestand. Het komt als van buiten tot den profeet en hij ontvangt het met klare bewustheid. Want zijn zelfbewustzijn wordt dan niet opgeheven noch onderdrukt. Integendeel: het oog en het oor des geestes zijn ontsloten, het leven des geestes is op het allerhoogst gespannen, de profeet ziet, hoort, denkt, vraagt, antwoordt, herinnert zich later alles en deelt het nauwkeurig mede. Hij ontvangt eene zelfbewuste, inwendige, geestelijke aanschouwing, waarbij er niet slechts overleggingen zijn van zijn verstand, doch ook eene overweldiging van zijn hart plaats grijpt.

In hetgeen hij ziet en hoort, verneemt de profeet *het Woord des Heeren*. Dit beduidt meer dan alleen dat er in het visioen woorden worden gesproken, welke uit Gods mond voortkomen, want daarbij behoort ook wat hij ziet. Nogmaals, het visioen zelf is eene goddelijke openbaring. Het wordt uitdrukkelijk gekenschetst als het Woord Gods, vs 7, want de aanschouwde beelden mèt hunne uitlegging hebben de beteekenis van woord-openbaringen. Ter verklaring van hetgeen gezien is worden er woorden bijgevoegd. Deze zijn niet door een latere hand in het verhaal ingevlochten, maar behooren rechtstreeks en geheel tot de openbaring, welke de Heere op dat moment bezig is te schenken.

De profeet krijgt om op zijne beurt te geven. Zacharia ontvangt de aanschouwingen niet om ze voor zichzelven te houden, maar om ze aan anderen mede te deelen. Hij moet de geziene zaken en de gehoorde woorden overbrengen. Zij zijn bestemd voor het volk Gods van zijn tijd en van alle tijden. Wat hij het eerst heeft gezien, moeten nu ook anderen aanschouwen. Daarom zegt hij bij de mededeeling, dat het Woord des Heeren op dien bepaalden datum tot hem geschiedde letterlijk: *ik zag in dezen nacht toe — en ziet!*

De visioenen van Zacharia zijn symbolisch. Deze beelden hebben eene hooge en diepe geestelijke beteekenis. Gemakkelijk te verstaan zijn zij niet. Oudtijds werd er veel over de duisterheid geklaagd, later is die duisterheid als iets berispelijks voorgesteld. Ten onrechte,

want de nachtgezichten bergen onwaardeerbare schatten in zich, wanneer gij in deze mijn moogt graven bij het licht des Geestes. Doch menige „uitlegging" getuigt meer van het vernuft van den uitlegger dan van een ootmoedig en heilbegeerig zoeken om in de gedachten Gods door te dringen.

Voor den ziener geschiedt de verklaring zijner visioenen veelal door tusschenkomst van een engel. Het is de taak van dezen *tolk-engel* de opmerkzaamheid van den profeet op de tafereelen te vestigen en hunne sprake voor hem verstaanbaar te maken.

Zeer opmerkelijk is het, dat in de nachtgezichten van Zacharia de engelen zulk eene groote plaats innemen. Er wordt herhaaldelijk gewag gemaakt van den tolk-engel en van den Engel des verbonds, terwijl ook de booze geest, de Satan optreedt. Volgens de modernen wijst dit er aan den eenen kant op, dat wij nu in een tijd zijn, waarin de Joden aan hunne oude, kinderlijke voorstellingen van God zijn ontgroeid en tot het bewustzijn gekomen zijn, dat God boven de wereld verheven is en in de hoogte boven de menschen troont, zoodat er tusschen Hem en de menschen middelaars moeten wezen en Zijn werken onder de menschen door bemiddeling der engelen geschiedt — terwijl anderzijds hier een nieuw bewijs voor het verval der profetie wordt gevonden, want naar hunne opvatting staat God verder van Zacharia af dan van de vroegere profeten en moet een engel nu wel telkens zijne tusschenkomst verleenen.

Het behoeft nauwelijks aanwijzing, dat deze beschouwing op Schriftgeloovig standpunt geheel verwerpelijk is. Die engelen zijn geen middelaars. Zij behooren tot hetgeen in het visioen gezien en gehoord wordt. Zij vormen mede den inhoud van de geschonken openbaring. En de tolk-engel is ook niet eene verpersoonlijking van Zacharia's vatbaarheid om de openbaring in zich op te nemen, doch hij is een van de gestalten, die gezien wordt en verschijnt in het visioen om *met* hem te spreken. Hier is geen inspraak, zooals in Hab. 2 : 1, maar hij spreekt hem aan en treedt als uitlegger op. Dat de engelen bij Zacharia zoo veelvuldig te voorschijn komen is dan ook niet tengevolge der inwerking van Perzische invloeden, maar is hieruit te verklaren, dat naarmate de goddelijke openbaring verder voortschrijdt, zij meer en meer op den voorgrond treden, waar alles in de wereld-

crisis zich saamspant om de macht. (vergel. Aalders, de profeten des ouden verbonds, pag. 40, 51 en van Andel, gewijde geschiedenis, pag. 217).

De nachtgezichten zijn vergezichten. Wij hebben dit met nadruk vast te houden tegen elke poging om de beteekenis der visioenen tot den tijd van Zacharia te beperken. Neen, zij omvatten het onmiddellijk verleden, het heden en de toekomst, de nabije en de meer verwijderde toekomst van het volk. Ja, zij onthullen in aardschen vorm heel den Raad Gods en de gangen Gods met wereld en kerk en zij toonen de hoofdmomenten der ontwikkeling van het Koninkrijk Gods tot zijne voltooiing in de heerlijkheid. Zij dolen niet rond in het schimmenrijk der idealen, maar zij verkondigen vol blijde verwachting eene hemelsche werkelijkheid!

De visioenen zijn acht in getal. Deze acht hangen onderling ten nauwste samen en grijpen telkens in elkander. Met elkander vormen zij een goed geordend en wèl afgerond geheel. Er wordt eene vaste lijn gevolgd en er is een voortgang in de openbaring. Het eene gezicht sluit zich bij het andere aan en bereidt weer het volgende voor. Ziehier den gang van het achttal in algemeene trekken:

1. De Godsopenbaring begint met terug te grijpen naar het onmiddellijk verleden: het wereldrijk heerscht oppermachtig en alles is op aarde nog in rust; maar weldra zal er groote beroering ontstaan, want het Godsrijk zal komen al schijnt het volk des Heeren niets te zijn. Immers: Gods beloften zijn er, Gods liefde is onveranderlijk, Gods ijver ontbrandt en Gods ontferming keert weder, nadat op het pleiten van den Voorbidder de hemel in beweging is geraakt.

2. Voor de wereldmacht, die Gods volk heeft verdrukt, is het gericht reeds bereid. De Heere heeft Zijne werktuigen besteld. Zij zullen door Gods straffen worden getroffen en zij zullen elkander vernielen.

3. Daarentegen daagt er alsdan voor het volk des Heeren eene heerlijke toekomst. Want Jeruzalem zal weder de Godsstad zijn, waarin Hij Zelf komt wonen. Haar wacht eene groote uitbreiding. Zij zal volkomen veiligheid genieten. Vele heidenen worden den Heere toegevoegd.

4. Dit is alleen mogelijk op den grondslag der verzoening, waardoor alle schuld is vergeven en het verbondsvolk gereinigd wordt.

Welnu, krachtens de vrijmachtige en onveranderlijke verkiezing wordt het volk, vertegenwoordigd door zijn hoogepriester Jozua, begenadigd om der wille van de Spruite.

5. Nu kan ook aan Zerubbabel den vorst de zekerheid worden gegeven, dat hij het huis Gods, hoe zwak de aanvang zij, zal voltooien, want de gemeente wordt verheerlijkt door het toevloeien van de gaven des Heiligen Geestes en kan daardoor beantwoorden aan hare bestemming om als een kandelaar helder te lichten.

6. Want de heiligmaking is immers het zekere gevolg van de verzoening uit genade en de inwoning des Geestes en daarom worden de zondaars uit het midden der geheiligde gemeente uitgeroeid.

7. Ja, de verleidende zondemacht zelve zal voor eeuwig worden weggebannen.

8. Reeds neemt het oordeel over de vijanden een aanvang en worden de gerichtsvoltrekkers uitgezonden. Geef dan acht op de teekenen der geweldige tijden!

En deze grootsche aanschouwing wordt besloten met eene symbolische handeling, welke afbeeldt, dat Christus als de Priestervorst de kroon zal dragen.

Zoo worden hier van de stad Gods waarlijk zeer heerlijke dingen gesproken. Laat ons bij dezen profeet ter schole gaan met de bede, dat de Heere Zelf ons Zijn Woord doe verstaan. Dan zullen wij drinken uit de bronnen der vertroosting, welke uit deze gezichten zoo rijkelijk vloeien tot vermeerdering des geloofs, tot versterking der hope en tot verwakkering der liefde.

HET EERSTE VISIOEN.

Ik zag des nachts, en ziet: een Man, rijdend op een rood paard en Hij stond tusschen de mirten, die in de diepte waren; en achter Hem waren roode, bruine en witte paarden. En ik zeide: mijn heere, wat zijn deze? Toen zeide tot mij de engel, die met mij sprak: ik zal u toonen, wat deze zijn. Toen antwoordde de Man, Die tusschen de mirten stond en zeide: deze zijn het, die de Heere uitgezonden heeft om het land te doorwandelen.

En zij antwoordden den Engel des Heeren, Die tusschen de mirten stond en zeiden: wij hebben het land doorwandeld en ziet, het gansche land zit en het is stil. Toen antwoordde de Engel des Heeren en zeide: Heere der heirscharen, hoe lang zult Gij U niet ontfermen over Jeruzalem en over de steden van Juda, op welke Gij gram geweest zijt deze zeventig jaren?

En de Heere antwoordde den engel, die met mij sprak, goede woorden, troostelijke woorden. En de engel, die met mij sprak, zeide tot mij: roep uit, zeggende: alzoo zegt de Heere der heirscharen: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een grooten ijver. En Ik ben met een zeer grooten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen, want Ik was een weinig toornig, maar zij hebben ten kwade geholpen. Dáárom zegt de Heere alzoo: Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen; Mijn huis zal daarin gebouwd worden, spreekt de Heere der heirscharen, en het richtsnoer zal over Jeruzalem uitgestrekt worden. Roep nog, zeggende: alzoo zegt de Heere der heirscharen: Mijne steden zullen nog uitgespreid worden vanwege het goede; want de Heere zal Sion nog troosten en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen. ZACHARIA 1 : 8—17.

De mirten.

Het eerste nachtgezicht sluit zich aan bij de eerste prediking van Zacharia. Drie maanden geleden trad hij op onder de teruggekeerden.

Hij begon met eene les in de geschiedenis en riep aan zijn volk toe, dat zij tot hunne behoudenis toch goed zouden acht geven op het Woord Gods. Juist daarin waren de vaderen nalatig gebleven en dat is hun zoo slecht bekomen. Hebben de feiten niet onmiskenbaar uitgewezen, dat de Heere al Zijne woorden, óók Zijne dreigingen, vervult?

En nu werpt dit visioen weder een terugblik op de geschiedenis. Bij Zacharia's optreden was de gevangenis van Juda gewend en woonden eenige tienduizenden sedert ongeveer 20 jaren in het oude land. Doch het nachtgezicht vangt aan met terug te grijpen naar de onmiddellijk daaraan voorafgaande periode, zooals ieder kan afleiden uit de tijdsbepaling van vs. 12: *deze zeventig jaren.* Het gezichtspunt is derhalve te stellen in den tijd van het einde der Babylonische overheersching en daarna. In die dagen was Juda uit de rij der natien weggevaagd. Het wereldrijk was oppermachtig, maar het volk des Heeren scheen onder de volkeren der aarde geheel verloren te zijn. Doch toen heeft hun trouwe Verbondsgod opnieuw Zijne eeuwige vredesgedachten gekoesterd. Lof zij Gods goedertierenheid!

Hoe ziet de profeet nu dien tijd in zijn visioen?

Hij staat als het ware op een heuvel en ziet naar beneden. Daar aanschouwt hij *in de diepte,* eene toenmaals welbekende plaats, *een mirtenboschje.* Gij kent den mirt? Het is een liefelijke sierheester, met gladde, glanzige, donkergroene bladeren en witte bloesems. Veelvuldig komt hij voor in de landen langs de Middellandsche zee. Hij tiert het best op vochtige plaatsen, in de dalen, bij rivieren en beken. Op het hooge, drooge gebergte kan hij niet gedijen. De mirten in het visioen staan in de schaduw. Zij zijn verscholen in de diepte van het dal. Blijven zij op die onaanzienlijke plaats veelszins onopgemerkt, toch kunnen zij daar groeien en een aangenamen geur verspreiden.

Zulke mirten in de diepte stellen het volk van Juda voor op zinrijke wijze. De tijd is voorbij, waarin het een rol speelde op het wereldtooneel en betrokken werd in de politiek der groote mogendheden. Het heeft thans geene positie van beteekenis. Men ziet het schier over het hoofd. Maar voor den Heere is het niet verborgen.

Dit Juda nu is het beeld van het volk, de zaak, de kerk en het rijk Gods.

Aan de wereld valt de gemeente des Heeren vaak nauwelijks in het oog. Zij heeft afgedaan en telt niet mee. Onder de factoren, waarmede

men rekening moet houden, wordt zij veelal niet opgenomen. Naar den maatstaf der uitwendige dingen gemeten komt zij niet in vergelijking met de geweldige machten der aarde en zinkt zij weg in het niet tegenover zooveel groots en schitterends in de wereld, dat de oogen verblindt. Mogen er al eens tijden wezen, waarin zij krachtig naar buiten optreedt en voor aller oog den loop der dingen met haar invloed beheerscht, doorloopend is haar beeld niet de forsche eik van den Bazan noch de trotsche ceder van den Libanon, maar de mirt in de diepte, verscholen en onopgemerkt, klein en gering, nietig en veracht. Het is Sion, zeggen zij, niemand vraagt naar haar, Jeremia 30 : 17. Aanzien naar de wereld moet gij bij haar niet zoeken. Wat beteekent zulk een poover mirtenboschje bij de hangende tuinen van Babylon? De kerk heeft in deze bedeeling haar kruisgestalte en moet den smaad dragen achter haren Koning, Die door de wereld is verworpen en Wiens heerlijkheid voor het vleesch is verborgen.

Nochtans, zij is liefelijk. Hare heerlijkheid is eene inwendige, Ps. 45 : 14. Daarom is zij als de mirt, wiens blad altijd groen is en wiens bloesem blijft geuren, welke stormen er ook woeden. In de diepte heeft zij juist haar beste plaats. Niet op de blinkende hoogten moet zij zich verheffen, maar in de diepte van den ootmoed mag zij bloeien. Dan vertoont zij de gedaante, waarin de hemelsche Hovenier haar het liefst wil aanschouwen. Dan heeft de Heere een welgevallen aan haar. Dan bekleedt Hij haar met heilig sieraad, als Hij voor een distel een mirteboom doet opgaan, Jes. 55 : 13 en den mirtekrans aan haar bruidstooi toevoegt.

Wat deert het haar nu, dat zij door de wereld minachtend wordt voorbijgegaan? De Heere ziet, hoe zij gelegerd is en weet, waar zij woont! Zijn oog kan haar wel vinden in de diepte. Hij wil Zich in haar verlustigen. En daardoor wordt het dal der mirten gemaakt tot een lusthof vol genietingen.

De ruiters.

Wie uitsluitend op wereldsche grootheid let, zal de mirten in het dal nauwelijks een blik waardig keuren. Maar wie een oog ontving

om het geestelijke te onderscheiden, zal toestemmen, dat het mirtenboschje van de grootste beteekenis is. Daar in de diepte geschieden gewichtige dingen. Duidelijk treedt dit in het vervolg van het visioen aan het licht. Stel u voor den geest, wat Zacharia heeft aanschouwd. Allereerst wordt zijne opmerkzaamheid getroffen door *een Man, rijdend op een rood paard en Hij stond tusschen de mirten.*

Onder de uitleggers is er groot verschil over, wie hier wordt voorgesteld. Velen willen Hem niet vereenzelvigen met *den Engel des Heeren*, Die in vs. 11 en 12 optreedt. Het gewicht der gronden, welke zij voor deze opvatting aanvoeren, wensch ik niet te betwisten. Doch er is ook eene andere verklaring, welke niet minder deugdelijke gronden heeft. Het komt mij het meest aannemelijk voor om met C. von Orelli en vele anderen vast te houden, dat de Man, Die rijdt op Zijn paard en stilstaat tusschen de mirten Dezelfde is als Hij, Die straks Zich nader doet kennen als de Engel des Heeren bij uitnemendheid. Hij is de ongeschapen Engel, de Engel des verbonds, de eeuwige Zoon van God, Zich openbarend aan de kerk des Ouden Testaments, de Christus vóór Zijne vleeschwording.

Hierin nu schittert de alles te boven gaande heerlijkheid der kerke Gods. De wereld moge haar niet waardeeren, doch Gods eigen Zoon acht het niet te gering voor Zich in haar midden te wezen. Hij is bij haar! Daarin ligt alles. Aan Zijne tegenwoordigheid dankt zij haar beteekenis en ontleent zij haar liefelijkheid. Inderdaad, de waardij van de kerk en het volk Gods is oneindig grooter dan de wereld vermoedt. Zij bezit eene heerlijkheid, welke de wereld niet kent en waarbij al de glans der vergankelijke dingen verbleekt. God ziet haar in Christus aan. Welk een troost!

En hoe is Hij bij haar? Zacharia ziet Hem als een Man, rijdend op een rood paard. Hij rijdt voorop en valt het meest in het oog. Doch *achter Hem* zijn nog andere paarden, natuurlijk met ruiters er op. Denk nu niet aan postpaarden of werkpaarden. Het paard verschijnt in het visioen niet als een trekdier, maar als een strijdros.

Deze paarden zijn van verschillende kleur. Natuurlijk heeft dit iets te zeggen, doch ook hier loopen de opvattingen zeer uiteen. Sommigen vinden in de kleuren eene aanduiding der wereldrijken; anderen zoeken

ze te verklaren in het licht van gegevens uit Perzische optochten van godsdienstigen aard; een derde wil ze in verband brengen met de hemelstreken, doch ziet zelf geen kans om aan te geven, hoe dit mogelijk is; een vierde ontzegt aan de verschillende kleuren eene bijzondere beteekenis en beschouwt ze alleen als onderscheidingsteekenen der regimenten. Het ligt voor de hand aan te nemen, dat met die kleuren iets afzonderlijks wordt bedoeld, omdat zij opzettelijk worden genoemd, terwijl in vs. 8 de ruiters nog niet worden vermeld. Welnu, evenals in Zachar. 6 en in Openb. 6 hebben de kleuren hier eene symbolische beteekenis. In het laatste Bijbelboek wordt dit het breedst aangegeven. Doch hier, in de oude profetie, vind ik reeds in beginsel hetzelfde.

De Engel des Verbonds rijdt op een *rood* paard. Met dit woord door „rood" vertaald wordt aangeduid de roodbruine kleur van linzen en ook het donkerrood van bloed. Het wijst op bloed, in den strijd vergoten. Deze Engel des Heeren is de Strijdvorst, Die den krijg voert in gerechtigheid om Zijn volk te verlossen uit de macht van wereld en duivel, zonde en dood. Zijn verzoeningsstrijd heeft Hemzelven Zijn bloed gekost.

In Zijn gevolg zijn allereerst *roode* paarden van dezelfde kleur en voorts paarden, die lichter rood zijn. De Statenvertaling noemt ze *bruin;* letterlijk staat er: voskleurig; zij vormen den overgang tusschen de eerstgenoemde donkere, roodbruine en de laatstgenoemde witte. Het rood is dus overwegend. Men zie daarin eene aanduiding der verschijnselen en der gevolgen van den krijg. Eindelijk zijn er in den stoet ook *witte* paarden. Het wit is het teeken van reinheid en wijst op de zegepraal als het resultaat der worsteling: de strijd is zuiver en de overwinning is zeker!

Deze ruiterschaar wordt gevormd door de engelenmacht. Haar Aanvoerder is de ongeschapen Engel. De andere ruiters op hunne paarden zijn achter Hem. Christus te midden Zijner kerk is de Heere der engelen, Die hunne legioenen tot Zijne beschikking heeft en ze als Zijne middelen gebruikt.

Zacharia heeft alles duidelijk gezien, maar hij verstaat het niet. Daarom vraagt hij vol belangstelling: *Mijn heere, wat zijn deze?* De tolkengel antwoordt hem: *ik zal u toonen, wat deze zijn.* En nu hoort hij *den Man, Die tusschen de mirten stond,* Zelf spreken! De Aanvoerder der engelenruiters wordt de Woordvoerder, Die hem gaat uitleggen: *deze zijn het,*

die de Heere heeft uitgezonden om het land te doorwandelen, vs. 9, 10.

De ruiters zijn dus engelen, die behooren tot het leger van den Heere der heirscharen. Evenals een koning aan zijne dienaren opdrachten verstrekt, zendt de Heere hen uit om overal een onderzoek in te stellen. En daartoe moeten zij het land, d.i. de aarde doorwandelen en alles ijverig naspeuren. Zij stellen levendig belang in hetgeen er onder de menschen geschiedt, zij nemen er hun aandeel in, zij doorzoeken de gansche aarde, zij influenceeren zelfs de beraadslagingen der diplomaten in de paleizen, zooals een hunner aan Daniël verklaard heeft: doch de vorst des koninkrijks van Perzië stond tegenover mij 21 dagen; en ziet, Michaël, een van de eerste vorsten, kwam om mij te helpen en ik werd aldaar gelaten bij de koningen van Perzië, Dan. 10 : 13. Openbaart zich ergens eene gisting onder de volken, dan moeten zij medewerken om de Gode vijandige wereldmacht te bedwingen en de bevordering van het Koninkrijk der hemelen op aarde te verzekeren.

Deze ruiterbende is alzoo het beeld van de machten, welke onder de leiding van den Verbondsengel in de historie werken. Zij hebben het terrein hunner werkzaamheid in oogenschouw genomen en zijn teruggekeerd tot hun Aanvoerder om Hem kondschap te brengen.

Welk eene treffende voorstelling! De kerk in de diepte, waar de nederige mirten groenen, is van alles het eigenlijke middelpunt. Dáár heeft de Christus Zijne plaats; met grooten nadruk wordt tot driemalen toe achtereen herhaald: *Die tusschen de mirten stond,* vs. 8, 10, 11. Dáár zijn ook de engelen. Zij nemen deel aan den strijd en dat alles ten goede der Zijnen. Van hier gaan hunne bewegingen uit en hier komen zij weder te zamen.

Wanneer nu hoofdschuddend gevraagd wordt: welke beteekenis heeft dat nietige mirtenboschje en welken invloed oefent het uit op den gang der wereldgebeurtenissen — zie dan hier het antwoord: de groote wereld wordt geregeerd op het gebed der kleine gemeente! Dàt leert Openb. 8 : 3—5. En Zacharia verzekert ons in rijke symboliek: De Heere doet alles om der wille van het volk van Christus! Op dit einddoel loopt alles aan. Het gaat in laatster instantie niet om aardsche rijken of machten, niet om Babel of Perzië, niet om Engeland of Rusland, niet om Frankrijk of Duitschland, niet om Boeddhisme of Islam, niet om spiritisme of theosophie, niet om socialisme of communisme, maar

het gaat boven alle dingen en in alle dingen om het Koninkrijk Gods. Uit Sion zal de wet uitgaan en des Heeren woord uit Jeruzalem. God Zelf verschijnt blinkende uit Sion, de volkomenheid der schoonheid. Uit Sion zal Hij den scepter Uwer sterkte zenden, zeggende: heersch in het midden Uwer vijanden. Wij belijden en wij putten moed en kracht uit die belijdenis, dat aan den eenmaal zoo diep vernederden Verlosser *alle macht* is gegeven in den hemel *èn op de aarde* ten bate Zijner kerk en dat God alle dingen aan Zijne voeten heeft onderworpen en Hem der gemeente gegeven heeft tot een Hoofd boven alle dingen, welke Zijn lichaam is en de vervulling Desgenen, Die alles in allen vervult. Gezeten aan Gods rechterhand kan Hij haar wèl behoeden.

Gord, gord o Held! Uw zwaard aan Uwe zijde,
Uw blinkend zwaard, zoo scherp gewet ten strijde;
Vertoon Uw glans, vertoon Uw majesteit,
Rijd zegerijk in Uwe heerlijkheid
Op 't zuiv're woord der waarheid; rijd voorspoedig
En heersch alom rechtvaardig en zachtmoedig!
Uw rechterhand zal 't god'lijk rijk behoên
En in den krijg geduchte daden doen.

De Voorbidder.

Ook onder het Oude Verbond bediende de Middelaar Gods en der menschen Zijne ambten. Hij is ook in de bedeeling der schaduwen de waarachtige en eeuwige Hoogepriester geweest. In al hunne benauwdheden was Hij benauwd, Jes. 63: 9. Het eerste nachtgezicht stelt Hem voor oogen als werkzaam in dàt deel Zijner priesterlijke bediening, hetwelk de voorbidding voor Zijne kerk omvat.

Zeer opmerkelijk is de *aanleiding* tot deze voorbede.

Zacharia heeft de engelen gezien, die uitgezonden waren om overal op aarde een onderzoek in te stellen. Zij zijn teruggekeerd en brengen nu aan hunnen Leidsman verslag uit van hun bevindingen. Hoe luidt het rapport? *Wij hebben het land doorwandeld en ziet, het gansche land zit en het is stil,* vs. 11. De kleuren hunner paarden waren drei-

gend genoeg, maar toch is van hun rondtrekken niet het onmiddellijk gevolg geweest, dat de plagen des Heeren over de volken zijn uitgestort. Trouwens, daartoe hadden zij nog niet de opdracht ontvangen. Zij moesten niet ingrijpen, doch alleen onderzoeken. En nu hebben zij op hun speurtocht bemerkt, dat de wereldmacht nog ongeschokt staat. Geen voorteeken wijst op haar naderenden val. Zij zijn de aarde rondgegaan en overal ligt zij rustig en is het stil. Voor het volk Gods schijnt geen toekomst te dagen.

Dit is bij het eerste hooren bevreemdend. Want er was in de zesde eeuw vóór Christus rumoer genoeg in de wereld. De wereldmacht ging toen van den een over op den ander. En dat gaat waarlijk niet rustig toe in zijn werk. Dat is nog iets anders dan eene beleefde invitatie aan iemand om zijn stoel te verlaten, opdat de vrager daarop zich kan neerzetten! Wij hebben in onze dagen gezien, wat een wereldoorlog beteekent. De botsing der grootmachten brengt een vreeselijken schok. De wereld krimpt onder hare crisis ineen. En dan verheft zich wel luid de oproerkreet tegen den Heere en tegen Zijn Gezalfde: laat ons hunne touwen van ons werpen — maar hoort gij thans even luid de schuldbelijdenis: wij hebben tegen God op 't hoogst misdaân, wij en onze vaderen tevens; of de zucht: o God, wees mij zondaar genadig; help ons, barmhartig Heer; of de smeeking: kom, Heere Jezus, ja kom haastiglijk? Ach, hoe stil is het dan! Moge er soms een geruisch zijn hier en daar van een gang in de toppen der moerbeziënboomen, het blijft nochtans zoo beangstigend stil....

Welnu, destijds was het niet anders. De wisselingen op het wereldtooneel voltrokken zich niet in één dag. Het gericht over het geweldige Babel werd uitgevoerd door Cores of Cyrus. Deze was oorspronkelijk koning van Elam. Hij verslaat Astyages den Meder, neemt zijne hoofdstad Ecbatana in, lijft Medië in, trekt daarna op tegen Croesus, den bondgenoot van Babel en maakt dezen machteloos. Ten laatste grijpt hij de wereldstad zelve aan en neemt haar in; haar koning Nabonedus wordt door hem geslagen, terwijl diens zoon en mederegent Belsazar, die tot bevelhebber met koninklijke macht over Babel was aangesteld, een smadelijken dood vindt.

Dit optreden van Cyrus is voor Juda van de grootste beteekenis. Zou nu de groote catastrophe komen, welke door de profeten steeds

was voorspeld? Door Gods voorzienigheid wordt Cyrus het instrument om den Joden de vrijheid te hergeven naar het land der vaderen weder te keeren. Hij wekt daartoe zelfs op. Hij zegt, dat de Heere, de God des hemels, hem alle koninkrijken der aarde gegeven heeft en hem heeft bevolen Hem een huis te bouwen te Jeruzalem, hetwelk in Juda is, Ezra 1 : 2. Hij geeft 5400 gouden en zilveren vaten van den indertijd door Nebucadnezar geroofden tempelschat terug. Hij verordent, dat wie achterblijft de terugkeerenden financieel moet steunen. Dit alles is ongetwijfeld zeer schoon. Toch moet gij daaraan geen overdreven waarde hechten. Het bewijst volstrekt niet, dat Cyrus bijna een geloovige is geweest. Want het behoorde eenvoudig tot zijn politiek zóó te handelen. Hij was een wijs man. Door zijne volken werd hij vader genoemd. Hij is de eenige onder de groote heerschers van het oosten uit de oudheid, van wien de geschiedenis geene gruwelen weet te verhalen. Hij toont jegens onderworpen volken eene tegemoetkomende houding. Verbannen volken voert hij naar hunne haardsteden terug. Hij laat aan ieder volk zijn taal, zeden en godsdienst, wanneer zij hem maar gehoorzamen. Hij wil zijn heerschappij mede op de godsdiensten der overwonnen volkeren doen steunen. In eene ontdekte cylinder-inscriptie beroemt Cyrus zich op deze politiek in tegenstelling met die van Tiglath-Pilezer. En zoo beweert hij ook tegenover de Babyloniers, dat hij door hunnen god Marduk geroepen is tot koning in plaats van den goddeloozen Nabonedus, (vergel. Kuyper, evolutie of revelatie, pag. 74 en Woltjer, het Woord Gods en het woord der menschen, pag. 175, 180).

In geestelijken zin bleef het dus stil. Ja, een aantal Joden keeren terug, doch het zijn met inbegrip van het dienstpersoneel slechts ongeveer 50000 man. En de rabbijnen zeggen, dat de aristocratie in Babel is achtergebleven. Het oude uit de schoone dagen van vroeger keert niet terug. De theocratie, het Davidisch koningschap, de ark zijn weg. Zijn die Joden in Palestina eigenlijk wel het Israel van voorheen? Ach, het morgenrood scheen even de kimmen te kleuren, maar het blijft nog nacht....

In het jaar 521 vóór Christus komt Darius Hystaspes op den troon. Alom in het uitgestrekte wereldrijk worden troebelen verwekt. Onderscheidene revoluties bedreigen het Perzische rijk met den ondergang.

Het schudt tot op zijne fundamenten. Doch de energieke Darius weet allen te bedwingen en hun verzet met ijzeren vuist te breken.

Weder is het verwachtingsvol uitzien, of er in de volkerenwereld nog geene beweging en beroering komt. Zal nu in vervulling gaan wat Haggaï geprofeteerd heeft: nog eens, een weinig tijds zal het zijn en Ik zal de hemelen en de aarde en de zee en het drooge doen beven, ja Ik zal al de heidenen doen beven en zij zullen komen tot den Wensch aller heidenen en Ik zal dit huis met heerlijkheid vervullen, zegt de Heere der heirscharen, Hagg. 2 : 7, 8. Troebelen zijn er genoeg, doch van den lang verwachten ommekeer is niets te bespeuren. Alles blijft stil. Een geest des diepen slaaps is uitgegoten. Zoo zeggen ook onder de ontzettende barensweeën van dezen tijd de spotters, die naar hunne eigene begeerlijkheden wandelen: waar is de belofte Zijner toekomst? want van dien dag, dat de vaderen ontslapen zijn, blijven alle dingen alzoo gelijk van het begin der schepping, 2 Petri 3 : 3, 4.

Neen, de revolutie is het heil niet. Gij moogt het evenmin als Elia verwachten van storm en vuur en aardbeving. Zij banen den weg, doch meer niet. Is het in uw eigen persoonlijk leven anders? Wanneer gij, om maar iets te noemen, door een aangrijpend sterfgeval geschokt wordt, is dàt de bekeering? Immers neen.

Evenzoo was het in die oude tijden gesteld. Er veranderde ontzaglijk veel, maar Juda kwam onder de wereldmacht niet uit. Het wisselde van heerscher, maar het bleef aan den vreemde onderworpen. Wie speurt er iets van het aanbreken van een heerlijken tijd? Vroeger hebben de vurige patriotten lang gehoopt, dat het lot zich zou wenden, maar zij vervallen tot moedeloosheid en geven de illusie op. Juda was zoo klein en armoedig. Vele jaren later was het nog hetzelfde: de overgeblevenen zijn in groote ellende en in versmaadheid; en Jeruzalems muur is verscheurd en hare poorten zijn met vuur verbrand, Nehem. 1 : 3. Alles is stil. Wat valt er te merken van de beloften Gods?....

Maar dit kan het laatste niet zijn. Neen, thans begint het eerst recht! Niemand in de machtige wereld moge zich bekommeren om dat nietig volk in de diepte, de Christus trekt Zich hun erbarmelijken toestand aan. En daarom gaat voor hen de toekomst lichten! Want

de Man op het roode paard, de Aanvoerder van de ruiterschaar, de Woordvoerder tot den profeet, wordt nu de Pleiter voor Gods aangezicht. De Engel des Heeren, de Middelaar vóór Zijne vleeschwording treedt op als de groote Voorbidder en zegt: *Heere der heirscharen, hoe lang zult Gij U niet ontfermen over Jeruzalem en over de steden van Juda, op welke Gij gram zijt geweest deze zeventig jaren?* vs. 12.

Hoort gij Hem pleiten?

Hij erkent, dat de Heere Zich vele jaren *gram* heeft getoond. Deze gramschap was rechtvaardig. Het volk had de maat zijner zonden vol gemaakt. Het had nog wel een godsdienst, maar deze was eigenwillig. Het lag verzonken in doode werken of gaf zich over aan de afgoderij. Daarom begon de Heere in de stad, die naar Zijnen naam genoemd was, te plagen. Ezechiel heeft in een grootsch visioen aanschouwd, dat de heerlijkheid des Heeren het heiligdom verliet om al de gruwelijke zonden, Ezech. 8—11.

Maar Hij weet ook, dat er bij God *ontferming* is. De Zoon kent den Vader. De Heere heeft Zijn volk niet uit hardvochtigheid gestraft, doch tot de handhaving Zijner eer en tot hun behoudenis. Hij zal Zijn volk niet eindeloos kastijden noch eeuwiglijk Zijn gramschap hen doen lijden. De toorn blijft niet altoos op hen rusten. Zelf heeft de Heere door den mond van Jeremia in eene heerlijke belofte den tijd van *zeventig jaren* voorspeld en dan zal Hij Zijn goede woord over hen verwekken.

Daaraan herinnert Hij als het ware den Heere. Deze Voorbidder weet de sterkste redenen bij te brengen. Hij pleit op Gods eigen beloften. Zijne vraag verraadt geen ongeduld en heeft niets van een dwangbevel, dat den Allerhoogste beteekend wordt. Maar zij geeft uiting aan een heiligen drang om met vrijmoedigheid den Heere vast te houden aan Zijn eigen woord. De Voorspraak treedt op voor een schuldig volk en smeekt om ontferming over hen. Hijzelf heeft haar verworven en daarom mag Hij eischen. Hij kan zonder eenige aanmatiging veel vragen. Hij gedenkt aan *Jeruzalem*, dat nog steeds den smaad van haar weduwschap draagt. Hij pleit ook voor de eenmaal zoo bloeiende *steden van Juda,* welke grootendeels in puin liggen.

Nu kan de ware verlossing van Gods volk niet komen zonder den val van de macht zijner vijanden. Doch volgens het uitgebracht verslag

der engelen is hiervan nog niets te bespeuren. Toch kan het niet lang meer duren, want de zeventig jaren der Babylonische overheersching van West-Azie zijn met de inname van Babylon voltooid en de zeventig jaren, gerekend van de verwoesting van Jeruzalem loopen ten einde, Jerem. 25 : 11; 29 : 10. De bestemde tijd is nabij en er mag eenig teeken verwacht worden. Vandaar dat de Voorbidder vraagt: *hoe lang*, o Heere der heirscharen, zult Gij U dan niet ontfermen? Och, dat Gij de hemelen scheurdet!

Hierin ligt de rijkste vertroosting voor het volk des Heeren.

De wereld is zoo gerust en de vijand is vaak zoo machtig. De kerk is daarentegen zoo schuldig, de ziel is zoo zwak en de zaak Gods schijnt soms hopeloos te staan. *Doch de Christus bidt!* Houd dan goeden moed, o Sion! Uw behoud ligt alleen in Hem, den barmhartigen en medelijdenden Hoogepriester onzer belijdenis. Uwe vastigheid rust niet in u, maar in Hem. Uwe hope grondt zich niet op wat gij zijt, doch op hetgeen Hij doet. In den hemel zijn uwe zonden en uwe slagen, maar óók uwe nooden en uwes marten bekend. Dáár staat de rechte Man u ter zijde, Dien God u heeft verkoren. Want de Zoon des Vaders acht Zich niet te hoog om uwe behoeften aan den Vader voor te dragen. En Hij, Die met u is, is meerder dan allen, die tegen u zijn.

Heil onzer, wanneer wij mogen leven uit het geloof, dat wij een Voorspraak bij den Vader hebben, Jezus Christus den Rechtvaardige! Hij is eene verzoening voor onze zonden en Hij laat Zijn offer gelden in Zijne voorbede. Hij vraagt om ontferming voor ellendigen op grond van Zijn recht en Hij kan volkomen zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzoo Hij altijd leeft om voor hen te bidden.

De Ontfermer.

In zijn eerste nachtgezicht heeft Zacharia eene wondere aanschouwing gehad. Hij zag het volk des Heeren gering, maar liefelijk en zijne plaats op de aarde verscholen, maar beteekenisvol, omdat de Engel des verbonds in zijn midden is. Zij het dan waar, dat de wereld heerscht

met geweldige overmacht en dat Juda's overblijfsel dreigt weg te kwijnen — geen nood! Hun toekomst is zeer schoon, hun stemming kan zeer hoopvol wezen, want hun heilzon is aan het dagen. Immers, de Zoon van God treedt op als Voorbidder voor Zijn getuchtigd volk en houdt den Heere Zijn eigen beloftenissen voor. Hij pleit niet te vergeefs. De Vader hoort den Zoon altijd. En Deze wordt verhoord in datgene, wat Hij gevraagd heeft.

Al aanstonds treft ons in het laatste gedeelte van het visioen de overeenstemming tusschen het gebed en het antwoord. De Engel des Heeren had gepleit: Heere der heirscharen, hoe lang zult Gij U niet ontfermen over Jeruzalem en over de steden van Juda, op welke Gij gram zijt geweest deze zeventig jaren? En de Heere antwoordt met rechtstreekschen terugslag daarop: *Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen!*

Zie, wanneer Hij aan Zijne kinderen de verhooring hunner gebeden schenkt, vervult Hij den wensch dergenen, die Hem vreezen vaak op andere wijze dan zij zich hadden voorgesteld. Want zij weten dikwerf niet te bidden gelijk het behoort en zij moeten in geloovige onderwerping geheel en al aan Zijne vrijmacht overgeven den tijd, wanneer en de wijze, waarop de Heere hen verhooren zal. Maar als de groote Hoogepriester voor den troon des Vaders nadert met Zijne voorbede, ontvangt Hij eene letterlijke vervulling. Hij toch is de Volmaakte ook in Zijn tusschentreden als Voorspraak. Hij mag Zijn eisch doen hooren, omdat Hij de verhooring Zelf heeft verdiend. Wie is Hem gelijk?

Nadat Hij met Zijne pleitrede was opgetreden, deelde de Heere het antwoord rechtstreeks mede aan *den engel, die met Zacharia sprak* en bij hem de plaats van tolk en verklaarder der woorden en gezichten Gods innam, vs. 13. Want de verhooring der voorbede komt ten goede aan den profeet en zijn volk. Het waren *goede woorden, troostelijke woorden,* welke de Heere sprak. Zacharia kent niet terstond hun inhoud. Maar de tolkengel deelt ze hem mede en hij moet ze op zijne beurt weer overbrengen aan het volk. Hij ontvangt zelfs de opdracht: *roep uit!* vs. 14. Luide moet hij ze uitroepen voor aller oor zonder eenige aarzeling, want het volk moet ze duidelijk hooren en mag geen enkelen twijfel koesteren omtrent deze goede, troostelijke woorden, bestemd voor hen, die in hunne versmaadheid naar vertroosting uitzien en

ontlokt op de voorbidding van den Middelaar, om Wiens wil aan vermoeiden en beladenen, aan troosteloozen en machteloozen de verzekering van groote ontferming wordt gegeven.

Welke is dan de inhoud dezer zielsverkwikkende woorden Gods? *Alzoo zegt de Heere der heirscharen: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een grooten ijver. En Ik ben met een zeer grooten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen, want Ik was een weinig toornig, maar zij hebben ten kwade geholpen. Daarom zegt de Heere alzoo: Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen; Mijn huis zal daarin gebouwd worden, spreekt de Heere der heirscharen en het richtsnoer zal over Jeruzalem uitgestrekt worden. Roep nog, zeggende: alzoo zegt de Heere der heirscharen: Mijne steden zullen nog uitgespreid worden vanwege het goede, want de Heere zal Sion nog troosten en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen,* vs. 14—17. Spreek nu in uw hart: waarlijk, als de Heere troost, doet Hij het goed! Zijne vertroostingen zijn nooit te klein. Door het goddelijk oog belonkt, zal Sion weder met haar schoonheid mogen pralen. Hij is de HEERE, haar Ontfermer!

Ontzaglijke tegenstellingen worden hier aangetroffen. Volgens het verslag der engelen is het op de gansche aarde nog stil, maar tengevolge van de voorbede is de hemel in beweging geraakt. De vijand leeft zorgeloos voort, maar de Heere staat op. Sion wordt smadelijk gehoond, maar des Heeren liefde-ijver brandt. Op Zijn volk was Hij een weinig toornig geweest vanwege hunne hardnekkigheid, maar nu is Zijn toorn van hen gekeerd en wil Hij voor Israel zijn als de dauw. Heil voor Sion, want de Heere keert weder in ontferming en de vervallen hut wordt herbouwd, maar wee den vijand, want de Heere is in grooten toorn ontstoken en de geesel wordt weggeworpen. Voor Zijn volk openbaart de Heere Zijne vredesgedachten, maar voor Zijn vijand wet Hij Zijn wraakzwaard. Want die vijand heeft het op de vernietiging van Israel toegelegd, maar de Heere wil hen nog verkiezen en met de weldaden des heils vervullen! Dáárom gewaagt Hij van Zijn *ijver, toorn, ontferming en troost.*

IJver. Schijnbaar is God werkeloos en ziet Hij onaandoenlijk toe bij alles, wat er geschiedt. Doch koester geen ongerijmde gedachte van Hem! Een man zal van liefde-ijver blaken voor zijne vrouw,

wanneer hij ziet, dat een ander zich aan haar wil vergrijpen. Hij duldt niet, dat zij geschonden wordt. Zóó menschelijk nu drukt de Heere Zich uit, Hij, de groote God van dat nietige volk: *Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een grooten ijver*, vs. 14. In reine ijverzucht waakt Hij over Zijn verkoren bruid. Jeruzalem is Zijn heilige stad en Sion is Zijn heilige tempelplaats. Wie haar durft aanranden, krijgt met Hem te doen.

Toorn. De schennis van Zijn volk beleedigt Hem. Hij is daarover verontwaardigd en Hij bedwingt Zich niet, maar Hij barst uit: Ik gloei van heftige gramschap tegen die geruste, zelfvoldane, overmoedige volken. Zij leven zoo rustig en onbekommerd daarheen, maar dit is geen bewijs, dat het goed met hen staat. Want hoor slechts, wat de Heere der heirscharen zegt: *Ik ben met een zeer grooten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen*, vs. 15.

Nu spreekt Hij in éénen adem ook nog van een anderen toorn: *Ik was een weinig toornig*, niet op die heidenen, doch op Zijn volk. Waarom herinnert Hij daaraan in dit verband en hoe kan Hij zeggen: *een weinig toornig*, terwijl het eerste woord, dat Zacharia heeft gepredikt, luidde: de Heere is *zeer* vertoornd geweest tegen uwe vaderen? vs. 2. Bedenk, dat ongetwijfeld de toorn des Heeren, op zichzelf genomen, zwaar heeft gerust op Zijn volk. Door hunne gruwelijke zonden hadden zij Hem tot toorn verwekt en Hij heeft het hen bitter doen gevoelen. Maar in vergelijking met Zijn toorn over den vijand is deze gramschap toch maar klein. Ten aanzien van Zijn volk mag de dichter zeggen, dat de Heere groot is van goedertierenheid en hen nooit ten volle vergeldt naar hunne ongerechtigheden, want Hij zal niet altoos twisten noch eeuwiglijk den toorn behouden, Ps. 103 : 8—10. Een oogenblik is er in Zijnen toorn, maar een leven in Zijne goedgunstigheid, Ps. 30 : 6. En bij Jesaja zegt de Heere met eigen mond: voor een klein oogenblik heb Ik u verlaten; in een kleinen toorn heb Ik Mijn aangezicht van u een oogenblik verborgen; Ik zal niet eeuwiglijk twisten en Ik zal niet geduriglijk verbolgen zijn, Jes. 54 : 7, 8; 57 : 16. Tegenover de grootheid der ontferming en de eeuwigheid der goedertierenheid is de toorn en de verberging des aangezichts slechts klein in mate en duur.

Maar wat hebben die goddelooze heidenen bedreven, dat Gods

toorn tegen hen zoo schrikkelijk ontstoken is? *Zij hebben ten kwade geholpen* d.i. terwijl de Heere hen een tijdlang wilde gebruiken als een geesel in Zijn hand om Zijne weerbarstige kinderen te kastijden, hebben zij zich uit boosaardigheid in hun val verlustigd en uit vijandschap hun volslagen ondergang gezocht. Gods toorn bleef gematigd, doch zij maakten het veel erger; zij sloegen als demonen met een alle perk en paal te buiten gaande woede; zij leenden de hand ten kwade en hielpen gaarne aan het onheil mede, want zij trachtten het volk Gods geheel te verdelgen. Zoo zegt de Heere elders van den Assyrier: hij is de roede Mijns toorns, hoewel hij het zoo niet meent en zijn hart alzoo niet denkt, maar hij zal in zijn hart hebben te verdelgen, Jes. 10 : 5, 7 en van Babel: Ik was op Mijn volk zeer toornig, Ik ontheiligde Mijne erve en Ik gaf hen over in uwe hand, doch gij beweest hun geene barmhartigheden, ja zelfs over den oude maaktet gij uw juk zeer zwaar, Jes. 47 : 6. Dàt kan de Heere niet verdragen. Daardoor wordt Zijne ijverliefde opgewekt voor Zijn mishandeld volk. En nu flitst de bliksem van Zijn toorn tegen die vijanden, want zij bezondigen zich aan hetgeen de psalm zegt: zij vervolgen, die Gij geslagen hebt en maken een praat van de smart Uwer verwonden, Ps. 69 : 27. Aan hen zal volvoerd worden de eed tegen Edom: daarom, zoo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere Heere: Ik zal ook handelen naar uwen toorn en naar uwe nijdigheid, die gij uit uwen haat tegen hen te werk hebt gesteld, Ezech. 35 : 11.

Ontferming. Dit komt aan Gods volk ten goede. *Daarom zegt de Heere alzoo: Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen; Mijn huis zal daarin gebouwd worden, spreekt de Heere der heirscharen en het richtsnoer zal over Jeruzalem uitgestrekt worden,* vs. 16. Let op het *dáárom.* Wonderlijk: het bovenmatig woeden van den vijand wordt voor den Heere een reden tot het geven eener teedere uitlating van Zijne liefde. Dat heeft hij nooit gedacht noch bedoeld....

Hoe groot is dit! De Heere werpt niet slechts neder, doch Hij heft ook op. Hij verklaart: Ik was heengegaan in toorn, Ik keer terug met ontferming. Hier zegt Hij nòg meer dan in vs. 8: Keert weder tot Mij, zoo zal Ik weder tot ulieden keeren. Dáár valt de nadruk op het onderling verband tusschen den wederkeer des volks en den wederkeer Gods, maar hier is geen sprake van voorwaarden of eischen. Hier is

louter eene heilsverzekering en vrije genade voert hier uitsluitend het woord!

Bij het volk des Heeren gaat het altoos weder door de duisternis tot het licht. Want hun God is de goedertieren Ontfermer. Hij noemt Zich zoo en Hij bewijst, dat Hij het is. Want Hij wil bij Zijn volk wezen. Het is Zijn lust met hen gemeenschap te oefenen. Toen het gericht vanwege hunne zonden moest komen, verliet Zijne heerlijkheid den tempel, maar nu Hij wederkeert met ontferming, maakt Hij woning onder hen en eindigt hun nood. Daarom wordt Zijn huis herbouwd en Zijn stad hersteld, opdat de Heere en Zijn volk bij elkander zullen zijn. Levendig is de voorstelling: de bouwlieden zullen ijverig in de weer zijn met hun gereedschap, het richtsnoer wordt uitgestrekt door timmerlieden en metselaars om de juiste afmetingen te bepalen en de stad met haar tempel uit het stof op te trekken. Dàt heet gadelooze ontferming, dàt genade rijk en vrij!

Wat moeten wij met zulke verzekeringen doen? Wij mogen ze niet betwijfelen, maar wij moeten ze gelooven, want de Heere is getrouw en waarachtig. Wij mogen ze niet ongebruikt voorts laten liggen, maar wij moeten ze aangrijpen en aanvaarden, want de Heere beurt eene ziel op, wanneer zij geloovig werkzaam is met Zijne beloften. Dan worden zij een staf, waarmede wij ons oprichten. Dat heeft de bidder ondervonden van het gebed des verdrukten, toen hij zijne klacht uitstortte voor het aangezicht des Heeren en met zijn heilvattend geloof de hand legde op Gods eigen getuigenis: Gij zult opstaan, Gij zult U ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen. Want Uwe knechten hebben een welgevallen aan hare steenen en hebben medelijden met haar gruis, Ps. 102 : 14, 15.

Troost. Doch — is dit niet te groot? Durft gij het u niet toeëigenen? Dan zal de Heere het nog eens zeggen, want Hij meent het ten volle! Het kan trouwens niet te veel worden herhaald. Ja, dàn zal Hij nog een stap verder gaan en Zijne beloften nog rijker maken om elke aarzeling bij u te overwinnen! Dan beperkt Hij Zich niet langer tot Jeruzalem en Sion, hoe heerlijk dit op zichzelf reeds is, maar nu breidt Hij de vleugelen Zijner goedgunstigheid óók over de steden van Juda uit, welke de Engel des Heeren ook had opgenomen in Zijne voorbede.

Aan Zacharia wordt opgedragen: *roep nog!* vs. 17. Hij moet nog eens prediken en weer opnieuw aan Sion het goede boodschappen. Wat zal hij roepen in des Heeren naam? *Mijne steden zullen nog uitgespreid worden vanwege het goede!* Hier hoort ge het kloppen van Gods Vaderhart. De heidenen hebben die steden als hun prooi beschouwd, waarmede zij konden doen wat zij wilden, maar het zijn *Mijne* steden, zegt de Heere. De heidenen hebben daarin schrikkelijke rampen aangericht, maar Ik zal ze zóó rijkelijk zegenen, dat zij het heil niet kunnen bevatten. Zij zullen de muren moeten uitzetten. Zij zullen uitgespreid worden vanwege het goede, omdat zij overvloeien van voorspoed. Nu neemt het mirtenboschje slechts eene kleine en onaanzienlijke plaats in, doch als eenmaal de Heere met volle handen verschijnt, breekt de gouden tijd aan en zal het Godgeheiligd zaad het aardrijk beërven!

Blijft gij nu nog weifelend van verre staan? Welaan, hoor dan, wat de profeet nog meer mag zeggen om den laatsten twijfel weg te nemen. Hij behoeft den grond niet te verzwijgen, waarop dit alles steunt. Die grond is deze: *want de Heere zal Sion nog troosten en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.* Dat is waarlijk eene goede tijding. Het is nu eenmaal Zijn goddelijk welbehagen geweest, dat Hij Sion niet wilde verderven, doch troosten en dat blijft zoo! Eens heeft Hij Jeruzalem uit alle steden der aarde aangenomen tot Zijn bijzonder eigendom en telkens opnieuw zal Hij toonen, hoezeer dit van kracht blijft. De Heere vergeet Zijn werk niet. Hij geeft Zijn heilsraad niet op, maar Hij zal daaraan ten volle uitvoering geven. Want dit is niet afhankelijk van Israels uitnemendheid (wat moest er dàn ooit van worden?), maar van Gods ontferming en trouw.

Het gebed is een schakel tusschen het besluit en zijne uitvoering. Om eigen schuld werd Jeruzalem een puinhoop, op de voorbede des Middelaars zal zij in schoonheid herrijzen. Want genade herstelt en verkiezende liefde bezwijkt niet!

Daarom mag Sion gerust zijn zelfs te midden der ellenden. Het begin is er reeds. Gij moogt dit niet miskennen en maar blijven leven alsof er nog niets is gebeurd. Het is oneer voor God, wanneer gij slechts klaagt om te klagen. Laat de ziele op den Heere hopen, want bij den Heere is goedertierenheid en veel verlossing. De omstandigheden mogen

moeilijk zijn, maar het vooruitzicht is schoon. Klem u aan Gods eigen woorden vast, dan behoeft gij niet te wanhopen. Laat het uwe opmerkzaamheid niet ontgaan, dat tot viermalen toe in dit gedeelte verzekerd wordt: *alzoo zegt de Heere!* Hij zal doen wat Hij beloofd heeft. Hij verandert de doodsschaduwen in den morgenstond — HEERE is Zijn Naam. Als het de tijd is voor den Heere, dat Hij werkt, zijn er voor Sion goede woorden, troostelijke woorden. Want het ontvangt dubbel voor al hare zonden. De toorn is weggeweken, de ontfermingen zijn wedergekomen, want Israels Ontfermer is op weg om alle treurigen Sions te troosten.

HET TWEEDE VISIOEN.

En ik hief mijne oogen op en zag; en ziet: er waren vier hoornen. En ik zeide tot den engel, die met mij sprak: wat zijn deze? En hij zeide tot mij: dit zijn de hoornen welke Juda, Israel en Jeruzalem verstrooid hebben.

En de Heere toonde mij vier smeden. Toen zeide ik: wat komen die maken? En Hij sprak, zeggende: dat zijn de hoornen, die Juda verstrooid hebben, zoodat niemand zijn hoofd ophief; maar deze zijn gekomen om die te verschrikken, om de hoornen der heidenen neder te werpen, welke den hoorn verheven hebben tegen het land van Juda om dat te verstrooien.

ZACHARIA 1 : 18—21.

De hoornen.

De levensharmonie is na den grooten oorlog verder dan ooit van ons verwijderd. Het einde van den gruwelkrijg heeft geenszins het

gehoopte geluk gebracht en de zoogenaamde vrede is in menig opzicht eene voortzetting van den strijd met andere middelen. Wanneer de Heere het niet verhoedt, gaat de wereld den chaos tegemoet. Nu wacht de een met fatalistische berusting de komende dingen af, want hij heeft het hopen verleerd. De ander daarentegen geeft zich over aan de verblinding der zorgeloosheid door zich om niets te bekommeren. En bij talloos velen is hart en mond schier uitsluitend vervuld met de groote zorgen van den eigen, kleinen levenskring. Het is hun bijna ondoenlijk zich daarboven te verheffen.

Toch blijft dit zoo noodig, zullen wij ons niet geheel verliezen in de dingen van elken dag. Gevoelt gij behoefte opwaarts te zien en te bedenken wat Boven is? Zoek dan uwe toevlucht bij den Heere en grijp naar het profetische woord! Het is zeer vast, want de Spreker is de Onveranderlijke, Die alle dingen met vaste hand leidt naar den raad van Zijnen wil. Het biedt u rust, wanneer gij daarop acht geeft. Want onder alle stormen van dezen tijd blijft de verzekering gelden: de Heere zal Sion nog troosten en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen. Zucht gij bij uzelven: ik ervaar het niet en ik bespeur er zoo weinig van.... houd u toch aan de beloften vast met een geloof, dat het bewijs is der zaken, die men niet ziet. Want de Belover is getrouw! En dan gaan de oogen des geestes open en aanschouwt gij de volvoering van Gods raad.

Hierop wijst dit tweede nachtgezicht van Zacharia. Het sluit zich ten nauwste aan bij het eerste visioen. Daarin heeft hij de kerk des Heeren gezien als een mirt, onopgemerkt in de diepte, tòch liefelijk en óók belangrijk, want de Christus is in haar midden als een Ruiter. En voorts heeft hij vernomen, dat de Heere de voorbede van den Engel des verbonds beantwoord heeft met goede en troostelijke woorden door de aankondiging zoowel van gericht als van verlossing.

Dat gericht nu over de vijanden van God en Zijn volk wordt hier nader aangeduid. Eerst ziet de profeet vier hoornen en verneemt hij de verklaring van den tolkengel; daarna aanschouwt hij vier smeden en hoort hij de woorden van den Heere Zelven.

Hoe is de voorstelling?

Zacharia had zijne oogen ter nedergeslagen, toen het eerste visioen voorbij was. Maar als het tweede gezicht komt, vermeldt de Schrift

met opzet en nadruk: *ik hief mijne oogen op*, gereed voor de aanschouwing en turend vol verwachting aangaande de komende dingen. De profeet doet dit niet te vergeefs, want hij ziet iets: ik hief mijne oogen op *en zag*. In deze uitdrukking is niets overtolligs. Integendeel, zij wijst er op, dat de profeet bereid is en zij toont ons de opeenvolging der handelingen. Zoo lezen wij ook van Jacob, als hij door de nachtelijke Godsverschijning bemoedigd was om doelbewust zijne reis te maken: toen hief Jacob zijne voeten op en ging, Gen. 29 : 1 en van Christus, toen Hij er Zich toe zette eene groote rede tot de schare te houden: en Zijnen mond geopend hebbende, leerde Hij hen zeggende, Matth. 5 : 2.

Ook wij mogen en moeten deelgenooten van Zacharia's aanschouwing worden. De Schrift wekt ons daartoe weder op door ons toe te roepen: *en ziet!* Wat valt er te zien? Allereerst woeste en vreeselijke dingen. Zacharia ziet *vier hoornen*, maar hij begrijpt niet, wat zij te beduiden hebben. Op zijne vraag: *wat zijn deze?* legt de tolkengel het hem uit.

Gij weet, dat de hoorn het aanvallend of beschermend wapen van sommige dieren is, waarmede zij groote kracht kunnen ontwikkelen. Dikwijls wordt hieraan een beeld ontleend. Hier ter plaatse stellen de hoornen voor de brute kracht, die verplettert evenals een dol geworden stier met zijne hoornen alles vernielt. Zij zijn de aanduiding van de macht der wereld, vijandig als zij staat tegenover Gods volk. In de politieke en geestelijke stroomingen van die wereldmacht werken antichristelijke beginselen. De Satan heeft daarin zijne krachten gelegd.

Zacharia ziet *vier* zulke hoornen. Dit getal is symbolisch. Het viertal wijst een afgesloten geheel aan in de wereld. Denk maar aan de uitdrukking: de vier hoeken des aardrijks, waaronder het gansche aardrijk wordt verstaan. De vier hoornen beteekenen derhalve in dit visioen niet vier afzonderlijke wereldrijken of vier naburige volken, maar de gezamenlijke vijanden Gods, de totale, Gods volk verdrukkende wereldmacht, welke van alle zijden aanstormt op het rijk Gods en zich uitbreidt naar de vier hoeken des aardrijks.

Wat hebben zij gedaan? *Zij hebben Juda, Israel en Jeruzalem verstrooid.* Zij hebben ze gekneusd en neergestooten. Zij hebben ze met

hun stooten uit elkander gejaagd en naar buiten toe verstrooid, vergel. Ezech. 34 : 21. Zij hebben hun vernielend werk zóó volkomen verricht, *dat niemand zijn hoofd ophief.* De zelfstandigheid en de eenheid zijn weg. Het volk is opgelost. Weerstand is onmogelijk. Onder den druk der volken durft niemand denken aan herstelling en zijn hoofd opheffen.

Bepaal u slechts tot één punt en vraag: hoe is het sinds den ondergang des rijks? Ach, zonder vreugde en zonder moed dwaalt Gods volk rond. De hoop voor de toekomst van Gods rijk is weggeslagen, de heilige stad ligt verwoest, de tempel is verbrand, de wetboeken zijn verscheurd, de erve der vaderen is onder den voet vertreden, de bloem der natie is geslacht, het volk is overal heengedreven in de ballingschap, de vijand heeft alles in het heiligdom verdorven, zij hebben hunne teekenen tot teekenen gesteld en het armzalig overblijfsel klaagt: wij zien onze teekenen niet; er is geen profeet meer, noch iemand bij ons, die weet hoe lang....

De macht van het alles overwinnende Babel was zoo ontzettend groot. Zijn koning was de drijver, die de volken plaagde in verbolgenheid met eene plage zonder ophouden, die in toorn over de heidenen heerschte, die de wereld als eene woestijn stelde en derzelver steden verstoorde, die zijne gevangenen niet los liet gaan naar huis toe, die in zijn hart zeide: ik zal ten hemel opklimmen, ik zal mijn troon boven de sterren Gods verhoogen en ik zal mij zetten op den berg der samenkomst aan de zijden van het noorden, Jes. 14.

Deze geweldenaar had met zijne woeste machten tegen Juda gestooten, tegen dàt Juda, hetwelk met den eerenaam van Israel wordt toegenoemd en waarvan Jeruzalem de heerlijke hoofdstad was. Elken rechtgeaarden Israeliet ging het hart open bij het hooren van dezen liefelijken naam en eerder nog zou zijne rechterhand zichzelve vergeten dan dat hij aan Jeruzalem niet meer gedenken zou. En is het nu niet allerdroevigst? In het visioen vallen alleen die hoornen in het oog, maar van Juda is niets te zien. Het is geheel omvergestooten en het schijnt van den aardbodem weggevaagd....

Zoo was het toen en zoo is het thans. De wereld is machtig en Satan schijnt onbetwist de heerscher te zijn. De kerk des Heeren daarentegen verkwijnt en Gods Koninkrijk schijnt hoe langer hoe meer

het terrein te verliezen. Wat moet daarvan worden? Zoo vragen wij menigmaal in de beklemdheid van ons hart, wanneer ons oog is gevestigd op de schrille tegenstellingen. En dan peinst de ziel: is 't waar, zou God niet weten van mijn droevig lot? En het gebed rijst op uit het geprangd gemoed: hoe lang, o God! zal de wederpartijder smaden? Zal de vijand Uw Naam in eeuwigheid lasteren? Sta op, o God! twist Uwe twistzaak, vergeet den hoop Uwer ellendigen niet in eeuwigheid, gedenk de smaadheid, die U van den dwaze wedervaart den ganschen dag!

Maar zie, dit is het voorrecht der verdrukte Sionskinderen: hun God is de Koning van oudsher, Die verlossingen werkt. Wanneer zij nergens uitkomst zien, heeft de Heere hen toch niet begeven. Laat het oog des geloofs maar wijd geopend wezen! Dan kan het vèr zien. En dan zal het, de beloften van verre ziende, deze omhelzen en hare vervulling zalig ervaren.

De smeden.

De sterke en woeste hoornen vallen wel het eerst in het oog, maar zij blijven niet tot het einde toe. Zacharia mag gelukkig ook iets anders zien: *en de Heere toonde mij vier smeden.* Hier is meer dan een engel, hier komt de Heere Zelf. Hoe troostrijk! Als God ter hooge vierschaar steeg, 't zachtmoedig volk verlossing kreeg. De Allerhoogste Zelf heeft door Zijn arm heil bereid voor Zijn volk. Dit openbaart Hij door aan den profeet vier smeden te toonen. Zacharia herkent deze werkmeesters onmiddellijk als zoodanig. Er is hem weinig aan gelegen te weten, wie zij zijn. Doch vurig begeert hij onderricht te worden, wat zij hebben te doen. Vandaar, dat hij terstond vraagt: *wat komen die maken?*

Op deze vraag nu geeft de Heere Zelf het antwoord vol souvereine macht en verheven majesteit: *dat zijn de hoornen, die Juda verstrooid hebben, zoodat niemand zijn hoofd ophief; maar deze zijn gekomen om die te verschrikken, om de hoornen der heidenen neder te werpen, welke den hoorn verheven hebben tegen het land van Juda om dat te*

verstrooien. Om des te scherper te laten uitkomen, hoe diep de vijanden Gods zullen vernederd worden, begint de Heere met nogmaals op die vier hoornen te wijzen. Zij zijn zoo machtig en Juda is zoo machteloos. Doch zij hebben nu hunne meerderen gevonden. Over de sterken komen de sterkeren. Van Juda hebben zij niets te vreezen, in weelderige gerustheid kunnen zij zich uitstrekken op hunne legersteden, want niemand heft zijn hoofd op. Maar de vier smeden zullen die „geruste heidenen", vs. 15, doen opschrikken en nu is aan hen de beurt om te sidderen!

En dit niet alleen. Deze smeden moeten niet slechts dienen om de hoornen te verschrikken, doch zeer bepaald ook om hen neder te werpen. Daarom juist worden zij smeden genoemd. Mannen met machtige armen en sterke vuisten zijn noodig, want een hoorn is zoo sterk. Welnu, deze smeden zijn gewend met ijzer om te gaan, zij kunnen met hunne zware voorhamers beuken, zij weten zwaarden te smeden en te scherpen, zij zijn alleszins geschikte instrumenten, want zij zijn tegen de hoornen opgewassen, vergel. Ezech. 21 : 31.

Waarom nu zullen zij die hoornen der volkeren verschrikken en nederwerpen? Omdat de Gode vijandige wereldmacht zich jegens het volk van God bezondigd heeft. Dàt is haar eigenlijke misdaad. Zij heeft zich aan dat volk vergrepen en zij heeft het ten kwade geholpen, toen de Heere een weinig toornig was. Om deze zonde nogmaals scherp te veroordeelen, wordt nog eens herhaald wat zij gedaan heeft: de heidenen hebben den hoorn verheven tegen het land van Juda om dat te verstrooien. Zie in deze herhaling toch geene breedsprakigheid. Zij moet dienen om als het ware uiting te geven aan de hevige verontwaardiging des Heeren. Hij wil over hunne zonden niet zwijgen. Hij herhaalt ze telkens om daarmede te kennen te geven, hoezeer Hij dit gruwelbedrijf der heidenen verfoeit en hoe volmaakt rechtvaardig Hij is in Zijn gericht, wanneer Hij zulke booze hoornen door de smeden laat neerwerpen.

Wij vinden hier dus geteekend de verlossing van het in zichzelf zoo zwakke en nietige volk Gods, doordat de machtige vijand ten val wordt gebracht. Neen, de tijdelijke voorspoed der goddeloozen biedt hun geen waarborg tegen den dag der wrake. Integendeel, zij worden vet gemaakt tot den dag der slachting. Zij groeien als het

kruid en al de werkers der ongerechtigheid bloeien, opdat zij tot in der eeuwigheid verdelgd worden, Ps. 92 : 8.

Door welke machten dit zal geschieden, wordt in het tweede visioen niet nader aangewezen. Maar dàt het geschiedt, blijkt telkens in de historie. Zie bijvoorbeeld eens, op welk eene wijze de Heere het volk van Juda verlost heeft uit de dwingelandij van Babel. Belsazar, de spotter, meende, dat hij met Israel en met Israels God kon doen wat hij wilde. Hij maakte een grooten maaltijd voor zijne duizend geweldigen en hij heeft zich verheven tegen den God des hemels. Men heeft de uit den tempel geroofde heilige vaten voor hem gebracht en hij en zijne geweldigen en zijne vrouwen en zijne bijwijven hebben wijn uit dezelve gedronken. En hij heeft geprezen de goden van zilver en goud, koper en ijzer, hout en steen, die niet zien noch hooren noch weten. Maar dien God, in Wiens hand zijn adem is en bij Wien al zijne paden zijn, heeft hij niet verheerlijkt, Dan. 5 : 23. Daarom is hij gewogen en te licht bevonden. Cyrus vermeestert de onneembaar geachte stad, Belsazar komt op ellendige wijze om het leven, de Medisch-Perzische wereldmacht treedt in de plaats van de Babylonische en Cyrus is de van God beschikte vorst, die de gevangenen Sions vrijheid schenkt en hun den terugkeer met allerlei middelen gemakkelijk maakt.

Voorwaar, daar is een God, Die leeft en op deez' aarde vonnis geeft. Hij verhoogt èn vernedert. Hij beschikt hoornen èn smeden. Daden als Gods groote daân treft men nergens elders aan! Wèl mag het geloovig volk betuigen: Heere, onze ziel heeft gebeefd, als wij Uwe oordeelen gehoord hebben. Wanneer de gerichten Gods worden geoefend, ontkomt ook de kerk van Christus niet geheel aan de ellenden. Zij schijnt in de dagen der geestelijke crisis met machteloosheid geslagen te zijn. Maar zij behoeft nooit te wanhopen. Want bij haren Koning zijn uitkomsten! Hij waakt voor Zijne eere. Daarom spreke uw hart: wij hebben óók in den weg Uwer gerichten U, o Heere, verwacht; tot Uwen Naam en tot Uwe gedachtenis is de begeerte onzer ziel. Met mijne ziel heb ik U begeerd in den nacht; ook zal ik met mijnen geest, die in het binnenste van mij is, U vroeg zoeken, want wanneer Uwe gerichten op de aarde zijn, zoo leeren de inwoners der wereld gerechtigheid, Jes. 26 : 8, 9.

Hierin ligt veel, dat tot onuitsprekelijken troost kan strekken.

Allereerst moet ons wel treffen de beschouwing der geschiedenis van volken en personen, welke hier aan het licht treedt. Het tweede visioen laat zoo duidelijk zien, dat de historie geen spel van omstandigheden is en niet door menschelijke grillen wordt gevormd. Neen, de Heere regeert en niemand anders!

En niet minder duidelijk bevestigt dit nachtgezicht wat reeds het eerste ons leerde: de groote wereldgebeurtenissen bewegen zich naar den Raad Gods om de kleine spil van het rijk Gods. De wereld ziet dat niet en schakelt dezen factor zelfs geheel uit. Maar de Heilige Schrift verzekert ons met grooten nadruk, dat de Heere van de antichristelijke wereldmachten gebruik maakt als een geesel voor Zijn afvallig volk. Zij helpen echter ten kwade, rijden over hunne hoofden en randen der God der legerscharen aan. En dan gebruikt de Heere weder andere wereldmachten om de eerste te straffen en te vernietigen. Alzoo is opgaan, blinken en — verzinken het lot van iederen dag. Maar dit lot wordt bestierd door dien Heere, Die groot is van raad en machtig van daad. De wereldgeschiedenis moge dan niet *het* wereldgericht wezen, zij vormt toch wel *een* Godsgericht. Hierin vindt de val van oppermachtige wereldrijken en de opkomst van andere eene gereede verklaring.

En waarom gaat het tenslotte in alles om de kerk van Christus? Zij is toch in zichzelve geheel onwaardig. Haar past de belijdenis: wij liggen in onze schaamte. Ja, doch de Heere ziet haar in Christus aan! Het is Zijn welbehagen geweest aan Zijnen Zoon een eigen volk te geven, opdat Hij het reinigen zou en ijverig maken in goede werken. En nu heeft Hij daaraan Zijn Naam en Zijn Woord, Zijn eer en Zijn trouw verpand. Dáárop mag het volk des Heeren pleiten! Gij ook? Neen, gij moogt het niet, wanneer gij de roepstemmen des heils versmaadt en voor eigen rekening staat. Hoe zult gij het volhouden, wanneer gij den almachtigen God tegen u hebt? Geef den tegenstand op en leer evenals Paulus alle dingen schade en drek achten om de uitnemendheid der kennis van Christus als uw persoonlijken Zaligmaker. Want het komt er boven alle dingen op aan in Christus gevonden te worden en door Hem bekleed te worden met den mantel Zijner gerechtigheid. Dàn is de Heere vóór u en zal Hij u met Christus alle dingen schenken.

Want merk nu eens op de Godsopenbaring in dit visioen: alles moet den eeuwigen, ondoorgrondelijken, aanbiddelijken Raad des Heeren dienen! De wereld wordt door Hem gebruikt tot tuchtiging, maar ook tot verlossing van Zijn volk. En dit geldt ook individueel. De wereldmacht staat onder het bestuur van den Heere des hemels en der aarde tot vervulling Zijner oogmerken. Denk aan de geschiedenis van Ahasveros en Mordechaï. En herinner u bovenal uit het wondere Kerstverhaal, dat de machtige keizer op Rome's troon door God in dienst wordt gesteld om eene oude profetie tot hare vervulling te brengen. Want ingevolge het gebod van Augustus trekken Jozef en Maria uit Nazareth en alzoo wordt Davids Zoon in Davids stad geboren. Dáár hebt gij hetzelfde als hier. God de Heere heeft met alles, wat er geschiedt Zijne bedoelingen ten bate van Zijn volk en rijk.

Wie op deze wijze de gangen Gods mag naspeuren, ontvangt stoffe te over om Hem nederig te aanbidden al zijn leven.

Neem de eerste twee nachtgezichten in hun onderlingen samenhang en let dan op de treffende overgangen: van het kleine mirtenboschje naar de groote wereldrijken en van den hemel naar de aarde. Tot den hemel is de voorbede van den Middelaar tusschen de mirten opgeklommen. Daar zijn de oorspronkelijke dingen en dáár begint alles. Hij geraakt in beweging, terwijl het op aarde nog stil is. Maar weldra wordt het gevolg dezer beweging op de aarde gevoeld! Wanneer des vijands macht het hoogst is geklommen en het volk Gods geheel is nedergestooten, dàn, juist dàn heeft de Heere vier smeden. Eerst moeten de hoornen hun werk hebben gedaan en dàn komen de smeden. Eerst moet het zoover zijn gekomen, dat de vijand aanrolt als een waterstroom en dàn richt de Geest des Heeren de banier tegen hem op.

Laat ons daarom altijd goeden moed houden! Telkens concentreert zich alles tegen het Koninkrijk Gods: de tijdgeest en de cultuur, de wetenschap en de kunst, de politiek en het sociale leven, het ongeloof en het bijgeloof. Maar wanneer er gejuicht wordt, dat het gedaan is met Gods volk, weet de Heere het wonderlijk in de ruimte te zetten en te omringen met blij gezang, dat zijn verlossing meldt. Als de verdrukking haar toppunt bereikt en uw ziel zich in moedeloosheid neerbuigt — hef dan uw hoofd omhoog, want uw Verlosser is sterk

en uwe verlossing is nabij! Gods zaak moge nooit zonder vijanden zijn, het tweede visioen ontdekt ons, dat die vijanden op hunne beurt naar Gods bestel ook weer vijanden hebben. Zij kunnen werkelijk niet doen, wat zij willen. De Heere gebruikt den een als een hoorn en den ander als een smid. Nu eens treedt dit en dan weer komt dàt meer op den voorgrond. Zeker, eenmaal zal de dag der groote benauwing komen, waarin alle machten zonder uitzondering samenspannen om onder den antichrist te strijden tegen den Gezalfde des Heeren. Doch dan zal de hemel tusschenbeide komen, Openb. 20 : 9.

Maar tot dien tijd toe bezigt Hij menschen voor Zijn werk, óók voor het grove werk. En Hij weet ze altijd te vinden! Want Hij doet ze Zelf te voorschijn komen. Elke tijd brengt niet uit eigen beweging zijn groote mannen voort, maar de Heere verwekt voor elken tijd de instrumenten, waarvan Hij Zich bedient om Zijn raad uit te voeren.

En Hij heeft er altijd genoeg. Wanneer er vier hoornen zijn, plaatst Hij daartegenover geen drie smeden, doch vier. Zooveel verdrukkers, zooveel uitredders. En Zijne instrumenten zijn bekwaam tot het hun opgedragen werk! Hoornen zijn sterk. Maar de Heere gebruikt geen riet om ze neder te werpen, doch vier smeden.

Laat het bestuur der wereld, ook van uw eigen leven, aan Hem over. Het is aan Zijne handen goed toevertrouwd! Gij zult toch den waan niet voeden, dat gij het beter kunt dan Hij? Wanneer de geweldige wateren van de wereldzee zich verheffen, zoek dan uwe sterkte in het geloof, dat de Heere hoog boven haar bruisen gezeten is op den troon Zijner almacht, wijsheid, rechtvaardigheid en goedertierenheid. Israel moet door zulk een geloof leven. Daardoor alleen is het mogelijk de wereldmacht zonder verschrikking aan te zien. Is er veel, dat gij niet kunt doorgronden — welk een heil belooft de Heere ons, wanneer Hij toezegt, dat wij het na dezen zullen verstaan! Daarom moet uwe ziel niet te zeer beroerd worden door den dag, die nog niet is. Hier is de lijdzaamheid der heiligen. Hun Redder is hun God en hun Vader laten zij zorgen. Velen zeggen: wie zal ons het goede doen zien? maar zij vragen: verhef Gij over ons het licht Uws aanschijns, o Heere!

HET DERDE VISIOEN.

Wederom hief ik mijne oogen op en ik zag; en ziet: er was een man en in zijne hand was een meetsnoer. En ik zeide: waar gaat gij henen? En hij zeide tot mij: om Jeruzalem te meten, om te zien hoe groot hare breedte en hoe groot hare lengte wezen zal.

En ziet: de engel, die met mij sprak, ging uit en een andere engel ging uit, hem tegemoet. En hij zeide tot hem: loop, spreek dezen jongeling aan, zeggende: Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden vanwege de veelheid der menschen en der beesten, die in het midden derzelve wezen zal.

En Ik zal haar wezen, spreekt de Heere, een vurige muur rondom en Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar.

Hui, hui! vliedt toch uit het Noorderland, spreekt de Heere, want Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels, spreekt de Heere. Hui, Sion! ontkomt gij, die woont bij de dochter van Babel!

Want zoo zegt de Heere der heirscharen: naar de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden tot die heidenen, die ulieden beroofd hebben; want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Want ziet: Ik zal Mijne hand over henlieden bewegen en zij zullen hunnen knechten een roof wezen. Alzoo zult gijlieden weten, dat de Heere der heirscharen Mij gezonden heeft.

Juich en verblijd u, gij dochter Sions, want ziet: Ik kom en Ik zal in het midden van u wonen, spreekt de Heere.

En vele heidenen zullen te dien dage den Heere toegevoegd worden en zij zullen Mij tot een volk wezen en Ik zal in het midden van u wonen; en gij zult weten, dat de Heere der heirscharen Mij tot u gezonden heeft.

Dan zal de Heere Juda erven voor Zijn deel in het heilige land en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen. Zwijg, alle vleesch, voor het aangezicht des Heeren! want Hij is ontwaakt uit Zijne heilige woning.

ZACHARIA 2.

De man met het meetsnoer.

Tusschen de nachtgezichten bestaat een innig verband. De ééne openbaring, welke de Heere in dit achttal gegeven heeft, gaat met elk volgend visioen eene schrede verder. Eene gedachte, welke in de vorige reeds met een enkel woord was uitgesproken, wordt weder opgenomen en in bijzonderheden uitgewerkt. Een enkele blik op het tweede hoofdstuk maakt u dit volkomen duidelijk. Het bevat het derde nachtgezicht, waarin heerlijke beloften voorkomen voor bezwijkende zielen. Welnu, deze zijn eene nadere openbaring aangaande de verzekering des Heeren in het eerste visioen: Ik ben tot Jeruzalem wedergekeerd met ontfermingen, Mijn huis zal daarin gebouwd worden, spreekt de Heere der heirscharen en het richtsnoer zal over Jeruzalem uitgestrekt worden. Roep nog, zeggende: alzoo zegt de Heere der heirscharen: Mijne steden zullen nog uitgespreid worden vanwege het goede, want de Heere zal Sion nog troosten en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen, hoofdst. 1 : 16, 17.

Eveneens komt de Heere hier terug op de strekking van het tweede visioen. Want de keerzijde wordt thans getoond van de nederwerping der vijanden. Hoe groot hunne macht moge zijn, oneindig grooter is de macht Gods, waarmede Hij Zijn volk te hulp komt. Al is het heden voor de kerk des Heeren in haren tegenwoordigen staat nog zoo duister, in de toekomst zal zij door de gunst van haren Koning wandelen in het vroolijkst levenslicht! In het derde nachtgezicht verkondigt Zacharia deze groote werken Gods. En alzoo treedt hij hier op als de heraut van de nieuwe bedeeling.

Het eigenlijke visioen gaat niet verder dan vs. 5. Doch daaraan is onmiddellijk verbonden eene rede van den Engel des Heeren, welke doorloopt tot het einde van het hoofdstuk. Het eene behoort bij het andere. Vat ge beide tezamen, dan vindt gij hier de aankondiging, dat Gods Sion wordt verrijkt, Gods vijand wordt ten onder gebracht en Gods woning onder Zijn volk zal zijn.

Wat heeft de ziener nu aanschouwd met het oog des geestes en wat heeft de hoorder der redenen Gods vernomen?

Daar gaat *een man.* In zijne hand heeft hij *een meetsnoer.* De profeet is vol belangstelling om te weten, wat deze man van zins is en vraagt

daarom: *waar gaat gij heen?* Het antwoord luidt: *om Jeruzalem te meten, om te zien, hoe groot hare breedte en hoe groot hare lengte wezen zal.* Het is niet zijn plan voorbereidende maatregelen voor den herbouw der stad te nemen en daartoe terreinen af te bakenen, want de stad is aanvankelijk weder opgebouwd; maar hij zegt: ik ga Jeruzalem opmeten om te zien, hoe groot zij wel in hare breedte en lengte wezen zal. Het is de moeite waard dat eens na te gaan! Gold het een nietig gehucht, dan zou het niet noodig wezen, want dat is met één oogopslag te overzien en dat komt bovendien voor zulk eene belangstelling niet in aanmerking.

Men heeft zich veel moeite gegeven na te gaan, wie met dezen man wordt bedoeld. Velen zien in hem den Engel des verbonds, Die later als Spreker optreedt. De gronden voor deze opvatting zijn echter niet sterk. Anderen staan juist aan den tegenovergestelden kant en vinden in hem de verpersoonlijking van den wensch, die leeft in het hart des volks tijdens Zacharia's werkzaamheid, om de stad weer te herstellen. Ten laatste werd dat volk eenigszins ongeduldig en begon alvast te meten hoever Jeruzalem moest worden opgebouwd. Doch dit lijkt al zeer onwaarschijnlijk. En dit miskent het feit, dat de visioenen eene geestelijke beteekenis hebben. Het gaat hier niet om het oude, aardsche Jeruzalem, maar om de gemeente des Heeren, waarvan Jeruzalem benaming en type is.

Wij behoeven ons niet op te houden met gissingen, wie deze man mag zijn. Het is van meer beteekenis er op te letten, wat hij gaat doen en welke gezindheid uit zijne handelwijze openbaar wordt. Welnu, hij toont eene levendige belangstelling voor het Jeruzalem Gods. Hij wordt verrukt over haar groei en bloei. Hij vertegenwoordigt als het ware degenen, die Sion liefhebben om des Heeren wil. Zij treuren over haar verbreking en gruis. Zij verheugen zich over haar welvaren. Zij ontvangen met vreugde de berichten over haar toename en zij zoeken voor haar het goede om der wille van des Heeren huis, dat in haar gebouwd is en waar onze God Zijn woning houdt.

De meesten zijn anders. Verreweg de meerderheid vraagt slechts naar de wereldsche dingen. Deze nemen al hun denken en streven in beslag. Het goddelijke is geheel op den achtergrond gedrongen. Het geestelijke wordt door hen veracht. Zij leven bij het tast- en zichtbare.

Zij laten God met het meeste genoegen Zijn hemel houden, als zij de aarde maar hebben en op de aarde de beste plaats onder de zon. Kerk en Koninkrijk Gods — welke waarde zouden zij nog hebben in de schatting eener vermaterialiseerde wereld?

Doch er is óók in dezen tijd een overblijfsel, dat vraagt naar God en Zijn dienst. Het houdt zich bezig met de werken Gods in de groote wereld buiten ons en in den mikrokosmos, de kleine, wondere wereld van het eigen hart. Het leeft in de dingen van Gods Koninkrijk. Naarmate het duidelijker wordt, dat de wereld teleurstelt, wordt het hart meer afgetrokken van het schepsel en verlustigt het zich liever in de schoonheid van het werk Gods.

Zijn wij nu dwazen, wanneer wij in tegenstelling met de groote massa eene banier volgen, waarin geschreven staat: het geestelijke voorop! en wanneer wij vol blijde ingenomenheid loopen met het meetsnoer in de hand om na te gaan, hoe groot Gods werk wel worden zal? Neen! Want alles vergaat, maar Sion blijft. Bergen worden dalen, maar het Godsgebouw rijst steeds hooger op naar het gemaakt bestek. Het wisselt wat wij aanschouwen, maar het Koninkrijk der hemelen is onbewegelijk. Wilt gij waarlijk wijs wezen? Doe dan als Paulus en merk bovenal op de dingen, die men niet ziet; want de dingen die men ziet, zijn tijdelijk, maar de dingen, die men niet ziet, zijn eeuwig.

Jeruzalem dorpsgewijze bewoond.

Het derde visioen bewijst ten duidelijkste, dat de Heere Zijn bedrukte volk wil bezoeken met Zijne gunst. Want aldus vervolgt de profeet de beschrijving van hetgeen hij zag en hoorde: *en ziet: de engel, die met mij sprak, ging uit en een andere engel ging uit, hem tegemoet. En hij zeide tot hem: loop, spreek dezen jongeling aan, zeggende: Jeruzalem zal dorpsgewijze bewoond worden vanwege de veelheid der menschen en der beesten, die in het midden derzelve wezen zal,* vs. 3, 4.

Hoe heb ik mij deze situatie voor te stellen? Niet alle uitleggers

geven daarop hetzelfde antwoord. Het komt mij voor, dat de beste opvatting deze is: Zacharia ziet in den geest den man met een meetsnoer in de hand, die hem op zijne vraag ten bescheid geeft, dat hij voornemens is Jeruzalem op te meten. Daarop komt de tolkengel, die in de visioenen steeds aan Zacharia toegevoegd wordt om hem aanwijzingen te geven, te voorschijn. Hij verlaat voor een wijle de zijde van den profeet en gaat uit om de zaken te verklaren. Maar een andere engel in menschengedaante is reeds op weg naar hem en treedt hem nu tegemoet. Ten aanhoore van den profeet brengt hij hem de boodschap des Heeren over en draagt hij hem op te gaan spreken tot den man met het meetsnoer. Want deze, en niet zooals velen denken Zacharia, wordt met den jongeling bedoeld. Die jongeling is nog onervaren. Hij is van goeden wille en hij is vol ijver en vuur om na te gaan, hoezeer Jeruzalem wel wordt uitgebreid. Maar hij vergist zich toch, wanneer hij denkt, dat hij er de afmetingen van zal kunnen bepalen. Daarom moet de engel hem als het ware toeroepen: gij behoeft niet te meten, het zou een onbegonnen werk zijn, spaar u de vergeefsche moeite! Is dit een blijde tijding? Ja zeker. Daarom moet de engel spoed maken om het hem ijlings te zeggen. Hij moet loopen om hem haastiglijk deze goede boodschap mede te deelen: Jeruzalem zal als een open stad zijn, dorpsgewijze zal Jeruzalem worden bewoond! En dat niet om haar blijvende geringheid. Neen, het vervolg wijst het tegendeel uit: vanwege de veelheid der menschen en der beesten, die in het midden derzelve wezen zal. Muren zouden aan hare uitbreiding in den weg staan. Steeds is er een nieuwe uitgroei en daarom is er telkens een nieuwe uitleg noodig. Als eene kudde in het midden van hare kooi zullen zij van menschen deunen, Micha 2 : 12. De werkelijkheid zal elke verwachting overtreffen!

Welk eene wonderschoone voorstelling vol dramatische aanschouwelijkheid! Zie, daar breidt zich voor Zacharia's oog het toenmalig Jeruzalem uit. Eenmaal was deze stad des grooten Konings de vreugde der gansche aarde. Maar zij is vertreden onder de heidenen, omdat hare zonden machtig vele waren. Ruwe geweldenaren hebben het Godsoordeel over haar uitgevoerd. Zij hebben den tempel verwoest, de altaren verbrijzeld en de stad tot een puinhoop gemaakt. Al hare heerlijkheid werd geroofd. En nu is er in de dagen van den profeet

wel een aanvang gemaakt met den wederopbouw van Sions vervallen hut, doch meer dan een poover begin is het nog niet. Ach, hoezeer draagt de stad, welke voorheen zich baadde in gouden zonneglansen, nog de sporen van inzinking en verwoesting! Zoo is zij het droevig beeld van den nietigen staat der kerke Gods.

Maar nu richt de Heere het oog van Zacharia op de toekomst. Haar staat zal heerlijker worden dan ooit te voren! Zij zal geen armelijk gehucht wezen en geen leege, doode stad blijven, doch zij zal een landschap gelijk wezen, eindeloos uitgestrekt. Jeruzalem zal zelfs Ninevé en Babylon overtreffen. Want deze steden, ofschoon zij millioenen inwoners telden, waren nog door muren omgeven. Maar Jeruzalem zal zich zóó uitbreiden, dat de stad onmogelijk binnen muren kan ingesloten worden. Alle muren, hoe onafzienbaar lang ook, zouden te eng wezen!

Het is duidelijk, dat dit niet geldt van het aardsche Jeruzalem. Wie den tekst hierop wil toepassen, moet wel zijne toevlucht nemen tot de veronderstelling, dat Zacharia eventueele plannen voor muurbouw van zijne tijdgenooten heeft willen verhinderen. Ook weten wij, dat Nehemia eenige tientallen jaren later de stadsmuren inderdaad heeft hersteld en de schaarsche bevolking vermeerderd door toevoer van buiten. En dit bewijst niet, dat Nehemia als een politicus, die met de werkelijkheid rekende, slechts glimlachen moest om de dweeperijen van een enthousiasten profeet, waaraan hij zich niet storen kon, maar dit bewijst wel, hoezeer hij doorzien heeft, dat zulke voorzeggingen geestelijk moeten worden verstaan.

Jeruzalem als een landschap — dàt is het toekomstbeeld van het Koninkrijk Gods! Het begin is klein, maar deze eerstelingen zijn het voorteeken en onderpand van den vollen oogst, die komen zal. Een ommuurde stad kan de inwoners niet bevatten, d. i. het Koninkrijk der hemelen breidt zich over de gansche aarde uit. In de oude bedeeling was er een zware middelmuur des afscheidsels tusschen het nageslacht der aartsvaders en de volkeren, die de Heere liet gaan op hun eigen wegen, Ef. 2 : 14. Maar Christus heeft dien muur gebroken. De verlossingsarbeid van den Middelaar draagt een wereldomvattend karakter. Sinds den Pinksterdag treedt Zijne kerk op als de volkerengemeente, want er is geen onderscheid meer tusschen Jood en Griek.

Jeruzalem wordt dorpsgewijze bewoond, want er moet ruimte voor zondaren zijn, omdat een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden. De uitbreiding van het Godsrijk gaat in den loop der eeuwen door onder alle volkeren tot aan de einden der aarde. Hier is een wereldrijk, dat geen grenzen kent van land noch volk. Het is het Vrederijk onder den scepter van den Vredevorst!

Wil dit dan zeggen, dat ten laatste alle menschen bekeerd zullen worden en dat heel de wereld gewillig voor Christus zal buigen? Allerminst. Integendeel, de vijandschap wordt sterker, de afval neemt toe en het aantal dergenen, die het beest uit den afgrond aanbidden, is verreweg het grootst. Doch ondanks allen tegenstand vergadert Christus de uitverkorenen uit het gansche menschelijke geslacht tot Zijne heilige en algemeene kerk. En de Heilige Geest herschept de nieuwe menschheid uit alle volken en natiën en tongen. En eenmaal, wanneer de goddeloozen niet meer zullen zijn en de zondaars van de aarde verdaan zullen wezen, zal daar eene schare, die niemand tellen kan, als de herboren menschheid staan voor den troon van het Lam!

Dit is niet alles. De Heere verwekt niet slechts aan Abraham kinderen des geloofs uit alle volken, maar Hij maakt alle dingen nieuw. Alle levensverhoudingen worden geheiligd. Het Koninkrijk Gods is de zuurdeesem, die al de drie maten meels geheel doorzuurt. Geheel het leven in al zijn rijke schakeeringen komt in den dienst van God te staan. Het Koninkrijk van Christus heerscht over alles. Elke gave en talent, elke arbeid en roeping, elke kunst en kracht op elk terrein des levens is den Heere gewijd. Niet zonder groote oorzaak is er in den tekst óók sprake van *de veelheid der beesten.* Want de heerlijkheid vervluchtigt niet in een schimmenrijk, maar het Koninkrijk Gods zal ten slotte alles omvatten in den nieuwen hemel en óók op de nieuwe aarde, waarop de goedertierenheid en waarheid elkander ontmoeten zullen en de gerechtigheid en vrede elkander zullen kussen, als zij gelouterd zal zijn door den grooten wereldbrand.

Waarlijk, deze zaligheid is nooit af te meten. En hierin ligt een troost, die alle smart verbant. Het schijnt te groot, dat Jeruzalem dorpsgewijze zal bewoond worden en dat de kennis des Heeren de aarde zal overdekken gelijk de wateren den bodem der zee. Want ach, de wereld schijnt wel het kroondomein van den Satan te zijn

en de krachten der menschheid stellen zich ten dienste van den Booze. En ook voor het persoonlijk leven schijnt het onbereikbaar, want de allerheiligsten brengen het immers aan deze zijde van het graf niet verder dan tot een klein beginsel. Maar nochtans, het Woord des Heeren blijft vast. Hij, Die deze dingen belooft, is de HEERE, Die het doet! Daarom wenkt ons het ideaal. Daarom zien Gods kinderen hunne hemelsche roeping om in deze wereld alles voor hun Koning op te eischen. Daarom is het niet hun eenige taak om liefst zoo spoedig mogelijk hunne ziel als een buit uit de wereld uit te dragen, maar blijft het hun voorrecht de banier vast te houden, waarin geschreven staat: alles voor God! En na dit leven zullen zij door Gods genade en kracht geraken tot de voorgestelde volkomenheid.

De Heere alles voor de Zijnen.

De steden werden oudtijds door muren beschermd. Zij mochten daardoor nauw worden ingesloten, daarbinnen lagen zij toch veilig. Is er nu aan de toegezegde uitbreiding van de stad Gods niet een gevaarlijke zijde? Wordt Jeruzalem niet weerloos, als het dorpsgewijze bewoond zal zijn? Geenszins. Zij geniet de hoogste bescherming. De Heere Zelf zal haar Beschermer zijn! Aldus heeft Zacharia gehoord: *Ik zal haar wezen, spreekt de Heere, een vurige muur rondom*, vs. 5.

Deze toezegging gaat nog verder dan de jubel: wij hebben eene sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen, Jes. 26 : 1. Het kan zijn, dat deze beeldspraak ontleend is aan de groote wachtvuren, welke des avonds aangestoken worden ter bewaking van de Oostersche kampen. Zoo zal Jeruzalem als het ware één groot kamp zijn, waarover de Heere wacht houdt. Hij is rondom haar als een wal van vuur, die het volk beveiligt en den vijand verteert. (J. Neil, Palestina en de Bijbel, pag. 97). Liever zie ik hier eene toespeling op de wolkkolom, welke duisternis over de Egyptenaren bracht, maar voor Israel een lichtende vuurzuil was, Exod. 14 : 20, zooals ook Jesaja zegt: en de Heere zal over alle woning van den berg Sions en over hare vergaderingen scheppen eene wolk des daags en een

rook en den glans eens vlammenden vuurs des nachts, want over alles wat heerlijk is, zal eene beschutting wezen, hoofdst. 4 : 5.

In ieder geval wordt hier eene volkomene veiligheid verzekerd. Bolwerken kunnen overmeesterd, schansen ingenomen, muren afgebroken worden, maar door vuur is niet heen te dringen en een wal van vuur *rondom* laat nergens eene opening om door te sluipen. De poorten der hel zullen nooit de gemeente van Christus overweldigen, want Hijzelf bewaart haar. Telkens schijnt zij ten ondergang gedoemd te zijn, in haarzelve schuilt de kracht niet om staande te blijven, wanneer zij van alle kanten bedreigd wordt en nochtans is zij veilig, want Christus waakt over haar en houdt haar in stand. De machtige arm Gods bewaart de vromen en zal nimmer gedoogen, dat zij omkomen!

Nog een ander bezwaar kan rijzen: zal de stad niet in aanzien dalen en met mindere plaatsen op ééne lijn worden gesteld, wanneer zij niet langer door zware muren, hooge torens en geduchte vestingwerken wordt omgeven? Doch wie durft dit volhouden, als hij den Heere hoort zeggen: *Ik zal tot heerlijkheid wezen in het midden van haar?*

Dat is nòg meer dan dat de Heere in Jeruzalem eere zal ontvangen en Hem aldaar heerlijkheid zal worden toegebracht. Neen, de Heere Zelf zal aan haar en in haar Zijne heerlijkheid betoonen. Hij zal die heerlijkheid leggen op hare inwoners en Zijn glans zal van hun aangezicht afstralen. In dit leven mogen zij reeds met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwen en worden zij naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid als van des Heeren Geest en eenmaal zullen zij Hem gelijk wezen, want zij zullen Hem zien, gelijk Hij is, 2 Cor. 3 : 15, 1 Joh. 3 : 2. Door Zijne woning geeft de Heere luister aan het schoone Jeruzalem. Hij verlustigt er Zich in haar te tooien met de sieraden des Geestes. Hij is haar veiligheid en haar heerlijkheid!

Hierin ligt alles.

Door de wereld wordt de kerk des Heeren gesmaad. Zichzelve onteert zij door haar kleingeloof en ongeloof. Gebrek aan het leven der hope bevlekt haar met wereldgelijkvormigheid en gebrek aan de werken der liefde ontneemt haar grootendeels den invloed op het volksleven. Den gruwel der zonde kan zij vaak niet stuiten en haar eigen leden zakken soms weg. Hierin is een oordeel Gods. Maar nu is er ook een

andere zijde: vindt gij het niet een wonder, dat zij in tijden van algemeenen afval steeds bewaard is geworden en dat er altoos een overblijfsel wordt gevonden? Daarvoor zorgt de Heere! Veracht daarom nooit Gods kerk en werk en geef nimmer den moed voor haar op. Want de Heere heeft alles voor haar over. Heeft Christus haar niet gekocht tot den duren prijs van Zijn eigen bloed? Waarin bestaat hare uitnemendheid? In haar aanzien, haar grootheid, haar rijkdom, haar macht? In haar eigen heiligheid en haar eigen werk? Neen, haar heerlijkheid is gelegen in haren God! Hij schenkt haar de ervaring, dat Hijzelf haar Zon, haar Schild, haar hoogste Goed is en Zijne genade is haar genoeg.

Waarin zoekt gij uwe heerlijkheid? Gij zijt geboren binnen den kring van Gods verbond, gij hebt misschien eene plaats van beteekenis in Zijne gemeente, gij arbeidt mede aan de komst van Zijn koninkrijk — wat drijft u en waarom is het u te doen? Loopt gij mede uit sleur, is uw godsdienst slechts een vorm, zit gij als een geveinsde onder het volk des Heeren, beweegt u alleen de vrees voor straf, werkt gij in geestelijke dingen uit louter loonzucht? Maar dit kan niet recht wezen in de oogen des Heeren en daaraan hebt gij niet genoeg. Het moet ons om God Zelven te doen zijn. Slechts dàn hebt gij eene heerlijkheid, die nimmer verbleekt, wanneer gij al uwe heerlijkheid in den Heere stelt.

Omdat de Heere hunne heerlijkheid is, mag het vrome volk verheugd zijn en huppelen van zielevreugd. Want nu kunnen zij het hoofd blijmoedig opheffen. In het midden der benauwdheid maakt Hij hen levend, als Hij aan de treurigen Sions sieraad beschikt voor asch en hunne zielen met Zijne vertroostingen verkwikt. Zij blijven staande in het heden en verwachten geloovig de toekomst, want zij houden het daarvoor, dat het lijden dezes tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijkheid, die aan hen zal geopenbaard worden.

Gods volk teruggeroepen.

Het eigenlijke visioen is voorbij. Daarin werd, allereerst voor het volk, dat uit de ballingschap wederkeerde en verder voor de kerke

Gods van alle tijden met machtige trekken geschetst, hoe Jeruzalem wordt uitgebreid, beveiligd en verheerlijkt. Over deze blijde boodschap van verlossing en wederaanneming, van eeuwige liefde en onverganke-lijke trouw mag het geloof zich verheugen. Maar de heerlijke werken Gods strekken zich nog verder uit. Dat blijkt, wanneer de Engel des Heeren gaat spreken om de toezeggingen van het visioen te verduide-lijken en te vermeerderen.

Het is Zijne stem, welke wij beluisteren na de beschrijving van het nachtgezicht. Aldus begint Hij te spreken: *Hui, hui! vliedt toch uit het Noorderland, spreekt de Heere, want Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels, spreekt de Heere. Hui, Sion! ontkomt, gij die woont bij de dochter van Babel*, vs. 5, 6. Met deze woorden treedt de Engel des verbonds op, in Wien Jehovah Zich openbaart en Die met Hem éénswezens is, de Christus in de oude bedeeling.

Bijzonder opvallend is de levendigheid van Zijn woord. Hui, hui! d.i. op, op! vliedt toch, hui Sion, ontkomt! Door zulk een vroolijken oproep drijft Hij de Sionieten aan. Een vroolijke oproep? En zij worden toch opgewekt om te vluchten, te vlieden zelfs en te ontkomen? Ja, maar het is geen overhaaste en onzalige vlucht, welke met al hare verschrikkingen alleen wordt ondernomen om nog erger lot te ontgaan. Juist omgekeerd: het is een heerlijke vlucht. Want het oordeel over den vijand zal hun de bevrijding brengen en niets zal hunne verlossing verijdelen. Daarom worden zij met zoo grooten aandrang teruggeroepen.

Met zulk eene verzekering van 's Heeren wege kunt gij het leven doorkomen en moed houden! Want deze dringende aansporing sluit zich op schoone wijze aan bij de hoofdgedachte van het visioen. Immers, als gij den profeet hoort gewagen van Sions heilvolle toe-komst, kan er eene smartelijke vraag bij u oprijzen: alles uitnemend, doch wordt er niet te vroeg gejuicht? Zeker, de Heere zal Zijne kerk tot den staat der heerlijkheid brengen, want Hij alleen is sterker dan al Zijne vijanden te zamen. Maar op zichzelf genomen, laat zich het droeve geval denken, dat Sion wordt hersteld en voltooid, doch dat er kinderen Sions zijn, die er niet inkomen. Christus' kerk wordt een-maal als eene reine bruid aan den Vader voorgesteld in den hemel — maar zal ik er niet buiten blijven, ik die zoover ben afgedwaald, ik die zoo rechtvaardig getuchtigd word om mijne zonden, ik die zoo

zwak sta tegenover mijne zielsvijanden, zoo zucht de lijdende en strijdende geloovige. God wil Zijn volk met heil omgorden en in het geestelijk manna Zichzelf te genieten geven — doch hoe zal ik Zijne gemeenschap smaken, ik die zoo weinig gelijk een hert naar de waterstroomen dorst naar den levenden God, ik die mijzelven moet aanklagen om de inzinking van mijn gebedsleven, zoo weifelt en twijfelt de bezwaarde ziel. En zij klaagt: ik hoor de klanken wel, maar ach, het lied ontgaat me. Wat baat mij de jubel over Sions herstel, wanneer de Sionieten er buiten blijven? Moet de vreugde niet veeleer verstommen?

Doch neen! Hoor nu, wat de Heere doet en zie, wie Hij is. Hij doet geen half werk. Hij heeft den profeet niet slechts geopenbaard, dat het nu vervallen Sion in glans wordt hersteld, maar óók, dat het niet door vreemden zal worden bewoond. De kinderen Sions worden wedergebracht. De verdrevenen Israels worden vergaderd. Zij zijn het, aan wie met een blijde en krachtige opwekking wordt toegeroepen: keer, keer! vliedt toch uit het Noorderland, spreekt de Heere, want Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels, spreekt de Heere.

Welk een heerlijke oproep klinkt daar in het ronde: maakt u op, o ballingen, keert weder, komt tot Sion! Naar het raadsbesluit des Heeren hebt gij immers eene groote uitbreiding te wachten naar de vier windstreken henen. Die verwachting is welgegrond. Zij is even vast als de verzekering. Want het raadsbesluit kan niet gebroken worden en God zal al Zijn welbehagen doen. Daarom zegt de Heere niet: uit de vier windstreken zal Ik u verzamelen, doch alsof hetgeen in de toekomst nog verwezenlijkt moet worden reeds in werkelijkheid een historisch feit is: Ik heb ulieden uitgebreid naar de vier winden des hemels.

Hoort gij: God wil Zijn volk doen wassen en toenemen. Hij zal het groot maken. Doch dan moet het naar Sion! Verstaat gij dit? Begeert gij welvaren voor uwe ziel? Wenscht gij vermeerdering van uwen vrede en uw geloof? Zoek het niet buiten de gemeenschap, onttrek u niet aan Gods Sion, scheur het lichaam van Christus niet, breek af en doe weg, wat de gemeenschap verstoort! „Wèl moeten zij varen, die u beminnen." Gods volk behoort bijeen in Gods woning

Wanneer de Heere de heilzon voor Jeruzalem boven de kimmen doet rijzen, gaat het toch niet aan in Babel achter te blijven. Om tot Sion weder te keeren, moeten zij echter Babel ontvluchten. Waarom? Omdat zij met Babel zouden vergaan, wanneer zij zich onder Babels macht zouden houden. Met *het Noorderland* wordt Babel bedoeld, benaming en type van de Gode vijandige, Christusverwerpende en Christenbestrijdende, geestelijke macht der zonde en der wereld.

Van dit Babel nu wordt verzekerd, dat het niet ontkomen zal aan het oordeel Gods. De opwekking luidt immers: *op, op! vliedt! hui, Sion, ontkomt gij, die woont bij de dochter van Babel!* d. i. op, bergt u in Sion, gij, die onder de bevolking van Babel woont. Is er dan reden tot vluchten voor de vrijgekochten des Heeren, die tot Sion wederkeeren met gejuich? Ja zeker, want over het land en het volk, in welks midden zij thans nog zijn, zal het onweder van den toorn Gods losbarsten. En evenals gij nu, wanneer het zwerk onheilspellend donker wordt en de donder in de verte rommelt, voor het dreigend onweder u tijdig zoekt te bergen, zoo moeten ook deze nog achtergebleven ballingen snellijk wederkeeren, als vloden zij in grooten haast, want straks worden de gerichten Gods over Babel uitgestort. Dat gericht zal gewisselijk komen, maar voor u, o Sionieten, is het niet bestemd. Blijft daarom niet op de plaats, waar het geoefend wordt, opdat het u niet treffe, maar ontvlucht het land, dat de Heere met Zijne oordeelen bezoeken zal! Zoo heeft ook Jesaja geroepen: Gaat uit van Babel, vliedt van de Chaldeën, verkondigt met de stem des gejuichs, doet zulks hooren, brengt het uit tot aan het einde der aarde, zegt: de Heere heeft Zijn knecht Jacob verlost, hoofdst. 48 : 20.

Wordt gij geroepen tot Gods gemeenschap te komen en Sion te zoeken? Maak u dan los van alles, dat u aftrekt van God en Zijn dienst en zich in den weg stelt tusschen u en den Heere: zonden en zondige gewoonten, slechte gezelschappen en verkeerde vermaken, ongerechtige bezigheden en wereldsche strikken. Straks treft Gods vloek al wat Hem en Zijn Zoon en Zijn Woord vijandig is. Gij kunt toch niet twee heeren dienen, dan moogt gij ook niet op twee gedachten hinken. Wilt gij naar het Zoar des behouds, laat dan het Sodom der wereld los. Gedenk aan de vrouw van Lot! Vlied de ijdelheden, verlaat de slechtigheden, breek met de trotschheden der wereld!

En indien uw oog u ergert, trek het uit en werp het van u. Het is u beter maar één oog hebbende tot het leven in te gaan dan twee oogen hebbende in het helsche vuur geworpen te worden.

Gods vijand ten onder gebracht.

Wanneer Sion wordt verlost, wordt Babel gestraft. Met het wederbrengen der kinderen Gods gaat gepaard, dat de Heere den trotschen nek Zijner vijanden verbreekt. Zij willen u van Christus afhouden, maar zij krijgen God tegen zich. Hierop gaat de Engel des verbonds in bijzonderheden in, als Hij voortvaart te spreken: *want zóó zegt de Heere der heirscharen: naar de heerlijkheid over u heeft Hij Mij gezonden tot die heidenen, die ulieden beroofd hebben, want die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan. Want ziet, Ik zal Mijne hand over henlieden bewegen en zij zullen hunnen knechten een roof wezen. Alzoo zult gijlieden weten, dat de Heere der heirscharen Mij gezonden heeft,* vs. 8, 9. Deze verzen geven het antwoord op de vragen naar het waarom, het hoe en het waartoe van dit gericht over Babel.

Waarom?

Omdat de vijand Gods eer heeft gehoond en Gods volk heeft mishandeld. De Heere moest Zijn volk bezoeken om hunner zonde wil. Daarom gaf Hij ze over in de hand hunner vijanden. Hij scheen Zijne barmhartigheden door Zijne gramschap te hebben afgesneden. En toen heeft die vijand zich aan hen vergrepen en gejuicht over hun ellende. Daar liggen ze nu in hunne versmaadheid. Niemand bekommert zich over hen. Zij hebben geen heelmeester voor hun doodelijke plage. O, de weg wordt zoo diep. Het schijnt, alsof de Heere doof is en eeuwiglijk zal rooken tegen het gebed Zijns volks. Wanneer de Heere Zich nog langer verborgen houdt, kunnen zij het niet meer dragen. Reeds perst zich de bange klacht uit het beklemd gemoed: zou God Zijn genâ vergeten en nooit meer van ontferming weten?

Doch hoor nu, wat hun verzekerd wordt: *die ulieden aanraakt, die raakt Zijn oogappel aan!* Hij heeft uw zuchten wel gehoord en uw kermen niet vergeten. Hij heeft uwe tranen in Zijne flesch vergaderd.

Het was voor u noodig, dat gij gekastijd werdt. Doch als uw vijand zich nu beroemt op zijne macht, zich vroolijk maakt over uwe ellende en zich aanstelt, alsof hij voor altoos u tot niets heeft teruggebracht, dàn is het uur der vergelding geslagen. Als hij kennelijk toont, hoezeer het hem een lust is u te vernederen en als hij spot met uwe kwellingen, dàn zal de Heere opstaan tot den strijd! Want gij, o kinderen Sions, zijt tòch Zijn volk, hoezeer uwe zonde en ontrouw den Heere ook bedroeft, beleedigt en vertoornt. Hij heeft u eenmaal aangenomen niet om uwe voortreffelijkheid, Hij zal u niet verstooten om uwe onwaardigheid. Want Hij blijft gedachtig aan Zijn verbond, dat van geen wankelen weet. Dat zal Hem zijn als de wateren van Noach, toen Hij zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; alzoo heeft Hij gezworen, dat Hij niet meer op u toornen noch u schelden zal. Neen, want met die vrijmachtige liefde, waarmede Hij Zijn verkoren Sion heeft liefgehad, blijft Hij haar beminnen.

Gij zijt Zijn oogappel. Dat is schier te veel! Doch Hij zegt het Zelf. En niet eerst nu, maar reeds in oude dagen door den mond van Mozes: Hij bewaarde hem als Zijn oogappel, Deuter. 32 : 10. Die oogappel is zoo teer; daarvoor wordt op de allerzorgvuldigste wijze gewaakt. De Heere geeft hiermede te kennen, dat Hij uiterst gevoelig is voor de beleedigingen, Zijn volk aangedaan. Wie u lastert en laakt, wie u pijnigt en kwelt, wie u verdrukt en vervolgt, wie u benauwt en vertreedt, raakt Gods oogappel aan. En dan maakt Hij Zich op om Zijn eigen erfdeel te beschutten en den vijand af te weren. Dat kan niet anders. Zijn eer duldt niet, dat het anders wezen zou. Vrees dan niet en ontzet u niet, maar wacht op den Heere; zijt sterk en Hij zal uw hart versterken!

Dit heeft ons veel te zeggen. Satan woelt onder de menschen, de geesten worden verwilderd, om de nietigste dingen ontstaat er vaak verwijdering. Is het een geringe zaak den vrede van Gods kerk te verstoren? Bedenk, dat zij Zijn oogappel is. Wanneer Hij haar zóó wil noemen, moogt gij niet laag op haar neerzien. Weet wat gij doet, wanneer gij Gods kinderen kwaad doet en kwetst, verbittert en scheldt, struikelblokken in den weg legt en tot zondigen prikkelt. De Heere zal de aanraking van Zijn oogappel en de aanranding van Zijn eer wreken.

· *Hoe?*

De profeet heeft nog meer mogen vernemen tot vertroosting des volks. Hij wordt ook onderricht omtrent de wijze, waarop de Heere den vijand zal oordeelen. *Ik zal Mijne hand over hen bewegen en zij zullen hunnen knechten een roof wezen.* Als de Heere Zijne hand over den vijand beweegt, zal het verloste volk zijne wraak hebben. Want dan wordt die vijand zóó diep vernederd op zijne beurt, dat hij onderworpen wordt aan wie hij zoolang heeft verdrukt. De Heere brengt het recht der vergelding ten hunnen opzichte in werking: omdat de heidenen Zijn volk hebben geplunderd, zullen zij Israels buit worden. Denk eens aan de Joden in Esthers dagen na de terechtstelling van Haman en let voor de vervulling in geestelijken zin op den inhoud van vs. 11.

Welk eene gedachte! De volkeren der Gode vijandige wereldmacht zijn talrijk en sterk. Alles schijnt voor hen te moeten bukken. Niets op de aarde kan hen weerhouden. De vorsten beraadslagen te zamen: laat ons Zijne banden verbreken en de volken bedenken ijdelheid. Alles siddert voor hen en kromt zich onder de zweep der geweldige drijvers. Doch de Heere belacht hen in hunne woede. Hij, Die in den hemel woont, bespot hen. Tegenover Hem staan zij volkomen machteloos. Wanneer zij tot het alleruiterste gekomen zijn, roept Hij hun toe met Zijne almachtige stem: tot hiertoe en niet verder!

En het kost Hem geen ongeloofelijke krachtsinspanning hen ten onder te brengen. Hij behoeft met Zijn vijand geen titanischen, wanhopigen strijd te voeren op leven en dood. Het lijkt er niet naar. Slechts ééne enkele handbeweging is genoeg! vergel. Jes. 11 : 15, 19 : 16, Zef. 2 : 13. Gij kent de geschiedenis van Mozes? Daar staat hij met zijn volk bij de zee, vóór hen het water, ter zijde de bergen, achter hen de vijand. Zij kunnen niet ontkomen.... Wat heeft Mozes te doen? Hij heffe slechts zijne hand op en de bruisende wateren scheiden zich vaneen. Israel heeft een pad op het drooge door de Schelfzee! Maar kan Faraö ook niet langs dien weg hen achterna jagen? Nogmaals slechts ééne uitstrekking van Mozes' hand over de zee en de wateren keeren weder en verzwelgen Faraö met zijne ruiters en krijgswagenen.

Gij weet, wat er ten tijde van Hiskia gebeurd is? De Assyrier heeft het beleg voor Jeruzalem geslagen, de vijand staat bij den muur te

brallen, het volk is bandeloos en hopeloos. De ondergang schijnt zeker.... Doch de koning ligt op zijn knieën in het huis des Heeren en breidt de brieven voor Gods aangezicht uit. En de Heere antwoordt op het gebed. Eéne enkele handbeweging en de verderfengel slaat in één enkelen nacht 185000 Assyriers dood en Sanherib zoekt met smaadheid overladen zijn heil in een overhaaste vlucht.

Alzoo zal de Heere met ééne enkele, almachtige beweging Zijner hand Zijne haters wijd en zijd verjagen en verstrooien. Hun vernedering en verdelging kost Hem niet meer dan dat Hij éénmaal Zijn arm over hen zwaait. En dan worden die overheerschers tot knechten en tot een buit voor hun onderdrukten. Ja, zóó zullen eenmaal allen, die Gods volk hebben gekweld en Gods oogappel hebben aangeraakt en Gods Naam hebben gehoond en Gods Woord hebben versmaad en Gods Zoon hebben verworpen, zwaar moeten boeten voor de goddeloosheid, waarmede zij hunnen mond tegen den Allerhoogste hebben opengesperd.

Eéne enkele handbeweging. Dat geldt ook voor uw zieleleven. Gij hebt te strijden tegen de zonde en gij moet uwe geestelijke vijanden ten bloede toe tegenstaan. Doch gij gevoelt u zoo machteloos en gij wordt soms moedeloos. Gij zoudt uwe vrijmoedigheid verliezen om toe te gaan tot den troon der genade. Doch uw barmhartige Hoogepriester heeft medelijden, want Hij is in alle dingen verzocht geweest gelijk gij, doch zonder zonde. Zie, daar doet Hij op uw noodgeschrei groote wonderen, want Hij is de overwinnende Strijdvorst. Eén wenk, één woord, één handbeweging van God — en uw bezwaren vallen weg en uw ketenen vallen af! Hij is het machtig Schild in het strijdperk van het leven. Hoop daarom volkomenlijk op Zijne genade en blijf geloovig als Mozes en biddend als Hiskia pleiten op Zijne macht en liefde.

Waartoe?

De Engel des Heeren gewaagt van het heilig oogmerk Gods met de nederwerping Zijner vijanden in de woorden: *naar de heerlijkheid (over u) heeft Hij Mij gezonden tot die heidenen*, vs. 8a en: *alzoo zult gijlieden weten, dat de Heere der heirscharen Mij gezonden heeft,* vs 9b. De eerste uitdrukking heeft eenige moeilijkheid, zooals u kan blijken uit de Staten-vertaling, die er ter verduidelijking tusschengevoegd heeft de cursief gedrukte woorden „over u", welke in het oor-

spronkelijke niet voorkomen en beter weggelaten kunnen worden. Letterlijk staat er: achter de eere heeft Hij Mij gezonden, d.i. om eere aan die heidenen te behalen; om Gods heerlijkheid aan hen te openbaren; kort gezegd: ter eere Gods. De Engel des Heeren bij uitnemendheid (Die krachtens Zijn éénswezendheid evenzeer met den Heere verwisseld als van Hem onderscheiden wordt) is tot de heidenen ten gerichte gezonden ter eere Gods. De Heere verheerlijkt Zijnen grooten Naam niet minder in de vernedering dergenen, die aan Zijne voeten worden onderworpen dan in de verheffing van Zijn volk, dat in zielsbenauwdheid alle heil van Hem alleen verwacht.

Gedenk de geschiedenis. In de ontzettende gerichten over Faraö en zijne knechten heeft de Heere Zichzelf verheerlijkt tegenover al de goden der Egyptenaren, Exod. 9 : 16; 12 : 12. In de verstoring van Filistea en Edom, van Moab en Ammon, van Tyrus en Sidon, van Ninevé en Babylon heeft Hij Zich verheerlijkt onder allen, die hun hart hebben gesteld als Gods hart, Ezech. 28 : 6, 22. En trek nu de lijn door: Christus moet als Koning heerschen. Dan moeten de vijanden onder Zijne voeten worden gelegd, de een na den ander, 1 Cor. 15 : 25. Het moet blijken, dat Hij de Sterkste is en dat het heelal niet is gegeven aan Satan en zijne trawanten, maar aan Hem, Die gesproken heeft: Mij is gegeven alle macht in den hemel en op aarde! En wanneer Hij nu eenmaal opstaat en al het goddelooze volk tot asch maakt, zal het middagklaar wezen, dat de Almachtige door hun werken en woelen niet van de aarde verdrongen is. Het kost Hem niet de minste moeite Zichzelven te handhaven en in het verderf der goddeloozen verheerlijkt Hij Zich evenzeer als in het behoud der godvruchtigen.

Daarom ziet het geloof met groot verlangen uit naar den dag, waarop de Heere Jezus Christus triumfeert. Hierheen wijst de verzekering: *alzoo zult gijlieden weten, dat de Heere der heirscharen Mij gezonden heeft!* Natuurlijk moeten deze woorden niet in den mond van Zacharia gelegd worden, alsof hij ze hier met het oog op zichzelf heeft ingelascht. Neen, dit geldt den Middelaar des Ouden en des Nieuwen Testaments. Het gaat om Zijne zending. Wanneer wij bij de kribbe van Bethlehem staan, zien wij, hoe de Vader Zijnen Zoon in de wereld gezonden heeft. Wanneer wij Hem in den laatsten nacht van Zijn vernederd leven hooren bidden, beluisteren wij, hoe Hij vraagt om de

eenheid der Zijnen, opdat „de wereld bekenne, dat Gij Mij gezonden hebt", Joh. 17 : 21, 23. Altoos gaat het om die zending. Hij komt wel gewillig, maar niet eigenmachtig. Hij treedt niet op uit eigen initiatief. De verlossing gaat van God uit. Dat is geen bijkomstige zaak, maar dat is een hoofdpunt. Onder het Oude Testament was dit niet onbekend. De Engel des Heeren heeft het Zelf geopenbaard. Israel moet Zijne zending erkennen.

En nu verzekert Hij hier ter plaatse, dat zij het *alzóó weten* d.i. erkennen zullen. Hoe? Door Zijne daden, waarin Hij den Raad Gods aan de heidenen voltrekt door over hen het gericht te brengen ten goede van Zijn volk. Zie in dàt licht Zijne groote daden en gij roept aanbiddend uit: de Heere heeft Hem gezonden, wij kunnen op Hem aan! Dan wandelt gij op den weg, die leidt naar het zalig oord, waar Jezus' heerlijkheid wordt aanschouwd, die de Vader Hem gegeven heeft. Daarnaar hijgt het hart, dat Hem liefheeft. Daar wordt ten volle het hopend verlangen voldaan. Daarom worden de moeite en het verdriet in Zijne hand gegeven. Daarom wordt de gansche wereld opgeroepen om te juichen tot Zijn lof, als Hij komt ten gerichte, Ps. 98 : 4 v.v.

Dáárom ook leeren zij Hem den tijd overlaten, wanneer Hij de oplossing van alle raadselen des levens zal schenken aan Zijne kinderen. Want zij verstaan, waarom Hij dit alles te voren aan hen zegt. Hij zegt het ver vooruit, opdat dit voor hen Zijne geloofwaardigheid zal bevestigen. Nu schijnt alles op het tegendeel te wijzen, tòch zal het geschieden en zij mogen het alvast weten. Zoo heeft de trouwe Heiland ook gesproken tot Zijne jongeren in de ure van het afscheid: van nu zeg Ik het ulieden, eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt, dat Ik het ben, Joh. 13 : 19; 14 : 29; 16 : 4.

Alles, verlossing èn gericht, verlossing door gericht, gericht tot verlossing, alles loopt dus uit op de eere van God! Die gaat bovenal. Is het u daarom te doen? Ook in het bepalen van uw levensdoel en uw zoeken van de eeuwige dingen? De Heere zal verheerlijkt worden óók in het gericht. Maar aan de toekomst des gerichts laat Hij voorafgaan het heden der genade. Want het is Zijn lust den zondaar te behouden. Daarom is Hij zoo lankmoedig over u. Daarom gaat Zijne

zoekende liefde naar u uit. Daarom vraagt Hij, Die u niet noodig heeft: wend u naar Mij toe en word behouden!

Ontwaak gij, die slaapt en sta op uit de doôn
En Christus zal over u lichten!
Zoo wekt u, zoo dringt u, als Broeder, Gods Zoon
Eer Hij u als Rechter komt richten.
Sta op uit de dooden, o zondaar, en leef!
Dat Christus ook over u lichte!
Sta op uit de dooden, o zondaar, of beef
Voor God en het jongste gerichte!

Gods tabernakel bij de menschen.

Treffend is de opklimming van de openbaring in het derde visioen. Eerst is den ziener getoond, dat de verstoorde plaatsen weder zijn opgericht schooner dan te voren. Zóó groot zal de Godsstad zelfs worden, dat het niet mogelijk is haar omtrek te meten. En in den Heere is haar veiligheid en heerlijkheid. Daarna heeft hij dingen gehoord, die óók volbracht zullen worden op hunnen tijd. De gevangenen worden teruggeroepen en de kinderen Sions mogen wederkeeren met gejuich, want de Heere brengt den vijand ten val en verlost Zijn volk.

En nu wordt hem voor oogen gesteld, welk een schat van zegeningen alsdan over Gods volk wordt uitgestort. De heilsstaat komt! Daarom stijgt de vreugde des heils ten top, als de profeet met vroolijke stem het woord van den Engel des Heeren overbrengt aan het weleer zoo diep vernederde volk, dat nog bedrukt is vanwege de ellende des tegenwoordigen tijds: *juich en verblijd u, gij dochter Sions! want ziet: Ik kom en Ik zal in het midden van u wonen, spreekt de Heere,* vs. 10.

Wanneer een koning op weg is, klinkt er gejuich op uit de menigte. Zoo is het hier: begroet uw Koning, Die tot u komt, met gejuich, o dochter Sions! Gij hebt daarvoor zoovele redenen. Want Zijne komst is voor u de stof van groote vreugde: *verblijd u!*

Waarom? Zie, het gericht komt, maar ook: de Heere komt. Gij

moet de wegen, waarlangs Hij u leidt, niet slechts beoordeelen naar hun begin. Dan zijn zij vaak raadselachtig en schijnen zij u somwijlen geheel verkeerd toe. Doch wanneer gij óók op hun einde let, zal het voor u helder aan den dag treden, dat al Gods wegen louter goedertierenheid zijn voor al Zijne kinderen. Het einde aller dingen toch zal den grooten Koning des heelals verheerlijken en voor Zijn Sion het heil volmaken. Want Zijn eere eischt, dat Hij Zijn oogmerk met Zijn volk bereikt, of het dit waardig is of niet!

Luide roept de profeet dit uit. Hij weet, hoe de Heere Zijn volk heeft aangenomen. In het Oude Testament wordt de bijzondere verhouding tusschen God en Israel dikwerf geteekend onder het veelgeliefde beeld van een huwelijk. De jonkvrouw Sions is de bruid des Heeren. Haar zonde van bondsbreuk is geestelijk overspel. Deswege heeft de Heere haar weggezonden in de ballingschap. Maar Hij is aan Zijn verbond gedachtig geweest en tot Sion met ontfermingen wedergekeerd. En nu behoeft zij den smaad haars weduwschaps niet langer te dragen. De Heere heeft haar immers geroepen als eene verlatene vrouw en bedroefde van geest; nochtans is zij de huisvrouw der jeugd, hoewel zij versmaad is geweest, Jes. 54 : 6.

Omdat zij geroepen is, mag zij thans in haar huis terugkeeren. Hoe zal zij het vinden, wanneer zij komt? Is het ledig? O neen, de Heere Zelf heeft aldaar Zijne woning gemaakt. Haar Maker is haar Man. De heerlijkheid Gods, welke zich eenmaal van den verontreinigden tempel had verwijderd, heeft hare plechtige intrede gehouden in het volmaakte heiligdom. Jehova Sjamma: de HEERE is aldaar! en nu is alles goed, Ezech. 48 : 35.

Want hoe is Hij daar? Hij komt niet als een vreemde, zooals Abraham gewoond heeft in Kanaän als in het land zijner vreemdelingschappen, maar aldaar is Hij thuis. En Hij neemt in Zijn huis niet voor een oogenblik Zijn intrek om straks weer te verreizen, maar Hij zegt: *Ik zal in het midden van u wonen.* Dit bewijst, dat alles goed is. De schuld is weg, de verzoening is geschied, de vrede is geteekend. Voorwaar, dit wonen Gods onder Zijn volk is het teeken van liefelijke gemeenschap. Hij is niet een God van verre, maar Hij is nabij. Hij is niet ongenaakbaar, maar gemeenzaam. Vertrouwelijk is de onderlinge omgang!

Ziehier de kroon der beloften van het genadeverbond. Daarmede komt het tot Sions verheerlijking. In de oude bedeeling was dit afgeschaduwd door de tent der samenkomst van God met Zijn volk in het midden des legers, Levit. 26 : 12. In de volheid des tijds is Immanuel neergedaald als het vleeschgeworden Woord en heeft onder ons gewoond, Joh. 1 : 14. In de nieuwe bedeeling wordt Christus' kerk gebouwd tot een woonstede Gods in den Geest en woont Hijzelf door het geloof in de harten, Ef. 2 : 22, 3 : 17. En in de voleinding wordt alles heerlijk volbracht, als het nieuwe Jeruzalem afdaalt van God uit den hemel en eene groote stem roept: ziet, de tabernakel Gods is bij de menschen en Hij zal bij hen wonen en zij zullen Zijn volk zijn en God Zelf zal bij hen en hun God zijn, Openb. 21 : 3.

Beschouwde een Asaf het reeds nu als zijn zaligst lot, dat hij nabij zijn God mocht wezen, hoe zal het dan eenmaal zijn, wanneer geen verwijdering ooit meer valt te vreezen en geen wolken de zon zullen verduisteren? O vreugd, die alle smart verbant!

Dit is het, wat wij bovenal noodig hebben: dat de Heere Zich niet verre van ons houdt, omdat onze zonden eene scheiding maken en dat wij niet ver van God de weelde zoeken, waar zooveel ons aftrekt van Hem. In Christus ontmoeten God en de zondaar elkander en die ontmoeting verheerlijkt Gods recht en genade en bereidt den zondaar zaligheid. Als Hij nu tot u spreekt: *Ik kom*, verwacht gij Hem dan? En als Hij daaraan toevoegt: *Ik zal in het midden van u wonen*, hoort gij dan Zijne stem om Hem open te doen en laat gij den Heiligen Geest werken om uw hart tot Zijn woning te maken?

Vele heidenen den Heere toegevoegd.

Onder al de zegeningen, welke Sion te beurt vallen, is deze geenszins de minste, dat geen vijand haar meer zal kunnen dringen in de uiterste engten. Hij kan haar, zoolang de Heere het toelaat, wel bedreigen, maar hij zal het kwaad toch niet over haar kunnen doen triomfeeren. Want hij wordt ten onder gebracht! Maar dit is nog niet alles. Er wacht Gods volk nog heerlijker toekomst. Er zal

nog grooter machtsbetoon des Heeren gezien worden. Den vijand verpletteren, dàt is veel — doch den vijand tot vriend maken, dàt is meer!

Dit zal de Heere doen, als Hij tot Zijn volk komt met Zijn heil om in hun midden te wonen. Hij zal overwinnen door te winnen. Want de Engel des verbonds getuigt: *vele heidenen zullen te dien dage den Heere toegevoegd worden en zij zullen Mij tot een volk wezen en Ik zal in het midden van u wonen; en gij zult weten, dat de Heere der heirscharen Mij tot u gezonden heeft,* vs. 11. Hier wordt nog iets anders en iets meer toegezegd dan dat de vijanden eenmaal het stof zullen lekken. Wij weten door het geloof, dat de uiteindelijke overwinning blijft aan God en Zijnen Gezalfde en dat Zijne vijanden zich geveinsdelijk aan Hem zullen onderwerpen. Dit is voorzeker iets groots. Doch schooner is het nog, wat de Heere Zelf hier verzekert, namelijk dat er van Zijne vijanden zullen gevonden worden, wier hart wordt omgezet en vernieuwd, zoodat zij niet alleen hunne vijandschap afleggen, doch vrienden worden, kinderen worden, liefhebbers worden. Zij worden *den Heere* toegevoegd door de wonderbare, hartveranderende, levensvernieuwende werking des Heiligen Geestes.

Eertijds waren zij verre, nu zijn zij nabij gebracht. Daarom valt ook de middelmuur des afscheidsels weg. Nu zij aan den Heere zijn toegevoegd, blijven zij niet langer van Zijn volk verwijderd. De Heere rekent hen in het opschrijven der volkeren, zij worden geteld als in Israel ingelijfd en dragen den naam van Sions kinderen. Zóóver gaat dit zelfs, dat de Heere er aan toevoegt: *zij zullen Mij tot een volk wezen!* De vele heidenen worden een volk. Nu is het derhalve één volk uit alle volken en natien en tongen, één lichaam, één Geest, één Heere, één geloof, één doop, één God en Vader van allen, Die daar is boven allen en door allen en in u allen, Ef. 4 : 4—6.

Als vijanden behoeven zij niet langer te worden gevreesd, als vreemdelingen niet langer te worden gemeden, als bijwoners niet langer te worden geduld. Zij zijn immers aan den Heere toegevoegd en nu zijn zij mede-erfgenamen van het verbond, mededeelgenooten aan de beloften, medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods. De Heere neemt dan ook Zijn Sion en deze toegevoegden bijeen, wanneer Hij dat ééne, alle beloften saamvattende, alle heil in zich besluitende woord herhaalt: *Ik zal in het midden van u wonen.* Dat

mag waarlijk wel herhaald worden! Want hierop komt alles aan: de zonde en de duivel weg en God in ons midden! Gewis, nu zijn de snoeren in liefelijke plaatsen gevallen en is eene schoone erfenis ons ten deel geworden.

Hierin schittert het werk des Heeren: niet verpletterd, maar vernieuwd; niet verdelgd, maar bekeerd en behouden. Natuurlijk is er nu geene vijandschap meer tegen het volk Gods, maar zullen zij zich één gevoelen in de liefde en zich benaarstigen om de eenigheid des Geestes te behouden door den band des vredes.

Dit alles zou reeds bovenmate heerlijk zijn, wanneer het slechts zeer enkele heidenen betrof. Want het is geen kleine zaak den mensch, zooals hij van nature is, tot God te brengen en den Heere toe te voegen. Deze mensch is immers geestelijk dood door de misdaden en de zonden. En nu zijn al de inspanningen van braafheid en zedelijkheid evenmin als al de krachten van wetenschap en cultuur in staat dien dooden zondaar levend te maken. Al naamt gij u salpeter en al wiescht gij u met veel zeep, gij kunt die verdorven natuur niet veranderen. De waarachtige bekeering vindt haar grondslag in de wedergeboorte. En deze wedergeboorte is het werk eenig en alleen van den Heiligen Geest. De Heere Zelf is het, Die den zondaar levend moet maken, zal er waarlijk van geestelijk leven sprake kunnen zijn.

Denk nu niet gering van de kracht Gods, welke zich in deze levendmaking van den zondaar door den Heiligen Geest openbaart. Ik bedoel dit niet zóó, dat het den Heere buitengewone moeite en zware inspanning zou kosten eene ziel te bekeeren. O neen, Hij heeft slechts te spreken en dan is het er. Hij behoeft slechts te roepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht. Doch die kracht zelve is zoo groot. Want tot de levendmaking en vernieuwing des zondaars wordt eene kracht Gods aangewend, niet minder sterk dan die, welke geopenbaard is in de opstanding van Jezus Christus uit de dooden. Ja, het is diezelfde opstandingskracht, welke in de wedergeboorte der kinderen Gods werkt en in hen zet zich de opstandingsgeschiedenis voort van Hem, Die de Eersteling geworden is onder vele broederen, Ef. 1 : 18 v.v.

Wanneer deze almachtige kracht des Heeren zich nu slechts voor enkelen stelde in den dienst Zijner vrije en zoekende liefde, zouden deze weinigen reeds opgerichte teekenen zijn van Gods grootheid, die

niet worden uitgeroeid. Maar de toezegging gaat veel verder. Het hart is uitgebreid. Het oog ziet ver over de grenzen van Zacharia's tijd en volk heen. Hier is niets te bespeuren van exclusivisme en enghartig particularisme. Het zullen niet weinige heidenen zijn, die den Heere worden toegevoegd, doch *vele!* Het blijft zich niet bepalen tot een enkeling, zooals onder het Oude Testament een Rachab, een Ruth en een Naäman en zooals in den eersten tijd der nieuwe bedeeling eene Kananeesche vrouw, een Moorschen kamerling en een Cornelius. Neen, velen worden toegebracht. Zij komen van het Noorden en het Zuiden, van het Oosten en het Westen en zitten met de aartsvaderen aan bij de bruiloft des Lams in het eeuwige leven. Zij vormen te zamen als de verzegelden Israels eene schare, die niemand tellen kan. De goede Herder heeft vele schapen. Hij heeft er ook, die niet van den Israelietischen stal zijn. Daarom zijn zij Hem toch niet minder, Hij moet hen óók toebrengen. Hij wil niets liever. En alzoo verkrijgt Hij Zich de ééne kudde en deze kudde zal zalig wezen onder den éénen Herder!

Hierin nu blinkt Zijne almacht uit. Thans blijkt het, dat wij een Zaligmaker hebben, voor Wien geen ding te wonderlijk is. Nu weten wij, wie Hij is. In de toevoeging van vele heidenen verheerlijkt Zijne kracht zich op het hoogst en niet minder Zijne liefde. Het is Zijn opdracht geweest, want de Heere had tot Hem gesproken: het is Mij te gering, dat Gij Mij een Knecht zoudt zijn om op te richten de stammen van Jacob en om weder te brengen de bewaarden in Israel; Ik heb U óók gegeven tot een licht der heidenen, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde, Jes. 49 : 6. Hij beantwoordt hieraan en Hij doet daarmede Zichzelven kennen. Is het dan wonder, dat óók herhaald wordt: *en gij zult weten, dat de Heere der heirscharen Mij tot u gezonden heeft?*

Waarom zoudt gij u dan moedeloos nederbuigen, vreesachtige ziel, alsof de vijanden sterker zijn dan God? Zeg toch nimmer, dat eenig ding voor den Heere te wonderlijk wezen zou. Zie eens op uw eigen leven terug. Wie waart gij, toen de Heere u vond en trok? Wie zijt gij gebleven op uw weg van dagelijks struikelen en vallen? Waart gij niet onwillig en afkeerig? Zijt gij niet gebleven een hardleersch scholier en een eigenzinnig kind, waarmede goddelijk geduld moet ge-

oefend worden? En nochtans laat de Heere u niet los! Hij heeft u vastgehouden en wil u verder leiden. Wees dankbaar door Hem te erkennen gelijk Hij is. Vrees niet, dat Zijne kracht bezig is af te nemen. Geen nood: Hij zal Dezelfde blijven! De Heere is zoo getrouw als sterk, Hij zal Zijn werk voor mij voleindigen!

Vele heidenen *zullen* den Heere worden toegevoegd. Dat Sion zich verheuge, als de plaats der tent wijd wordt gemaakt. Eenmaal zal het zich verblijden in den val der vijanden, evenals Israel bij de Roode zee het loflied aanhief, toen Faraö met zijn heir verdelgd werd. Doch wanneer Sion zich verheugen kan, als de vijand het verliest — hoeveel te meer, wanneer die vijand wordt vernieuwd en als een levend monument gaat getuigen: God is almachtig, want Hij heeft mij levend gemaakt en God is goedertieren, want mij is barmhartigheid geschied!

Liefelijk is de uitdrukking, waarmede de Engel des Heeren hunne bekeering beschrijft: zij worden den Heere *toegevoegd*. Overweeg eens, wat daarin opgesloten ligt.

Door zijne zonde is de mensch van God gescheiden. Van nature dwaalt hij op de wereld rond, ver van het Vaderhuis, waar het alleen goed is. Vervreemd van God leeft hij voort en doolt steeds verder van zijnen Schepper af, hoewel God niet verre is van een iegelijk van ons. Wat was de jammerlijke toestand van die vele heidenen? Zij werden niet beschenen met het licht der bijzondere openbaring aan Israel en de sprake der natuur hielden zij in ongerechtigheid ten onder. De Heere liet hen gaan op hun eigen wegen en tot de stomme afgoden werden zij heengetrokken. Zij waren vreemdelingen der verbonden en der beloften....

Maar zie, hoezeer dit verandert! Want de Heere heeft het oog Zijner liefde op hen gericht en de hand Zijner almacht aan hen geslagen. Zij zijn gezocht en zij werden gevonden. Nu worden zij zelf zoekende en leeren vinden. Zij werden getrokken en mogen naderen. Alzoo worden zij aan den Heere toegevoegd: onwederstandelijk, nochtans zacht; vijanden zijnde, vrienden wordende. Nu sluiten zij zich bij den Heere aan en wordt het hun vurigst verlangen nabij God te zijn. Nu komen zij geheel vrijwillig en wekken elkander telkens op: laat ons vlijtig henengaan om te smeeken het aangezicht des Heeren en om den Heere der heirscharen te zoeken; ik zal ook henengaan, hoofdst. 8 : 21.

Straks is het hun uitnemend voorrecht, dat zij, die eertijds ver van God rondzwierven, nu met David zeggen: Heere, bij U schuil ik! En Gods Geest brengt deze toegevoegden aan den Heere in den weg der geloofsoefening zóóver, dat óók zij zich verzekerd houden: niets zal ons scheiden van de liefde van Christus — geen verdrukking of benauwdheid of vervolging of honger of naaktheid of gevaar of zwaard. De dood zal het niet doen en het leven evenmin; de engelen vermogen het niet, noch de overheden noch de machten; de tegenwoordige dingen kunnen het niet en de toekomende ook niet; geen hoogte noch diepte noch eenig ander schepsel zal ons kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere! Rom. 8:35, 38, 39.

En nu is het ook volslagen onmogelijk, dat zij op den duur vervreemd en verwijderd blijven van het volk des Heeren. Wie den Heere wordt toegevoegd, wordt als een levende steen ingevoegd in het Godsgebouw der gemeente van Christus. Daar is geen onderscheid meer, want Eénzelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen, die Hem aanroepen. De drang naar elkander gaat zich openbaren, de gemeenschap der heiligen wordt gezocht: zij gaven zichzelven eerst aan den Heere en daarna aan ons, 2 Cor. 8 : 5. En wie aan den Heere wordt toegevoegd, wordt ook aan de gemeente des Heeren toegedaan, Handel. 2:41, 47.

Begeerlijke zendingszegen!

Juda de erfenis des Heeren.

De inhoud van Zacharia's profetie stemt dikwerf op treffende wijze overeen met de beteekenis van Zacharia's naam. Deze beduidt: de Heere gedenkt. Hoezeer blijkt uit de verzekering van vs. 12, dat de Heere aan Zijn eigen woord en werk gedenkt en dat Hij Zijn doel bereikt: *dan zal de Heere Juda erven voor Zijn deel in het heilige land en Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.*

Veelvuldig wordt in de Heilige Schrift het beeld van een erfenis gebezigd. De geloovigen ontvangen de hemelsche zaligheid als een erfenis. Dit geeft inzonderheid te kennen, dat zij haar niet zelf hebben

verdiend maar nochtans naar recht ontvangen krachtens hun kindschap om Christus' wil, evenals een erfgenaam zijn erfdeel niet zelf heeft verworven, terwijl het hem toch rechtens wordt toebedeeld. De apostel gaat zelfs zóóver, dat hij God als de erfenis voorstelt: indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus, Rom. 8 : 17. Maar hier in de profetie is de aanwending van het beeld nòg rijker en schooner. Hier is het juist omgekeerd: de Heere erft Juda! Natuurlijk kan daarbij niet de nadruk vallen op het: niet zelf verdiend, toch naar recht. De beeldspraak heeft een andere strekking. Het punt van vergelijking is bovenal: het bezit staat vast, Juda is Hem dierbaar, Hij schat Zijn volk op het hoogste.

Moet ik hierin een zekere tegenstelling zien met het voorgaande vers in dezen zin, dat weliswaar vele heidenen den Heere worden toegevoegd doch dat Juda nochtans de eerste plaats blijft behouden, zoodat Juda des Heeren bijzonder erfdeel is, terwijl de toegebrachte heidenen Hem slechts tot een volk worden? Allerminst. Want de tekst, wanneer gij niet slechts op den uiterlijken klank afgaat, begunstigt geenszins de chiliastische voorstelling van Israels blijvende bevoorrechting en Kanaäns voortdurende heiligheid. Het derde visioen voorspelt niet de herstelling van de oude priveleges der Joden na de toebrenging der heidenen. De Heere is niet de God slechts van één volk. Juda en Jeruzalem zijn in de profetie de namen voor het Godsvolk, dat oorspronkelijk gevormd is uit het nakroost der aartsvaders maar in de nieuwe bedeeling uitgebreid wordt onder alle geslachten der aarde. Oudtijds was dit Koninkrijk Gods tot Israel beperkt, de eersteling Zijner inkomste, Jerem. 2 : 3, doch het Nieuwe Verbond omvat de heidenen niet minder dan de Joden, zoodat de toegebrachten uit de volkeren mèt de geloovigen uit de besnijdenis te zamen de ééne heilige en algemeene kerk van Christus zijn. Deze is het ware Juda en Jeruzalem, Gal. 3 : 26—28.

Zij woont op heiligen grond, *in het heilige land.* Dit is niet langer het aardsche Kanaän. Het land des Heeren is overal, waar de Heere is met de werkingen Zijner genade en waar Hij Zijne gemeente vergadert, zooals ook de belofte van het vijfde gebod door Paulus wordt uitgebreid over de gansche aarde ingevolge de gewijzigde verhoudingen onder het Nieuwe Testament, Ef. 6 : 3.

Wat nu schaduwachtig door Israels verhouding tot den Heere werd afgeteekend, Deuter. 32 : 9, zal geheel vervuld worden in de zalige betrekking, waarin God Zich stelt tot dit volk uit alle volken. Hij is de God van den ganschen aardbodem, maar in het bijzonder van de gekochten door Christus. Hij bemint hen als Zijn oogappel. En Hij zal hen dán erven *voor Zijn deel*, wanneer Hij in het midden Zijner uitverkorenen uit alle geslachten komt wonen. Te dien dage neemt Hij hen als Zijn begunstigd erfdeel aan. Waarom? *Hij zal Jeruzalem nog verkiezen.* Wat is er begeerlijks aan? Het heeft in zichzelf niets waardoor het waardig is boven anderen onderscheiden te worden. De reden, waarom de Heere Jeruzalem weder uitkiest, is alleen gelegen in Zijn vrijmachtig welbehagen. Welk een innige betrekking: zij de oogappel en Hij de Erfgenaam! O diepte des rijkdoms!

Wanneer Hij nu Zijn erfdeel voor Zich in bezit neemt, laat Hij Zijn eigendomsrecht gelden. Het is de bestemming van Zijn volk, dat het Hem ten eigendom zal wezen. Onder vele beelden stelt de Heere ons de verhouding voor oogen: Zijn volk is Zijne bruid, Hij vraagt hare liefde, Hij alleen. Zijn volk is Zijn wijngaard, Hij zoekt de vrucht en doet daarvoor alles. Zijn volk is Zijn tempel, Hij komt in de harten wonen, hebt gij voor Hem een troon? Zijn volk is Zijn erfenis, Hij verlustigt Zich daarin en wil haar gebruiken. Menschelijkerwijze wordt dit van den Heere gezegd, want wij kunnen Hem niet rijker maken dan Hij is. Doch Hij wil genieten van Zijn eigen werk en daarom is het de hooge roeping van Zijn volk zich in Zijn dienst te stellen.

Kinderen Gods, Hij verkiest u als Zijne erfenis en vindt in u iets begeerlijks. Het is verwonderlijk, als gij let op uzelven, maar Hij aanschouwt u in Zijnen Zoon. En nu moogt gij niet leven, alsof God u een vreemde is. Hij is tot u gekomen met Zijne gunst, komt gij tot Hem met uwen dank. Hij verlangt een algeheele toewijding, daarom moet gij de heiligmaking voleindigen in de vreeze Gods. Want uw adeldom verplicht.

Maranatha.

Meer dan ooit begeeren wij in deze dagen vooruit te zien. Naarmate het verleden ons teleurgesteld heeft en het heden ons onbevredigd moet laten, vragen wij met te sterker aandrang: wachter, wat is er van den nacht? In zulke omstandigheden komt het er bovenal op aan naar de toekomst des Heeren uit te zien en te wachten op den God des heils. Daartoe wekt het slot van het indrukwekkend visioen op: *zwijg, alle vleesch, voor het aangezicht des Heeren, want Hij is ontwaakt uit Zijne heilige woning*, vs. 13.

Het is ons duidelijk geworden, dat de Heere in alle dingen Zijn Raad volvoert en dat het bij alles wat er geschiedt in den diepsten grond steeds gaat om Zijn rijk. En nu worden deze grootsche aanschouwingen besloten met den oproep, dien gij ook bij andere profeten vindt (Hab. 2 : 20, Zef. 1 : 7): *zwijg, alle vleesch, voor het aangezicht des Heeren,* wees toch stil met eerbied en ontzag; verbeid den Heere met aanbidding en verlangen; laat Hem den tijd over en schrijf Hem den weg niet voor, want wie zijt gij, bij God vergeleken? Gij zijt vleesch; zwak, sterfelijk, nietig, stof en asch. Dat vleesch is als gras en als eene bloem des velds, die zoo kort bloeit en zoo ras verwelkt. De dochter Sions mag juichen, als de Heere tot haar komt, maar het nietige vleesch moet zwijgen, als de ontzaglijke raadslagen Gods ten uitvoer worden gebracht. Wie kan ze wederstaan? *Want Hij is ontwaakt uit Zijn heilige woning*, Hij maakt Zich op uit den hemel, de woning Zijner heiligheid. Hij is reeds op weg! De hemel is in beweging, want de Heere is opgestaan van Zijnen troon. Op de aarde plant deze beweging zich voort, want de Heere komt. Hoor en zie in de teekenen der tijden, hoe Hij nadert! Aanmerk dit werk Gods en wacht op den Heere, waar Hij komende is om te volbrengen Zijn raadsplan van gerechtigheid en genade. Die gerechtigheid gaat voort de wereld te bezoeken en die genade gaat evenzeer voort de gemeente te behouden.

God werpt de overleggingen der menschen als een kaartenhuis omver. Hij maakt de wijsheid dezer wereld tot dwaasheid en Hij breekt de gedachten der volkeren. Hij gaat Zijn eigen weg en Hij geeft Zijn vonnis op de aarde. Hij handhaaft Zijn miskende recht en aan Zijne handbeweging is niet te ontkomen. O, als de wereld het wist, zou het

rumoer bedaren. Maar zij is blind door hare zelfaanbidding. Zij blijft het van beneden verwachten en wordt niet klein voor God. Zij voelt de slagen, maar zij keert zich niet tot Hem, Die slaat. Zij stelt integendeel alles in het werk voor de zonde om zich te kunnen uitleven en rijpt alzoo tot den dag van het eindgericht.

Ziet gij wel Gods hand in uw persoonlijk leven, wanneer gij u bloedig aan de doornen hebt gewond, terwijl gij de rozen dacht te plukken? Erkent gij, dat de Heere u tegenkomt, wanneer een groote liefde wordt gekrenkt, een zoete hoop wordt verijdeld, een vurige begeerte wordt geweigerd en een vereerde afgod wordt verbrijzeld? Zwijg dan, alle vleesch! en murmureer niet! Kom niet in opstand, maar leg de hand op den mond, want waarin zijt gij te achten? Buig liever voor Hem en ga met uw smart naar God, opdat de onderwerping u rust geve. Wat klaagt een levend mensch? Ieder klaagt, over alles, óók over zijne zonde? Hoe zou hij betere tijden kunnen verwachten, als hijzelf niet beter wordt? De Heere blijft het pleit voeren zooals eenmaal in de dagen van Elia op den Karmel. Gij moet dichter bij Hem komen om verder van de zonde verwijderd te raken. Indien iets, dan hebt gij noodig af te zien van den mensch en biddend uit te zien naar den Heere om aan Hem genoeg te hebben. „Nader, mijn God, nader tot U!"

En anderzijds staat de arbeid Zijner genade om de gemeente te behouden nooit stil. In den tijd van den profeet werd dit reeds gezien. En trek nu de lijn maar door! Al de eeuwen gaat de Heere rusteloos verder. Hij is op weg naar het eindpunt van Openbaringen 22. Hierin ligt eene kostelijke bemoediging tot de bede van den Geest en de bruid, want het is de tijd voor den Heere, dat Hij werke. Laat u de vertroosting niet ontrooven, welke gij uit dezen liefelijken voortgang van het werk Gods moogt putten!

Zie, alles komt er vaak tegen op, dat wij blijven gelooven: de Heere zal triumfeeren in de wereld. De vorst der duisternis is werkelijk een sterk gewapende, die zijn hof bewaart. Door afgoderij en beeldendienst, door bijgeloof en geestenvereering, door Boeddhisme en theosophie, die dwaallichten van het Oosten, door het volgen van den valschen profeet en het knagen aan de dorre schors der uitgediende schaduwenwet, door eigengerechtigheid en zelfvoldaanheid,

door eigenwilligen godsdienst en doode werken, door afval en ongeloof, door stofvergoding en mammonisme, door vleeschеslust en zinnendienst, door grootschheden des levens en begeerlijkheden der oogen, door kunstvereering en cultuurvergoding, door verwildering en verwording, door zedenbederf en haathartstocht houdt hij vele honderden millioenen zielen in zijne strikken gevangen. Inderdaad, het wereldomvattend ideaal van het geringe hoopske schijnt de dwaasheid zelve te zijn en de arbeid van de knechten des Heeren heeft op aarde alles tegen zich. Het Evangelie, dat zij moeten verkondigen, is nu eenmaal niet naar den mensch. De wereld volgt veel liever den geest uit de diepte dan dat zij zich laat leiden door den Geest van Boven. De eenige Naam, Die onder den hemel gegeven is, door Welken wij moeten zalig worden, wordt het meest van alle namen door de menschen misbruikt en vervloekt. Ach, wij hebben met ontelbare bezwaren te worstelen....

Doch in weerwil van dit alles, houd nochtans goeden moed! Want de Heere heeft Zijn Woord eenmaal gegeven en Hij zal het bevestigen. Durft gij in uw kleingeloof en moedeloosheid Hem perken stellen? Kunt gij op goede gronden gelooven, dat Hij het wel spreekt, maar niet bestendig maakt? Ziet gij dan de teekenen niet? Zij wijzen er op, dat de Heere óók thans op weg is. Is er ooit een tijd geweest, waarin Koning Jezus zonder onderdanen was? Is het ooit gebleken, dat God onmachtig was Zijn Raad uit te voeren? En nu, waar de boosheid zich vermenigvuldigt en de afval onder de eenmaal gekerstende volken immer grooter afmetingen aanneemt, waar ongeloof en ongodisterij steeds driester den kop opsteken om de lichten des hemels uit te blusschen, verneemt gij daar niet het spotten van den Almachtige met die hemelbestormers, als Hij de wijzen der wereld vangt in hunne arglistigheid? Blaast Zijn Geest niet een nieuw leven in dorre beenderen en bewerkt Hij niet eene opwaking in Zijne kerk, waardoor zij veel ernstiger en krachtiger dan vroeger zich werpt op den arbeid des Evangelies onder heidenen, Mohamedanen, Joden en afgedoolden des verbonds? Opent Hij niet in onze dagen deuren, welke eeuwenlang gesloten bleven? Weet Hij niet van dreigende Saulussen roemende Paulussen te maken, die danken voor de genade Gods, aan hen bewezen en de verraste gemeente dringen tot de betuiging: dit is van

den Heere geschied en het is wonderlijk in onze oogen? Breng dan het kleinmoedige vleesch tot zwijgen en verbeid met heilige spanning de daden des Heeren!

Er komt vaak ook alles tegen op, dat wij blijven gelooven: de Heere zal triomfeeren in ons. Zoo menigmaal geroepen en toch nog ver; zoo dikwerf geslagen en toch nog verkocht onder de zonde; zoo vele lokkingen en toch geene vrijmoedigheid.... wat moet er van worden? Zeker, uw eigen kracht blijkt telkens niets te wezen. Gij zijt „vleesch." Maar is dan uw Raadgever vergaan? Heeft Hij u in den strijd met Satan alleen laten staan? Wilde Hij niet tallooze malen u op wonderbare wijze helpen? Trok Hij u niet op uit de diepte, wanneer gij uzelven geheel verloren moest schatten? Moet gij niet zeggen, dat gij geringer zijt dan al de weldadigheden en de trouw, welke Hij u heeft bewezen? Laat Hij Zich aan u onbetuigd? Noodigt Hij u niet uit Hem te vertrouwen en uzelven aan Hem toe te vertrouwen? Durft gij ontkennen, wanneer gij uw hart op uwe wegen zet, dat de zaligheid u thans toch nader is dan toen gij eerst geloofd hebt? Welnu, zie dan terug en richt uw Eben-Haezer op. Zie ook vooruit en put uit Zijne beloften vertroosting, geest en leven, want de Heere is op weg en zet Zijn werk voort, totdat Hij het volbracht heeft. Verbeid Hem met geloovig verlangen en zijt stil, opdat gij het heil des Heeren moogt zien.

HET VIERDE VISIOEN.

Daarna toonde Hij mij Jozua den hoogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren; en de Satan stond aan zijne rechterhand om hem te wederstaan.

Doch de Heere zeide tot den Satan: de Heere schelde u, gij Satan! ja de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest; is deze niet een vuurbrand uit het vuur gerukt? Jozua nu was bekleed met vuile kleederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.

Toen antwoordde Hij en sprak tot degenen, die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: doet deze vuile kleederen van hem weg! Daarna sprak Hij tot hem: zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen en Ik zal u wisselkleederen aandoen. Dies zeg ik: laat ze een reinen hoed op zijn hoofd zetten! En zij zetten dien reinen hoed op zijn hoofd en zij togen hem kleederen aan; en de Engel des Heeren stond daarbij.

Toen betuigde de Engel des Heeren Jozua, zeggende: zoo zegt de Heere der heirscharen: indien gij in Mijne wegen zult wandelen en indien gij Mijne wacht zult waarnemen, zoo zult gij ook Mijn huis richten en ook Mijne voorhoven bewaren; en Ik zal u wandelingen geven onder dezen, die hier staan.

Hoor nu toe, Jozua gij hoogepriester! gij en uwe vrienden, die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteeken; want ziet, Ik zal Mijn Knecht de SPRUITE doen komen.

Want ziet, aangaande dien steen, welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Jozua: op dien éénen steen zullen zeven oogen wezen; ziet, Ik zal zijn graveersel graveeren, spreekt de Heere der heirscharen; en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op één dag wegnemen.

Te dien dage, spreekt de Heere der heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijnen naaste noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom.

ZACHARIA 3.

De hoogepriester door den Satan aangeklaagd.

Gij herinnert u de heerlijk schoone voorstelling van het derde visioen. Tot roem van Gods genade heeft het ons voor oogen gehouden, welke vredesgedachten de Heere koestert over Zijn volk. Hij brengt hen om hunne zonde wel onder de tucht, maar Hij laat hen niet eeuwiglijk verkwijnen. Hij vergadert hen met groote ontfermingen en verdelgt hunne vijanden. Hij vergunt hun de grootste uitbreiding en Hijzelf is alles voor hen. Want Hij wil in hun midden wonen en Hij zal er Zich in verblijden, wanneer Hij hun weldoet.

In schrille tegenstelling hiermede staat het begin van het vierde visioen. Nu wordt het gezicht op eenmaal geheel anders. Want aan Zacharia den profeet wordt getoond *Jozua de hoogepriester, staande voor het aangezicht van den Engel des Heeren; en de Satan stond aan zijne rechterhand om hem te wederstaan*, vs. 1. Hoe schokkend!

Toch is er een nauwe betrekking tusschen deze beide nachtgezichten. Immers, straks heeft de ziener vernomen, dat de Heere Zijn tabernakel zal maken bij de menschen en Juda zal erven voor Zijn deel. Doch nu kan er, hoe schoon deze verzekering moge zijn, eene gewichtige bedenking rijzen. Voor zulk eene verheerlijking als toegezegd werd is onmisbaar noodig, dat Israel zal wezen een heilig volk. En dat is het niet.... Integendeel, het is in zichzelf gansch onrein. Zoowel de priesterschap als het volk zijn de gemeenschap des Heeren onwaardig. Beide zijn met schuld beladen. De priesterschap stamt af van een geslacht, dat vóór de ballingschap den tempel had ontwijd en de voorouders van het volk hadden zich hardnekkig van den Heere afgekeerd. En na den terugkeer staan zij schuldig aan vele zonden, niet het minst aan die van traagheid in het benaarstigen en van nalatigheid in den dienst Gods. Hoe is dan bij zulk eene volslagen onwaardigheid de verheerlijking van Sion te rijmen met de deugden en volmaaktheden Gods?

Het is deze diep ingrijpende vraag, welke in het vierde nachtgezicht hare afdoende beantwoording vindt. Dat antwoord is verootmoedigend en vertroostend. Het wordt gegeven op zulk een merkwaardige wijze, dat dit hoofdstuk onder de rijkste gedeelten van het Oude Testament gerekend mag worden, vol van leering aangaande den Messias en Zijn

volk óók voor de Christenen der nieuwe bedeeling. Wie hier slechts het bewijs vindt, dat de profeet als een advokaat in private rechtsaangelegenheden optrad, toont daarmede, dat hij den sleutel der kennis mist. Neen, de goddelijke openbaring in den zinnebeeldigen vorm van visioenen geschonken, bereikt hier een hoogtepunt. Onder de gezichten Gods neemt dit visioen, waarin Zacharia den hoogepriester Jozua heeft aanschouwd eerst als een aangeklaagde en daarna als een vrijgesprokene, eerst bekleed met vuile kleederen en daarna gehuld in den reinen mantel der gerechtigheid, eene eereplaats in.

De Heere Zelf laat hem als door heilige teekenen zien wat Hij openbaart. In dit visioen blijft de verklarende tolkengel geheel op den achtergrond. De profeet zegt uitdrukkelijk: *daarna toonde Hij Mij Jozua den hoogepriester.* Deze man had met Zerubbabel den vorst de leiding gehad van de terugkeerende ballingen. Hij bekleedt het hoogepriesterlijk ambt onder het wedergekeerde Israel. Zacharia kent hem wel. Doch hij heeft hem nooit gezien zooals nu. Steeds zag hij hem bij de uitoefening zijner bediening staande voor de menschen, maar thans aanschouwt hij in zijn visioen, hoe Jozua staat voor God!

Houd nu van meetaf onder het oog, dat Jozua in het nachtgezicht voorkomt als *hoogepriester.* Opzettelijk wordt deze waardigheid vermeld. Het gaat derhalve niet om hem als particulier persoon. Wat er van hem gezegd wordt en wat er met hem geschiedt, moet op hem als ambtsdrager worden toegepast. In deze hoedanigheid is hij het hoofd en de vertegenwoordiger zoowel van het volk als van de priesterschap. In zijn ambt als hoogepriester stelt hij voor en beeldt hij af de priesterlijke waardigheid van het aan God gewijde Israel, dat krachtens souvereine verkiezing was aangenomen tot een koninklijk priesterdom.

Deze vertegenwoordiger staat *voor het aangezicht van den Engel des Heeren,* d.i. niet een der millioenen zalige troongeesten, maar de ongeschapen Engel, de eeuwige Zoon des Vaders. Jozua moet voor Hem *staan,* niet als de voorbidder voor zijn volk in het heiligdom, niet om Hem te dienen als een getrouwe knecht, maar hij staat in de goddelijke vierschaar. De handeling, welke er plaats grijpt, is eene rechterlijke.. Zacharia aanschouwt hem in een rechtsgeding. Jozua wordt aangeklaagd voor het gerichte Gods.

Wie zal beschuldiging tegen hem inbrengen? Ontzettend: *de Satan*

treedt hem terzijde en staat *aan zijne rechterhand* op de plaats van den aanklager om hem prijs te geven aan het oordeel. Het is van de hoogste beteekenis, dat niemand minder dan de Satan optreedt als de aanklager. De Schrift leert op onmiskenbaar duidelijke wijze, dat hij een persoonlijk bestaan heeft. Hij is meer dan de beschuldigende stem van het geweten tegenover de betooning der goddelijke genade. Hij is een door God geschapen geest, oorspronkelijk evenals al de andere werken Gods volmaakt en heilig uit de handen van zijn Maker voortgekomen. Doch hij is eigener beweging met vele anderen afgevallen van God door zijn hoogmoedswaan en hij is de overste geworden van de duivelen der hel. Hij kan niet verlost worden. Hij is de vader der leugen. Al zijne geweldige krachten spant hij in om te strijden tegen God en Zijn werk.

In Zijne almachtige majesteit behaagt het den Heere dezen vijand niet te vernietigen. Het is zijne rampzaligheid, dat hij altijd de zonde doet, maar de Heere toont hem, dat Hij in Zijne oppermacht zóózeer boven hem staat, dat Hij met hem kan doen wat Hij wil. En nu gebruikt de Heere ook dezen duivel als een instrument, dat dienen moet om zijns ondanks, geheel tegen zijn natuur en wil in, den Raad Gods uit te voeren.

Pas dit laatste thans toe en de zaak is u duidelijk. Het is Gods wil, dat de volkomen gerechtigheid der geloovigen zal blijken. Welnu, deze treedt in het helderste licht, wanneer een zóó scherpzinnig en gevaarlijk aanklager als de Satan tegen hen optreedt. Hij wil hen uit den hemel houden en verklaart het werk Gods voor nietswaardig. Doch nu komt de Heere Zelf tegen hem op en doet hem verstommen. Dan is Zijn volk volkomen vrij!

Zoo is het ook in het boek Job. De duivel brengt daar de boosaardige aantijging in het midden, dat Job den Heere louter uit zelfzucht dient. Nu geeft de Heere hem over in Satans hand met de beperking, dat Jobs leven niet mag worden aangetast. En dan moet juist in den weg van de allerheftigste verzoekingen blijken, dat het tegendeel van Satans beschuldiging de waarheid is.

Niet anders is het in Openbar. 12 : 10, waar de duivel genoemd wordt de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht. Doch de uitwerking van zijn aanklachten is juist

het tegenovergestelde van zijne bedoelingen: hijzelf is nedergeworpen en de aangeklaagden zijn openlijk voor aller oog en oor gerechtvaardigd door het bloed des Lams en hebben de kroon der rechtvaardigheid uit de hand van hunnen Rechter ontvangen.

Evenzoo is het nu hier. Satan ziet met leede oogen de gemeenschap tusschen God en Zijn volk aan. Hij wil haar verstoren en daarom beweert hij, dat God onmogelijk bij zulk een volk kan wonen, omdat het geheel onrein en onwaardig is. Hij neemt daartoe zelfs de rol op zich van aanklager van den vertegenwoordiger des volks bij Gods rechterstoel. Doch dit juist geeft den Heere aanleiding op de allersterkste wijze te betuigen, dat de diepste grond van de aanneming Zijns volks is gelegen in de vrijmachtige uitverkiezing, dat Hijzelf daarom voor de verlossing en reiniging van dat volk zorgt door het bloed des verbonds, en dat deswege het zalig gevolg eener rechtvaardiging uit vrije genade is, dat zulke gerechtvaardigden ook worden geheiligd door den Geest des Heeren en bekwaamd om deel te hebben aan de erve der heiligen in het licht!

Denk echter niet, dat dit Satans oogmerk met zijne beschuldigingen en aanklachten is. Neen, hij zoekt altijd Gods volk af te trekken van hunnen Heere en hij tracht eveneens Gods gunst aan hen te onttrekken. Hij is hun rustelooze wederpartijder, zooals zijn naam Satan beteekent. Die geduchte wederpartijder wil tot elken prijs den voortgang van het werk Gods tot de volle herstelling van Zijn volk tegenhouden. Hij betwist hunne aanneming tot een volk Gods. Hij is er, waar hij kan, steeds op uit hen bij God Zelven verdacht te maken. Hij treedt in het visioen op als de groote antipode van den Engel des verbonds, Die met Zijne voorbidding pleit voor dat volk. Hij staat hier aan Jozua's rechterhand *om hem te wederstaan*. Hij is de eigenlijke vijand.

Aan beschuldigingen ontbreekt het hem niet. Hij heeft inderdaad veel in te brengen. Want hoe komt de hoogepriester als de vertegenwoordiger van Israel voor in het visioen? Het derde vers licht ons hieromtrent in: *Jozua nu was bekleed met vuile kleederen, als hij voor het aangezicht des Engels stond.* En dat, terwijl de hoogepriester naar Gods bevel aan Mozes dragen moest heilige kleederen, tot heerlijkheid en tot sieraad! Exod. 28 : 2.

Ieder gevoelt terstond, dat deze vuile kleederen hier niet voorkomen als het gewone costuum van aangeklaagden. Neen, zij zijn het zinnebeeld van religieuse onreinheid, vergel. Jes. 4 : 4. Zulke vuile, bemorste kleederen wijzen op de zonde. Zij teekenen af het onreine, het schuldige en het strafwaardige der zonde. Zij duiden aan de menigte, de snoodheid en de afschuwelijkheid der zonden van Israels volk en priesterschap. Deze kleederen worden weliswaar gedragen aan het lichaam van Jozua, maar het zinnebeeld wijst toch niet uitsluitend op hem en op zijne persoonlijke zonde, maar geldt den door hem vertegenwoordigden priesterstand en het volk.

Het zinnebeeld zelf is zeer gepast. De uitnemendheid der hoogepriesterlijke bediening moest in het zichtbare uitkomen óók in zijne kostelijke kleeding. En in het algemeen kan eene groote beteekenis worden gehecht aan de kleeding, welke wij dragen. Telkens vinden wij deze gedachte in de Schriften uitgedrukt. In den dieperen zin van het woord kan men inderdaad zeggen, dat de kleederen in vele opzichten den man maken. Want in de keuze van zijn kleed en in de wijze, waarop hij het draagt, komt vaak uit, wie de mensch is. Openbaart zich, om slechts dit te noemen, de hoogmoed des harten dikwerf niet in het pronken met het uiterlijk gewaad? En omdat het kleed voor den mensch van zoo groote waardij is, was het voor den Heere Jezus zulk een zwaar lijden en zulk een groote schande, dat Hij zonder kleed voor aller oog in Zijne naaktheid tentoongesteld heeft moeten hangen aan het kruis.

Nu wijst de Satan op de zondeschuld, welke aan het volk kleeft, zooals die zich afteekent in de vuile kleederen van den hoogepriester. Hij staart daarop met welgevallen en wellust. Want hierdoor heeft hij vat op den hoogepriester, die daar staat als beladen met de schuld van het voorgeslacht en het nakroost. Met grooten ijver poogt hij hun kwaad aan het daglicht te brengen hun ten verderve. Hij wil hunne veroordeeling. Die hoogepriester moet weg, die priesterschaar moet weg, die Engel des Heeren moet Zich terugtrekken — dan wordt het volk van zijne bevoorrechte plaats gestooten, dan worden de beloften te niet gedaan, dan wordt de verlossing verijdeld, dan komt de Christus niet, dan blijft er voor het van God verlaten volk alleen over het onzalig gezelschap der duivelen.

En daarom dient hij met opzet zijn aanklacht in bij *den Engel des Heeren*. Want tegenover Diens glanzende heiligheid steekt elke smet zoo af. En bovendien: sinds Mozes' dagen, toen Hij het volk vóórging, is deze Engel de Schutsheer van het verbond des Heeren met Israel en de Wachter voor Gods heiligheid bij Israel. Nu ziet gij, hoe de Satan schijnbaar zeer sterk staat. Hij vraagt als het ware: mag de Heere in strijd met Zijne waardigheid handelen? Het is toch niet in overeenstemming met Zijne heiligheid te achten, wanneer Hij Zich met dit volk in gemeenschap stelt. Want zij zijn niet heilig. Zij hebben het verbond geschonden. Wanneer Hij hen aanneemt in Zijne gunst, krenkt Hij Zijne gerechtigheid. Listig vraagt hij, of het wel betamelijk is, dat de beloften des Heeren op den weg naar de vervulling zijn? Kan het wel bestaan, dat de Heere Zelf in het midden komt wonen van een volk met zulk een verleden en heden? Zoo beroept de Satan zich op de gerechtigheid Gods. Hij poseert als de verdediger van de eere en de waardigheid des Heeren. Hij treedt, zooals Da Costa zegt, op als de procureur-generaal en stelt zijn eisch in tot handhaving van het recht: de gerechtigheid moet haar loop hebben, al zal het volk vergaan. Voorwaar, hij is het gevaarlijkst, wanneer hij de gedaante aanneemt van een engel des lichts. Luther had gelijk, toen hij zeide: als de duivel vroom wordt, is hij het meest te vreezen!

Welk een treurige toestand! Satan kan bij zijne beschuldigingen wijzen op de vuile kleederen. En Jozua moet verstommen. Uit zichzelf kan hij in het rechtsgeding niets tot zijne verdediging aanvoeren. Ach, door eigen schuld geeft het volk, dat den naam van Christus noemt en niet afstaat van alle ongerechtigheid, zoo dikwijls aan den vorst der duisternis voordeel over zich. Ons eigen geweten moet hem gelijk geven en ons aanklagen, dat wij tegen al de geboden Gods zwaarlijk gezondigd en geen daarvan gehouden hebben en dat wij nog steeds tot alle boosheid geneigd zijn. Onze vuile kleederen getuigen tegen ons...

Indien er nu iets duidelijk is, dan is het dit: de Heere Zelf moet het in onze zaak voor ons opnemen, anders zijn wij reddeloos verloren. Alleen een genadig vonnis kan vrijspraak geven. Verzwaar uwe schuld daarom niet door uzelven vrij te pleiten, maar bid uwen Rechter om genade.

De aanklager door den Rechter afgewezen.

De booze verklager der broederen heeft zijne beschuldigingen ingebracht voor het aangezicht van den Engel des Heeren. Jozua moet tegenover zijne listig gesponnen aanklachten vol schaamte zwijgen. Doch hiermede is de zaak niet beslist. Want gelukkig: het is niet noodig, dat hij zich verdedigt. In dit geding wordt wel gehandeld over Jozua, maar het gaat immers tusschen den Engel en den Satan. Deze Engel des Heeren laat den hoogepriester niet verlegen. Want waar de aangeklaagde niets kan zeggen, neemt de Engel het pleit op voor Zijn schuldig volk tegen den duivel. En dan blijkt op de allerheerlijkste wijze, dat onze gezegende Middelaar een Voorspraak is, Die het wint. Als Hij het pleit gaat voeren, wordt de aanklager met zijne schijnbaar gerechtvaardigde beschuldigingen teruggeworpen. Want de Rechter is de Redder! Dit wordt tot onze vertroosting, tot Satans beschaming en tot Gods veelvoudigen lof aangewezen in vs. 2: *doch de Heere zeide tot den Satan: de Heere schelde u, gij Satan! ja de Heere schelde u, Die Jeruzalem verkiest.*

Wie spreekt hier? Jehova is de naam van dezen Engel! Merk op, dat er niet staat: de Engel des Heeren, maar: *de Heere zeide tot den Satan:* de Heere schelde u! Deze verwisseling van namen in vs. 1 en 2 is beteekenisvol. Zij wijst ons op eene zelfonderscheiding in het goddelijk Wezen en zij geeft ons eene zinrijke Oud-testamentische aanduiding van de aanbiddelijke verborgenheid der Drieëenheid. Deze Engel des Heeren is niemand anders dan de tweede Persoon in het goddelijk Wezen. Hij is God uit God. Hij is Zelf God, eenswezens met den Vader en den Heiligen Geest. Hij is van dezelfde verhevenheid en mogendheid. Hij draagt den goddelijken Naam. Door Hem openbaart Zich de drieëenige God onder de oude bedeeling.

Met de majesteit Zijner persoonlijkheid treedt deze Verbondsengel tegen den Satan op. In souvereine hoogheid voegt Hij hem een machtwoord toe, dat alles afsnijdt. Hij gaat niet met hem redetwisten, maar Hij wijst hem terug met het: *de Heere schelde u, gij Satan! ja de Heere schelde u,* d.i. de Heere drijve u weg en bedwinge uwe hatelijke tong, de Heere doe u op uwe beurt verstommen en brenge Zijne rechtvaardige verdoemenis over u! Het is Hem volle ernst. Tot

tweemalen toe herhaalt Hij dit woord, dat voor den schijnheiligen aanklager verpletterend is. Zie in deze herhaling de heftige uiting Zijner verbolgenheid en merk daarin tevens op, hoe vast de Heere besloten is de beschuldigingen, door den duivel tegen Zijn eigen volk ingebracht, af te wijzen. Laat het waar wezen, dat Jozua vuile kleederen heeft, toch zult gij, Satan, van hem afblijven!

Daarvoor heeft Hij Zijne redenen. Hij weet wat Hij zegt en waarom Hij het zegt. Hij gaat niet te ver. En Hij verzwijgt niet, waarom Hij in heilige verontwaardiging niets van Satans aanklachten weten wil. De reden voor Zijne afwijzing neemt de Rechter uit Zichzelven. Want in dat volk als zoodanig is niets, dat voor Zijn gericht bestaan kan. Maar uit vrije goedheid is Hij hun vriendelijke Beschermer. De vaste grond daarvoor ligt in Zijn onveranderlijk welbehagen. Satan wijst op de zonden, waardoor het volk van zijn kant het verbond met den Heere verbroken heeft. Doch de Heere wijst op de uitverkiezing Zijnerzijds, welke aan de verbondssluiting is voorafgegaan: Hij is de Heere, *Die Jeruzalem verkiest.* Daaraan houdt Hij Zich. Dit is de diepste grond. Satan moet het verliezen, omdat Gods besluit niet verandert. De oorzaak daarvan ligt niet in het schepsel, maar alleen in des Heeren souverein welbehagen, waardoor Hij niet verkoren heeft om eenige waardigheid en den verkorene niet verstoot om zijne onwaardigheid.

Het is opmerkelijk, dat in de visioenen van Zacharia meermalen over de uitverkiezing wordt gesproken. In hoofdst. 1 : 17 komt reeds de troostvolle verzekering voor, dat de Heere Jeruzalem nog verkiezen zal. In hoofdst. 2 : 12 vindt gij dezelfde woorden terug. En hier ter plaatse wordt Satan afgewezen, omdat Hij Jeruzalem verkiest.

Wij hebben hierbij te denken aan de volkomen vrijmachtige wilsbepaling Gods, waardoor het Hem behaagd heeft Jeruzalem te stellen tot de plaats van de openbaring Zijner genade en ontferming, Zijner macht en heerlijkheid. Doch hiermede is niet alles gezegd. De verkiezing van het aardsche Jeruzalem tot het schouwtooneel van Gods openbaringen en van het Israel der oude bedeeling tot erfgenaam van den zegen des verbonds is niet de eenige en is ook niet de hoogste verkiezing.

Er is eene persoonlijke uitverkiezing tot de eeuwige zaligheid. Daarvan belijden wij met onze vaderen: „deze verkiezing is een onveranderlijk voornemen Gods, door hetwelk Hij vóór de grondlegging der wereld eene zekere menigte van menschen, niet beter of waardiger zijnde dan de anderen, maar in de gemeene ellende met de anderen liggende, uit het geheele menschelijk geslacht, van de eerste rechtheid door hunne eigene schuld vervallen in de zonde en het verderf, naar het vrije behagen van Zijnen wil, tot de zaligheid, uit loutere genade, uitverkoren heeft in Christus, Denwelken Hij ook van eeuwigheid tot een Middelaar en Hoofd van alle uitverkorenen en tot een fundament der zaligheid gesteld heeft. En opdat zij door Hem zouden zalig gemaakt worden, heeft Hij ook besloten hen aan Hem te geven en krachtiglijk tot Zijne gemeenschap door Zijn Woord en Geest te roepen en te trekken, of met het ware geloof in Hem te begiftigen, te rechtvaardigen, te heiligen en, in de gemeenschap Zijns Zoons krachtiglijk bewaard zijnde, ten laatste te verheerlijken, tot bewijzing van Zijne barmhartigheid en tot prijs van de rijkdommen Zijner heerlijke genade. De oorzaak van deze genadige verkiezing is het eenige welbehagen Gods, niet daarin bestaande, dat Hij eenige hoedanigheden of werken der menschen uit alle mogelijke voorwaarden tot eene voorwaarde der zaligheid heeft uitgekozen; maar hierin, dat Hij eenige bepaalde personen uit de gemeene menigte der zondaren Zich tot een eigendom heeft aangenomen, gelijk geschreven is Rom. 9 : 11, 12, 13 en Handel. 13 : 45." (Leerregels van Dordrecht I, 7, 10).

In deze onbewimpelde taal hebben onze vaderen de klare getuigenissen der Schrift samengevat aangaande de persoonlijke, vrijmachtige uitverkiezing Gods, welke van eeuwigheid geschied is en haar grond vindt in het loutere welbehagen van Hem, Die Zich ontfermt wiens Hij wil. Zij hebben niet getracht deze waarheid te bedekken, maar duidelijk uitgesproken, dat „zich hier aan ons voornamelijk opdoet die diepe, tegelijk barmhartige en rechtvaardige onderscheiding der menschen, zijnde in even gelijken staat des verderfs, te weten, het besluit van verkiezing en verwerping in het Woord Gods geopenbaard. Hetwelk, gelijk als het de verkeerde, onreine en onvaste menschen verdraaien tot hun verderf, alzoo geeft het aan de heilige en godvreezende zielen een onuitsprekelijken troost." I, 6.

Tusschen deze persoonlijke verkiezing en de zoogenaamde volksverkiezing is echter niet alleen een onderscheid, doch er bestaat ook een samenhang. De Heilige Schrift laat ons als het ware verschillende „betooningen en trappen" van goddelijke verkiezing zien. Er is eene verkiezing van volken en geslachten, waarop Calvijn reeds met grooten nadruk heeft gewezen (Institutie III, 21, 5). In de dagen des Ouden Testaments werd alleen Israel door den Heere tot Zijn erfdeel aangenomen met verwerping van alle andere volken. Dat sluit echter niet in zich eene persoonlijke verkiezing van allen tot zaligheid. Er is een onderscheid tusschen Israel naar het vleesch en naar de belofte. Lang niet allen, die tot het volk van Israel behoorden, zijn zalig geworden. Zij werden wel allen uit Egypte gevoerd en door de Roode zee geleid, maar in het meerder deel van hen heeft God geen welgevallen gehad. Doch in deze volksverkiezing spiegelt zich af de persoonlijke verkiezing van een iegelijk, die door de genade zalig wordt. (Gravemeyer, Leesboek over de Geref. geloofsleer, I, 602, 603). En daarbij komt, dat de waarheid van de uitverkiezing tot zaligheid wel onze aandacht vestigt op de bijzondere, individueele personen, die te voren door God gekend zijn en daarom geroepen, gerechtvaardigd en verheerlijkt worden, maar evenzeer bepaalt zij er ons bij, dat het niet om deze bijzondere personen als losse eenlingen te doen is, die zonder samenhang en verband naast elkander blijven staan. Neen, de uitverkiezing is geschied in Christus en omvat een volk, een lichaam, een organisch geheel, waarvan Christus het Hoofd is en eeuwig blijft.

Dit eeuwig besluit wordt uitgewerkt in den weg van het genadeverbond. God verwezenlijkt Zijn genaderaad niet door op den tast af, geheel grillig en willekeurig een aantal menschen uit de menschheid uit te lezen, maar op organische wijze zet Zijn verbond zich voort. Dat verbond nu is opgericht met Abraham en zijn zaad. Israel is bij den Sinai aangenomen als het volk Gods en moet als een heilig volk voor Zijn aangezicht wandelen. Alzoo neemt het genadeverbond bij Israel een nationaal karakter aan en bedient het zich van de wet als een tuchtmeester om het volk tot Christus te leiden.

En nu waren er onder de oude bedeeling velen, die vanwege hun ongeloovig en onbekeerlijk hart van alle geestelijke weldaden des verbonds verstoken bleven en anderen, die eene gedaante van godzaligheid

vertoonden, maar de kracht derzelve verloochenden. Maar dat neemt toch niet weg, dat onder de oude bedeeling Israel als zoodanig het volk des verbonds bleef en dat de Heere oudtijds Israel, in de visioenen telkens naar den naam van de heilige hoofdstad des lands Jeruzalem genoemd, verkoren heeft om Zijn volk te wezen, hetwelk de bedding vormt, waardoor de stroom van het genadeverbond vloeit, totdat de Christus zal gekomen zijn, Die den middelmuur des afscheidsels wegbreekt en Zich door Zijn Woord en Geest uit alle volken vergadert één uitverkoren, verkregen, heilig volk. De volksverkiezing is dus de stroombedding voor dàt genadeverbond, waarin het besluit der persoonlijke verkiezing verwezenlijkt en verwerkelijkt wordt (Bavinck, Dogmatiek, II 351 ; III, 241).

Ook de volksverkiezing vindt haar grond niet in de waardigheid of uitnemendheid van Israel boven andere volken, Deuter. 7 : 6, 7. Maar zij komt voort uit den volslagen vrijmachtigen, alleen wijzen, onveranderlijken en aanbiddelijken wil des Heeren Heeren. En dit verkoren volk blijft zijne geheel eenige plaats in de bedeeling des heils behouden, totdat de Christus gekomen is en het zijne bestemming als openbaringsvolk heeft vervuld. Daarom kunnen de volken wel samenspannen om Israel te verdelgen, doch de Heere verijdelt hunne raadslagen. Daarom kunnen Israels zonden wel Gods straffen te voorschijn roepen, maar de Heere vernietigt het volk niet, want het heilig zaad keert weder. Daarom kan de Satan wel als een engel des lichts hen zoeken verdacht te maken, doch de Heere blijft aan Zijn verbond gedachtig, want Hij verkiest Jeruzalem. Niet zonder reden wordt telkens de gedenknaam HEERE genoemd: Hij is de Getrouwe in Zijn verbond, omdat Hij Zichzelf gelijk blijft!

O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennisse Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordeelen en onnaspeurlijk Zijne wegen! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem eerst gegeven en het zal Hem wedervergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen; Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, amen!

Een vuurbrand.

De Engel des Heeren werpt den Satan niet terug met eene machtspreuk zonder meer. Hij voert voldingende redenen aan voor de afwijzing. Hij gewaagt allereerst van de uitverkiezing en daarna wijst Hij op een onmiskenbaar feit. Want het besluit openbaart zich in daden. *Is deze* — zoo vraagt Hij in vs. 3 — *niet een vuurbrand uit het vuur gerukt?* Gij verstaat, dat de vraag geenszins bedoelt de zaak twijfelachtig te stellen. Integendeel, de vragende vorm versterkt de gedachte. De verzekering wordt te meer bevestigd doordat zij gegeven wordt bij wijze eener vraag in den gloed der verontwaardiging: weet gij niet en ziet gij niet, dat Jozua een vuurbrand is, uit het vuur gerukt?

Dat *vuur* beteekent het gericht, dat in den ondergang des rijks en in de ballingschap over Juda's schuldige priesterschaar en volk is voltrokken. Door Gods rechtvaardig oordeel was Nebucadnezar met zijne heirscharen gekomen als een verterend vuur om het land te verwoesten en het volk weg te voeren naar verre, vreemde landen.

Een *vuurbrand* is een stuk hout, dat in het vuur is geworpen, met het vuur in aanraking kwam en door het vuur reeds geschroeid werd. Het is een brandhout, dat alreede rookt en begint te branden. De vlammen lekken er aan. Onder dezen vuurbrand is Jozua te verstaan, weder aangemerkt als het hoofd der priesters en de vertegenwoordiger van het volk.

Die vuurbrand is uit het vuur *gerukt*. Hij begon reeds te branden, maar hij is niet verkoold en verteerd. Juist bijtijds is hij, eer het te erg werd, aan de vlammen ontrukt en alzoo beveiligd uit het grootste gevaar en gevrijwaard voor de volslagen vernietiging. Hiermede wordt bedoeld de bewaring van het priesterschap en de redding des volks uit den dreigenden ondergang. De grootvader van Jozua, de hoogepriester Seraja was door Nebucadnezar gedood, 2 Kon. 25 : 18 v.v.; zijn vader Jozadak was in de ballingschap gesleept, 1 Kron. 6 : 15; toch heeft de Heere het geslacht behouden en te Zijner tijd weder aangenomen tot den dienst des heiligdoms. Smadelijk was de vernedering van het volk, toen het in de ballingschap werd gedreven. Zwaar was in menig opzicht het lijden der godvruchtigen; geen wonder, dat zij de harpen aan de wilgen hadden gehangen. Indien

de ballingschap was blijven voortduren, zouden zij gewis te gronde zijn gegaan. Evenmin als een brandhout bestand is tegen de kracht van het vuur, zouden zij blijvend in staat geweest zijn zich in Babel te handhaven. Er dreigden groote geestelijke gevaren. Israel was geheel onder de macht van het wereldrijk gekomen en ten volle blootgesteld aan de geweldige zuigkracht van het paganisme. De onmiddellijke aanraking met een hoogst ontwikkeld volk, dat een prikkelende kunstvergoding en een zinnenstreelenden natuurdienst had, zou tot een strik geworden zijn. Er waren dan ook onder de weggevoerden, die zich neigden tot afgoderij, Ezech. 14 : 3.

Doch zie, er is redding gekomen! Deze vuurbrand was niet bestemd door het vuur te worden verteerd. Het overblijfsel is bewaard. Na zeventig jaren daagt de uitkomst. De vuurbrand wordt uit het vuur gerukt en de wederkeerenden mogen tot Sion komen, begunstigd door het welgevallen van Cyrus, aangevoerd door Davids nazaat Zerubbabel en door Jozua den hoogepriester en geleid door Gods onwankelbare trouw.

Dat heeft de Heere gedaan! Hij heeft gedacht aan Zijne genade en Zijne trouw aan Israel nooit gekrenkt. Die genade heeft hare wonderen verricht. Het zijn wonderen van almacht. Waarlijk, Jozua en zijn volk hebben niet zelf hunne verlossing bewerkstelligd. Wat vermag een vuurbrand tegen de kracht van het brandende vuur? Immers niets! Een stuk dor hout is juist geschikt om door het vuur te worden aangegrepen en verteerd.

Is dit niet een sprekend beeld van den toestand des zondaars, zooals hij van nature is? Hij is in alle opzichten onbekwaam om den toorn Gods over zijne zonde te stillen en aan het rechtvaardig gericht te ontkomen. Inderdaad, wanneer er ééne beeldspraak is, welke duidelijk toont, dat de verlossing van den zondaar wortelt in vrije genade, dan is het deze. Wat bekoorlijks en begeerlijks is er in een dor brandhout? Maar de ontferming des Heeren gaat juist naar het ellendige uit. En indien er nu ééne plaats in de Schrift is, welke zonneklaar aanwijst, dat de verlossing van den zondaar geheel en uitsluitend het werk is van almachtige liefde, dan is het eveneens hier. Daarom zij het verre van u in eenig schepsel te roemen of met iets van uzelven te pralen!

Kunt gij nu denken, dat de Heere ooit een vuurbrand uit het vuur zou rukken om hem ten slotte toch weer los te laten en onherroepelijk aan het vuur prijs te geven? Maar dat is onmogelijk! Dat kan Zijne bedoeling niet zijn. En dáárom wil de groote Rechter van hemel en aarde de beschuldigingen van den Satan niet aanvaarden. Hij heeft Jozua en Juda aangenomen, Hij zal hen niet weder verstooten. Integendeel, dat Hij een reeds aangestoken vuurbrand uit het vuur heeft gerukt, is eene profetie van de groote dingen, die Hij nu verder doen zal. Hij zal er een sieraad van maken. Hachelijk was weleer hun toestand, maar heerlijk zal hun toekomst zijn!

„Daarom, Jozua, zie er niet op, dat gij zulk een klein stuk, zulk een kort stompje en ellendig brandhout in uwe oogen zijt. God is het, Die uit het vuur wil halen en balken, pilaren, sparren, ja huizen, steden, bosschen, ja alles zal maken en gij zijt er van God toe verordend, opdat Hij door u en uit u het heerlijke Jeruzalem bouwe, al waart gij nog zoo gering" (Luther).

O, hoe kostelijk is dit privelege Gods! Hij weet uit niets iets te maken. Hoe veilig is het voor Zijn volk, wanneer het voor de toekomst alles goeds van Hem verwacht. Uw heil ligt in Hem gewaarborgd. Hij laat het genadewerk niet half voltooid liggen, maar Hij gaat voort en bouwt voort, totdat Hij alles volmaakt en volwrocht heeft.

Een volkomen werk.

„Die Hij te voren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt." Zoo wijst Paulus de schalmen aan van den gouden keten des heils, Rom. 8 : 30. En Zacharia verkondigt ditzelfde, als hij in de beschrijving van het visioen voortgaat: *toen antwoordde Hij en sprak tot degenen, die voor Zijn aangezicht stonden, zeggende: doet deze vuile kleederen van hem weg! Daarna sprak Hij tot hem: zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen en Ik zal u wisselkleederen aandoen. Dies zeg ik: laat ze een reinen hoed op zijn*

hoofd zetten! En zij zetten dien reinen hoed op zijn hoofd en zij togen hem kleederen aan; en de Engel des Heeren stond daarbij, vs. 4, 5.

De Satan moet deinzen. Eerst heeft Jozua niets in te brengen, doch als de Engel des verbonds het pleit voor hem heeft opgenomen, is de beurt aan zijn wederpartijder om beschaamd te staan. Want de Engel houdt het laatste woord. Doch nu geschiedt er meer! De Heere bepaalt er Zich niet toe den Satan scherp te bestraffen, zoodat deze moet verstommen. Neen, thans gaat Hij verder door Jozua tegenover den duivel ten volle te rechtvaardigen. En dan blijkt het, dat rechtvaardiging en heiligmaking samengaan. Zie het hier!

Hij richt een veelzeggend bevel tot *degenen, die voor Zijn aangezicht staan.* Dat zijn geen bedienden van Jozua, maar dienaren van den Engel bij uitnemendheid, engelen die als gedienstige geesten uitgezonden worden tot den dienst om dergenen wil, die de zaligheid zullen beërven. Hier is voor hen een heerlijk werk te verrichten: *doet deze vuile kleederen van hem weg!*

Alles in dit visioen heeft eene geestelijke beteekenis. Die vuile kleederen vertoonen de zonde van hen, die in zichzelf gansch verdorven, schuldig en onrein zijn. Doch wat doet nu de Heere? Hij laat van hun vertegenwoordiger de vuile kleederen afnemen en daarop geeft Hijzelf de verklaring van deze handeling: *zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen.* Daarmede spreekt Hij het genadewoord eener oneindige ontferming uit. Hij vergeeft de schuld, Hij reinigt van de smet. Jozua brengt er niets aan toe. Neen, de Heere doet het, Hij alleen, om het eeuwig welbehagen. Hij ontfermt Zich over wien Hij wil. En als Hij Zich ontfermt, dan begenadigt Hij. En waar God nu rechtvaardig maakt, wie zou het dan zijn, die verdoemt?

Deze begenadiging is geen half werk. Zij neemt niet slechts de vuile kleederen weg, maar zij voegt daarbij: *Ik zal u wisselkleederen aandoen,* kostbare praalgewaden, alleen bij feestelijke gelegenheden gedragen! Zóóver het oosten is van het westen — en dat is ver! — zóóver doet Hij onze overtredingen van ons. Want Hij verzekert: Ik, Ik ben het, Die uwe overtredingen uitdelg om Mijnentwil en Ik gedenk uwer zonden niet, Jes. 43 : 25. Voorwaar, dat is een heerlijk Evangelie: de Heere vergeeft èn vergeet! En ten bewijze daarvan doet Hij

aan Zijne gunstgenooten de wisselkleederen aan, het beeld der heerlijkheid. Hij neemt niet slechts de zonde weg en Hij rechtvaardigt niet alleen, maar Hij heiligt niet minder en Hij verheerlijkt volkomen. De zonde wordt weggenomen en de zondaar wordt behouden, want Hij schenkt hem hetgeen hij uit zichzelf niet bezit. Hij rekent hem de gerechtigheid van den grooten Borg en Zaligmaker toe; Hij deelt haar ook aan hem mede en Hij stort haar in door Zijn Heiligen Geest!

Waar zult gij uwe gerechtigheid vinden voor God, als gij ze niet vindt in Christus? Met het oog des geloofs moet gij op Hem zien, zooals Israel op zijn hoogepriester zag. En wanneer de Satan u bestrijdt, wijs dan met de hand des geloofs naar het kruis van Christus, waar de verzoening is verworven door den waarachtigen Hoogepriester, Die Zijn bloed heeft vergoten, opdat verlorenen in zichzelf daarin hunne kleederen zouden wasschen en wit maken, Openb. 7 : 14.

Hoe grootsch is dit alles: verkiezing, verzoening, verheerlijking! Welk een wonder van genade: het volk van God komt in het gericht als een bezoedelde en schuldig aangeklaagde, doch het mag uit de vierschaar gaan als een geheiligde feestgenoot! Wat ondenkbaar scheen, wordt zalige werkelijkheid. Zulk eene heiligmaking is Gods werk. Door Hem alleen kan een menschenhart worden toebereid om Gods tabernakel te wezen. Hoe zou het anders ooit geschieden? Alles is er tegen: uzelf staat gij in den weg, de wereld bindt u met zondeketenen, de Satan komt er tegen op. Zoek het toch niet in uzelven en verwacht het evenmin van de menschen. Leg het alleen in de handen van dien God, Die verzekert: *Ik* zal u wisselkleederen aandoen. Want als Hij het zegt, staat Hij voor de vervulling van Zijn woord en de voltooiing van Zijn werk in.

Het is den profeet onmogelijk hieronder ongevoelig te blijven. Hij kan de rol bloot van een toeschouwer en een toehoorder niet langer vervullen. Hij moet er zelf deel in nemen. Want hij wordt aangegrepen door eene onbeschrijfelijke verrukking. Zijn ziel springt op van vreugde, nu hij de groote werken van Gods genade mag aanschouwen, welke aan Zijn volk bewezen zijn. En zijn hart dringt hem tot spreken. Als hij hoort, dat de Engel des verbonds tot Jozua

zegt: zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen en Ik zal u wisselkleederen aandoen, kan hij niet langer zwijgen. Nu mengt hij er zich in en roept in blijde vervoering uit: *laat ze een reinen hoed op zijn hoofd zetten!*

Velen zijn van meening, dat óók deze woorden gesproken zijn door den Engel. Doch het is juister ze aan Zacharia toe te kennen. Hoe levendig wordt nu de geheele voorstelling! Trouwens, wanneer de gunst des Heeren op Zijn volk nederdaalt, vervult dit de kinderen Gods zóózeer met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde, dat zij gedrongen worden om dankende te bidden om de voltooiing en de volmaking van Gods eigen werk.

En zulk een bede wordt verhoord door dienzelfden God, Die haar in het hart gewekt en gewerkt heeft. De engelen treden weder op als de gedienstige geesten, die vaardig passen op het woord van 's Heeren mond en Gods welbehagen volbrengen aan Zijn gunstgenoot: *zij zetten dien reinen hoed op zijn hoofd!* d.i. een nieuwe, reine hoofdband, het teeken van de hoogepriesterlijke waardigheid, waarop zich de gouden voorhoofdplaat bevond met de daarin gegraveerde woorden: „de heiligheid des Heeren!" Wanneer zulk een hoogepriesterlijk hoofdtooisel aan Jozua wordt opgezet, bewijst dit ten duidelijkste, dat hij in zijn ambt, waarin hij zijn volk vertegenwoordigt, den Heere heilig is.

En nu hem dit teeken der heiligheid is geschonken, behoeft het bewijs zijner heerlijkheid niet achter te blijven. Thans worden hem ook de kleederen der verheerlijking aangetogen, de wisselkleederen, waarvan de Engel had gesproken. *Zij togen hem kleederen aan,* want dit is de orde Gods: rechtvaardiging, heiliging, verheerlijking. *En de Engel des Heeren stond daarbij,* om door Zijne tegenwoordigheid luister bij te zetten, om Zijne goedkeuring aan dit alles te hechten en om persoonlijk toe te zien, dat Zijne bevelen stipt worden uitgevoerd.

Zoo staat Jozua daar, straks nog in vuile kleederen, nu in vol ornaat. Welk eene aanschouwing! De aanklager moet zich wegmaken, de engelen dienen, de profeet is verheugd, de priester is begenadigd, de hemelsche Voorspraak blijft, het volk is aangenomen, ontzondigd en verheerlijkt. Nu kan de Heere Zich in Zijn eigen werk verlustigen

en Zich over hen verblijden, dat Hij hun weldoet. En zij danken uit de volheid van hun gemoed:

Mijn God, U zal ik eeuwig loven
Omdat Gij 't hebt gedaan!

Alleen in Godes wegen is Godes zegen.

De leer der waarheid, welke ons in het Oude en Nieuwe Testament is geopenbaard, is de leer der vrije genade. Alle roem is daarbij aan des menschen zijde uitgesloten, want het is de Heere, Die naar Zijn eeuwig welbehagen uit loutere ontferming den onwaardige verkiest, den goddelooze rechtvaardigt en den onreine heiligt om der wille van Christus' bloed. Maakt zulk eene leer zorgelooze menschen? Werkt zij de onverschilligheid in de hand? Kweekt zij een geslacht, dat de genietingen der zonde hittig najaagt en zich den mond wischt, zeggende: wij zijn verlost om al deze gruwelen te doen? Dat zij verre! Integendeel, de leer der genade is er juist eene, die naar de godzaligheid is.

Duidelijk komt dit uit, als de Engel des Heeren aan Jozua betuigt hetgeen de Heere der heirscharen gesproken heeft: *indien gij in Mijne wegen zult wandelen en indien gij Mijne wacht zult waarnemen, zoo zult gij ook Mijn huis richten en ook Mijne voorhoven bewaren*, vs. 6, 7. Als met Nieuw-testamentische klaarheid treedt hier in het Oud-testamentische visioen aan den dag, dat de Heere Zijn volk wel vindt, wanneer het in de zonde ligt, maar dat Hij het uit de zonde trekt en van de zonde verlost. De grond voor zijne aanneming is te vinden in de verkiezing uit genade en de vrucht van deze uitverkiezende daad des Heeren is zijne ontzondiging en verheerlijking. Doch laat Jozua noch iemand van de priesters nu meenen: al zijn onze kleederen vuil ten teeken dat wijzelf onrein zijn, het deert ons niet en wij behoeven niet te veranderen, want alles komt toch terecht! Geen oogenblik wordt aan dezen waan voedsel gegeven. Want zoodra het visioen van den profeet zich meer bepaald gaat richten op den

persoon van den hoogepriester, blijkt op onmiskenbare wijze terstond, dat alleen in den weg van getrouwheid zijnerzijds de toezegging van Gods zegeningen geschonken en vervuld wordt.

Zoo is het steeds. Deze waarheid geldt voor ieder persoonlijk en ook voor de kerk in het algemeen. In het wezen der zaak wordt hier aan den voorganger dezelfde eisch gesteld als in hoofdst. 1 : 3 aan het gansche volk. Zeker, aan de kerk des Heeren in haar geheel is de verzekering geschonken, dat de poorten der hel haar niet zullen overweldigen, want haar verhoogde Koning zal haar bewaren en behoeden. Maar voor eene plaatselijke gemeente geldt dit alleen onder het beding van getrouwheid harerzijds, indien zij zich niet laat uitrukken van hare vastigheid en niet afglijdt van het fundament der apostelen en profeten, doch het geloof behoudt en in de liefde geworteld en gegrond blijft. Wanneer zij echter het Woord van Christus niet bewaart, maar Zijn Naam verloochent, zal haar overkomen hetgeen aan de ontrouw geworden kerken van Klein-Azie en Noord-Afrika is overkomen: de kandelaar wordt van de plaats genomen, het licht wordt uitgebluscht en zijzelve gaat in den maalstroom der wereld of door den stormwind der vervolging te gronde.

Welnu, ditzelfde onderwijst niemand minder dan de Engel des verbonds aan Jozua en de zijnen. Hij verklaart als de groote Profeet en Gezant des Vaders niet alleen den goedertieren en genadigen, maar ook den rechtvaardigen en heiligen wil des Heeren : *zoo zegt de Heere der heirscharen :* indien gij in Mijne wegen zult wandelen en indien gij Mijne wacht zult waarnemen, dàn, maar dàn ook alleen zult gij ook Mijn huis richten en ook Mijne voorhoven bewaren!

De Engel des Heeren *betuigde* dezen eisch en belofte aan Jozua. Het is een krachtig woord, dat hier gebezigd wordt. Zoo lezen wij ook in de gelijkenis, dat de rijke man in de hel begeerde, dat Lazarus het aan zijne broeders op aarde zou „betuigen", d.i. ter dege zeggen, als het ware inhameren, Luc. 16 : 28. En eveneens heeft Petrus op den Pinksterdag zijn gehoor „betuigd" en op het allerdringendst vermaand, dat zij behouden zouden worden van dit verkeerd geslacht, Handel. 2 : 40. Inderdaad, zulke ernstige waarheden moeten op hoogst ernstige wijze worden aangedrongen. De Engel des Heeren verzekert met grooten nadruk, dat er een onafscheidelijk verband bestaat

tusschen getrouwheid en zegen. In Zijne plechtige verklaring geeft Hij eene bijzonder gewichtige vermaning aan Jozua, welke tot alle ambtsdragers veel te zeggen heeft.

Voor de getrouwen heeft de Heere de belofte geschonken in den psalm: wie zijnen weg wèl aanstelt, dien zal Ik Gods heil doen zien. En in de profetie wordt deze algemeene grondregel toegepast in specialen zin op de bedienaren van het ambt. De Engel des Heeren doelt op den persoon van den ambtsdrager en stelt nu allereerst als voorwaarde, *dat Jozua moet wandelen in de wegen des Heeren.* Hij mag niet eigenzinnig te werk gaan, hij mag niet handelen volgens het goeddunken van zijn hart, hij mag bij de vervulling van zijne priestertaak niet een eigenwilligen godsdienst inrichten. Doch hij heeft zich steeds te houden aan de geopenbaarde inzettingen des Heeren, hij heeft altoos te bidden: Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal? hij heeft telkens weer te vragen: Heere, leer mij Uwen weg! En wanneer hij den weg kent, dien God hem voorschrijft, moet hij dezen weg onvoorwaardelijk volgen. Als een kind moet hij zich laten leiden bij de uitoefening van zijn ambt langs de wegen, die God Zelf heeft afgebakend. En hij mag er zich niet mede vergenoegen dit zoo nu en dan te doen, neen, hij moet op die wegen bestendig verkeeren en daarop gedurig *wandelen.* Hij mag niet terugvallen in de zonde der vorige geslachten, want de Heere eischt trouw.

En daarbij komt ter nadere verduidelijking nog in de tweede plaats, *dat Jozua de wacht des Heeren moet waarnemen.* Hiermede wordt de eerste eisch nog scherper aangedrongen. De uitdrukking is teekenachtig. De priester moet waken voor het huis Gods, d.i. hij moet den dienst in den tempel naarstig en ijverig, nauwgezet en stipt vervullen.

Zoo wordt dus als onafwijsbare voorwaarde voor het ontvangen van den zegen des Heeren gesteld, dat de ambtsdragers zelf in de wegen Gods moeten wandelen en niet minder, dat zij alle krachten hebben in te spannen om hun arbeid goed te verrichten. Zullen Gods knechten goede en getrouwe dienaren zijn, dan kunnen zij niet buiten persoonlijke godsvrucht. En omgekeerd: dat zij den Heere vreezen, moet hierin uitkomen, dat zij hunne roeping trouw vervullen. Dat is immers juist de ellende van den hoogepriester Eli geweest: hij was in zijn eigen huis ten opzichte van zijn eigen zonen niet getrouw; hoe zou hij dan

bekwaam zijn om den dienst in Gods huis goed waar te nemen en zorgvuldig te waken, dat geene misbruiken konden insluipen en de overhand krijgen? Welk een eisch brengt dit plechtig betuigde woord aan allen, die Gods knechten willen wezen! Laat ons daarnaar luisteren. Godsdienst en werelddienst kunnen niet samengaan. Onwaarachtig is het zich te vleien met de hoop op Gods barmhartigheid, terwijl gij volhardt in het afwijken van den Heere. Want Christus is geen dienaar der zonde en de heilige God, Die waardig is van ganscher harte en met alle krachten te worden gediend, heeft het recht Zijn eisch te stellen ter handhaving van Zijn eigen eere.

Nu is het niet te vergeefs in oprechtheid den Heere te dienen. Er behoeft niet meesmuilend en ongeloovig te worden gevraagd: wat nuttigheid is het, dat wij Zijne wacht waarnemen? Mal. 3 : 14. Want de Heere heeft een rijk genadeloon aan de getrouwheid verbonden. Tot Jozua is immers het belovende Godswoord gesproken: wanneer gij doet hetgeen Ik u gebied, *zult gij ook Mijn huis richten en ook Mijne voorhoven bewaren!*

Deze schoone toezegging is overwaard bepeinsd te worden. De Heere belooft aan Zijn dienaar, dat hij in zijn ambt bevestigd zal worden, wanneer hij getrouw is en dat hij dan bestendig mag blijven wat hij is. Droeg hij daar straks de onreine kleederen om eigen onwaardigheid en om de schuld des volks? Het brenge hem niet tot vertwijfeling, want desondanks zal hij het heilig priesterambt bedienen, omdat de Heere hem om Zijns zelfs wille als een vuurbrand uit het vuur heeft gerukt en zijn ongerechtigheden heeft weggenomen, hem bekleedende met het reine feestgewaad der wisselkleederen. Is hij priester in een gebouw, dat onaanzienlijk is en niet in de schaduw kan staan van Salomo's prachtigen tempel? Het is geen bezwaar, want niettegenstaande de uitwendige geringheid zegt de Heere van dit heiligdom: *het is Mijn huis!* En dat huis zult gij mogen *richten*, d. i. gij zult geheel den dienst in het heilige en in het allerheiligste mogen waarnemen. Welke toezegging kan liefelijker zijn voor den man, die vurig begeert een priester des Heeren te wezen? Ja, meer nog: *gij zult ook Mijne voorhoven bewaren*, d.i. aan u draag Ik de zorg op voor de plaats, waar het volk samenkomt en de brandoffers gebracht worden. Vóór de ballingschap waren de koningen veelszins de machthebbers over

den tempel en den eeredienst, maar thans herkrijge de hoogepriester zijne rechtmatige plaats! Aan u vertrouw Ik toe er tegen te waken, dat het altaar niet worde verontreinigd noch het voorhof ontheiligd door afgoderij.

Waarlijk, de Heere weet Zich in Zijne beloften aan te sluiten bij den bijzonderen toestand, waarin zij verkeeren, aan wie deze beloften worden geschonken. Aan een zwerver wordt toegezegd: Ik zal u behoeden overal waar gij gaan zult. Aan een vreemdeling op aarde wordt verzekerd: uw vaderland is boven, want God heeft u een stad bereid. Aan hongerigen en dorstigen naar de gerechtigheid wordt de vertroosting geschonken, dat zij zullen verzadigd worden. Aan zielen, die vervaard zijn door geestelijke duisternissen, wordt toegeroepen: vreest niet, want de Zon der gerechtigheid zal over u opgaan. Een profeet wordt bemoedigd door de betuiging: Ik zal u zeggen alles wat gij spreken zult. Een koning naar Gods hart wordt verblijd met de verklaring: uw stoel zal vast zijn tot in eeuwigheid. Een priester, die begeert getrouw te zijn, mag hier uit Gods mond hooren: gij zult priester blijven. Zoo geeft de Heere den wensch van allen, die Hem vreezen.

Ja, mild en overvloedig beloont Hij Zijne getrouwe dienstknechten. Treffend komt dit uit in de bewoordingen, waarin de belofte is vervat. Aan Jozua wordt toegezegd, dat hij Gods huis zal *richten*, d. i. hij mag Gods recht handhaven. Welk eene schoone omschrijving van het priesterambt! De Heere geeft hiermede een blijk van vertrouwen aan den man, die Hem in waarheid wil dienen. Hij draagt hem op te waken voor de naleving Zijner inzettingen en Hij vertrouwt hem toe voor Zijnen Naam te strijden en voor Zijn recht op te komen.

Daarmede betoont Hij hem Zijn genadig welgevallen en bekroont Hij in hem Zijn eigen werk. Wie getrouw is, wordt vertrouwd. God Zelf schenkt den getrouwe Zijn vertrouwen. Kan het eervoller? Te meer heeft een goed en getrouw dienstknecht zich dan te benaarstigen om dit vertrouwen niet te misbruiken tot bevrediging van zijn baatzucht en streeling van zijn vleesch, maar om de eere van zijnen Zender te blijven zoeken en altijd overvloedig in het werk des Heeren te zijn.

Wandelingen onder de engelen.

Aan Jozua is toegezegd, dat zijn priesterschap wordt bevestigd, wanneer hij in de wegen des Heeren wandelt. De Heere vertrouwt hem toe de handhaving van Zijn recht. Doch hiermede is Gods zegen nog niet uitgeput. Hij geeft meerdere genade. Zóózeer wordt Juzua dan gekroond met genade en eere, dat de Heere aan Zijne heerlijke beloften zelfs deze verzekering toevoegt: *Ik zal u wandelingen geven onder dezen, die hier staan,* vs. 7.

Ieder verstaat gemakkelijk, dat hiermede de engelen bedoeld worden, dezelfden van wie in vs. 4 gezegd wordt, dat zij stonden voor het aangezicht van den Engel des verbonds en die vroeger uitgezonden waren om het land te doorwandelen, hoofdst. 1 : 10. Maar wat beteekent het, dat de Heere hem *wandelingen* onder de engelen zal geven? Wij moeten deze belofte in verband houden met hetgeen er in den tekst onmiddellijk voorafgaat en wel op deze wijze, dat hier wordt toegezegd wandelingen, gangen, een toegang, een verkeer niet met de engelen, maar evenals de engelen met God. Die engelen mogen telkens tot den Heere naderen om Hem te aanbidden en Zijne bevelen te ontvangen. Zij zien altijd het aangezicht des Vaders. En nu zal de toegang tot Gods troon met vrijmoedigheid en vertrouwelijkheid voor Jozua niet minder openstaan dan voor deze engelen. Op den weg naar Gods troon zullen niet alleen engelen worden gevonden, maar ook Jozua mag zich daarop begeven. Hij mag onder hen verkeeren, die zich naar Gods troon wenden, hij geniet hetzelfde voorrecht als Gods engelen, hij zal hebben een verkeer met God!

Dit raakt weder zeer bepaald zijne hoogepriesterlijke bediening. Herinner u, dat de hoogepriester de twaalf stammen Israels draagt op zijn hart. De namen dezer stammen zijn gegraveerd in de kostelijke steenen van zijn borstlap. Zinrijk wordt hierdoor aangewezen, dat hij de vertegenwoordiger is van het volk bij God. In de plaats van het schuldige volk draagt hij de offerande op aan den Heere. Maar dàn ook smeekt hij op grond van het gebrachte offer de hernieuwde gunst van den Verbondsgod af voor Israel. Hij nadert daartoe op den grooten verzoendag in het heilige der heiligen voor het aangezicht des Heeren. Hij is de voorbidder voor het volk. Deze voorbidding is

een wezenlijk bestanddeel van zijn werk. Zal hij deze taak kunnen volbrengen, dan is het noodzakelijk, dat de toegang tot Gods troon voor hem openstaat.

Zie, dàt is het nu, wat hier wordt beloofd. Bij deze opvatting wordt het u duidelijk, dat Gods beloften onderling in samenhang staan en verkrijgt gij één schoon geheel. Wanneer gij, o Jozua, in Mijne wegen wandelt, spreekt de Heere, zal uwe bediening van het hoogepriesterlijk ambt bestendigd worden. Dan zult gij mogen waken voor de richtige uitoefening van Mijn dienst in Mijn tempel. Dan zult gij ook Mijne voorhoven bewaren. Ja, dan zult gij óók uwe bediening als voorbidder kunnen vervullen, want Ik open voor u evenals voor de engelen den toegang tot Mijnen troon. Ik zal u dan wandelingen onder hen geven, zoodat gij tot het verkeer met Mij wordt toegelaten en uwe gebeden voor Mijn aangezicht kunt neerleggen. De kinderlijke vrijmoedigheid tot en de vertrouwelijkheid in het gebed is óók eene vrucht van de getrouwheid in den dienst des Heeren!

Het was voor Jozua een uitnemend voorrecht, dat hij de gebeden des volks voortdurend tot den Heere zou mogen brengen. Maar de volle beteekenis dezer groote belofte voor het hoogepriesterschap reikt ver over de bedeeling des Ouden Testaments heen. Zij is eerst tot volkomen vervulling gekomen in Christus, Wiens Middelaarsarbeid inzonderheid in den hoogepriester van Israel werd afgeschaduwd.

Onze Zaligmaker is het ware Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. En dit Offerlam is ook tegelijk de Offeraar. Komend in de wereld betuigt Hij, dat het Zijn lust is Gods wil te doen en offert Hij Zichzelven op door den eeuwigen Geest. Het is er echter verre vandaan, dat Zijn hoogepriesterlijke arbeid is afgeloopen, wanneer Hij aan Zijn kruis het rantsoen heeft betaald. Want in den hemel zet Hij deze bediening voort als onze volmaakte Voorbidder. Door Zijn eigen bloed baant Hij Zich den weg naar het hemelsche heiligdom. Dáár doet Hij voor den troon des Allerhoogsten steeds de kracht van Zijn eens volbrachte offerande gelden. Dáár draagt Hij onze nooden aan den Vader voor en pleit Hij ten goede voor ons, die zoo klein zijn van kracht en zwak van moed. Dáár wijst Hij op de zwaarte onzer verzoekingen. Dáár vraagt Hij: verderf hen niet, want Ik heb verzoening gevonden; zie hen aan in Mijn offer! Wij hebben immers

een Hoogepriester in de hemelen, Die medelijden kan hebben met onze zwakheden, alzoo Hijzelf in alle dingen verzocht is geweest gelijk wij, doch zonder zonde. Dáár neemt Hij onze onvolkomene en met zonde bezoedelde gebeden aan, reinigt ze door Zijne verdienste, maakt ze verhoorbaar en zendt ze als het wierookoffer op voor den troon des Vaders. Dáár is Hij, Die niet langer behoeft te smeeken, doch eischen mag, dag en nacht werkzaam ter behoudenis van de Zijnen. Dáár herhaalt Hij rusteloos als onze hemelsche Voorspraak het woord uit Zijne hoogepriesterlijke bede: Vader, Ik wil, dat waar Ik ben óók die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt. Wie zal dan beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is: Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt!

En nu gaat het nog verder!

Zie, het is een gunstbewijs Gods, dat wij mogen bidden. Het is een voorrecht den grooten Schepper des heelals, Wiens goedheid op al Zijne werken verspreid ligt, ootmoedig te aanbidden; voor den troon der genade heilbegeerig te verschijnen om barmhartigheid te verkrijgen; tot den Vader in de hemelen geloovig op te zien, gelijk de oogen van eene dienstmaagd zich richten op hare vrouw.

De Heere, Dien wij aanroepen, is immers de Hooge en de Verhevene. Hij heeft ons niet noodig. Door onze aanbidding maken wij Hem niet zaliger dan Hij is, want Hij is de Volzalige in Zichzelven. Door de bekendmaking onzer nooddruft maken wij Hem niet wijzer dan Hij is, want Hij is de Alwetende, Die alle dingen kent vóór er nog een woord op onze tong is. Door onze ootmoedigheid en vurigheid maken wij Hem niet barmhartiger dan Hij is, want Hij is de Ontfermer, Die door de innigheid onzer gebeden niet tot verhooring behoeft bewogen te worden, naardien Hij antwoorden zal eer wij roepen.

De Heere, tot Wien wij onze smeekingen opzenden, is ook de Heilige. Hij is te rein van oogen dan dat Hij het kwade zou aanschouwen. In den glans Zijner heiligheid verbleekt al onze heerlijkheid. Onze gerechtigheden zijn niets dan een wegwerpelijk kleed. Hij kent de verdorvenheid van ons hart, de zondigheid van ons woord en de boosheid van ons werk. Hij zou vele redenen kunnen vinden om ons van Zijnen troon weg te stooten vanwege de veelheid onzer over-

tredingen en met Zijne majesteit zou Hij ons rechtvaardig kunnen verteren.

En nochtans schenkt Hij aan dien onreine en onwaardige de genadige vergunning voor Zijn aangezicht te naderen. Ja, Hij wekt ons veelmalen en op velerlei wijze op om al onze nooden met bidden en smeeking aan Hem voor te dragen. Hij leert ons in Zijn Woord, dat het gebed noodig is om onzentwil en dat onze ziel het gebed evenmin missen kan als ons lichaam den ademtocht. Hij moedigt ons zelfs aan, dat wij vrijmoedig tot Hem zullen komen en gemeenzaam met Hem zullen verkeeren! Want óók hiertoe strekt de verzekering: Ik zal u wandelingen onder de engelen geven. Zulk een verkeer met God wordt toegezegd aan een volk, dat zoo groote weldaad op geenerlei wijze verdiend, maar wel duizendmaal verbeurd heeft. O, hoe groot is toch het goed, dat de Heere weggelegd heeft voor degenen, die Hem vreezen!

Hebben wij dezen zegen niet verdiend, desniettemin is hij wel verdiend. De Heere Jezus Christus heeft óók dit heil voor Zijn volk verworven, wanneer Hij met ééne offerande in eeuwigheid heeft volmaakt degenen, die geheiligd worden. En nu hebben wij te bedenken, dat Hij aan de Zijnen schenkt, wat Hij voor hen heeft verworven. Zijn bloed baande den weg voor Hemzelven naar het hemelsche heiligdom, maar ook voor allen, die in Zijnen Naam gelooven! Hij maakt hen Zijner zalving deelachtig. Gewasschen door Zijn bloed en bekwaamd door Zijn Geest worden zij priesters, Gode gewijd om Hem lief te hebben en Hem het dankoffer der gebeden en der lofzeggingen te brengen. Hij deelt hun den Heiligen Geest mede. Deze is de Geest der genade en der gebeden. Hij werkt allereerst de genade in het hart en daardoor werkt Hij het gebed met het hart om genade. Van boven daalt de genade af en van beneden stijgt de bede om genade op. Geen voorhangsel belet haar den Vader te bereiken. Neen, de toegang is open, want de weg is gebaand. Gods troon is nu een troon der genade. En daarop is Hij gezeten, Die een luisterend oor heeft voor den bedrukte en een veilige toevlucht is voor verlegen zondaren. Waarlijk, het is groot den Heere te mogen aanroepen als Abba, Vader! in Christus en onze begeerten, welke naar Jezus' wil zijn, te mogen aanmerken als begeerten des Heiligen Geestes, in welke Hij voor ons bidt!

Doch wij mogen niet vergeten, dat dit voorrecht der kinderen Gods tevens is hunne dure roeping.

Daarom is nalatigheid in het gebed eene geringschatting van Gods gunst, eene versmading van de geschonken onderscheiding, een bewijs van snoode ondankbaarheid. De goddeloozen worden in de Schrift gekenschetst met dit woord: zij roepen den Heere niet aan, Ps. 14 : 4. Wat is er dan te zeggen van den geloovige, die in zijn gebed verflauwt? Het kan niet anders, of de verachtering in het gebedsleven moet tot groote schade zijner ziel wezen. Want dan laat zij het krachtigst wapen, dat zij bezit in den geestelijken strijd, ongebruikt. Er moet gezocht, zal er gevonden; er moet geklopt, zal er opengedaan; er moet gebeden, zal er ontvangen; er moet geworsteld, zal er overwonnen worden. Christus schenkt den toegang, doch in den weg der godsvrucht. Anders wordt het gebed afgesneden en schijnt de hemel van koper. Zeker, er mag en er moet uit de zonde worden geroepen, doch niet om in de zonde te blijven. Had ik naar ongerechtigheid met mijn hart gezien, de Heere zou niet gehoord hebben. Maar zeker, God heeft gehoord, Hij heeft gemerkt op de stem mijns gebeds. Geloofd zij God, Die mijn gebed niet heeft afgewend noch Zijne goedertierenheid van mij, Ps. 66 : 18 v.v.

De Heere verzekert in Zijne genade, dat Hij onwaardigen in zichzelven om Christus' wil priesters maakt en aan hen vervult de groote toezegging voor de Oud-testamentische priesterschap: Ik zal u wandelingen geven onder de engelen. Maar dan is onvrijmoedigheid in het toegaan tot den troon der genade eene onteering van den Heere. Ziet gij op uzelven, zeker, dan moet gij terugdeinzen. Doch gij behoort te pleiten op Christus' verdienste. Gij hebt een Hoogepriester in de hemelen. De Heere verleent u den toegang tot Zijnen troon niet om uwe waardigheid, maar omdat deze Hoogepriester onzer belijdenis de hemelen is doorgegaan en in uwe harten uitgezonden heeft den Geest der aanneming tot kinderen. Werp dan uwe vrijmoedigheid niet weg! Zij heeft zoo groote vergelding des loons. Het ware bidden is de ziel van ons geestelijk leven. Het is een geloovig spreken met God en tot God, een afdalen in eigen hart en een opklimmen tot den Vader in de hemelen.

Van zulk eene gemeenschap met den Heere gaat een heiligende

invloed op geheel het leven uit. En de Heere wordt er in verheerlijkt, wanneer Zijne kinderen vertrouwelijk tot Hem naderen. Dan gaat hunne ziel zich op de innigste wijze uiten. Dan komen zij tot de daden van gehoorzaamheid en liefde. Dan denken zij niet slechts aan zichzelf, maar wordt de voorbede voor anderen, voor hen, die hetzelfde geloof deelachtig zijn en voor wie vervreemd zijn van de kennis Gods, voor het Godsrijk met zijne vele belangen en voor de wereld, die in haar ellende te gronde gaat, als de Heere Zich niet ontfermt, voor overheden en onderdanen, voor gezegenden in hun voorspoed en beproefden in hun druk, eene behoefte.

Zulk bidden is een krachtig werk des geloofs. Want wie tot God komt, moet gelooven, dat Hij is en dat Hij een Belooner is dergenen die Hem zoeken. Het is het voornaamste stuk der dankbaarheid. Want het erkent den Heere zooals Hij is. Heeft Hij u welgedaan door u toe te laten tot het verkeer met Hem? Wat zult gij Hem dan vergelden? Beantwoord Zijne goedgunstigheid door Hem te brengen de geestelijke offeranden, welke Gode aangenaam zijn door Jezus Christus: liefde en lof met hart en mond en handen!

Een wonderteeken.

Nog meer heeft de Engel des verbonds tot Jozua te zeggen. Hij heeft hem reeds zooveel schoons verzekerd: als een brandhout was hij uit het vuur gerukt, de Satan is teruggeworpen, de vuile kleederen zijn hem afgenomen en de wisselkleederen aangetogen, de bevestiging in zijn priesterlijke bediening is hem gewaarborgd, wanneer hij den Heere getrouw blijft. Daarop komt het voor hem aan, dat hij voortdurend in de wegen des Heeren wandelt. Waarom moet dat en waardoor is dit alleen mogelijk? Deze vragen vinden hare beantwoording in de woorden, welke de Engel des Heeren thans laat volgen. Zij behelzen groote en gewichtige dingen en daarom wordt Jozua opgewekt tot aandachtig luisteren: *hoor nu toe, Jozua gij hoogepriester! gij en uwe vrienden, die voor uw aangezicht zitten, want zij zijn een wonderteeken*, vs. 8.

Het priesterambt is niet uitsluitend aan Jozua opgedragen. Hij is als hoogepriester wel het hoofd van de gansche priesterschaar, maar hij is niet de eenige priester. Er zijn nog vele anderen, die eveneens door den Heere met de priesterlijke waardigheid zijn bekleed. Zij worden hier genoemd Jozua's *vrienden, die voor zijn aangezicht zitten.* Deze collega's staan onder zijn opzicht, omdat hij de hoogepriester is. Wanneer de priesterschap eene vergadering houdt, is Jozua ambtshalve de voorzitter. Denk u zulk eene samenkomst van Israels priesterschaar. Het geheele college van de priesters is daar met den hoogepriester bijeen. Nu aanschouwt de profeet in zijn visioen, hoe de Engel des Heeren den hoofdpriester wijst op zijne metgezellen, die daar voor zijne oogen zijn gezeten en aangaande hen verklaart: ja waarlijk, *zij zijn een wonderteeken!*

Zij moeten derhalve wel iets zeer opvallends hebben, dat op zulk eene wijze de opmerkzaamheid op hen wordt gevestigd. Want dit geldt niet de priesterschap in het algemeen, ook die van vóór de ballingschap, maar bepaald de ambtgenooten van Jozua. Welnu, deze zijn mannen des wonders. Er is een *wonder* geschied te hunner redding. Hunne zaak scheen voor altoos afgesneden, toen de Heere Zijn erfdeel had weggedreven naar het verre land der heidenen en ook de priesterschap had overgegeven aan den smaad der ballingschap. Maar er is zonder eenige aanmerking van hunne waardigheid of verdienste een wonder van almacht en genade aan hen gedaan! Niet omdat zij zich hunne herstelling hadden waardig gemaakt, maar louter omdat de Heere in Zijne ontferming de Getrouwe is, heeft Hij hen als een hout, dat reeds door het vuur was aangestoken uit den brand des gerichts gerukt. Hun ambt was verontreinigd, nochtans waren zij aangenomen, ontzondigd en in hunne bediening hersteld. Kort geleden waren zij nog in Babel, nu mogen zij weder de offers brengen op de heilige plaats en medewerken aan den opbouw des tempels! Is dit geen wonder? Inderdaad, deze mannen mogen, wanneer zij gedenken, wie zij waren en wat zij werden, wel zeggen met den dichter van Ps. 71:

> 'k Was als een wonder in elks oogen,
> Doch Gij, mijn Toevlucht, Gij
> Stondt mij met sterkte bij.

Laat dan mijn mond Uw Naam verhoogen
En al mijn levensdagen
Van Uwen roem gewagen!

Ja, meer nog. Zij zijn niet slechts een wonder, maar een wonder-*teeken*. En dat wonderteeken dient niet alleen om de opmerkzaamheid te trekken door zijn opvallendheid, doch ook om aan te duiden en voor te stellen en af te beelden, wat in de toekomst geschieden zal, vergel. Jes. 8 : 18. De Heere heeft nog heerlijker dingen met hen voor. De huidige priesterschap is een voorteeken van den Grootere, Die komen zal. Israel moet het aan zijne priesters kunnen zien, dat de volmaakte Verzoener straks komt. Deze priesters hebben in hun ambt een schaduw van de toekomende goederen, wanneer de Verlosser tot Sion zal komen en niet met het bloed van stieren en bokken, maar met Zijn eigen dierbaar bloed als van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam de volkomene verzoening zal teweegbrengen en de eeuwige gerechtigheid zal verwerven.

En in hunne geschiedenis zijn deze mannen voorbeelden van den komenden Christus, den Knecht des Heeren, de Spruite, Dien de Heere verwekken zal. Een wonder van genade is er aan hen geschied, toen de Heere hen weder aannam en ontzondigde. Doch dit wijst heen naar en is een teeken van het oneindig grooter en heerlijker wonder van Gods genade in de uitdelging der zonden om des bloeds van Christus' wil. Zie dan van deze mannen af om uw oog duurzaam te laten rusten op Hem, Die de banier draagt boven tienduizend!

Verloste zielen zijn wonderteekenen. Om de genade, welke aan hen bewezen is, moet God verheerlijkt worden. Doch bij hen moet gij niet blijven staan en in hen moogt gij niet eindigen. Neen, waarlijk niet. Klim dan op tot Hem, Die een onuitputtelijke volheid heeft en van Wien de heilbegeerige zielen ontvangen genade voor genade. Want alleen aan Hem is alles gansch begeerlijk.

Mijn Knecht, de SPRUITE.

De openbaring Gods in het vierde nachtgezicht bereikt allengs haar hoogtepunt. Eerst stelde de Heere aan het verbaasde oog van

den ziener den hoogepriester Jozua voor als bekleed met vuile kleederen, omdat hij beladen was met de schuld van onreinen. En aan het einde van het visioen verzekert de Heere hem de komst van den Messias, den wensch aller heidenen, de heerlijkheid van Israel, op Wien de vaderen des Ouden verbonds geloovig hebben gewacht, wanneer Hij zegt: *want ziet, Ik zal Mijn knecht, de SPRUITE doen komen,* vs. 8.

In het schaduwbeeld der profetie wordt hier niemand minder dan de Christus Zelf vertoond. De in hun ambt herstelde priesters dienen ten wonderteeken, dat Hij zal verschijnen. De Heere zal Hem door Zijn sterke rechterhand doen komen. Op Hem loopt alles uit, óók in Zacharia's visioenen. Hij is de Knecht des Heeren en de Spruite Davids. Het is hier de kroon der openbaring, dat de priester Jozua wordt gewezen op den Koning uit Davids huis. In Hem ligt de ontraadseling van de wegen Gods. Door Hem aanschouwt gij, hoezeer Gods verlossingswerk in alles wèl geordineerd en bewaard is. Bij Hem vindt gij het antwoord op al de vragen, welke oprijzen in uw hart.

Gij hebt bij uzelven gevraagd, hoe het toch mogelijk is, dat de Heere ondanks de groote zonden Zijns volks zonder eenige krenking van Zijne deugden de genadevolle toezegging kan geven, dat Hij in het midden van hen zal wonen en dat Zijn tabernakel bij de menschen zal wezen? Aanschouw dezen Christus, den Gezondene des Vaders, Die door Zijn Middelaarsarbeid de zonde verzoent en daardoor de oorzaak der scheiding tusschen God en mensch wegneemt en de vereeniging tusschen hen teweegbrengt — en alles is u duidelijk!

Gij hebt bij uzelven gevraagd, hoe het toch mogelijk is, dat de Satan, die immers zooveel kon vinden bij het schuldige Godsvolk, waaraan hij met welgevallen zijne redenen ontleende om zware beschuldigingen tegen hen in te brengen bij den rechterstoel der Allerhoogsten, gedrongen wordt af te deinzen, hoewel Jozua zelf niets tot zijne verdediging kan aanvoeren? Aanschouw dezen Christus, den Gezondene des Vaders, Die door Zijne komst het bewijs geeft, dat des Vaders liefde vergeven wil en door Zijne verzoening verwerft, dat des Vaders liefde vergeven kan en Die deswege als de groote Voorspraak van Zijn volk het pleit voor hen gaat voeren om hen te bevrijden van 's vijands macht en vreeselijk woeden — en alles is u duidelijk!

Gij hebt bij uzelven gevraagd, hoe het toch mogelijk is, dat aan den vertegenwoordiger van een schuldig en onrein volk zijne vuile kleederen worden ontnomen, zonder dat hij ook maar in het allerminste er iets toe bijgedragen heeft om ze te wasschen en dat hem tot een teeken van innerlijke heiligheid nieuwe en reine wisselkleederen worden aangedaan, terwijl hij niets heeft verricht om zich deze groote verandering waardig te maken? Aanschouw dezen Christus, den Gezondene des Vaders, Die niet alleen als de plaatsbekleedende Borg der Zijnen de verdienende oorzaak hunner rechtvaardigmaking is, waardoor al hunne ongerechtigheden worden weggenomen, maar ook als het levend Hoofd de bron hunner heiligmaking, zoodat zij voor God komen te staan evenals hadden zij nooit zonde gehad noch gedaan, ja, als hadden zij zelf al de gehoorzaamheid volbracht, welke Christus voor hen volbracht heeft — en alles is u duidelijk!

Gij hebt bij uzelven gevraagd, hoe het toch mogelijk is, dat de Engel des Heeren met zooveel ernst en aandrang den eisch der getrouwheid kan stellen, waar Hij toch zeer wel weet, wat maaksel wij zijn en dat wij ieder oogenblik gereed zijn tot hinken en zinken. Aanschouw dezen Christus, den Gezondene des Vaders, Die den Heiligen Geest voor al Zijn volk verworven heeft en nu door den arbeid van dien Geest Zijn eigen leven in hen instort en hen aan Zijn beeld gelijkvormig maakt, zoodat zij bij aanvang kinderen der gehoorzaamheid worden, die bij Hem zoeken en aan Hem ontleenen de kracht om volstandig te blijven tot den einde toe en die om Zijne algenoegzame verdienste leeren vertrouwen, dat geene zonde noch zwakheid, welke nog tegen hunnen wil in hen is overgebleven, verhinderen kan, dat God hen niet in genade zal aannemen en verheffen tot den staat en den rang van Zijne geliefde kinderen en erfgenamen — en alles is u duidelijk!

Met toenemende klaarheid teekent de Oud-testamentische profetie ons dezen Christus. Ook Zacharia is verwaardigd Hem van verre te aanschouwen met het verlichte oog zijns geestes en Zijn Naam luide uit te roepen. Bijzonder opmerkelijk is de volledigheid van deze Christus-verkondiging. Hoe moet het den profeet hebben getroffen, dat de Heere God er zoo sterken nadruk op legt, dat de Messias niet uit Zichzelf in de wereld verschijnt, maar dat Hij gezonden wordt. God

Zelf is het, Die verklaart: *Ik* zal Hem doen komen. En als Hij komt, treedt Hij op in de gestalte van een dienstknecht. Doch vergeet dan niet, dat deze dienende Heiland *Mijn Knecht* is!

Meermalen wordt voedsel gegeven aan de verkeerde gedachte, dat wij ons den Vader alleen zouden hebben voor te stellen als een grimmig en wrekend Rechter. Maar toen is tot ons behoud die lieve Heiland te voorschijn gekomen en heeft den toorn des Vaders gestild. Bij deze voorstelling gaat het initiatief der verlossing uit van den Zoon. Doch merk nu eens op, hoe geheel anders de Heere het hier gelijk overal in Zijn Woord ons leert. Bij Hem zijn de vredesgedachten van eeuwigheid. Om Zijne liefde te openbaren en Zijne gerechtigheid te verheerlijken heeft Hij Zelf den weg der borgtochtelijke voldoening door het bloed des Middelaars gebaand. Christus is niet half ondanks den Vader uit eigen initiatief gekomen. Neen, Hij is gezonden. Alzóó lief zelfs heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon niet heeft gespaard, maar Hem heeft overgegeven aan den vloekdood der zondaren om het leven voor zondaren te verwerven. Van God is Christus ons geworden tot wijsheid en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing, 1 Cor. 1 : 30. Deze diepe en rijke waarheid bleef voor de geloovigen onder de oude bedeeling niet verborgen. Hun werd geopenbaard, dat de verlossing uitgaat van God en dat het ondoorgrondelijk wonder der genade is, dat die God, Dien wij beleedigd hebben met onze zonden, Zelf Zijn recht handhaaft en Zijne liefde triumfeeren doet in eene verzoening door kruisbloed.

Ja, triumfeeren! Het ontgaat u immers niet, dat de Heere in almachtige majesteit verzekert: *Ik zal* doen komen. Alles moge zich stellen tegen Zijne komst, de Almachtige spreekt in onbewogen rust: nochtans zal Ik Hem doen komen! Niets is voor Hem te wonderlijk. Zijne almacht kan wat Zijne liefde wil. In de dagen van den profeet Zacharia en den priester Jozua en den vorst Zerubbabel was de toestand van Israel uiterst zwak en de toekomst voor Israel was duister. Maar de Heere omzoomt de donkere wolken met gouden randen, wanneer Hij het licht doet opgaan en aan het bedrukte volk laat verzekeren door Zijn knecht: *Ik zal* uw Verlosser tot Sion doen komen. Wees dan niet versaagd en wanhoop niet. Want omdat het wonderlijk is in uwe oogen, zou het daarom ook wonderlijk zijn in Mijne oogen? spreekt de Heere.

Gij kunt uzelven niet bevrijden en niemand van u zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen; hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven. Doch wat onmogelijk is bij de menschen, is mogelijk bij God. Zijne liefde vindt een weg. In haren dienst stelt zij Zijne wijsheid en almacht. En dan vertroost zij het neergebogen hart: er zal voor u verlossing dagen, want Ik zal den Verlosser doen komen. Hiervan is veel te hopen!

Wie Hij is?

Zie, om onzentwil geeft de Heere in Zijn Woord Zichzelven namen, opdat Hij Zich daardoor aan ons bekend make en opdat wij daarmede Hem zullen noemen. Ook de Middelaar Gods en der menschen draagt in de Heilige Schrift namen. Een naamloozen Messias behoefde de kerk des Ouden verbonds niet te verwachten. Hem worden zelfs vele namen gegeven, welke alle een openbaring aangaande Hem bevatten.

In dezen korten tekst nu komen twee zulke beteekenisvolle namen voor. De Heere der heirscharen verklaart allereerst van Hem: Hij is *Mijn knecht.* En deze Knecht Gods wordt dan nader aangeduid als *de* SPRUITE. Op Schriftgeloovig standpunt kan het aan geen twijfel onderhevig zijn, dat de naam van Spruite hier als een eigennaam van den Messias wordt gebezigd. Wij houden ons daarom geen oogenblik op met de bewering, dat Zerubbabel hier wordt bedoeld. De Messias is niet maar een Spruite, doch hij is de Spruite bij uitnemendheid. Met dezen naam was Hij bekend gemaakt en zóó werd Hij dan ook genoemd. Zacharia stemt hierin overeen met zijn voorganger Jeremia (vergel. Jerem. 23 : 5; 33 : 15) en beiden volgen het voetspoor van Jesaja, die lang vóór hen profeteerde en het eerst den beloofden Verlosser als de Spruite heeft aangekondigd, Jes. 4 : 2, 11 : 1.

In dezen naam ligt allereerst opgesloten, dat Hij is de Spruit des Heeren, Jes. 4 : 2. Naar Zijn hemelschen oorsprong is Hij uit God. In de volheid des tijds op de aarde gekomen, kan Hij zeggen: Ik ben van Boven. Zijne uitgangen zijn van ouds, van de dagen der eeuwigheid. Doch wanneer Hij in Zijne waarachtig menschelijke natuur verschijnt, is Hij niet uit den hemel gevallen of bij tooverslag op de aarde gekomen. Hij is de Gezalfde, Die gezonden wordt als de vervulling en de Vervuller van vele beloftenissen. Eeuwen te voren was Zijne komst voorspeld. Geslacht aan geslacht had uitgezien naar Zijn

heil. En als Hij komt, wordt Hij Zijnen broederen in alles gelijk, uitgenomen de zonde. Overmits de kinderen des vleesches en des bloeds deelachtig zijn, is Hij ook desgelijks datzelfde deelachtig geworden. Hij neemt Zijne menschelijke natuur niet uit den hemel mede, maar Hij wordt waarachtig en volkomen mensch. Hij heeft eene geschiedenis en een stamboom. Van Hem wordt medegedeeld Zijn geslachtsregister. Hij is de Spruite. Er kan geene sprake wezen van een spruit, of er moet een boom zijn, waaraan dit rijsje ontspruit. Welnu, Hij is uit den zade Davids, zooveel het vleesch aangaat en Hijzelf wordt het geslacht Davids genoemd.

De naam Spruite geeft echter meer te kennen dan alleen dit, dat Hij kind is geweest. Datzelfde kan immers van alle grooten der aarde en van alle helden onder de menschen worden gezegd. Al wie op lateren leeftijd de wereld heeft verbaasd door zijne woorden of daden en een beslissenden invloed heeft uitgeoefend op de geesten is begonnen met een kind te wezen. Doch wanneer van den Zone Gods getuigd wordt, dat Hij de Spruite is, herinneren wij ons de profetie, dat er uit den afgehouwen tronk van Isaï een rijsje zou opspruiten en dat Hij als een rijsje uit eene dorre aarde is voortgekomen, klein, gering, nietig, een Koningsspruit in het armenkleed, Jes. 11 : 1. De eens zoo fiere boom van Davids geslacht scheen geheel vervallen en tot op zijne wortelen gestorven te zijn. En toen ontsproot er een rijsje aan! De moeder van dezen Davidszoon was wel eene koningsdochter, maar zij woonde in het verachte Galilea en zij was er geheel mede tevreden hare toekomst te verbinden aan die van een eenvoudigen timmerman. Op Davids troon heerschten vreemden, in Davids oude stad was zelfs in de herberg voor Hem geene plaats, door Davids volk werden geen vreugdevuren ontstoken op de toppen der bergen, toen Hij verscheen, op Wien de vaderen hadden gehoopt. Door het kleed Zijner smaadheid werd deze Spruit onkenbaar gemaakt voor het vleeschelijk oog.

Welk een grenzenlooze zelfvernedering! Rijk was Hij, arm werd Hij. Kent gij deze genade van onzen Heere Jezus Christus? Hij werd de Spruite om onzentwil, opdat Hij door Zijne armoede ons zou rijk maken. De doeken en windselen van het Kind in de kribbe getuigen alreede, dat de Zoon des menschen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en Zijne ziel te geven tot een rantsoen voor velen.

Welgelukzalig is hij, die zich waarlijk door Hem laat dienen! Want Davids Zoon is tevens niet minder Davids Heere. Naar Zijne menschheid is Hij niet uit Zijn geslacht te verklaren. Hij is niet de edelste loot aan den stamboom, zonder meer. Neen, Hij Die de Spruite en het geslacht Davids is, wordt ook tegelijkertijd de Wortel Davids genoemd, Jes. 11 : 10, Openb. 5 : 6, 22 : 16. David en al de heiligen zijn er eigenlijk alleen om Hem. Hij is de Wortel, waaruit allen opkomen en die David met heel zijn geslacht heeft voortgebracht en gedragen. Hij is niet maar uit David verwekt, doch in den diepen zin genomen heeft Hijzelf David verwekt!

Deze Spruite en Wortel Davids nu is ten volle *de Knecht des Heeren.* Als de lijdende Knecht wordt Hij beschreven in Jesaja 53, als de getrouwe Knecht in geheel de profetie des Ouden verbonds. Beschouwt gij Hem naar Zijne goddelijke natuur, dan is God Zijn Vader, de eeuwige Vader van onzen Heere Jezus Christus. Naar Zijne menschelijke natuur is de Vader Zijn God, tot Wien Hij roept aan het kruis: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? en tot Wien Hij heengaat, zooals Hij door Maria Magdalena aan Zijne discipelen laat boodschappen: Ik vaar op tot Mijnen God en tot uwen God!

Komend in de wereld, spreekt deze Knecht des Heeren: zie, Ik kom om Uwen wil te doen, o Mijn God! Lijdend onder de heftige verzoekingen van den Satan bij het gezicht op den naderenden kruisdood, betuigt deze Knecht des Heeren: niet Mijn wil, doch Uw wil geschiede! Gereed om als de Hoogepriester des beteren verbonds Zichzelf als het Lam Gods te offeren, roept deze Knecht des Heeren uit: Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij te doen hebt gegeven! Dàt was altoos Zijne spijze geweest. Dáárom vernietigde Hij Zichzelven en nam Hij de gestaltenis van een dienstknecht aan. Dáárin openbaarde Hij Zijne gadelooze gewilligheid tot het verlossingswerk. En dáárdoor is Hij een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden voor alle diegenen, die zich laten dienen om door Hem tot God te gaan en zich laten leiden om Hem te volgen.

De steen.

De profeten van Israel worden vaak te uitsluitend beschouwd als dragers van het hoogste Godsbegrip en als bezielde pleiters alleen voor recht en zedelijkheid. De eigenlijke kern van de profetie blijft de belofte van den Zaligmaker en Zijn heil. Tusschen de wet met hare schaduwachtige offers en de profetie met hare verkondiging van den rantsoenaanbrengenden Knecht des Heeren bestaat eene volledige harmonie. Dit treedt ook aan het licht in het woord, dat de Heere verder spreekt: *want ziet, aangaande dien steen welken Ik gelegd heb voor het aangezicht van Jozua: op dien éénen steen zullen zeven oogen wezen; ziet, Ik zal zijn graveersel graveeren, spreekt de Heere der heirscharen,* vs. 9.

Het valt niet te ontkennen, dat deze Schriftuurplaats hare bijzondere moeilijkheden heeft. Ook onder de kundigste uitleggers is veel verschil van opvatting. Vooral gaat het hierover: wat wordt met dien steen bedoeld, wat stellen die zeven oogen voor, wat is het graveersel?

Van alles heeft men in dien steen gezocht. De een zegt: het is een edelsteen, hetzij in den borstlap van den hoogepriester zooals sommigen willen of in het diadeem van den toekomstigen koning gelijk anderen vermoeden. De ander beweert: het is een steen van den in aanbouw zijnden tempel. Maar nu loopen de meeningen weer uiteen: is het de hoek- en grondsteen of is het de hoofd- en sluitsteen? Evenmin is er eenstemmigheid over het antwoord op de vraag: wat moet door dien steen worden voorgesteld? Velen vinden in dezen steen een beeld van Christus. Soms wordt dit zeer ver gedreven. Een enkel staaltje: Christus is de grondsteen. De zeven oogen zijn zeven openingen. De Heere zegt: Ik zal Zijne opening openen, d.w.z. gaten in den steen voor krammen en dergelijke om voor andere steenen tot houvast te strekken. Nu gaan samen de ingraving dezer gaten en de uitdelging der zonden. Alzoo beteekent de ingraving der gaten de zevenvoudige verwonding van Christus door geeseling, doornenkroon, drijving der kruisnagelen door de beide handen en de beide voeten en speersteek! Hierop komt de verklaring (?) neer van E. Böhl, Christologie des Ouden Verbonds, bladz. 265 v.v. Op zulk eene manier kan men van elken Bijbeltekst alles maken. Maar ook vele anderen, die zich met zulke vernuftspelingen niet ophouden,

nemen toch aan, dat in den steen eene aanduiding van Christus is te zoeken. Doch dit wordt gedrukt door groote bezwaren, inzonderheid omdat dan het verband met hetgeen voorafgaat en volgt verwrongen moet worden.

Het komt mij voor, dat wij juist bij dit gedeelte, dat wel degelijk tot het vierde visioen behoort en niet als eene onjuiste inlassching van elders mag worden beschouwd, zoo sterk mogelijk moeten vasthouden aan het verband. En dan blijkt ons al spoedig, dat de inhoud van deze heilsopenbaring, in welke geheimzinnige vormen zij gewikkeld moge zijn, een rijk Evangelie behelst.

Begin eens met den nadruk te leggen op het eerste woordeke: *want.* Vers 9 geeft dus de reden aan van het laatste uit vs. 8. Daar is verzekerd, dat de Heere Zijn Knecht, de Spruite zal doen komen. Hier wordt dus de vraag beantwoord, waarom de Messias moet komen. Voorts wordt er gewezen op een krachtig werk Gods: in vs. 8 en 9 staat niet minder dan vier malen met groote klem: *Ik*, Ik zal doen komen, Ik heb gelegd, Ik zal graveeren, Ik zal wegnemen. Dit werk Gods zal uiterst opvallend zijn, vandaar telkens de opwekking tot opmerkzaamheid: *Ziet!* ziet, Ik zal Mijn Knecht, de Spruite doen komen; ziet, op dien éénen steen zullen zeven oogen wezen; ziet, Ik zal zijn graveersel graveeren.

Welk werk des Heeren wordt hier bedoeld? Denk aan den hoofdinhoud van het visioen: de onreine priester is ontzondigd en geheiligd, aangenomen en bevestigd. Daar staat Jozua in zijn schoone ambtskleedij, door God Zelf hersteld! Nu schijnt het mij te gezocht in den steen te zien eene aanstellingsoorkonde van Jozua. Men is hiertoe gekomen op grond van een te Borsippa gevonden steen van 22 c.M. lang en 15 c.M. breed, waarop afbeeldingen der godheden van zon en maan en van zeven planeten, voorgesteld door zeven oogen. Onder deze afbeeldingen is een inschrift, dat uitwijst, dat een zeker priester aan den Babylonischen god Nebo was gewijd en de oorkonde was verzegeld. Tengevolge van deze vondst heeft men soortgelijk in dezen steen de aanstellingsoorkonde van Jozua willen zien. De zeven oogen moet men zich dan voorstellen als op den steen aangebracht als symbool der voortdurende waakzaamheid van den God Israels.

Doch dit zegt niet genoeg. Wij moeten een stap verder gaan. Het

priesterambt wekt onmiddellijk de gedachte aan de verzoening, zooals deze in den tempel geschiedt. De priester is er om den tempel. De tempel is het huis Gods, waarin de Heere met Zijn volk samenkomt. Die tempel is de zichtbare plaats van Gods tegenwoordigheid onder Zijn volk. Daar concentreert zich het Koninkrijk der hemelen op de aarde. En de opbouw van den tempel duidt zinvol de oprichting van het Godsrijk aan. En zóó nu is die steen het symbool van het rijk Gods, van het geheel der inzettingen en beschikkingen Gods, waardoor Israel het volk des Heeren is. De Heere heeft in het visioen dezen steen *gelegd voor het aangezicht van Jozua*, opdat hij dien zal bewaren, want het behoort tot zijne ambtstaak het huis Gods te richten, vs. 7.

Meer nog. Onder Israel komt de tegenwoordigheid Gods het sterkst uit in het heilige der heiligen boven de ark des verbonds. Het verzoendeksel is Zijn genadetroon. Hij woont tusschen de cherubim. Wat is er nu geschied? Bij de verwoesting des tempels is de ark spoorloos verdwenen. Maar in de dagen van Zacharia wordt de tempelbouw weer krachtig aangevat en Gods huis wordt weer opgericht. Laat het in schoonheid verre ten achterstaan bij Salomo's tempel, nochtans is de gansche dienst der verzoening weder in werking gesteld : de priesters staan immers ten bewijze daarvan in vol ornaat! Doch in het binnenste heiligdom is geene ark. De oude ark is weg en een andere wordt niet gemaakt. Op dezelfde plaats, waar voorheen de ark had gestaan, bevindt zich volgens den Talmud een steen, slechts drie vingers boven den grond. En daar concentreert zich nu op den grooten verzoendag heel de bediening der verzoening. Ach, welk een verschil met vroeger! Hoe armelijk is dit! In plaats van die met goud overtogen ark met haar gouden deksel en haar gouden cherubs slechts een geringe steen.... kan hier wel sprake zijn van de inwoning Gods bij Zijn volk? Wie speurt hier iets van de heerlijkheid Gods?

Doch nu bemoedigt de Heere den hoogepriester door als het ware te zeggen: gij behoeft u door het gemis van de ark niet te laten terughouden; ga gerust het heiligdom binnen om uw arbeid te verrichten; de nietigheid van dien steen in een nog onvoltooiden tempel is geen bezwaar; hij kan desniettemin wel het symbool van het Godsrijk wezen, want op den verzoendag wordt immers toch het bloed gesprengd; uw hoogepriesterlijk werk brengt evenzeer als in

den eersten tempel de schaduw van den Middelaarsarbeid der vereeniging op grond van verzoening; de geringheid moet u niet verbijsteren, want *Ik heb dien steen gelegd* voor uw aangezicht! Oogenschijnlijk zij dan alles even onaanzienlijk. — Ik woon toch bij Mijn volk en Mijn rijk wordt vast en zeker gebouwd! Want dáártoe zal Ik Mijnen Knecht, de Spruite doen komen!

Maar dàn valt het ook niet te betwijfelen, dat alles heerlijk zal worden. De eerste wederoprichting van het Godsrijk onder de teruggekeerden moge aanvankelijk gering zijn, straks gaat zij in schoonheid alles te boven! Deze uitnemendheid wordt aangewezen door de woorden: *op dien éénen steen zullen zeven oogen wezen.*

Het is de vraag, hoe men zich deze zeven oogen moet voorstellen: op den steen aangebracht of op den steen gericht? De eerste opvatting is onjuist, omdat pas later in den tekst gesproken wordt van het ingraveeren in den steen. Daarom is de richtige verklaring deze, dat die oogen alle zeven op den éénen steen zijn gevestigd als om hem met bijzondere zorg te bewaken.

Wat wordt nu onder die zeven oogen verstaan? De woorden klinken raadselachtig. Wij kunnen hier niet het beeld van de goddelijke Voorzienigheid vinden, maar wij moeten het licht opvangen, dat de Schrift elders geeft. Welnu, in Openb. 5 : 6 wordt gezegd, dat het Lam Gods heeft zeven oogen, dewelke zijn de zeven Geesten Gods, Die uitgezonden zijn in alle landen. Zeven is het getal der volmaaktheid en de zeven oogen duiden derhalve aan de zevenvoudige, de volkomene uitstralingen des Heiligen Geestes, de veelheid en de volheid van Zijne werkingen en gaven. Daarmede waakt Hij over het Godsrijk. Daarmede beschermt Hij tegen alle woeden des vijands de vrucht van Christus' arbeid. Daarmede betoont Hij Zijne zorg en ontplooit Hij ten krachtigste Zijn onweerstandelijk werk om dat Godsrijk heerlijk toe te bereiden voor zijne bestemming.

En vraagt gij nu ten slotte, waarin deze toebereiding bestaat, let dan op de verzekering des Heeren: *Ik zal zijn graveersel graveeren!* Die steen is schijnbaar een onooglijke, ruwe, nietige steen zonder bijzondere waarde, doch God neemt hem onder handen, gaat hem bewerken als een kostelijken steen van de hoogste waardij, graveert Zelf wat er op komt te staan en maakt hem alzoo tot een verrukkelijk

kunstgewrocht! Hij heeft Zijn rijk in Israël gegrondvest en nu arbeidt de Heilige Geest daaraan, want de Heere wil het volmaken als een kostelijken steen. Met andere woorden: de heiligmaking welke in het tweede gedeelte van het visioen was afgeteekend door de bekleeding met wisselkleederen, zal geen schijn en geen fictie wezen, maar volle, zalige werkelijkheid! Ziedaar het verheven oogmerk Gods met de zending van Zijnen Knecht, de Spruite! En wanneer Hij nu ter volvoering van dit welbehagen des Vaders door Zijnen Geest dit alles volbrengt, gaat die steen schitteren. Zijn naam staat er op te lezen en Zijn beeld is er in te zien! De Koning maakt Zijn rijk heerlijk en het rijk dient de eere van den Koning. Christus is alles. Als Hij begint, vindt Hij de Zijnen vertreden in hun bloed en als Hij gereed is met Zijn werk, stelt Hij ze als eene volmaakte bruid den Vader voor! Wat deert u dan de verachting der wereld? Die steen is kostelijk in Gods oogen. De Heere werkt aan Zijn steen en Hij zal hem volmaken!

Op één dag.

Het rijk Gods wordt opgericht in het hart en het leven van Zijn volk. De Heere wil het heerlijk maken en daarom zendt Hij de Spruite. Door Zijn arbeid is het, dat op den in zichzelf zoo nietigen steen de volle werkzaamheid des Heiligen Geestes is gericht en dat de Heere hem graveert als een kostelijken steen met het sieraad der heiligmaking. Zulk eene volkomene heerlijkheid nu van het Godsrijk vereischt eene volkomene zondenuitdelging. Zie, dat is óók een van de groote oogmerken Gods met de komst van den Messias. Hij wil de schuld ineens en geheel uit den weg ruimen, want Hij spreekt: *en Ik zal de ongerechtigheid dezes lands op éénen dag wegnemen*, vs 9.

Het is noodzakelijk, dat de Heere dit doet. Tegen Hem is de zonde bedreven en Hij alleen kan de overtredingen uitdelgen. Anders zijn zij niet weg. Het baat ons niet, of wijzelf de zonden vergeten en of de menschen ons vergeven, wanneer de Heere het niet doet. Wij kunnen de ongerechtigheden niet wegnemen. Door onze boosheid maken wij onze schuld dagelijks meerder en door onze tranen wisschen wij

de smetten niet af. Maar hier is water voor eene vermoeide ziel: de Heere doet het! Onveranderlijk staat het besluit Zijner genade vast: *Ik zal!* Reeds in vs. 4 had Hij aan den vertegenwoordiger van het onreine volk verzekerd: Zie, Ik heb uwe ongerechtigheid van u weggenomen en hier wordt het om het allesovertreffend hooge belang nog eens herhaald, opdat elke twijfel weggebannen worde.

De Heere neemt zoowel de schuld als de smet weg. Hij wil ze niet meer zien. Daarom is elke poging tot zelfreiniging en eigengerechtigheid een slag in Gods aangezicht. Maar is het u eene levensvraag geworden, wanneer gij uw schuld soms zoo sterk gevoelt en door de macht der zonde gevangen wordt genomen: hoe kom ik toch ooit van mijne zonde af? dan vinde uw treurend hart hier versterking! Zonder eenige verdienste uwerzijds doet de Heere het zóó volkomen, dat gij voor Hem komt te staan als hadt gij nooit eenige zonde gehad noch gedaan, ja als hadt gij in eigen persoon al de gehoorzaamheid volbracht, welke Christus voor u volbracht heeft, in zooverre gij die weldaad met een geloovig hart aanneemt.

In tweeërlei opzicht wordt dat hier betuigd.

Allereerst hierdoor, dat er sprake is van de wegneming der ongerechtigheid *van dit land.* Het land staat voor het volk. Zoo is het ook in Ps. 85 : 2, 3: Gij zijt Uwen lande gunstig geweest, Heere! de gevangenis van Jacob hebt Gij gewend; de misdaad Uw volks hebt Gij weggenomen; Gij hebt al hunne zonden bedekt. Om het volk rust als het ware de schuld op het land als op één grooten hoop en het gansche land, dat het heilige land moest zijn, is door de zonde van het volk verontreinigd. Maar die ongerechtigheid wordt in haar geheel weggenomen en daardoor wordt ook de afzonderlijke, persoonlijke schuld uitgewischt. Naar den aard der oude bedeeling staat ook in de heilsbeloften van het Oude Testament de volksgemeenschap op den voorgrond. Daarin is het individu besloten. Nu is de genadedaad Gods in de zending van Zijn Knecht, de Spruite zóó groot, dat Hij de ongerechtigheid van het gansche land daardoor kan uitdelgen. Zoudt gij dan moeten vreezen: mijne zonde is te groot dan dat zij vergeven worde?

En daarbij komt nu in de tweede plaats nog, dat dit zal geschieden *op éénen dag.* Hierin ligt rijke stof tot vertroosting en aanbidding.

Stel u eens voor oogen, hoe het in den dienst der schaduwen was.

De Heere woont in den tempel en komt daar samen met Zijn volk. Doch dat volk mag niet naderen tot het allerheiligste, maar moet in het voorhof blijven. De Heere is bij hen en toch is er een afzondering. Het heilige en het voorhangsel maken scheiding, de weg des heiligdoms is nog niet openbaar gemaakt, Hebr. 9 : 8. Op het altaar in het voorhof worden de offers ter verzoening ontstoken. De wet zelve wijst de ongenoegzaamheid dezer offeranden aan. Want zij bepaalt, dat het zoenbloed als het ware dichter bij den Heere moet worden gebracht. Omdat de in het voorhof aangebrachte verzoening onvolkomen is, moet het bloed éénmaal 's jaars tot op het deksel van de ark worden gesprengd op de plaats zelve, waar de Heere met Zijne heilige tegenwoordigheid is bij het volk van Zijn verbond. Op den grooten verzoendag bereikt de schaduwendienst van Israel zijn hoogtepunt, wanneer de hoogepriester met het bloed in het allerheiligste treedt voor het aanschijn des Heeren. Dan geschiedt daar op dien kleinen steen, welke in den tweeden tempel de ark vervangt, een groot werk!

Maar ook dit is niet voldoende. De hier tot stand gebrachte verzoening is eveneens nog onvolkomen, want zij moet telken jare worden herhaald. Eens echter komt de dag der volle en eeuwige verzoening! Dan is alles volmaakt. Geen nietig mensch, maar Gods eigen Zoon brengt het offer. Geen zondaar uit de zondaren biedt Gode het rantsoen, maar een Hoogepriester, Die heilig, onschuldig, onbesmet en afgescheiden van de zondaren is, treedt voor zondaren in de plaats. Het bloed niet van stieren en bokken, maar van het onbestraffelijk en onbevlekt Lam Gods wordt geplengd. Alle straf, welke Zijn volk moest treffen, neemt de groote Vloekdrager op Zich, wanneer Hij Zich vernedert in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel met lichaam en ziel. Elken eisch der wet volbrengt Hij, wanneer Hij Zich gehoorzaam betoont tot in den dood des kruises. Hij verlost van de eeuwige verdoemenis en geeft het eeuwige leven!

Op één dag. Dat is de dag van Golgotha. Toen is het Lam van God geslacht en de losprijs aangebracht. Toen is Hij om onze ongerechtigheden verbrijzeld, opdat Hij ons den vrede zou aanbrengen. Toen is aan het recht Gods volkomen voldaan. Toen is door dat offerbloed de weg gebaand naar Gods troon en daarom is toen het voorhangsel gescheurd.

Op één dag. Dat is de waarlijk groote verzoendag. Niet allengs en

in den weg van geleidelijke ontwikkeling is het ten slotte zóóver gekomen, dat de mensch zich met God kon verzoenen, maar in eens, schoon eeuwenlang voorbereid, heeft God Zelf de verzoening gewrocht door Zijnen genadigen wil, als Hij den Man van smarten stelde tot een betooning van Zijne rechtvaardigheid.

Op één dag. Langer behoeft het niet te duren. Het is volbracht! Christus is de Borg des beteren verbonds. De verzoeningskracht van Zijn offer raakt niet uitgeput. Het is niet noodig, dat die dag op gezette tijden terugkeert en het offer wordt herhaald. Want Hij heeft een eeuwige verlossing teweeggebracht, éénmaal ingegaan zijnde door Zijn eigen bloed en éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, Hebr. 9 : 12, 28. De priesters moesten dezelfde slachtoffers dikmaals offeren, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen, maar Hij heeft met ééne offerande in eeuwigheid volmaakt degenen, die geheiligd worden, Hebr. 10 : 11, 14. In Hem brengt de Heere het hoogepriesterlijk werk, dat onder de bedeeling der schaduwen steeds onvolkomen moest blijven, op eenmaal tot algeheele volmaking. En daarom neemt Hij om Zijnentwil de ongerechtigheid zóó volkomen weg, dat Hij ze uitdelgt als een nevel en aan de zonden niet meer gedenkt.

Op één dag. Hoe schoon wordt in deze Oud-testamentische profetie reeds de poort ontsloten des Nieuwen Verbonds! Het geloof gaat door deze poort binnen en gaat in tot het volbrachte Middelaarswerk van den Zaligmaker. Het verzaakt eigen werk en het vindt rust in Gods genadewerk. Het gewint in dit leven het goed, dat nimmermeer vergaat en het verkrijgt bij het sterven de erfenis, die in de hemelen bewaard wordt. Het omhelst den Christus en zet het betrouwen alleen op den Heere. Het is genoeg en het heeft genoeg. Het is genoeg, want: vrees niet, geloof alleenlijk. Het heeft genoeg, want: ga heen in vrede, uw geloof heeft u behouden.

Vrede.

De Oosterling mint niet het afgetrokken betoog. Hij ziet alles voor zijne oogen en geeft aan zijne gedachten uiting door beelden. Treffend

komt dat uit in het vierde visioen. Hier is eene schildering van de groote werken Gods. Alles leeft op deze schilderij! Aan het slot wordt dit bijzonder sterk, wanneer het daar luidt: *te dien dage, spreekt de Heere der heirscharen, zult gijlieden een iegelijk zijnen naaste noodigen tot onder den wijnstok en tot onder den vijgeboom,* vs. 10.

Zie, de zonde is de rampzalige moeder van alle rampen. Wordt die oorzaak weggenomen, dan houden de gevolgen eenmaal op. Nu zal de Heere Zijnen Knecht, de Spruite zenden, omdat Hij Zijn rijk heerlijk wil maken en de ongerechtigheid op één dag volkomen wil uitdelgen. Welke is dan de vrucht der verzoening en der heiliging van Gods volk door den Christus? Deze, dat het paradijs wederkeert!

Dit wordt geteekend onder een beeld, dat ontleend is aan Salomo's gelukkige dagen. Israels volksleven bereikte toen het toppunt van bloei. De oude belofte trad in vervulling: gij zult uw brood eten tot verzadiging toe en gij zult zeker in uw land wonen; ook zal Ik vrede geven in het land, Levit. 26 : 5, 6. Salomo behoefde geen krijg te voeren, want hij had vrede van al zijne zijden rondom. Zijn volk genoot daarvan de vrucht, want Israel en Juda woonden zeker, een iegelijk onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom, 1 Kon. 4 : 24, 25. Zulk een wijnstok wordt niet langs een boom of een muur geleid, maar opgebonden aan een laag latwerk. Deze begroeide latwerken bieden een beschuttende schaduw tegen de brandende zonnestralen evenals het lommer van den vijgeboom. In Salomo's tijd kon ieder zich verkwikken met zijn eigen, rustig bezit aan wijngaarden en boomgaarden.

Dit nu is een aardsche vorm met een geestelijken inhoud. De heerlijkheid van het vrederijk onder den Vredevorst wordt in de profetie verkondigd met de woorden: zij zullen zitten, een ieder onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom; en er zal niemand zijn, die ze verschrikke, want de mond des Heeren der heirscharen heeft het gesproken, Micha 4 : 4. En zóó is het ook hier. Zacharia gaat zelfs nog verder en zegt in den naam des Heeren niet alleen, dat ieder zelf van den vrede zal genieten, maar ook dat hij anderen daartoe noodigen zal.

Te dien dage zal dit geschieden, als de Heere Zijn werk volbrengt. De Oud-testamentische profeten zien heel de nieuwe bedeeling als één dag, als den dag des Heeren, die komt. In ééne doorloopende lijn aanschouwen zij met hun profetisch perspectief den heilstijd van Christus van het begin

tot het einde. Nu weten wij, die in de bedeeling van de volheid der tijden leven, dat de volkomen vervulling toeft tot den eindtijd, maar wij weten ook, dat de aanvankelijke vervulling er thans reeds is en dat deze eerstelingen het onderpand en de waarborg zijn van de geheele erfenis.

De vrucht der verzoening is immers vrede. Allereerst en allermeest vrede met God. Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus, zoodat de aanklager bij Gods troon ons geen kwaad kan doen. En daaruit vloeit voort, dat de geloovigen ook in beginsel hebben den vrede met hun lot, dat door eene Vaderlijke hand wordt bestierd en met elkander, naardien zij burgers zijn van het rijk des vredes, waarin de liefde heerscht. Wie onder zijn wijnstok en onder zijn vijgeboom zit, gevoelt zich veilig tegen oorlogsgevaar. Geen vijand dringt hem in uiterste engten. En hoe goed en liefelijk is het dan, dat broeders ook samen wonen! Als twist en wrok verdwijnt zal alles door den vrede bloeien. Maar het is een echt Satanswerk, wanneer Gods kinderen elkander verbijten en vereten. Dat komt bij niemand te pas, doch allerminst bij hen, die het zoo goed kunnen hebben, wanneer zij zich slechts laten leiden door den Geest des Heeren.

Zij zullen *een iegelijk zijnen naaste noodigen,* want zij gevoelen er behoefte aan, dat anderen deelen in hun zegen. Gedeelde vreugd is dubbele vreugd. Anderen moeten ook genieten van hun geestelijken vrede en voorspoed. Zij wekken hen op om te komen en toe te luisteren, wanneer zij vertellen, wat de Heere aan hunne ziel gedaan heeft. Zij willen hun heil niet voor zichzelven houden, maar zij loven evenals Paulus den God aller vertroosting, Die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen, die in allerlei verdrukking zijn door de vertroosting met welke wijzelven van God vertroost worden, 2 Cor. 1 : 4. Het is hun een voorrecht, wanneer zij de gemeenschap der heiligen ook hierin mogen beoefenen, dat zij de schatten en gaven, welke zij ontvingen, gewillig en met vreugde ten nutte en ter zaligheid van anderen aanwenden.

Rusteloos arbeidt de Heilige Geest om vrede te geven en van den vrede te laten genieten. Kent gij dezen vrede van Christus? Het is voor uw waarachtig geluk noodig daaraan persoonlijk deel te hebben. En het is niet goed, wanneer gij halverwege blijft staan. Het moet bij u komen tot de doorbreking des geloofs. Leer toch uzelven verliezen,

want gij staat uzelf in den weg. Grijp toch de beloften des Heeren aan en houdt u alleen aan Christus vast. Want alles, wat een zondaar uit de hand der genade kan ontvangen, heeft hij te danken aan den Zaligmaker. Wie roemt, die roeme in den Heere alleen en spreke met de bruid: ik heb grooten lust in Zijne schaduw en zit er onder en Zijne vrucht is mijn gehemelte zoet, Hoogl. 2 : 3.

Moogt gij in uw leven iets genieten van den vrede van Christus? Noodig dan anderen om onder uw wijnstok en onder uw vijgeboom te komen! De liefde make ook u mededeelzaam, de liefde tot Christus en om Christus' wil tot de zielen. Noodig uwen naaste. Het is niet recht, wanneer wij ons wel druk maken over de versten, maar vergeten en verwaarloozen wie in onze onmiddellijke omgeving zijn. De kerk van Christus en ieder van hare leden heeft ten opzichte van de wereld eene uitnemende roeping. Zij moet het heil des Heeren boodschappen van dag tot dag en daarbij behoeft zij niet te spreken van dingen, die haar vreemd zijn. Zij mag getuigen uit ervaring. En zij moet toonen de kracht en de heerlijkheid van haar geloof in haar leven. Wanneer de wereld zien kan, dat gij in dagen van zorg en leed uw tegenspoed anders draagt dan zij; wanneer de wereld erkennen moet, dat gij uw geluk anders geniet dan zij; wanneer de wereld bij u een innerlijken vrede bespeurt, waardoor gij niet vreest, al veranderde de aarde hare plaats, omdat God voor u eene Toevlucht en Sterkte is, dan noodigt gij uwen naaste onder uwen wijnstok en onder uwen vijgeboom. En aldaar hebt gij hem met of zonder woord veel te zeggen. Welk een voorrecht, wanneer het u toebetrouwde pond tien ponden of vijf ponden mag winnen en uw naaste door uw godzaligen wandel tot Christus wordt getrokken om te bidden

Leer Gij mij wachten,
Hongren en smachten,
Roepen en klagen,
Veel van U vragen,
Vuriglijk spreken,
Bidden en smeeken,
Heer, om de vreugde der kinderen Gods.

HET VIJFDE VISIOEN.

En de engel, die met mij sprak, kwam weder en hij wekte mij op gelijk een man, die van zijn slaap opgewekt wordt. En hij zeide tot mij: wat ziet gij? En ik zeide: ik zie, en ziet: een geheel gouden kandelaar en een oliekruikje boven deszelfs hoofd en zijne zeven lampen daarop; die lampen hadden zeven en zeven pijpen, welke boven zijn hoofd waren. En twee olijfboomen daarnevens, een ter rechterzijde van het oliekruikje en een tot deszelfs linkerzijde. En ik antwoordde en zeide tot den engel, die met mij sprak, zeggende: mijn heere, wat zijn deze dingen? Toen antwoordde de engel, die met mij sprak en zeide tot mij: weet gij niet, wat deze dingen zijn? En ik zeide: neen, mijn heere.

Toen antwoordde hij en sprak tot mij, zeggende: dit is het Woord des Heeren tot Zerubbabel, zeggende: niet door kracht noch door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen.

Wie zijt gij, o groote berg? Voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld, want hij zal den hoofdsteen voortbrengen met toeroepingen: genade, genade zij denzelven!

Het Woord des Heeren geschiedde verder tot mij, zeggende: de handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijne handen zullen het ook voleinden; opdat gij weet, dat de Heere der heirscharen Mij tot ulieden gezonden heeft.

Want wie veracht den dag der kleine dingen? daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tinnen gewicht zullen zien in de hand van Zerubbabel; dat zijn de oogen des Heeren, die het gansche land doortrekken.

Verder antwoordde ik en zeide tot hem: wat zijn die twee olijfboomen ter rechterzijde des kandelaars en aan zijne linkerzijde? En andermaal antwoordende, zoo zeide ik tot hem: wat zijn die twee takjes der olijfboomen, welke in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich

gieten? En hij sprak tot mij, zeggende: weet gij niet, wat deze zijn? En ik zeide: neen, mijn heere. Toen zeide hij: deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der gansche aarde staan. ZACHARIA 4.

De kandelaar.

Om der wille van de SPRUITE is het volk in de gunst des Heeren hersteld. Genade heeft verzoening aangebracht. Satan moest afdeinzen. Gods volk mag in het vrederijk de zegeningen van zijnen Messias genieten. Wat zal nu de vrucht van dit alles wezen? Deze vraag vindt hare beantwoording in de tweede reeks der visioenen van Zacharia, welke aanvangt met dit vijfde nachtgezicht. Nu de priesterschap is aangenomen en in hare bediening werd gehandhaafd, moet ook de bouw van het huis des Heeren tot zijne voltooiing worden gebracht. Daartoe ontvangt Zerubbabel, de vorst uit Davids huis, thans de vertroostende belofte, dat de Heere hem zal sterken tot dezen arbeid. En hierin is het symbool gegeven der heerlijkheid van het Godsrijk, dat komt. Immers, waar de grondslag des heils is gelegd in de verzoening, wordt het mogelijk, dat de gemeente beantwoordt aan hare hooge roeping.

Dit wordt ons voor oogen gesteld in het vijfde nachtgezicht. De profeet leidt het in met de mededeeling: *de engel, die met mij sprak, kwam weder en hij wekte mij op, gelijk een man, die van zijn slaap opgewekt wordt,* vs. 1. Na het visioen van den hoogepriester Jozua was er eene pauze ingetreden. Zacharia was geheel overstelpt door de geweldige indrukken, welke hij had ontvangen; het was hem te machtig geworden; hij zonk er onder weg. Maar dit mag niet te lang duren, want de Heere zal hem nog meer groote dingen vertoonen. Daarom wordt hij door den tolkengel aangespoord tot bijzondere opmerkzaamheid. Deze opwekking wordt vergeleken met de opwekking van een man uit zijn slaap. Hiermede wordt dus niet gezegd, dat hij evenals de discipelen op den berg der verheerlijking en in den hof Gethsemané met slaap was bezwaard, maar zulk eene krachtige opwekking als van iemand, die in diepen slaap is geraakt, duidt aan, dat hij geprikkeld werd tot dubbele inspanning van zijn waarnemingsvermogen.

De tolkengel vraagt hem: *wat ziet gij?* Zacharia moet het zelf zeggen. Dit is een spoorslag te meer tot scherp en nauwkeurig opletten. Hij heeft onmiddellijk zijn antwoord gereed. Het aanschouwde beeld staat hem duidelijk voor den geest: *ik zie, en ziet: een geheel gouden kandelaar.* Boven dezen luchter is een *oliekruikje*, een rond vat, gevuld met olijfolie. De kandelaar heeft zeven armen; uit den voet rijst een rechte schacht op met drie zijarmen aan weerszijden op gelijken afstand, één geheel dus met zeven vertakkingen. Deze armen dienen om de *zeven lampen* te dragen, welke er zich bovenop bevinden. Voorts heeft Zacharia gezien, dat die lampen *hadden zeven en zeven pijpen, dewelke boven zijn hoofd waren*, vs. 2. Er loopen pijpen, toevoerbuizen van de lampen naar het reservoir boven den kandelaar, waaruit de zeven lampen met olijfolie worden gevoed, zoodat zij kunnen blijven branden. Er zijn *zeven en zeven* van zulke pijpen. Deze opgave kan hier ter plaatse niet beteekenen, dat er veertien pijpen zijn. Velen lezen op het voetspoor van de Septuaginta vers 2 zóó, dat de woorden *en zeven* worden weggelaten. Dan gaat er dus van elk der zeven lampen ééne pijp naar den oliehouder. Maar wie den tekst niet verandert en de woorden neemt zooals zij daar staan, moet wel komen tot de opvatting, dat elk der lampen door middel van zeven pijpen of buizen in verbinding staat met het olievat. Voor een visionairen kandelaar behoeft zulk een groot aantal geen bezwaar te zijn. Bovendien heeft de profeet nog aanschouwd *twee olijfboomen daarnevens, een ter rechterzijde van het oliekruikje en een tot deszelfs linkerzijde*, vs. 3.

Zacharia ziet deze wonderlijke dingen wel, maar hij begrijpt ze niet. Openhartig komt hij voor zijne onwetendheid uit door den tolkengel te vragen: *mijn heere, wat zijn deze dingen?* vs. 4. Deze erkentenis lokt de wedervraag van den engel uit: *weet gij niet, wat deze dingen zijn?* En hij schroomt niet eerlijk en ronduit te zeggen: *neen, mijn heere*, vs. 5. Hierover mogen wij hem niet hard vallen. Wij zouden evenmin als hij uit onszelf tot de ontraadseling dezer geheimzinnige aanschouwingen gekomen zijn. Laat ons liever dankbaar wezen, dat zijne onkunde de aanleiding wordt tot eene troostelijke verzekering. Zoo heeft ook de twijfel bij Jezus' discipelen vrucht gedragen voor heel de kerk, omdat de Heiland Zich dientengevolge in nederbuigende goedheid aan hen heeft geopenbaard. Zij hebben getwijfeld, opdat wij niet twijfelen zouden.

De vraag van den profeet betreft niet alleen den oliehouder en de pijpen en de olijfboomen, maar raakt blijkbaar alles wat hem volgens vs. 2 en 3 is getoond. Dit helpt ons op den weg tot de juiste verklaring. Want daarom verraadt de wedervraag van den tolkengel eenige verwondering: hoe, weet gij dit niet? Een profeet als gij mag toch waarlijk de symboliek van den tabernakel en zijn gereedschap wel kennen! De zevenarmige kandelaar heeft immers bij alle verschil een onmiskenbare overeenkomst met den luchter van den tabernakel. Kennelijk is de kandelaar in het visioen daaraan ontleend en hierin ligt het uitgangspunt om de beteekenis te verstaan. In het heilige van den tabernakel stond aan de zuidzijde een kandelaar met zeven armen, vervaardigd van gedreven goud. De zeven lampen werden elken avond aangestoken en brandden des nachts door.

Nu is er ook een onderscheid tusschen den kandelaar uit het visioen en uit den tabernakel. De eerste heeft een olievat boven zich. Uit dat reservoir vloeit de brandstof door de pijpen naar de lampen op de zeven armen. De priesters moesten de lampen in den tabernakel dagelijks van olie voorzien en aansteken, maar deze oliehouder behoeft niet door menschen te worden gevuld, omdat de olie van de terzijde staande olijfboomen er onophoudelijk in druppelt, zoodat de lampen voortdurend blijven branden, zie vs. 12.

Wat beteekent dit? De kandelaar is niet het beeld van God, den almachtigen Heerscher over de aarde. De zeven armen met hunne lampen zijn niet te vereenzelvigen met de zeven oogen uit vs. 10 en vinden hunne verklaring niet in Babylonische voorstellingen van de zeven planeten. Wij kunnen den Bijbel niet uit Babel afleiden, maar wij moeten de Schrift met de Schrift vergelijken. En dan is het buiten twijfel, dat door den kandelaar de gemeente des Heeren wordt voorgesteld. Duidelijk blijkt dit uit Openb. 1 : 20, waar Christus tot Johannes zegt: de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

Het beeld is schoon. De kandelaar is geen lichtbron, maar wel eene lichtdraagster. In de wereld is het rijk der duisternis. Door de zonde is het verstand verduisterd en volbrengt de wil des menschen de werken der duisternis. De zondaar leeft in geestelijke duisternis. Nu stelt de Heere Zijne gemeente voor de wereld als een kandelaar, die licht moet verspreiden met zeven lampen, op eene volkomen wijze.

Wie denkt hierbij niet aan het woord des Heilands: gij zijt het licht der wereld! en wederom: laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uwe goede werken mogen zien en uwen Vader, Die in de hemelen is, verheerlijken, Matth. 5 : 14, 16. En Paulus zegt: eertijds waart gij duisternis, maar nu zijt gij licht in den Heere, wandelt als kinderen des lichts, Ef. 5 : 8 en elders: doet alle dingen zonder murmureeren en tegenspreken, opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in het midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welke gij schijnt als lichten in de wereld, Filipp. 2 : 14, 15.

Deze kandelaar is geheel van goud, waardevol en kostbaar, fonkelend en schitterend. Dat goud slijt niet en roest niet. Kan het u bevreemden, dat de kandelaar van het edelste metaal is? Het licht, dat hij uitstraalt, is het licht van de zuivere kennisse Gods, waarin het eeuwige leven is; van Hem, in Wiens licht wij alleen het licht zien; van Zijn Woord, die heldere lamp voor onzen voet, welke licht werpt over al Zijne wegen en werken; van de Zon der gerechtigheid, Die de nevelen verdrijft van zonde en wereld!

Hoe heerlijk de kandelaar zij, hij is toch niet meer dan een instrument. Hij is niet het licht zelf. Dat licht komt van de olijfolie. In de Heilige Schrift komt de olie dikwerf voor als het beeld van de gaven, de krachten en de werkingen des Heiligen Geestes. En inderdaad is dit beeld zeer gepast. Want zuivere olijvenolie versterkt het matte lichaam en wekt de energie op van den geest. Wanneer zij wordt gebezigd om te branden, verspreidt zij een helder licht.

Vinden wij dus in de olie, welke brandt in de zeven lampen van den kandelaar, het beeld van de gaven des Heiligen Geestes, welke uitgestort worden in de gemeente des Heeren en waardoor zij voldoet aan hare bestemming — aan het slot van het visioen wordt nog afzonderlijk ingegaan op de beteekenis der twee olijfboomen. Later komt dit nog opzettelijk aan de orde en ik loop daarom thans hierop niet vooruit. Maar wel moge reeds nu de opmerking gemaakt worden, dat het oude symbool hier in het visioen zijn volmaakten vorm verkrijgt. Bij de eerste inrichting van Gods woning onder Zijn volk was reeds één gouden kandelaar, welke het heiligdom verlichtte. Bij de stichting van Salomo's tempel werden de kandelaren vertienvoudigd,

1 Kon. 7 : 49. Maar hier is een kandelaar, wiens licht niet wordt uitgebluscht. Er is geen menschenhand noodig om zorg te dragen, dat hij geregeld brandt. De Heere ontsteekt Zelf het licht en houdt de lampen brandende, welke haar toevoer ongestoord ontvangen. Er is overvloed van olie. Geen vrees behoeft te bestaan, dat de lampen uitgaan, al zou door de eene of andere oorzaak een buis verstopt raken, want niet minder dan zeven pijpen voorzien in de behoefte van elke lamp!

Het beeld brengt derhalve de blijde verzekering: Gods gemeente zal heerlijk lichten. Van haar straalt uit het licht van kennis en leven. Aan Geestesgaven ontbreekt het niet. Zij is vervuld met den Heiligen Geest, Die in de harten schijnt. Hem ter eere moet zij het uitstralen over de wereld. Onder eene korenmaat mag zij haar licht niet zetten. Laat zij toezien, dat het licht, dat in haar is, geene duisternis zij! Want haar roeping is wat haar voorrecht is: zij ontvangt om te geven.

Door Mijnen Geest.

„Wie den dichter wil verstaan, moet in 't land des dichters gaan." Zeer nadrukkelijk geldt de gedachte, welke hierdoor uitgedrukt wordt, ook van de profetie. Wie haar wenscht te verstaan, moet niet beginnen met haar los te maken van haren grondslag. Zij trekt voorzeker groote lijnen tot in de verre toekomst, maar zij vindt haar aanknoopingspunt allereerst in haar eigen tijd. De Heere geeft hiervan een duidelijk bewijs, ons ten voorbeeld, in het vijfde visioen met zijne grootsche strekking. Want Hij laat den tolkengel de vraag naar den zin van het aanschouwde in de eerste plaats beantwoorden met de verklaring: *dit is het Woord des Heeren tot Zerubbabel, zeggende: niet door kracht noch door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden, zegt de Heere der heirscharen*, vs. 6.

Het visioen van den profeet brengt eene daadwerkelijke openbaring, een Woord des Heeren over tot Zerubbabel, het burgerlijk hoofd der wedergekeerden uit de ballingschap. Het afgebrokene van de gezegden verleent te meer kracht aan dit Godswoord: niet door kracht

noch door geweld, maar door Mijn Geest! (de woorden „zal het geschieden" komen in het oorspronkelijke niet voor). Herinner u, dat de aanschouwing in het visioen zeer sterk laat uitkomen óók deze waarheid: het is niet van menschen afhankelijk, dat de kandelaar licht geeft, want Gods Geest doet de lampen branden. Dit nu wordt hier in bijzonderen zin toegepast op één punt. De vervulling in dit speciale opzicht is waarborg voor de vervulling van de schoone verzekering in alle andere opzichten. Welk is dit bepaalde punt? Het is de opnieuw aangevatte herbouw van den tempel. Dit was in hooge mate actueel, toen Zacharia zijne nachtgezichten ontving.

Het ligt voor de hand, dat de groote gedachte van het vijfde visioen eene aanwending krijgt op dit speciale punt, dat destijds van zoo uitnemende beteekenis was. Want een kandelaar behoort thuis in een tempel. Onder leiding van Zerubbabel moet een tempel gebouwd worden. Schier alles heeft hij tegen. Doch de bemoediging van Boven blijft niet uit: het zal toch geschieden! Machtige heirlegers en onweerstaanbaar geweld hebt gij niet noodig. Gij bezit ze niet. Doch gij behoeft ze ook niet te bezitten, want Gods Geest zal alles volbrengen. Wanneer de bouw afhankelijk moet zijn van menschelijke kracht tot den afweer en van menschelijk geweld tot den aanval, is er voor u slechts eene geringe hoop, want dan staat gij altoos in de minderheid tegenover de wereld, welke niet gunstig gezind is jegens uw onderneming. Maar de Geest des Heeren zal doen hetgeen zelfs macht en geweld niet vermogen! Het kleine is voor Hem geene verhindering. Hij heeft de macht en het geweld niet noodig. Van Hem zijt gij volslagen afhankelijk. Gods volk vermag niets, wanneer Gods Geest ontbreekt. Het ziet al zijne pogingen verijdeld, indien Hij Zich terugtrekt. Doch als Hij werkt, kan alles!

Zóó is het. Die in aanbouw zijnde tempel, hoe onaanzienlijk ook, is het onderpand der vervulling van de rijkste beloften. Deze vervulling wordt gezien in den voortbouw en voltooiing van den geestelijken tempel, waarvan de heerlijkheid grooter is dan van alle steenen tempels tezamen. Welk een vertroosting ligt hierin voor bekommerde harten, als hun de moed ontzinkt! Voor ons is het nog veel duidelijker in de bedeeling van het Nieuwe Testament dan het voor Zerubbabel in zijne dagen kon zijn. Want de geschiedenis van het Koninkrijk

der hemelen op de aarde leert ons niet slechts, dat het steeds zoo geweest is, maar wij zien, dat het nòg zoo is.

Denk eens aan het woord van Christus: het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk gelaat. Hijzelf is de Koning. Hij is er Zich ten volle van bewust, als Hij geboeid voor den stadhouder staat, maar Hij verklaart: Mijn koninkrijk is niet van deze wereld. Op en na den Pinksterdag blijkt het, hoe sterk de Heilige Geest is. De drie duizend worden niet op de knieën gebracht door de macht of het geweld van aardsche middelen. Wie naar menschen zich noemt en aan menschen toeschrijft wat alleen aan den Heiligen Geest toekomt, krijgt de beschamende vraag te hooren: zijt gij niet vleeschelijk? wie is dan Paulus en wie is Apollos anders dan dienaren, door welke gij geloofd hebt? 1 Cor. 3 : 4, 5. De kleine gemeente heeft een groote taak en zij gaat de wereld in alleen met den gordel der waarheid en het borstwapen der gerechtigheid, met het schoeisel der bereidheid van het Evangelie des vredes en het schild des geloofs, waardoor al de vurige pijlen des boozen worden uitgebluscht, met den helm der zaligheid en het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord. En zij wint, want de Heere werkt mede! De wijsheid dezer wereld heeft God dwaas gemaakt, maar door de dwaasheid der prediking behaagt het Hem zalig te maken wie gelooven. Het dwaze Gods is wijzer dan de menschen en het zwakke Gods is sterker dan de menschen. Het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij de wijzen beschamen zou en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat Hij het sterke beschamen zou en het onedele der wereld en het verachte heeft God uitverkoren en hetgeen niet is, opdat Hij hetgeen iet is te niete zou maken, opdat geen vleesch zou roemen voor Hem.

Zóó wordt het Evangelie ondanks allen tegenstand de wereld ingedragen en neemt het Woord Gods de overhand. Zóó wordt in de bedeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één vergaderd in Christus, beide dat in den hemel is en dat op de aarde is. Zóó breekt het Godsrijk zich baan overal waar de Heere Zijne verkorenen heeft. Zóó wordt het wonder der herschepping volbracht in de vernieuwing van zondaren door den Heiligen Geest. Soms zijn de middelen, waarvan Hij Zich bedient, zeer gering. Getuigt de ervaring niet,

dat bijvoorbeeld een prediker met weinig uitwendige gaven veel zegen op zijn arbeid kan hebben?

Zóó moet het blijven. Geen kracht noch geweld, neen, Gods Geest — welk eene tegenstelling! Sluit uw oog toch niet voor onmiskenbare feiten! Het is ons eigen te steunen op aardsche grootheid en de kansen van ons slagen te berekenen naar den maatstaf van onze krachten. Maar wanneer wij meenen, dat wij met ons geweld de zaak des Heeren zullen bevorderen, bedriegen wij onszelven en onteeren wij den Heere. En dan wordt het Icabod, de eere is weggevoerd uit Israel. De Heere slaat onzen waan terneder en laat ons bouwsel mislukken. Hoe noodig is het daarom voor ons, dat wij onze afhankelijke gestalte niet verliezen, maar ootmoedig vragen en geloovig uitzien naar de werking en de inwerking van den Heiligen Geest. Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!

Wie zijt gij, o groote berg?

De Heere stelt Zich borg voor de volmaking van Zijn eigen werk. Daarom kan de wereld het niet tegenhouden. Wie zal het keeren, als Gods Geest werkt? Triomfantelijk wordt dit verzekerd in het Woord Gods: *wie zijt gij, o groote berg? voor het aangezicht van Zerubbabel zult gij worden tot een vlak veld, want hij zal den hoofdsteen voortbrengen met toeroepingen: genade, genade zij denzelven!* De rede verheft zich tot eene dichterlijke hoogte.

Hoe staat het dan met de bezwaren? Zij zijn er ongetwijfeld en zij rijzen zelfs als bergen op. Denk maar aan de tempeloprichting door de wedergekeerden. Zal deze herbouw slagen, dan moeten de hindernissen overwonnen worden. Nu heeft de Heere blijkens het vierde visioen wel het groote struikelblok van de zonde weggenomen in Zijne souvereine genade, maar zal de vijandschap der wereld den bouw des tempels en, sterker nog, de komst van het Godsrijk, welke daardoor wordt gesymboliseerd, niet onmogelijk maken?

Gij moet dezen tegenstand niet gering schatten. De eerste tempel kon indertijd gesticht worden onder de gunstigste omstandigheden.

Toen werkte alles mede: Salomo was wijs en rijk; zijn vader David had reeds een aanzienlijk bouwfonds bijeengebracht; zijn bondgenoot Hiram stond hem in alles ten dienste; alle krachten konden op den tempelbouw geconcentreerd worden, want oorlog was er niet; alle hulpmiddelen lagen binnen het bereik en geen kosten behoefden gespaard te worden. Doch thans is de toestand geheel anders. Weliswaar heeft een stamvorst uit Davids geslacht weder de hoofdleiding, maar hij is geen onafhankelijke koning. Zerubbabel heeft de positie van een Perzischen stadhouder en is aan vreemden verantwoording schuldig. Hij heeft met ongeloofelijke moeilijkheden te kampen: zijn volk is zwak en zijn kracht is klein, van middelen is hij schier geheel ontbloot, het ontbreekt hem veelszins aan geld en aan bekwame mannen; daarbij zijn de vijanden vele en hun tegenstand is fel, eenmaal is er een bouwverbod uitgevaardigd geweest en zijne half heidensche naburen blijven kwaadgezind. Zie hem daar staan op den tempelberg bij de brokken steen en gij verstaat, hoe al die bezwaren zich bijwijlen opstapelen tot een grooten berg....

Zal hij moedeloos worden? Blijft hij tegen dien hoogen berg opzien? Kan hij hem niet van zijn plaats krijgen? Geen nood noch vrees! Want de Machtige Jacobs is met hem! Als eene uitdaging en eene bespotting klinkt de vraag: *wie zijt gij, o groote berg?* Wilt gij u in het oog van dit volk verheffen? Die in den hemel woont zal lachen! Laat het geloof deze verzekering aangrijpen! Dan ziet het de bezwaren niet lichtvaardig over het hoofd, maar ernstig in de oogen. Doch het gaat er niet voor uit den weg, want het ziet over al de bezwaren heen op Hem, Die even getrouw is als sterk. En het antwoordt aan alle Sanheribs: de jonkvrouw, de dochter van Sion, veracht u, zij bespot u, de dochter van Jeruzalem schudt het hoofd achter u. Wien hebt gij gehoond en gelasterd? En tegen Wien hebt gij de stem verheven en uwe oogen omhoog opgeheven? Tegen den Heilige Israels! Jes. 37 : 22, 23.

De Heere heeft nu eenmaal tot Sion gezegd: word gebouwd! en daarom zal het geschieden. Geen berg kan het verhinderen. God Zelf ruimt de bezwaren tot hunne verwondering en vertroosting als voor hunne oogen weg. En Hij doet dat zóó volkomen, dat alle dalen verhoogd en alle bergen en heuvelen vernederd worden: de groote berg

wordt *voor het aangezicht van Zerubbabel tot een vlak veld.* Wilt gij een duidelijk bewijs? Lees Ezra 5 en 6: Thatnai de landvoogd en Sthar-Boznai en hun gezelschap brengen een bezoek aan Jeruzalem, als de bouw na de jarenlange staking weder is opgevat. Zij eischen rekenschap en vragen naar het recht der Joden: wie heeft ulieden bevel gegeven dit huis te bouwen en dezen muur te voltrekken? Weer een nieuwe beproeving. Pas is alles aan den gang en daar komt dit hen bezwaren. Wat zal hieruit voortkomen? De oudsten des volks voelen zich sterk door hun goed recht en beroepen zich op het edict van Cyrus. Maar zij zullen toch maar moeten afwachten, hoe dit zal afloopen. Zie, het oog huns Gods is over hen! Voorshands wordt toegestaan met den bouw voort te varen, totdat de koning over de zaak beslist heeft. En straks wordt de groote berg geheel tot een effen vlakte, als de beslissing van Darius in alle opzichten gunstig uitvalt: het bevelschrift van Cyrus was in het archief gevonden, zijn opvolger houdt zich daaraan, niemand mag iets aan de Joden in den weg leggen, integendeel, er moet zelfs eene bijdrage tot den bouw worden geschonken!

En zóó zal het met alles gaan. Niets mag er overblijven, waar Zerubbabel niet overheen kan komen, want het is des Heeren welbehagen, dat hij *den hoofdsteen zal voortbrengen.* Hij zal den laatsten steen, den gevelsteen leggen. Hij zal dien gevelsteen „voortbrengen," d.i. te voorschijn brengen, niet uit den berg, maar uit de werkplaats, waar hij behouwen werd. Aanschouwelijke voorstelling: Zerubbabel haalt den gevelsteen voor den dag, de laatste hand wordt aan het werk gelegd, de menigte is hiervan ooggetuige, zij geraakt in verrukking, weenende ouden zijn er thans niet om de vreugde te vergallen, allen breken uit in gejuich met blijde *toeroepingen: genade, genade zij denzelven!* d.i. de enthousiaste schare roept zegenwenschend uit: Gods gunst zij dit huis beschoren!

Zerubbabel is een type van den Messias, zijn tempel is een symbool van het Godsrijk en de groote berg stelt voor de oppositie der macht van zonde en wereld. Wie onder Christus en voor Christus arbeiden mag in het Koninkrijk Gods behoeft zich met zulke verzekeringen des Heeren voor oogen, niet te laten terneerslaan door werkelijke of denkbeeldige bezwaren. Alles komt tegen den voortgang van het

Godsrijk in hart en leven op: verzoeking en verleiding, twijfel en ongeloof, Godsverwerping en Bijbelcritiek, vijandschap en zondelust, egoisme en communisme, wetenschap zonder het beginsel van de vreeze des Heeren en techniek in den dienst van de vernieling, litteratuur tot zelfverheerlijking en kunst tot schepselvergoding — van alle kanten stijgen de bergen trotsch omhoog. En daarbij komt, dat ons getal zoo gering, onze moed zoo klein en onze arbeid zoo zwak is. Wat moet er van worden? Wankel niet en wees niet versaagd, want in weerwil van alle machten wordt Gods tempel gesticht. Nochtans — het zal! Heeft de Heere het niet gesproken? Eens wordt de laatste steen ingevoegd en het dak voltooid. En dan staat op den gevelsteen te lezen: Die dit alles gebouwd heeft, is God!

De handen van Zerubbabel.

De tempelbouw schijnt eene hopelooze onderneming te zijn. Doch de Heere werpt al het gewicht Zijner almacht en trouw in de schaal en verzekert: het zal geschieden door Mijnen Geest! En daarbij stelt Hij reeds voor den geest dien blijden dag, waarop alle moeilijkheden overwonnen zijn en de menigte samenstroomt om de voltooiing te te begroeten. Hij doet nòg meer. Want Hij voegt hierbij eene afzonderlijke openbaring, waarin de Engel des verbonds weder rechtstreeks tot den profeet spreekt: *het Woord des Heeren geschiedde verder tot mij, zeggende: de handen van Zerubbabel hebben dit huis gegrondvest, zijne handen zullen het ook voleinden; opdat gij weet, dat de Heere der heirscharen Mij tot ulieden gezonden heeft*, vs. 9.

Dit is in hooge mate merkwaardig.

Zerubbabel en zijn volk moeten diep doordrongen zijn van de waarheid: de Heere doet het en niemand anders. Doch dit mag er niet toe leiden, dat zij de handen roekeloos in den schoot leggen en zich behagelijk op hun rustbed uitstrekken, zeggende: God zal wel zorgen en wij behoeven niets te doen. Integendeel, de Heere leert hier met grooten nadruk, dat Hij dit werk niet doet buiten den mensch

om. Om dit met te meer klem aan te dringen, wordt deze herinnering opzettelijk gegeven in een afzonderlijk *Woord des Heeren.*

Het is alsof Hij reeds bij voorbaat wil waarschuwen tegen de verkeerde toepassing van vs. 6: niet door kracht noch door geweld, maar door Mijnen Geest zal het geschieden. Deze tekst behoort tot de misbruikte Schriftuurplaatsen. Hij is het wachtwoord geworden van valsche lijdelijkheid en het parool van geestelijke luiaards. Verkeerde menschen verdraaien hem tot hun eigen verderf. Zij halen deze uitspraak aan en gaan niet verder. Doch gij moet verder lezen en dan blijkt het u onmiddellijk, dat de Heere deze verzekering niet geeft om af te houden van, maar juist om aan te vuren tot den bouw.

Tot tweemaal toe wijst Hij hier op *de handen van Zerubbabel.* Zij hebben het begin gemaakt terstond na den terugkeer in het land der vaderen. Daarop is door een samenloop van omstandigheden eene lange onderbreking gevolgd van vijftien jaren. Eenige maanden geleden is de arbeid hervat. En nu zal de Heere het doen, maar Zerubbabel zal werken: hij moet de bouwstoffen aanbrengen, hij moet bekwame werklieden zoeken, hij moet tegenover den vijand op zijne hoede blijven, hij moet honderden zaken behartigen. En de Heere zal hem daarbij kronen met Zijn zegen, want *zijne handen, die dit huis gegrondvest hebben, zullen het ook voleinden!* Inderdaad is het zoo geschied. Vier en een half jaar later was de laatste steen gelegd en daarop deden de kinderen Israels, de priesters en Levieten en de overige kinderen der gevangenis de inwijding van dit huis Gods met vreugde, Ezra 6 : 16. De opwekking en de bemoediging is blijkbaar niet zonder uitwerking gebleven.

Zeker, wij weten, dat de bouwlieden te vergeefs arbeiden, zoo de Heere het huis niet bouwt. Aan Zijnen zegen is alles gelegen. Doch de rechte belijdenis van onze volslagen afhankelijkheid maakt onze handen niet slap. Het volk, dat recht staat in de erkentenis van eigen onmacht ten goede en van de absolute noodzakelijkheid der wedergeboorte door den Heiligen Geest, dat onvoorwaardelijk gelooft aan de uitverkiezing zooals Gods Woord deze leert en het geloof beschouwt als eene gave Gods, omhelst niet eene leer, welke zorgelooze en goddelooze menschen kweekt. De feiten wijzen het tegendeel uit. Waar is door Gods genade krachtiger prikkel tot werkzaamheid, naarstiger krachtsinspanning en trouwer volharding dan bij hen, die niet eenzijdig

aan een enkele reeks van teksten zich vastklampen met verwaarloozing van de andere, maar die het gansche, volle Woord van God als regel voor geloof en leven aanvaarden? In het nieuwe leven der gehoorzaamheid zien zij op het bevel des Heeren en ontvangen zij den troost van Zijne sterkende beloften.

Is het niet groot? God kan den mensch wel missen, maar Hij wil hem gebruiken. Hij behoeft van menschenhanden niet gediend te worden als iets behoevende, maar Hij heeft er een welbehagen in Zijne knechten te verheffen tot Zijne medearbeiders, 1 Cor. 3 : 9. Gods Geest zal alles doen, maar Zerubbabel mag onder Hem, met Hem, door Hem bouwen en voltooien!

Hierin ontvangt hij eene dubbele genade. Want hem wordt ook dit voorrecht gegund, dat hijzelf de vrucht van al zijne inspanningen en worstelingen zal mogen aanschouwen. Dikwerf is het in het Koninkrijk Gods niet anders dan in het natuurlijke leven: een ander is het die zaait en een ander die maait. Waarom zal Zerubbabel nu zelf de vrucht mogen zien en oogsten? Ziehier het gewichtig oogmerk: *opdat gij weet, dat de Heere der heirscharen Mij tot ulieden gezonden heeft.*

Zoo spreekt niet de profeet, maar de Engel des verbonds. De voltooiing van den tempel door Zerubbabel moet dienen niet als een legitimatiebewijs voor Zacharia, doch als een teeken van de zending van den Christus vóór Zijne vleeschwording, Die Zich aan de kerk des Ouden Testaments openbaart. Meermalen treffen wij eene dergelijke uitdrukking in de nachtgezichten aan. Wij ontmoetten haar reeds in hoofdst. 2 : 9, 11, zie bladz. 81, 82. Evenals daar ter plaatse valt ook hier op de waarachtigheid der zending van den Engel des Heeren groote nadruk. De voorspoedige volbrenging van den tempelbouw wordt tot een teeken gesteld. Het is schier niet te gelooven, dat die tempel ooit gereed komt, waar zoovele moeilijkheden zich vermenigvuldigen. Toch zal het geschieden, spreekt de Engel, en dezelfde handen, die den grondslag vestigden zullen ook den bouw voleindigen. Houd dit maar in gedachtenis en als gij dan na eenige jaren Zerubbabel vreugdevol de laatste hand ziet leggen aan zijn arbeid, zult gij zien en erkennen, dat Ik de waarheid heb gesproken! De stipte vervulling zal getuigenis geven aan de goddelijkheid van Mijn woord. En wanneer het te dien dage een wonder zal zijn in uwe oogen, dat tegen veler verwachting

de bouw gelukkig voltooid is, gedenk dan, dat Ik het u tevoren gezegd heb, opdat Gij Mij immers op Mijn woord zoudt gelooven!

Ditzelfde geldt nog voor het volk des Heeren. De opperste Kunstenaar en Bouwmeester van het geestelijk huis zegt tot Zijne medearbeiders: bouwt voort, want Ik zal het Godsgebouw heerlijk maken en voor Mij zal niets te wonderlijk zijn. En zie, daar geschieden op den Pinksterdag te Jeruzalem groote dingen, wanneer de gansche schare der discipelen vervuld wordt met den Heiligen Geest. De menigte loopt te hoop, staat versteld, begrijpt het niet en vraagt ontzet: wat wil toch dit zijn? En dan geeft de Heere door den mond van Petrus het antwoord: Ik heb het u immers lang tevoren reeds gezegd: dit is niets anders en niets minder dan hetgeen gesproken is door den profeet Joël!

In het persoonlijk leven van den geloovige is het niet anders. Hij kent de beteekenis van het Pinksterfeest. Weet gij niet, dat de Geest Gods in u woont? Doch het is hem te groot. Hij ziet op zijne onwaardigheid en zwakheid, op zijne zonde en strijd. En nu durft hij wel niet ontkennen, dat de Heere de hand Zijner genade aan hem geslagen heeft, maar zal hij durven zeggen, dat de Heilige Geest in hem is? Verre is van hem de godslasterlijke waan, dat hij zichzelf ten god is in het diepst van zijn gedachten en de pantheïstische voorstelling, dat hij een deel der godheid is. Maar het gaat hem te ver van zichzelf te mogen gelooven, dat de Geest zijn hart tot Zijn tempel maakt. Vol verbazing vraagt hij: „maakt Gij, Heer, zoo hoog, zoo rein, in mijn hart Uw woning?" En dan komt God en zegt: omdat het wonderlijk is in uwe oogen, zou het daarom ook in Mijne oogen wonderlijk zijn? Zachar. 8 : 6. Zeg niet, dat het niet kan! Meet de werken Gods niet naar uw menschelijken maatstaf. Aanvaard de verzekeringen Gods, wanneer en zooals Hij ze geeft, omdat Hij het is, Die ze geeft. Begin met te gelooven en op Zijn tijd zult gij zien!

De dag der kleine dingen.

Zerubbabel heeft niet uitsluitend met tegenstand van buiten te kampen gehad. Ook onder zijne volksgenooten waren er, die weinig

verwachting hadden van zijn tempelbouw. Bij de grondlegging hadden vele van de priesters en de Levieten en de hoofden der vaderen, die oud waren, met luider stem geweend en blijkbaar werkte deze mistroostige gezindheid nog altoos bij sommigen na. Het geringe van den voorgenomen bouw drukt neer. Hoog wordt de vroegere heerlijkheid geroemd, maar over de nietigheid van het tegenwoordige worden de schouders opgehaald. Dat alles is zoo klein, haast verdwijnend klein. Zulke mismoedigheid zou ook bij anderen de handen slap maken. Doch dit is niet recht in de oogen des Heeren. En vandaar nu die berispende vraag: *want wie veracht den dag der kleine dingen? daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tinnen gewicht zullen zien in de hand van Zerubbabel; dat zijn de oogen des Heeren, die het gansche land doortrekken*, vs. 10.

Het is duidelijk, hoe de vraag moet worden opgevat. Hoe vermetel zou het zijn den dag der kleine dingen te verachten! Wie durft het bestaan na al hetgeen de Heere beloofd heeft, den dag te verachten, waarop kleine dingen geschieden van geringen omvang? Doe het toch niet! Hij, die waarlijk groote dingen voortbrengt, zal zoo dwaas niet wezen, want een klein ding kan het beginsel wezen van een groot goed. En hij waagt het zeker niet, die den weg Gods kent. Want de Heere begint Zijne groote werken veelal met kleine dingen, opdat daaruit zal blijken, dat het middel op zichzelf niets is en dat Gods alvermogende kracht steeds duidelijker aan het licht treedt. Zoo wordt immers het Koninkrijk der hemelen ook vergeleken bij een mosterdzaad, schier onzichtbaar klein, maar vol onverwoestbare levenskracht, waaruit straks een groote boom voortkomt!

Een zwak en arm volk durft het ondernemen den tempel op den heiligen berg te herbouwen — de dag der kleine dingen!

De beloofde Verlosser is gekomen en treedt op onder Zijn volk. De Satan stelt Hem voor, dat Hij Zich van de tempeltinne zal nederwerpen om alzóó met één slag allen voor Zich te winnen. Velen zien uit naar den dag, dat Hij Zich aan de wereld zal openbaren om den ouden troon van David in glorie te herstellen en Israel van het gehate juk der Romeinen te bevrijden. Doch Hij beantwoordt aan het beeld der profetie: Hij zal niet twisten noch roepen noch zal er iemand Zijne stem op de straten hooren. Het gekrookte riet zal Hij

niet verbreken en het rookende lemmet zal Hij niet uitblusschen, totdat Hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning, Matth. 12 : 19, 20 — de dag der kleine dingen!

Eenige apostelen trekken de wereld in om het Evangelie aan alle creaturen te prediken en alles voor Christus op te eischen. Meerendeels zijn het Joodsche visschers — de dag der kleine dingen!

Een monnik zit in zijne cel over den Bijbel gebogen en vindt den lang gezochten vrede zijns harten in het woord: de rechtvaardige zal uit zijn geloof leven. Straks getuigt hij tegen den schandelijken aflaathandel en slaat hij zijne stellingen tegen de slotkerk van Wittenberg aan — de dag der kleine dingen!

Ga nu maar door, waar vindt gij niet den dag der kleine dingen? In de kerkelijke reformatie der vorige eeuw, in den aanvang van menige plaatselijke gemeente, in het ontluiken van een zendingsveld, in den arbeid der Evangelisatie, in de worsteling om een onderwijs voor de kinderen des volks naar het Woord des Heeren, in het planten van Christus' banier op het erf der wetenschap, in het ontstaan van de Christelijke pers, in de vorming van het Christelijk vereenigingsleven, in de ontwikkeling van de Christelijk-sociale beweging, in het opkomen van de Christelijke philanthropie — altijd en overal weer is het de dag der kleine dingen.

Doch zie nu niet aan hetgeen voor oogen is. Beoordeel den geestelijken bouw van het huis Gods en de bevordering van het Koninkrijk Gods niet naar den uiterlijken schijn, maar waardeer haar naar het innerlijk gehalte. Dat geldt ook voor het persoonlijk leven. Gij moet het eerste genadewerk in de ziel bij uzelven of bij een ander niet verachten. Hieraan maakt zich schuldig die niet wil gelooven, dat de Heere de zaligheid door gewone middelen kan werken, maar die verlangt naar opzienbarende teekenen. Wij zijn vaak te vleeschelijk. Wij zijn te weinig geestelijk. Wij willen wonderboomen. En wij miskennen het bestel Gods, dat een klein begin een goed begin kan zijn....

Let eens op de treffende tegenstelling: menschen verachten den dag der kleine dingen, maar de Heere verblijdt Zich daarin! *Daar zich toch die zeven verblijden zullen, als zij het tinnen gewicht zullen zien in de hand van Zerubbabel; dat zijn de oogen des Heeren, die het gansche land doortrekken.* De vertaling moet zoo blijven. Zij dient

niet vervangen te worden door eene, die hierop neerkomt: „wie den dag der kleine dingen gering geacht heeft, zal met blijdschap den steen in de hand van Zerubbabel zien." Het gaat hier over eene blijdschap, welke God smaakt. *Die zeven* zijn niet de zeven lampen van den kandelaar uit vs. 2, maar zijn de zeven *oogen des Heeren,* vergel. hoofdst. 3 : 9. Deze oogen zullen zich verblijden, wanneer zij *in de hand van Zerubbabel zullen zien het tinnen gewicht,* d.i. niet een gevelsteen in lood gevat, maar een steen, die gebruikt wordt als paslood, als schietlood door een bouwer. Wanneer Zerubbabel zulk een schietlood in zijne hand heeft, is hij druk met zijn arbeid bezig om de muren van den tempel te bouwen. En de Heere zal Zich *verblijden,* wanneer Zijne oogen zien, hoe vlijtig de leider van den tempelbouw aan het werk is.

Welk eene gedachte: de Heere verblijdt Zich als Hij Zijn volk aan den arbeid ziet voor Zijn huis! Het ligt voor de hand, dat de Heere Zich verblijdt in Zijne werken, Ps. 104 : 31. Het is te verstaan, dat er blijdschap is bij de engelen Gods, wanneer een zondaar tot bekeering komt, Luc. 15 : 10. Doch hier is nog meer: de Heere verblijdt Zich in het werk van Zijn volk! Hoe is dit mogelijk? Niet omdat wij zoo sterk zijn, want de Algenoegzame heeft ons waarlijk niet noodig. En nog veel minder omdat wij het zoo goed doen, want wij bezoedelen hetgeen wij met onze onheilige handen aanraken en wij moeten over alles de verzoening inroepen. Maar Hij verblijdt Zich, wanneer Hij in den arbeid van Zijne knechten opmerkt de beginselen van geloof, hoop en liefde. Hij ziet er Zijn eigen werk in, want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden wandelen, Ef. 2 : 10.

Gods oogen doorloopen de gansche aarde. Zij gaan alles na in *het gansche land.* Zij zien het levensbeweeg der menschen en de actie van den vorst der duisternis op de wereld. Zij aanschouwen de prachtige paleizen en de schitterende voortbrengselen der kunst. Maar zij blijven op de geweldige gewrochten der menschelijke energie niet rusten. Rusten doen deze oogen Gods alleen op Jeruzalems nederigen tempel! Daarop concentreeren zij zich. Zij fixeeren Zerubbabel en zij fonkelen van vreugde als zij hem bezig zien! Zoo weidt

het oog des Heeren over degenen, die Hem vreezen, gelijk het oog van een veldheer over zijn leger, van een meester over zijne leerlingen, van een herder over zijne kudde, van een moeder over hare kinderen, en dat oog vestigt zich bepaald op degenen, die op Zijne goedertierenheid hopen, Ps. 33 : 18.

Met welgevallen aanschouwt de Heere des hemels en der aarde den oogenschijnlijk zoo geringen arbeid en in liefde slaat Hij Zijne arbeiders gade. Pas dit nu eens toe op allerlei stillen arbeid voor het Koninkrijk Gods, welke aan de wereld niet in het oog valt, op Zondagsschoolwerk en tractaatverspreiding, op het zoeken van het verlorene door eenvoudig getuigen en op het winnen van den naaste door een godvruchtigen levenswandel en op zoovele andere middelen, waarmede het vischnet wordt uitgeworpen — en zie dan in welk een heerlijk licht de trouw in het kleine wordt geplaatst. Het is eeuwigheidswerk! In de oogen Gods heeft het een universeele beteekenis. De geringheid van het middel en de kleinheid van het begin verhindert den Heere niet groote dingen daardoor tot stand te brengen. Het is juist eene levenswet in het Koninkrijk Gods, dat uit het kleine het groote wordt.

Welk eene bemoediging! De drang, welke de Heilige Geest in de harten van Gods kinderen werkt om de bevordering van het Koninkrijk der hemelen te zoeken, ontvangt voedsel door het kinderlijk geloof aan zulke beloften. Onze kracht zij zwak en ons gebrek zij groot, onze nood stijge hoog en onze vijand zij sterk, nochtans slaan wij de hand aan den ploeg. De wereld lache om onze geringe hulpmiddelen en spotte over ons werk, wij bouwen rustig voort op de plaats aan den muur van het geestelijk huis, waar de Bouwmeester ons stelt. Hij zal met Zijn liefdevol oog waken en zorgen. Hij zal tegen de aanslagen beveiligen. Wij zijn niet vol twijfel over den gelukkigen voortgang, want wij weten, hoe het vast gebouw van 's Heeren gunstbewijzen naar Zijn gemaakt bestek in eeuwigheid zal rijzen. Wij gevoelen ons veilig en wij worden getroost, wanneer Zijn oog zich verlustigt in Zijn eigen werk, dat Hij door Zijne knechten volbrengt en dat Hij door Christus eenmaal geheel volmaken zal.

De goede Herder zorgt ook voor de lammeren Zijner kudde. De Heere wendt steeds Zijne hand tot de kleinen. Verblijd gij u dan, wanneer gij een klein begin moogt opmerken. Het draagt eene profetie

in zich! Doch de knop moet uitbotten. Blijf daarom niet altoos bij het kleine begin staan. Wanneer uwe heilsbegeerte waarlijk zielsbehoefte is, zult gij u benaarstigen om uwe roeping en verkiezing vast te maken en op te wassen in de genade en kennis van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus.

De twee takjes.

De profeet zag en hoorde veel. En na de aanduidingen van den tolkengel en de woorden des Heeren staat hem de strekking van het visioen in zijn geheel wel voor den geest. Doch één punt is hem nog niet duidelijk. Hij let op de onderdeelen en gaat op de bijzonderheden in. Hij heeft alvorens het tafereel vervangen wordt door een ander nog behoefte aan nadere opheldering. Daarom heft hij aan het slot nogmaals aan met eene vraag tot den engel, die hem ter zijde was gesteld om de verklaring te geven: *verder antwoordde ik en zeide tot hem: wat zijn die twee olijfboomen ter rechterzijde des kandelaars en aan zijne linkerzijde? En andermaal antwoordende, zoo zeide ik tot hem: wat zijn die twee takjes der olijfboomen, welke in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten? En hij sprak tot mij, zeggende: weet gij niet, wat deze zijn? En ik zeide: neen, mijn heere. Toen zeide hij: deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der gansche aarde staan,* vs. 11—14.

Opvallend zijn in het vijfde nachtgezicht de herhaalde vragen van Zacharia en de wedervragen van den engel. Zij teekenen de geweldige spanning, die er heerscht waar het om zulke ontzaglijke dingen gaat en zij zetten tevens eene groote levendigheid bij aan de beschrijving.

De profeet heeft zijn oog gevestigd op de beide *olijfboomen*, welke aan de zijden van den gouden kandelaar staan. Hij vraagt, wat deze olijfboomen voorstellen en wat zij er naast doen. Zijne eerste vraag specialiseert hij nog nader in een tweede, want hij ziet *twee takjes der olijfboomen.* Het woord hier ter plaatse overgezet door „takjes" is elders vertaald door aren en wijst alzoo op de vruchtbaarheid der boomtakken, met olijven beladen. Die twee takjes hangen neer in *de*

twee gouden kruiken. Denk hierbij niet aan het oliekruikje van vs. 2. Daar worden deze twee gouden kruiken nog niet genoemd. Wij moeten ze ons voorstellen als schalen in den vorm van een trechter, welke uitloopen in den oliehouder. In de onmiddellijke nabijheid van deze schalen zijn de twee takken, welke met hun olijven in die schalen neerhangen. Deze *gieten goud van zich*, d.i. de goudkleurige olijfolie vloeit daaruit. Het is als het ware een stroom van goud. Anders moet de olie steeds uit de olijven geperst worden, doch hier is dit niet noodig, want het olijvenvocht leekt er vanzelf uit.

Uit de takken met olijven vloeit de olie dus door de trechtervormige kruiken in het reservoir en vandaar komt zij door vele pijpen in de zeven brandende lampen van den kandelaar. Hoe samengesteld en ingewikkeld nu ook alles moge wezen, dit is toch wel duidelijk, dat de eigenlijke beteekenis van de twee vruchtdragende boomen ligt in die twee takjes. Op den toon van de hoogste belangstelling en verbazing vraagt de profeet, terwijl hij stuk voor stuk beschrijft hetgeen hij ziet: *wat zijn die twee takjes der olijfboomen, welke in de twee gouden kruiken zijn, die goud van zich gieten?* Hij begrijpt er niets van en belijdt op de vraag van den tolkengel: *weet gij niet, wat deze dingen zijn?* wederom zondere eenige terughouding zijne onkunde: *neen, mijn heere.* En hij wenscht het toch zoo gaarne te weten!

Zacharia ontvangt een antwoord, dat geheimzinnig luidt: *deze zijn de twee olietakken, welke voor den Heere der gansche aarde staan.* De letterlijke vertaling van „olietakken" is: oliegevers, oliespruiten, zonen der olie, d.i. gezalfden met olie. Zij stellen voor het priesterschap en het koningschap in Israel, zooals dit vertegenwoordigd werd door Jozua en Zerubbabel. Deze *staan voor den Heere*, evenals de engelen in hoofdst. 3 : 4 en 7, gereed om Hem te dienen, vaardig passend op het woord van Zijnen mond. Zooals het den heer voegt te zitten betaamt den dienaar de staande houding. De Meester van Jozua en Zerubbabel is de Opperheer *der gansche aarde.* Daarom heeft hunne ambtsbediening, al is de uitoefening beperkt tot een kleinen kring, eene universeele beteekenis evenzeer als de bouw van Jeruzalems tempel.

Dit geeft ons den sleutel in handen om den zin te verstaan. De kleine groep der wedergekeerden uit de ballingschap mist veel, maar heeft toch ook een onschatbaar bezit: zij hebben benevens hunne

profeten de wettige bedienaren der twee ambten van het priesterschap en van het koningschap! Jozua is uit het hoogepriesterlijk geslacht en Zerubbabel is een afstammeling van David. Beiden werken hand in hand ten goede van hun volk. Het is daarbij van beteekenis, dat zij niet optreden als particuliere personen, maar dat zij arbeiden als ambtsdragers. Want dat ambt is eene instelling des Heeren. Nu herinneren wij ons, dat de olie elders in de Schrift en ook in dit visioen voorkomt als het symbool van de gaven en de genadewerkingen des Heiligen Geestes. De zalving met olie beeldt af de bekwaammakende en bekrachtigende mededeeling van de gaven des Geestes. Deze is aan de ware ambtsdragers toegezegd. Ambtelijk worden zij met den Heiligen Geest gezalfd. Hunne ambten zijn organen van den Heiligen Geest. De olijfboomen en speciaal de takken stellen voor de door Gods Geest gezalfden. In hen werkt de kracht des Geestes. Want gelijk er is een ambtsnood, is er ook eene ambtsgave. Zij bekleeden hun ambt onder Gods volk ter wille van dat volk. Daardoor zegent de Heere Zijn volk met de gaven des Heiligen Geestes. Door hen geeft Hij licht en kracht. Door middel van hen bouwt Hij Zijn rijk. Door het orgaan dezer ambten komt de olie in den kandelaar der gemeente. Zoo blijft de kandelaar branden en lichten. Die kandelaar heeft eene roeping, gelijk wij zagen, voor geheel de wereld. God wil het licht overal heen verbreid hebben. De gezalfden met Gods Geest staan voor den Heere der gansche aarde!

Niet het minst in de ambten komt het schaduwachtige uit van de bedeeling des Ouden Testaments. De ambtsdragers zijn typen van den waren Gezalfde, Die in de volheid des tijds zal komen. Hij is de Christus Gods. Hij is door God gezalfd met den Heiligen Geest en met kracht. Hij heeft den Geest niet met mate. Hij is verordineerd en bekwaamd om door de bediening Zijner ambten te zijn de onmisbare en volmaakte Middelaar Gods en der menschen, Die ons den verborgen raad en wil van God aangaande onze verlossing volkomen heeft geopenbaard, Die ons met de eenige offerande Zijns lichaams verlost heeft en met Zijne voorbidding voor ons steeds tusschenbeide treedt bij den Vader en Die ons met Zijn Woord en Geest regeert en bij de verworven verlossing beschut en behoudt.

Het volk, dat door Hem gezaligd wordt, ontvangt uit genade de

zalving van den Heilige. Door het geloof krijgt het deel aan Zijne zalving. Het mag in den waren zin des woords den naam van Christenen dragen. Het ontvangt door dezen Herschepper terug het oorspronkelijk ambt uit het paradijs en het krijgt meer dan dat, want het mag nu Zijnen Naam belijden, zichzelven tot een levend dankoffer Hem offeren, met een vrij en goed geweten in dit leven tegen den duivel en de zonde strijden en hiernamaals in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regeeren. En daarenboven geeft Hij behalve dit algemeene ambt der geloovigen in het midden der gemeente nog de speciale ambten als Zijne organen tot de volmaking der heiligen, tot het werk der bediening en tot opbouwing des lichaams van Christus. Welk een overvloed van gaven daalt er uit het verheerlijkt Hoofd in den hemel af op het volk, dat met Hem één wordt gemaakt door den Heiligen Geest!

En waartoe? Wanneer gij de Schriften naspeurt om het antwoord op deze vraag te zoeken, ziet gij, dat het Nieuwe Testament op eene merkwaardige wijze in zijn profetisch boek zich aansluit bij dit visioen uit oude dagen en daaraan eene beteekenisvolle uitbreiding geeft. In Openb. 11 : 3 wordt gesproken over de twee getuigen, welke de Heere macht geeft om te profeteeren. Van hen wordt gezegd: „deze zijn de twee olijfboomen en de twee kandelaren, die voor den God der aarde staan", in kennelijken terugslag op Zachar. 4. Zij stellen al de predikers, de dienaren, de ambtsdragers voor, door welke de Heere het getuigenis van Zijn Woord aan de wereld zendt om overal de gedachtenis Zijns Naams te stichten en door woord en daad de boodschap des heils uit te dragen en op te komen voor den Koning op den hemeltroon (Dr. J. C. de Moor, de Hemel geopend, pag. 200 en Dr. S. Greydanus, de Openbaring des Heeren aan Johannes, pag. 331).

Zoo is de levende gemeente van Christus een licht. De Heilige Geest, Die in haar woont en door haar werkt, is een Geest van licht. Hij leidt haar volgens de belofte des Heilands de eeuwen door in al de waarheid. Hij gunt haar de eere, dat door haar bekend gemaakt wordt aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods. Hij legt haar de roeping op in de wereld het licht wijd en zijd te laten uitschijnen. Hij bekrachtigt haar ook tot hare heerlijke en heilige taak, omdat Hij haar de olie doet toevloeien.

Wie zou anders tot deze dingen bekwaam zijn? Wij moeten wel diep onze afhankelijkheid van Gods Geest gevoelen. Ambtsdragers noch leden kunnen Hem missen. Want door Hem alleen wordt Gods rijk voltooid en geeft uwe lamp haar licht. Zijt gij een arm aan den kandelaar of een pijp of een takje? Deze vraag is niet de voornaamste. Belangrijker en noodzakelijker is het, dat gij uzelven onderzoekt, of ook door u de olie kan branden en of gij de buizen niet verstopt. Het is een onuitsprekelijk voorrecht bij den kandelaar te behooren, op welke plaats dan ook en mede te werken om het licht te verspreiden. Het wordt geschonken aan hen, die biddend uitzien naar den Heiligen Geest om God te verheerlijken. Ontwaak, noordenwind! en kom, gij zuidenwind! doorwaai mijnen hof, dat zijne specerijen uitvloeien!

HET ZESDE VISIOEN.

En ik hief mijne oogen weder op en ik zag; en ziet: eene vliegende rol! En hij zeide tot mij: wat ziet gij? En ik zeide: ik zie een vliegende rol, welker lengte is van twintig ellen en hare breedte van tien ellen. Toen zeide hij tot mij: dit is de vloek, die uitgaan zal over het gansche land.

Want een iegelijk, die steelt zal van hier volgens denzelven vloek uitgeroeid worden; desgelijks een iegelijk, die valschelijk zweert zal van hier volgens denzelven vloek uitgeroeid worden. Ik breng dezen vloek voort, spreekt de Heere der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief en in het huis desgenen, die bij Mijnen Naam valschelijk zweert; en hij zal in het midden zijns huizes overnachten en hij zal het verteren met zijne houten en zijne steenen. ZACHARIA 5 : 1—4.

De vliegende rol.

In de nachtgezichten heeft Zacharia reeds aanschouwd, hoe de Heere Zijn volk heeft aangenomen en bekleed met de kleederen des heils. Ook heeft hij gehoord, dat hun dientengevolge de voltooiing van den tempel is toegezegd en de herstelling van de theocratische gemeenschap van het bondsvolk met zijnen God. Dan zullen er van de gemeente zeer heerlijke dingen gesproken worden: de Heere is in haar midden, de gaven des Geestes zijn overvloedig, de ambten werken als Zijne organen en de kandelaar verspreidt het licht! Maar dan mag er in haar ook niets gevonden worden, dat daarmede strijdt. Wat heeft zij derhalve boven alle dingen noodig om tot hare bestemming te geraken? De heiligmaking. Geen heerlijkheid zonder heiligheid!

Hoe zal deze worden verkregen? Eenerzijds doordat bij de ware geloovigen de ongerechtigheid uit genade wordt weggenomen, hoofdst. 3 : 9 en anderzijds doordat de onbekeerlijke zondaren worden uitgebannen met het gericht. Daartoe moet het komen tot eene schifting en scheiding tusschen wie den Heere in oprechtheid dient en wie Hem niet dient. De goddeloozen mogen onder het geheiligd volk des Heeren niet duurzaam blijven. Want de gemeente kan niet tot hare volmaking komen tenzij de ergernissen worden weggedaan. Zij heeft eene grondige uitzuivering van noode.

De Heere wil het kwaad uitdrijven, dat Hij in Zijn volk en huis aantreft. Het is Hem hiermede heilige ernst. Door Zijne wet heeft Hij niet voor niets Zijnen wil bekend gemaakt. Zeg toch nooit van het zondeleven: de God Jacobs merkt het niet; godsdienst is alleen wat waard als stemming. Neen, de godsdienst is niet alleen voor het gevoel en evenmin uitsluitend voor het verstand, maar hij raakt ook bovenal den wil. Gods Woord leert ons, dat wij aan Gods wil gebonden zijn en moeten zijn. Wij mogen in een tijd, waarin de rechte beseffen verslappen en verdwijnen, dit niet verwaarloozen. De Heere legt ons met souvereine hoogheid Zijn wil op. Zijne wet behoudt haar kracht. Wie haar overtreedt, krijgt den geduchten Wetgever tegen zich, Die achter haar staat. Hij handhaaft Zichzelf, wanneer Hij Zijn recht handhaaft en Zijne gerechtigheid haren loop geeft in het straffen der zondaren.

In de wet van Mozes heeft de Heere dit reeds aan Zijn volk ingescherpt. Tallooze malen wordt daarin de vloek uitgesproken over den schender der wet. En de profeten van Israel moeten in den Naam des Heeren hetzelfde prediken. Zij zetten de wet niet op zijde en gaan niet tegen haar in. Integendeel, zij roepen tot de wet en het getuigenis terug. Zij verkondigen haren geestelijken zin en komen op tegen de veruitwendiging van den godsdienst. Zij bekampen het dualisme tusschen leer en leven en waarschuwen, dat God Zich niet met het uiterlijk offer zonder hart tevreden stelt. Evenzeer als Mozes stellen zij beide voor: den zegen en den vloek. Zij dreigen met de straffen Gods en zeggen den goddelooze, dat het hem kwalijk zal gaan, omdat hem de vergelding zijner handen zal geschieden.

Hoe duidelijk wordt dit in het zesde visioen! De voorstelling moge bij den eersten oogopslag zonderling schijnen, maar de verklaring spreekt voor zichzelve. Met dit zesde visioen komt er eene groote kentering in de nachtgezichten. De inhoud is geheel verschillend van de vorige. Maar het deel van de waarheid, dat ons hier wordt voorgehouden, is niet minder noodig dan andere. Hier gaat het over de huichelachtige zondaren in de gemeente des Heeren. Hier is de donderslag der goddeloozen. Laten zij toch den verderfelijken waan niet koesteren, dat zij vrij zullen blijven, omdat zij onder Gods volk verkeeren en gerekend worden! De goddeloozen zullen niet bestaan in het gericht noch de zondaars in de vergadering der rechtvaardigen. Hun weg zal vergaan, want de Heere zal hen weten te treffen. Zacharia kondigt hun een verdelgingsoordeel aan, wanneer hij reeds aanstonds in het begin zijn visioen aldus beschrijft: *en ik hief mijne oogen weder op en ik zag; en ziet: eene vliegende rol! En hij zeide tot mij: wat ziet gij? En ik zeide: ik zie eene vliegende rol, welker lengte is van twintig ellen en hare breedte van tien ellen. Toen zeide hij tot mij: dit is de vloek, die uitgaan zal over het gansche land,* vs. 1—3*a*.

Evenals bij de andere visioenen geeft ook hier de inleiding plechtig en omstandig aan hetgeen den profeet voor oogen is gesteld. De vraag van den tolkengel dient weder tot zijne opscherping. Zacharia ontwaart allereerst *eene vliegende rol.* Hij ziet een boekrol door het luchtruim vliegen. Deze is van perkament, dat oudtijds gebezigd werd

om te schrijven. Dit perkament is ontrold, zoodat hij de geheele grootte kan zien. Het is, waarschijnlijk aan beide kanten, in ieder geval over de volle lengte en breedte beschreven met den vloek des Heeren.

De omvang is van beteekenis. Kolossaal groot is deze boekrol: *hare lengte is van twintig ellen en hare breedte van tien ellen.* Er zijn zoo ontzettend vele zonden. Haar aantal is legio. God zal ze alle bezoeken. Daarom zijn er zóóvele vloekspraken, dat een groote rol noodig is. In zijne volle lengte en breedte zal die vloek nederdalen .... Maar er is nog een andere reden, waarom wij op den omvang moeten letten. De afmetingen van deze rol komen overeen met die van het heilige in den tabernakel en van een voorhuis, dat aan Salomo's tempel was gebouwd, 1 Kon. 6 : 3. Met dit laatste behoeven wij de maten van de vloekrol niet te vergelijken, omreden dat voorportaal slechts een ornament was zonder bijzondere beteekenis voor den eeredienst. Maar wij denken bij deze afmetingen aan het heilige van den tabernakel. Dit langwerpig vierkant is de plaats, waar het volk des verbonds, ontzondigd door de offers op het brandaltaar in den voorhof en vertegenwoordigd door zijne priesters, toetreedt om te naderen tot God. En Zijnerzijds komt de Verbondsgod in het heilige samen met Zijn volk. Wanneer wij nu op grond van de afmetingen de vloekrol in verband brengen met het heilige, willen wij daardoor niet aangeduid zien, dat het oordeel begint van het huis Gods, naardien toch niet kan gezegd worden, dat het van Gods huis uitgaat en de vloekrol van uit het heilige begint te vliegen, wat met geen enkel woord in het visioen wordt aangegeven. Maar dan hebben wij hierop het oog, dat het hier menschen geldt, die behooren onder degenen, met wie de Heere samenkomt. Zij zijn geene heidenen, die van den waren God nooit hebben gehoord. Zij weten den weg. Onwetendheid kan hen op geenerlei wijze verontschuldigen. Zij gaan niet vrij uit. Neen, hunne schuld is des te grooter en hunne straf zal des te zwaarder zijn. Uit alle geslachten des aardbodems heb Ik ulieden alleen gekend, daarom zal Ik al uwe ongerechtigheden over ulieden bezoeken, Amos 3 : 2. De straf op hunne zonde wordt hun toegemeten met de maat van het heiligdom, waarin de Heere Zich met Zijn volk in gemeenschap stelt. Of met andere woorden: een mensch

wordt door den hemelschen Rechter geoordeeld naar het licht, dat hem geschonken is en waaronder hij gewandeld heeft. Het zal den inwoners van Sodom en Gomorra eenmaal verdragelijker zijn dan het volk van de steden, waarin Christus groote krachten en teekenen heeft gedaan. Van wie veel heeft ontvangen wordt overvloediger geeischt.

Deze rol *vliegt*. Haastiglijk zal het verderf hen overkomen. De vloek is niet te keeren. Als een roofvogel vliegt hij uit en stort hij zich op de schuldigen. De engel, die als uitlegger optreedt, zegt: *dit is de vloek, die uitgaan zal over het gansche land,* vs. 3, d.i. niet over de geheele aarde, maar bepaald over Kanaän in tegenstelling met het land *Sinear,* vs. 11.

Het is in strijd met den geest der profetie dit op te vatten in aardschen zin en dan hierin te zien de aankondiging van eene nieuwe ballingschap of, juist omgekeerd, de voorspelling van een duizendjarig rijk in Palestina, waarin alles rein is na de uitdrijving der goddeloozen. Neen, Kanaän is ook hier de benaming voor het Koninkrijk der hemelen, dat door den Heere op aarde geplant wordt. Het komt immers bij de onderdanen bovenal aan op reinheid van hart en wandel. Dat Koninkrijk strekt zich ver uit, het verbreidt zich naar alle zijden, overal waar God Zijne kerk sticht. En diensvolgens zal ook de vloek overal komen om de onzuiverheid in de kerk weg te nemen door de uitbanning der huichelaars en de afsnijding der doode ranken. Geen zondaar zal het gewis verderf ontkomen. De Heere weet hem overal te vinden. Welk een onverbiddelijk woord! God is in Zijne dreiging niet minder waarachtig dan in Zijne belofte. Wanneer eenmaal de dreiging vervuld wordt is het niet mogelijk te ontvlieden. Doch nu maakt Hij haar te voren bekend, opdat gij zult weten, hoezeer de zonde Hem vertoornt en opdat gij tot bekeering zult komen om in het heden der genade de straf te ontgaan door boetvaardig tot den eenigen Behouder te vluchten. Omdat Ik u dan dit doen zal, zoo schik u, o Israel, om uwen God te ontmoeten. Want zie, Die de bergen formeert en den wind schept en den mensch bekend maakt, wat zijne gedachte zij, Die den dageraad duisternis maakt en op de hoogten der aarde treedt, HEERE, God der heirscharen is Zijn naam! Amos 4 : 12, 13.

De uitroeiing.

Telkens wordt in het Oude Testament gewezen op de volkszonden. Er is eene saamhoorigheid in de overtreding en daarom is er ook een gemeenschappelijke straf. Heel het volk staat schuldig en heel het volk wordt door het gericht getroffen. Maar niet minder komt de gedachte van persoonlijke zonde naar voren. In de psalmen treft gij de roerendste uitingen van persoonlijk schuldbesef aan en profeten zooals Ezechiel handhaven met den meesten nadruk naast de solidariteit in de schuld de persoonlijke verantwoordelijkheid, Ezech. 18. Ook bij Zacharia komt dit zeer sterk uit. De vloek gaat eenerzijds uit over het gansche land, doch anderzijds werkt hij individueel: *want een iegelijk, die steelt zal van hier volgens denzelven vloek uitgeroeid worden; desgelijks een iegelijk, die valschelijk zweert zal van hier volgens denzelven vloek uitgeroeid worden. Ik breng dezen vloek voort, spreekt de Heere der heirscharen, dat hij kome in het huis van den dief en in het huis desgenen, die bij Mijnen Naam valschelijk zweert; en hij zal in het midden zijns huizes overnachten en hij zal het verteren met zijne houten en steenen*, vs. 3*b*, 4.

Bij wijze van voorbeeld worden hier, zooals gij ziet, twee zonden speciaal genoemd: de dieverij en de valsche eed. Daarin zijn alle andere begrepen. Nu rijzen aanstonds de vragen: waarom spreekt de Heere juist van deze zonden en welk verband moet er tusschen deze twee worden gelegd? Het ligt voor de hand, dat men het antwoord geeft: van elk der beide tafelen van Gods wet wordt ééne zonde aangegeven, de dief vergrijpt zich aan het achtste gebod en wie valschelijk zweert overtreedt het derde door zijn misbruik van den Naam des Heeren. Doch dan blijft het bevreemdend, dat de tweede tafel het eerst wordt genoemd en is het moeilijk den samenhang tusschen beide zonden te vinden.

Vat deze voorbeelden daarom anders op. Allereerst is er sprake van iemand, die zich schuldig maakt aan dieverij. Dat is niet hetzelfde als rooverij. Het gaat hier niet over diefstal met openlijke knevelarij en brutale geweldpleging, maar hier valt het oog op een man, die heimelijk steelt. Hij bewaart den schijn van eerlijkheid, terwijl hij bedriegelijk met zijn naaste handelt. Hij haalt wederrechtelijk naar

zich toe wat hem niet toekomt door uitbuiterij en uitzuigerij, door dagdieverij en lijntrekkerij, door woekerwinst en warenvervalsching, door te knibbelen op het loon en tekort te doen aan het gewicht, door van de gemeenschap uit schraapzucht te trekken en tegenover Gods Koninkrijk uit hebzucht de verplichting niet na te komen.

Deze dief wil daarbij de ware broeder schijnen. Hij geeft zich een glimp van oprechtheid, maar hij schuwt het bedrog niet. Hij heeft Gods Naam op de lippen, doch met een bedriegelijk hart. Hij is onwaarachtig in zijne houding. Hij schaart zich bij het volk des Heeren, maar hij bedoelt slechts eigen voordeel. Hij lijkt alleszins godsdienstig en hangt zelfs den vrome uit, doch met een valschen eed. Hij dringt zich in de gemeente in, maar het is niets dan schijn. Zijn godsdienst is slechts het middel om zichzelf te verrijken. Hij wekt een diepen indruk door God aan te roepen, doch het is alleen om zijne geveinsdheid te dekken. Het karakter van den eed is, dat wie hem zweert den alwetenden en almachtigen God aanroept tot Getuige en Rechter. Wie valschelijk zweert beroept zich op het oordeel des Heeren en dàt tegen beter weten in tot bevestiging van de leugen. Welk een gruwelijke zonde....

Dezulken zijn onbetrouwbaar in hun wandel en woord. Zij worden gevonden onder het volk, waarover Gods Naam wordt genoemd. In de dagen van Zacharia zijn de wedergekeerden uit de ballingschap als het ware opnieuw hunne samenleving begonnen in Jeruzalem. Doch in deze nieuwe maatschappij vreten de oude zonden alweder in, waartegen mannen als Hosea en Amos eeuwen te voren hadden getoornd: in des koopmans hand is eene bedriegelijke weegschaal, hij bemint te verdrukken. Nog zegt Efraïm: evenwel ben ik rijk geworden, ik heb mij groot goed verkregen, in al mijnen arbeid zullen zij mij geene ongerechtigheid vinden, die zonde zij. Hoort dit, gij die den nooddruftige opslokt! en dat om te vernielen de ellendigen des lands, zeggende: wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkoopen en de sabbath dat wij koren mogen openen? verkleinende de efa en vergrootende den sikkel en verkeerdelijk handelende met bedriegelijke weegschalen, dat wij de armen voor geld mogen koopen en den nooddruftige om een paar schoenen: dan zullen wij het kaf van het koren verkoopen, Hos. 12 : 8, 9;

Amos 8 : 4—6. En wie durft staande houden, dat het geslacht dezer huichelende dieven is uitgestorven?

Nu betuigt dit visioen met de grootste klem, dat elke waarachtige reformatie moet dragen een geestelijk karakter. In het dagelijksch leven moet de vernieuwende kracht openbaar worden. Daarom is het sociaal beginselprogram van de profeten na de ballingschap hetzelfde als van hun oude voorgangers: recht en liefde! Het herstel van den tempeldienst en het volksleven moet meer tengevolge hebben dan eene bloot uitwendige godsdienstigheid. Zuiverheid van hart, oprechtheid van woord, heiligheid van wandel, reinheid van leven — dàt vraagt de Heere!

En daarom: wee den mensch, die zijne zonde vasthoudt! De aardsche rechter komt er gemeenlijk niet achter. Hij kan de hier gesignaleerde boosdoeners schier nooit in handen krijgen om hun te geven wat zij verdienen. Doch God zal hen bezoeken. En dan zal het blijken, dat de oude vloekspraken, waarmede de Heere Zich reeds door den mond van Mozes tegen de moedwillige wetsovertreders had gekeerd, onverzwakt van kracht zijn gebleven, Levit. 26 : 14 v.v., Deuter. 27 : 15 v.v.; 28 : 15 v.v. Hij laat het niet bij eene dreiging, maar Hij haalt den vloek te voorschijn, gelijk Hijzelf zegt: *Ik breng dezen vloek voort.* Welk eene gedachte: God, Die de Bron is van licht en leven, van zegen en heil, brengt óók den vloek aan den dag. Van Hem komt de straf en het oordeel. Dat is wel gansch anders dan de voorstelling van een sentimenteelen Alvader, die te goed en te goedig is om over het kwaad te toornen. Neen, de Heere treedt Zelf op. Hij is een grimmig Wreker. Hij vertoornt Zich schrikkelijk en Hij bewijst Zijn toorn. Aan de macht daartoe ontbreekt het Hem niet; Zijn naam is immers: *Heere der heirscharen.*

Hij handelt zonder aanzien des persoons en weet te treffen *een iegelijk* van die onbekeerlijke zondaren. Een iegelijk, wie hij ook zij en wat hij ook doe om zich te verbergen. Een iegelijk, al is hij nog zoo aanzienlijk en geeerd. Een iegelijk, al heeft hij gelijk Judas het volle vertrouwen der menschen. Een iegelijk, al kan hij zijne rol evengoed spelen als Ananias en Saffira.

De zonde ruineert den zondaar. Wie haar dient koestert zijn ergsten vijand. Want Gods lankmoedigheid heeft ten slotte een einde. En

wanneer nu in het gericht door God wordt wraak genomen, slaat Hij niet in het blinde rond, zoodat de een alle slagen krijgt en de ander nagenoeg vrijkomt, maar straft Hij overeenkomstig den vooraf gedreigden vloek. De vergelding keert op hun hoofd weder doordat zij worden *uitgeroeid.* Dan wordt een iegelijk, die steelt *van hier volgens denzelven vloek* en desgelijks een iegelijk, die valschelijk zweert *van hier volgens denzelven vloek* weggevaagd, d.i. de dief wordt uitgeroeid overeenkomstig hetgeen op de eene zijde en de man, die valschelijk zweert volgens hetgeen op de andere zijde van de vloekrol is geschreven.

Aangrijpend is de voorstelling: de Heere brengt dezen vloek voort, *dat hij kome in het huis van den dief en in het huis desgenen, die bij Zijnen Naam valschelijk zweert.* De vloekrol gaat uit en vliegt over het land. Boven het huis van den dief en den huichelaar strijkt zij neer. Zij dringt de woning binnen en komt tot in de afgesloten vertrekken. Dáár waant die mensch zich veilig en toont hij zich in zijn ware gedaante. Zoodra hij met menschen in aanraking komt, moet hij zich altoos het masker der geveinsdheid voorhangen, maar in zijne binnenkamer verkeert hij zooals hij werkelijk is. Dáár wordt de mom afgeworpen en gevoelt hij zich op zijn gemak. Doch juist dáár spoort de vloek des Heeren hem op ten bewijze, dat hij den Heere niet heeft kunnen bedriegen. En die vloek des Heeren verwijlt bij hem; *hij zal in het midden zijns huizes overnachten.* Hij kan hem niet terugdringen. Hij kan er zich niet van afmaken, zooals hij zich van de wet des Heeren afmaakt en van den eisch der oprechtheid en van de nadrukkelijke waarschuwingen: God ziet alles, let op het hart niet minder dan op de daden en wil waarheid in het binnenste.

De vloekrol dringt niet door tot de binnenkamer om zich daar rustig neer te vlijen. Want de vloek des Heeren is niet werkeloos maar werkzaam: *hij zal het verteren met zijne houten en zijne steenen;* hij ondermijnt die gewelfde huizen, welke gebouwd konden worden dank zij het bijeenschrapen van onrechtmatig verkregen schatten, de balken kraken, de steenen vallen uit, met hun gebinten en hun metselwerk storten zij in. Ook de bewoners en de have worden getroffen. Gestolen goed kan niet gedijen. Alles gaat te gronde. En dit

is rechtvaardig, want de vloek des Heeren is in het huis des goddeloozen, Spr. 3 : 33.

Ziet gij het niet? Veinzerij in den godsdienst is een gruwel voor God. Zij brengt ten verderve. Nog heden ten dage weet de Heere menschen als Simon den toovenaar te ontmaskeren. En straks laat Hij den zondaar tak noch wortel, gelijk David verwacht heeft: de boosdoeners zullen uitgeroeid worden en nog een weinig — en de goddelooze zal er niet zijn! gij zult acht nemen op zijne plaats, maar hij zal er niet wezen, Ps. 37 : 9, 10.

Wat baat u het bouwen op onrecht? De vloek zweeft al over uw huis en wanneer hij weldra bij u binnendringt kunt gij hem niet afschuiven. Gij moet met uwe zonde breken en haar niet koesteren. Laat u toch waarschuwen en door den schrik des Heeren bewegen! Wie kent de sterkte Zijns toorns, als Zijn vloek eenmaal begint met het afbreken en neerwerpen en verwoesten? Maak er geen spel van! Wanneer gij u met slinksche streken ophoudt en in de zonde leeft, terwijl gij bij uzelven zegt: ik ben toch Abrahams zaad, ik sta als een Christen bekend, ik verkeer onder Gods volk, ik doe meê aan den strijd voor den Naam des Heeren — weet dan, dat gij komt met een leugen in uwe rechterhand. Zal het u helpen, dat gij voor de menschen u vroom houdt, waar God uwe arglistigheid ziet? Wat staat u te wachten, als gij onder den Christelijken naam een onchristelijk leven blijft leiden? Durft gij altoos maar voortgaan groote dingen te bespreken met eene tong gladder dan boter, waar uw hart verre is van God en uw wandel niet eerlijk is?

Uw godsdienst mag niet wezen een kleed, waarmede gij uiterlijk pronkt, maar moet een zuurdeesem zijn, die uw gansche leven doortrekt. Anders verzwaart gij uw oordeel en geeft gij oorzaak, dat de heilige Naam gelasterd wordt. De vloekrol hangt ook u boven het hoofd, kom dan tot belijdenis uwer schuld en zoek behoud door bekeering! De Heere wil u niet tot wanhoop, maar wel tot berouw brengen. Daarom moet gij u door den Heiligen Geest laten ontdekken aan uwe snoode dubbelhartigheid. Dan leidt Hij u naar den onmisbaren Redder, Die van den vloek der wet verlost, omdat Hij Zelf al de vervloeking op Zich genomen heeft. Om Hem delgt God de schuld uit als een nevel en reinigt Hij van de verdorvenheid. Uit Hem komt

de genade u toe, waardoor gij leert te leven en te sterven in het geloof. Bij Hem vindt gij de kracht om uwe zonden evenals Zacheus af te breken door gerechtigheid en uw geloof uit de goede werken eener grondige bekeering te toonen. En van Hem ontvangt gij de verhooring op de bede, welke allen tot de hunne maken, bij wie de droefheid naar God eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid werkt: laat de oprechtheid en de vroomheid mij behoeden en vereeenig mijn hart tot de vreeze Uws Naams!

HET ZEVENDE VISIOEN.

En de engel, die met mij sprak, ging uit en zeide tot mij: hef nu uwe oogen op en zie, wat dit zij dat er voortkomt. En ik zeide: wat is dat? En hij zeide: dit is eene efa, die voortkomt. Verder zeide hij: dit is het oog over henlieden in het gansche land. En ziet: eene plaat van lood werd opgeheven en er was ééne vrouw, zittende in het midden der efa. En hij zeide: deze is de goddeloosheid; en hij wierp ze in het midden van de efa en hij wierp het looden gewicht op den mond derzelve.

En ik hief mijne oogen op en ik zag; en ziet: twee vrouwen kwamen voort en wind was in hare vleugelen en zij hadden vleugelen als de vleugelen eens ooievaars; en zij voerden de efa tusschen de aarde en tusschen den hemel. Toen zeide ik tot den engel, die met mij sprak: waarheen brengen zij deze efa? En hij zeide tot mij: om haar een huis te bouwen in het land Sinear, dat zij daar gevestigd en gesteld worde op hare grondvesting.

ZACHARIA 5 : 5—11.

De efa.

Altoos weder treft ons de houding, welke de profeten aannemen tegenover hunne tijdgenooten. Zij zijn echte predikers van de ontevredenheid. Zij zingen den lof niet van de vorige tijden en zij doen niet mede in het jubelkoor over den schitterenden vooruitgang in het heden. Zij zijn niet ingenomen met de bestaande toestanden. Het volk van hun tijd vindt het al spoedig goed en velen juichen, dat zij het zoo heerlijk ver hebben gebracht. Doch de profeten leggen een anderen maatstaf aan en treden op met de onkreukbare eischen van de wet Gods. Zij toetsen de werkelijkheid aan het ideaal. En daarom is hun mond vervuld met bittere klachten over het volk, dat zoo ontzettend ver beneden zijne roeping blijft.

Doch anderzijds gaan zij niet onder in een pessimisme, dat alleen de zwarte zijde ziet. Zij geven den moed niet op gelijk menigeen, die over het heden jammert en aan de toekomst vertwijfelt. Zij blusschen de hope niet uit en zij maken de handen niet slap. Want het ideaal blijft voor hen lichten, omdat de Heere zal overwinnen. God zal doen wat menschen niet kunnen. Zijne trouw is immers onwankelbaar, Zijne macht is onbegrensd en Zijne gunst zal daarom het volk, dat Hij Zich eenmaal heeft aangenomen, gelijkvormig maken aan het beeld Zijns Zoons. Hijzelf zal de heiligmaking voltooien en de zonde volkomen wegdoen!

Dit wordt ten sterkste betuigd in het zevende visioen. Het staat in een zeer nauwen samenhang met het vorige. Zooals in de eerste reeks der nachtgezichten het verband het innigst is tusschen het tweede en het derde, behooren in de tweede reeks het zesde en het zevende het meest bij elkander. Toch moeten zij niet tot één dubbel-gezicht samengevoegd worden. De inleidende formule, vs. 5, wijst reeds op een afzonderlijke openbaring. Het zevende visioen sluit zich wel rechtstreeks bij het zesde aan, maar heeft toch een eigen inhoud. Er is eene voortschrijding in de gedachte: dáár wordt de verdelging der zondaren aangekondigd en hier wordt aangewezen, hoe de zonde zelve, als zelfstandige macht voorgesteld, wordt weggedaan.

De genade, waarvan in het vierde visioen de heerlijkste verzekering werd gegeven, maakt den mensch inderdaad anders dan hij te voren

was. Doch deze levensvernieuwing komt niet tot stand door het volgen van eigen inzicht en het volbrengen van eigen voornemens. De ware volmaking van den mensch kan nooit bestaan louter in beschaving en ontwikkeling. Want ontwikkeling zonder meer veronderstelt een onbedorven kiem, doch de Heilige Schrift leert de algeheele verdorvenheid en predikt de noodzakelijkheid der wedergeboorte door den Heiligen Geest. Beschaving veronderstelt alleen een gebrek aan verfijning en uiterlijken glans, maar Gods kind leert erkennen, dat hij van nature zich geheel onder de heerschappij der zonde bevindt. Neen, de Heere doet het Zelf! Hij zal Zijne kerk en elk harer ware leden zuiveren van alle kwaad.

De schrik voor den vreeselijken vloek is echter niet voldoende om de zonde te weren. Dat treedt wel zeer scherp aan het licht in de geschiedenis van Israel tijdens de reis door de woestijn. En daarom moet er nog meer geschieden dan de uitroeiing der goddeloozen volgens de vloekrol. De verleidende zondemacht zelve moet uit het midden van Gods volk worden verwijderd. Zij wordt geteekend met woorden, welke als raadselen luiden, in het eerste gedeelte van dit visioen: *en de engel, die met mij sprak, ging uit en zeide tot mij: hef nu uwe oogen op en zie, wat dit zij dat er voortkomt. En ik zeide: wat is dat? En hij zeide: dit is eene efa, die voortkomt. Verder zeide hij: dit is het oog over henlieden in het gansche land. En ziet: eene plaat van lood werd opgeheven en er was ééne vrouw, zittende in het midden der efa. En hij zeide: deze is de goddeloosheid; en hij wierp ze in het midden van de efa en hij wierp het looden gewicht op den mond derzelve*, vs. 5—8.

Na eene korte tusschenpoos komt de tolkengel weder voor den dag en maakt den profeet opmerkzaam op eene nieuwe gestalte, die als het ware uit den nevel naar voren komt. Doch Zacharia kan haar, hoe hij ook tuurt, niet goed onderscheiden. Het is alles te wazig. Vol belangstelling informeert hij nu, wat dit toch voorstelt en beteekent.

Het behoeft ons niet te verwonderen, dat de profeet het niet begrijpt. De gestalte is zoo zonderling. Wie zou zoo iets verwachten? Doch om dit vreemdsoortige behoeven wij hier nog allerminst een parallel te zien met de fantastische voorstellingen van de sprookjes uit de duizend en één nacht, alsof Zacharia aan zulke grillige dingen zijne

motieven ontleend heeft. Hoe arm moet toch eene Schriftbeschouwing wel zijn, welke meent het hieruit te kunnen verklaren! Doch evenzeer moet men zich wachten voor overdrijving naar den anderen kant. Uit de zucht om alles te vergeestelijken komen de wonderlijkste opvattingen voort. Onderling zijn zij geheel tegenstrijdig. Zoo ziet de een in het oog, vs. 6, de troostvolle aanduiding van de bewarende zorg des Heeren, terwijl de ander hierin vindt het alziend oog der gerechtigheid Gods, die met het gericht zal straffen! En eveneens leggen sommigen bij vs. 9 er den nadruk op, dat de ooievaar een onreine vogel is volgens de wet; anderen daarentegen stellen op den voorgrond de liefelijkheid, welke in den Hebreeuwschen naam van dit dier uitkomt!

Wij laten al zulke vernuftige spelingen voor hetgeen ze zijn en houden ons zoo dicht mogelijk aan het groote doel van dit zevende nachtgezicht. Dan is het mogelijk althans in hoofdtrekken de aanwijzingen van den tolkengel te verstaan. Allereerst legt hij uit: *dit is eene efa, welke voortkomt.* Wat daar te voorschijn komt, is eene efa, d.i. een groote inhoudsmaat voor droge waren, een korenmaat, laat mij zeggen: een schepel. Waarom verschijnt juist zulk eene efa ten tooneele? Zij stelt niet de kerk voor, want zij wordt immers straks voor altoos weggevoerd. Maar breng u thans voor den geest, welke strekking het vorige visioen had en dan zegt gij: die schepel is een maat, waarmede het koren gemeten en verkocht wordt. En nu is het bederf in den handel eene algemeen verbreide zonde. En juist die altijd en overal voorkomende zonden moeten verdwijnen, zal er waarlijk sprake zijn van de heiliging der gemeente. Met andere woorden: de godsvrucht moet in het maatschappelijk bedrijf en in het dagelijksch leven openbaar worden.

In éénen adem voegt de engel hieraan toe: *dit is het oog over henlieden in het gansche land.* Om een goeden zin te krijgen is het niet noodig eene schrijffout aan te nemen en te lezen: dit is hunne zondeschuld. Want de beteekenis wordt u duidelijk door de volgende omschrijving van het hier ter plaatse gebezigde woord: dit is hun gedaante, hun aanblik, hun beeld in het gansche land. Zooals een korenschepel gevuld is met graankorrels is dus bij hen de zonde op één hoop geconcentreerd. En die zonde komt zoo schrikkelijk uit juist

op dàt terrein, waarop korenschepels te pas komen. Eigenlijk ontdekt de zonde, goed gezien, haar ware karakter in die o zoo licht getelde handelszonden. Elk is een dief in zijn nering; in den handel kan men niet eerlijk zijn; handelsleugens zijn geen kwaad — zie, zulke gezegden wijzen op de zucht om het zondebegrip te verzwakken en om het eigenbelang tot maatstaf van doen of laten te nemen. Zelfzucht wil zelf uitmaken wat goed of kwaad is. De menschen vinden over het algemeen deze zonden zeer verschoonlijk. En zonder blikken of blozen handelen velen naar zulk een overtuiging. Zoo is het over *het gansche land* heen. Doch juist hierin wordt de vreeselijke aard der zonde openbaar: zich losmaken van Gods gebod om zichzelf ten god te zijn.

Nu geschiedt er iets merkwaardigs: op de efa is *eene plaat van lood*, een rond, looden deksel. Dat deksel wordt opgelicht, zoodat de ziener de gelegenheid krijgt te aanschouwen wat er in de korenmaat zit. Hij ziet.... *ééne vrouw zittend in het midden der efa!* Aanstonds is de tolkengel gereed met de verklaring: *deze is de goddeloosheid.* Zij is dus als het ware de vleeschgeworden boosheid. In de Schrift komt het meer voor, dat de vrouw optreedt als het beeld van de zonde en in het bijzonder van de verzoekende zondemacht, waardoor zij de oogen en de harten tot zich trekt en tot het kwaad verleidt. Zoo wordt er door de oude profeten gesproken van de dochter van Babel en in de Openbaringen van Johannes worden de vrouw Jezabel en de groote hoer genoemd. En eveneens is hier ter plaatse deze ééne vrouw de verpersoonlijking van alle ongerechtigheid.

Zoodra de plaat wordt *opgeheven* wil de vrouw ontsnappen uit de efa om de goddelijke wraak te ontvlieden. Maar de engel duwt haar onstuimig terug en sluit de opening van de efa stevig dicht met het zware deksel: *hij wierp ze in het midden van de efa en hij wierp het looden gewicht op den mond derzelve.*

Hier staan wij een oogenblik stil. Deze ontzettende dingen mogen bij ons wel dezelfde uitwerking hebben als de gezichten bij Amos: Heere, Heere, vergeef toch en houd toch op; wie zou er van Jacob blijven staan, want hij is klein, Amos 7 : 2, 5. Ieder staat schuldig, het *gansche land* is besmet. De zonde breidt zich uit als een olievlek op het papier. Wij spreken van de zondesmet. Dat is diep vernederend. Loop daarover niet heen. De zonde verontreinigt den

mensch in zijn hart en zijn zinnen, in zijn woord en zijn werk. En de algemeen voorkomende, dagelijksche zonden verderven de geheele samenleving. Hoe ziet de heilige God, Die reiner is dan het licht, ons, aan wie niets zuiver wordt bevonden!

Nu is er een volk, dat zijn hart heeft gezet op de geboden Gods. Het dringt bij het licht des Geestes door tot den waren zin, het vindt in de wet een spiegel voor de zelfkennis, het leert uit de geestelijke beschouwing der wet zijne zonde kennen evenals Paulus, het wordt ontdekt aan zijne wandaden en niet minder aan zijne inklevende boosheid en het moet uitroepen: genâ, o God, genâ! In de zonde heeft het geen lust en in de beloften vindt het dikwerf geen troost. Het begeert wel maar het geniet niet van de ontferming. Het is als gebonden in den kuil, Zachar. 9 : 11. Het kan zichzelf niet reinigen en het vraagt in zijne verlegenheid: hoe zal ik ontkomen en wie zal mij verlossen? Voor dit volk is eene fontein geopend tegen de zonde en tegen de onreinigheid, want het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt van alle zonde. De schuld moge zwaar zijn en de schande groot, maar de Heere ziet hen ontfermend aan in het bloed des verbonds en laat de hopende gebondenen uit den kuil. Hij verzoent en ontzondigt, Hij vergeeft en delgt uit, Hij reinigt en heiligt! En dat bloed, waardoor de reinigmaking der zonden teweeggebracht wordt, behoudt zijne kracht, zoodat zij hunne kleederen smetteloos rein daarin kunnen wasschen, Openb. 7 : 14.

Doch er is ook een volk, dat niet gewasschen is van zijn drek. Hun hart verhardt zich en hun geweten getuigt steeds flauwer, waar het dagelijks op den mond wordt geslagen. Het zondigen valt hen hoe langer hoe gemakkelijker, want zij wisschen zich den mond en zeggen: wij zijn verlost om al deze gruwelen te doen. Zij hooren wel van de vliegende rol, doch zij kennen geen zielsdrang om den toekomenden toorn te ontgaan. De leer der genade wordt misbruikt in den dienst der zonde. Zij doen den wil des vleesches en der gedachten. Zij volharden in de goddeloosheid en versmaden de aangeboden verlossing. Zij slaan de waarschuwingen in den wind en achten het bloed des Nieuwen Testaments onrein. En dàt maakt hen evenals het onkruid rijp voor het vuur van het gericht....

Want bij het volk, dat verlost wordt, is het zóó gesteld: de zonde

zelve wordt betreurd, bestreden en eenmaal volkomen weggedaan, als de Heilige Geest den ruwen diamant heeft geslepen. De goddeloosheid mag bij hen niet blijven, want godsdienst en zondedienst kunnen niet samengaan. En zij zal bij hen niet duurzaam blijven, omdat zij principieel der zonde gestorven zijn. Naarmate de nieuwe mensch opwast, wordt de oude mensch met zijne werkingen gedood. Hij moge telkens den kop opsteken, nochtans zal hij het verliezen. Want de Heere zal niet rusten eer Hij Zich Zijn eigen volk gereinigd heeft.

De wegvoering.

Wanneer wij konden hooren de vloeken in ééne enkele stad van één dag, zouden wij huiveren. En als wij ze moesten hooren van geheel ons vaderland, zou de grond niet onder onze voeten wegzinken? En ons land is niet meer dan een stip op de wereldkaart. Wie zou kunnen verdragen het vloeken in de gansche wereld elken dag opnieuw? Al die vloeken komen eeuw in eeuw uit in de ooren van Jehova Zebaoth. En dat is nu nog slechts één zonde. Tracht u dan eens voor te stellen de zondemassa der overtredingen tegen alle geboden door alle menschen van alle tijden en gij zegt weldra: ik kan de diepte van deze zee niet peilen en de hoogte van dezen berg niet meten. En vanwaar is deze gruwel? Omdat de toestanden slecht en de omstandigheden ongunstig zijn? Neen, de Heere Jezus, Die den mensch beter kent dan deze zelf, verklaart: van binnen uit het hart der menschen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen, dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheden, een boos oog, lastering, hoovaardij, onverstand, Marc. 7 : 21, 22. Welk een zwarte lijst!

Stel u thans de vraag: hoe komt een mensch ooit van deze ontzettende zondemacht af? Is het niet om wanhopig te worden? Hoor eens naar den man, die met al de inspanning zijner kracht de heiligmaking in het leven der bekeering najaagt: ik weet, dat in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont; want het willen is wel bij mij,

maar het goede te doen, dàt vind ik niet. Want het goede, dat ik wil, doe ik niet; maar het kwade, dat ik niet wil, dàt doe ik, Rom. 7 : 18, 19.

Doch nu komt het geloof met zijn: nochtans! Alles schijnt het onmogelijk te maken, tòch zal het geschieden. Het uitverkoren volk wordt inderdaad tot prijs van Gods heerlijkheid. Want zooals hun verzoening de vrucht is van souvereine genade is hunne heiligmaking het gewrocht van almachtige trouw. Ongetwijfeld is het waar, dat de vergadering, de verlossing en de toebereiding der gemeente van Christus het werk van eeuwen is. En de vernieuwing van den afzonderlijken geloovige gaat zijn gansche leven door. Zij komt in dit leven nooit tot voltooiing, de heiligmaking is zeer gebrekkig, zelfs de allerheiligsten hebben niet meer dan geringe aanvangen, eerst in den dood vindt de volle afsterving der zonde plaats. Maar deze zal dan ook gewisselijk komen! En ondertusschen gaat de zielereiniging voort. Gods volk geraakt eenmaal tot volmaakte heiligheid. Het heeft te veel ontvangen om niet alles te krijgen. Het zal worden wat het is. Wat werd toegerekend wordt toegepast en wat geschonken is zal deelachtig worden gemaakt. En eenmaal wordt het zonder vlek en rimpel den Heere voorgesteld!

Daarom mag het niet vertragen in de loopbaan en niet moedeloos worden in den geestelijken kampstrijd. Laat het waar zijn, dat de kerk in haar gemengden staat veel kaf onder het koren heeft en dat zij zich niet vrij weet te houden van den geest der eeuw; laat ons toestemmen, dat in het persoonlijk zieleleven op heerlijke lentedagen de tijden der inzinking volgen en dat de zuiverheid nooit absoluut is — desniettemin mogen wij ons niet en behoeven wij ons niet neer te leggen bij het onvermijdelijke, maar moeten wij te meer op den Heere zien en Hem bidden om de genade des Heiligen Geestes om ons te benaarstigen in het jagen naar de heiligmaking. En blijf dan gelooven aan den voortgang van het werk Gods! De Heere zal Zijn volk houden. De wan dient slechts om het kaf te verstrooien en het vuur om het zilver te louteren. In het nieuwe Jeruzalem zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt, maar Gods volk zal de tempelstad binnengaan, want de Heere zal het voor hen voleindigen. Laten zij dan goeden moed houden en gereed blijven: de

lendenen omgord en de kaarsen brandende! Laten zij altoos weder aan zichzelf en elkander toeroepen, dat zij uit de beginselen hebben te leven!

De Heere zal het doen. Hij overwint de zonde. Hij kan haar schuld volkomen uitdelgen, Hij kan ook haar macht breken. Hij neemt haar zelfs geheel en al weg. Hij bant de booze lusten, want Hij wil in Zijne kinderen Zijn eigen beeld zien. Zij zijn geroepen tot de gemeenschap met den driemaal Heilige en daarom wordt er door den Heiligen Geest met de middelen der genade aan hen een arbeid besteed, opdat zij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld, verwachtende de zalige hoop en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus, Die Zichzelven voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid en Zichzelven een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken, Tit. 2 : 12—14. Daarom maakt Hij hen anders. Ach, velen blijven wat zij zijn, indien zij zelfs niet verachteren en verliezen wat zij meenden te hebben, wanneer het blijkt, dat zij gelijk de dwaze maagden hunne vaten niet van olie hebben voorzien. Maar bij de oprechte geloovigen brengt de Heilige Geest het nieuwe leven tot openbaring en somwijlen laat Hij het aan deze zijde van het graf reeds schitteren als een kroonjuweel ten bewijze Zijner overwinning zooals bij Jacob den aartsvader op zijn sterfbed.

Hoe zullen deze dingen geschieden? Dàt heeft de profeet gezien in een machtig beeld. Daarin is hem vertoond, wat de Heere geleidelijk in het leven en volkomen in de voleinding doet bij ieder Zijner kinderen en voor de kerk in haar geheel. Hij aanschouwt dat alles echter ineens en hij beschrijft zijn gezicht met deze aangrijpende woorden: *en ik hief mijne oogen op en ik zag; en ziet: twee vrouwen kwamen voort en wind was in hare vleugelen en zij hadden vleugelen als de vleugelen eens ooievaars; en zij voerden de efa tusschen de aarde en tusschen den hemel. Toen zeide ik tot den engel, die met mij sprak: waarhenen brengen zij deze efa? En hij zeide tot mij: om haar een huis te bouwen in het land Sinear; dat zij daar gevestigd en gesteld worde op hare grondvesting*, vs. 9—11.

Zacharia had zijne oogen neergeslagen als in gepeins verzonken.

Nu heft hij ze weder op en zie, *twee vrouwen* vertoonen zich aan hem. Deze stellen de middelen en werktuigen voor, welke de Heere gebruikt om de zonde weg te doen. Het zijn *twee* vrouwen, welke met elkander samenwerken. Dit symboliseert, dat alles wat de Heere gebruikt als een middel, harmonisch Zijnen Raad dient. Alles staat Hem ten dienste en beantwoordt aan Zijn doel. God kan voor Zijn oogmerk de wegen en de middelen vinden. Denk eens bijvoorbeeld voor uw eigen persoonlijk leven aan krankheid, waarmede Hij u slaat om u klein te krijgen, aan tegenslag, waarmede Hij u bezoekt om u te verootmoedigen, aan verliezen, waarmede Hij u treft om u op de plaats te brengen waar gij wezen moet en waar het voor u alleen goed is. Zie ook eens in dit licht de moeite, welke u door menschen wordt aangedaan en den tegenstand dien gij van vijanden hebt te verduren, opdat gij zoudt aflaten van den mensch, wiens adem in zijne neusgaten is en uw hope alleen op den Heere zoudt stellen. Beschouw vanuit dit gezichtspunt eens de plaatsen op uw levensweg, waar gij uzelf zoo zijt tegengevallen en waar de Heere u met uw zonden zóó heeft laten vastloopen, dat gij nergens uitkomst meer zaagt, opdat gij zoudt ophouden te betrouwen in het vleesch, te staan in eigen kracht, te roemen in uzelven en opdat gij als een verloren schaap zoudt roepen om den goeden Herder, of Hij u in Zijne armen mocht nemen.

Evenals bij de vier smeden in het tweede visioen komt het echter bij deze beide vrouwen er minder op aan, wie zij zijn dan wel op hetgeen zij doen. Dit nu wordt hierdoor voorgesteld, dat er *wind was in hare vleugelen en zij hadden vleugelen als de vleugelen eens ooievaars.* Zij hebben breede wieken als van een ooievaar, want zij zullen eene verre vlucht moeten ondernemen. De wind is er onder en bevordert het snelle vliegen. Zij worden als door den wind gedragen. En daardoor zijn zij in staat de korenmaat met de verpersoonlijkte ongerechtigheid weg te brengen door de lucht: *zij voerden de efa tusschen de aarde en den hemel.* Gelijk wij in het vierde nachtgezicht eene toespeling vonden op den grooten verzoendag, is het niet te gewaagd hier ter plaatse eene toespeling te zien op de ceremonie van het slachten en laten wegvliegen der vogels bij de reinverklaring van den genezen melaatsche, Levit. 14 : 1—7; 48—53.

Welk eene aanschouwing! De profeet ziet de vliegende vrouwen met de efa aan den gezichtseinder verdwijnen en vraagt vol verbazing: *waarhenen brengen zij deze efa?* En daarop volgt het diepe en rijke antwoord: *om haar een huis te bouwen in het land Sinear; dat zij daar gevestigd en gesteld worde op hare grondvesting!* De tocht gaat dus naar Sinear, het land, waar het oudste wereldrijk is gesticht. Dáár is Nimrod de geweldige jager geweest, dáár hebben de torenbouwers zich een naam willen maken. En dáár nu in dat land met den vloek beladen, waar de zonde haar triomfen vierde, wordt voor die vrouw een huis gebouwd, niet een tent opgeslagen om er tijdelijk te vertoeven, maar een huis op een fundament opgetrokken tot eene blijvende woonstede. En wanneer dit huis in gereedheid is gebracht, zetten zij haar aldaar op hare plaats neder. Dan blijft zij daar altoos gevestigd en kan zij nooit meer hare verleidende macht in het heilige land uitoefenen.

Ziet gij, het komt ten laatste tot eene finale scheiding. God bant den geest des kwaads uit Zijn volk weg. Hij bant hem radicaal en onherroepelijk uit door hem over te brengen naar het Satansrijk. De zonde wordt uitgestort over de vijanden Gods. Zij wordt ten slotte geconcentreerd in de Gode vijandige wereldmacht. Terwijl er in Jeruzalem een huis gebouwd wordt, waar de Heere met Zijn volk zal samenkomen om in hun midden te wonen, krijgt de zonde hare duurzame woonplaats in de antichristelijke en antigoddelijke wereld, in Sinear. En dat huis is ook een tempel, waar de eeredienst der zonde gepleegd wordt. Ontzettend!

De zonde behoort voor eeuwig thuis in het rijk des Satans. Het doel der luchtreis is Sinear. Daar zal de zonde zich uitleven. Ten spijt van alle wereldhervormers, die het zonder God meenen te kunnen stellen, is er eene toename van goddeloosheid te wachten. Aanvankelijk moge het bedekt worden onder schoone leuzen, zooals zelfzucht en dwingelandij optrekken onder de banier van vrijheid, gelijkheid en broederschap, zooals geloofsvervolging geproclameerd wordt ter bevrijding van de kluisters der dompers, zooals wulpsche kleeding wordt aanbevolen in naam der natuurlijkheid en moord op het ongeboren leven in naam der zedelijkheid, zooals onrecht wordt gepleegd met een beroep op de hoogste levensbelangen — straks wordt elk masker

afgeworpen. De ongerechtigheid — zoo heeft de Mond der waarheid voorspeld — zal vermenigvuldigd worden. De liefde van velen zal verkouden. Het is te vreezen, dat wie nu nog aandoeningen kent, eenmaal voor geen indrukken meer vatbaar zal wezen, tenzij hij in het heden der genade tot waarachtige bekeering komt. Want op het pad der zonde is buiten de omkeerende genade des Heiligen Geestes geen stilstand mogelijk. Wie zich door den geest uit den afgrond laat leiden, zal het ondervinden, dat de macht en de list van den Satan steeds krachtiger de raderen voortdrijven.

Zoo moet de loop van het kwaad zich volmaken. Door een rechtvaardig oordeel straft God de zonde met zonde. Ten laatste trekt Hij Zijne weerhoudende genade in. En als Hij de teugels laat vieren, krijgt de zonde vrij spel. Dan vervult zij hare maat. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde, Openb. 22 : 11. En dan zal zij zich opmaken tot den eindstrijd met het rijk des lichts. Doch dan zal het ook blijken, dat de Heere als de almachtige Koning heerscht. De mensch der zonde wil het werk des Heeren vernietigen, maar de Christus zal den antichrist verdoen door den Geest Zijns monds. Zonde en Satan worden teruggeworpen in den poel, die brandt van vuur en sulfer. Gods kerk is geheiligd en wandelt in het reine licht! Doch Sinear gaat te gronde in eeuwige duisternis. Wie zou niet beven voor de oordeelen Gods? Zalig zijn zij, die Zijne geboden doen, opdat hunne macht zij aan den boom des levens en zij door de poorten mogen ingaan in de stad. Maar *buiten* zullen zijn de honden en de toovenaars en de hoereerders en de doodslagers en de afgodendienaars en een iegelijk, die de leugen liefheeft en doet.

HET ACHTSTE VISIOEN.

En ik hief mijne oogen weder op en ik zag; en ziet: vier wagens gingen er uit van tusschen twee bergen en die bergen waren bergen van koper.

Aan den eersten wagen waren roode paarden en aan den tweeden wagen waren zwarte paarden. En aan den derden wagen witte paarden en aan den vierden wagen hagelvlekkige paarden, die sterk waren. En ik antwoordde en zeide tot den engel, die met mij sprak: wat zijn deze, mijn heere? En de engel antwoordde en zeide tot mij: deze zijn de vier winden des hemels, uitgaande vandaar zij stonden voor den Heere der gansche aarde. Aan welken wagen de zwarte paarden zijn, die paarden gaan uit naar het Noorderland en de witte gaan uit, dezelve achterna; en de hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland.

En die sterke paarden gingen uit en zochten voort te gaan om het land te doorwandelen, want Hij had gezegd: gaat heen, doorwandelt het land! En zij doorwandelden het land.

En Hij riep mij en sprak tot mij, zeggende: zie deze, die uitgegaan zijn naar het Noorderland, hebben Mijnen Geest doen rusten in het Noorderland.

ZACHARIA 6 : 1—8.

De wagens van tusschen de bergen.

In de visioenen heeft Zacharia aanschouwd, wat de Heere aan Zijn volk en aan de wereld gedaan heeft en doen zal tot de komst van Zijn rijk. Omdat de Heere HEERE geen ding zal doen, tenzij Hij Zijne verborgenheid aan Zijne knechten, de profeten, geopenbaard hebbe, is hem het Godsplan in grootsche trekken ontvouwd tot vertroosting der godvruchtigen en tot verschrikking der goddeloozen door dat bewonderenswaardig geheel van het achttal gezichten. Dit laatste

brengt het passend sluitstuk aan. Hierin sluit zich de ring en verkrijgt de gansche reeks hare noodzakelijke afronding.

Het achtste visioen keert tot het eerste terug. Reeds bij oppervlakkige lezing valt de treffende overeenkomst op. Evenals daar is er ook hier sprake van een dal, van paarden, van kleuren, van doorwandelen en van stilte. Doch evenzeer blijkt terstond het verschil. Hier treden geen ruiters te voorschijn, maar wel wordt er melding gemaakt van wagens en winden. Trouwens, de strekking van het laatste gezicht is geheel anders dan van het eerste. Dit wordt u spoedig duidelijk, wanneer gij op de bijzonderheden ingaat.

De nacht spreidde zijne vale vlerken uit en de profeet had zijne oogen neergeslagen. Nu zegt hij nogmaals met nadruk: *ik hief mijne oogen weder op*, gereed voor de aanschouwing en turend vol verwachting. Thans zal hem na de ontzondiging van Gods volk getoond worden het Godsgericht over de schuldige wereld. Wat ziet hij allereerst? *Vier wagens gingen er uit van tusschen twee bergen en die bergen waren bergen van koper*, vs. 1.

Met deze *wagens* worden niet bedoeld de wereldrijken, zooals velen aannemen, en evenmin de engelen. Maar zij stellen voor de strafgerichten des Heeren. Zij zijn strijdwagens, welke Gods strijdmacht vormen en beladen zijn met de opdrachten van Gods toorn. Zij zijn *vier* in getal. Gelijk in het visioen van de vier hoornen en de vier smeden duidt dit symbolisch getal ook hier een afgesloten geheel aan. Zij bestrijken derhalve alles en beheerschen de vier hemelstreken.

Deze wagens *gingen uit*, d.i. kwamen te voorschijn, *van tusschen twee bergen*, dus uit een dal. Dat heeft natuurlijk eene beteekenis. Wanneer wij dit trachten te verstaan, wordt de vraag van belang, aan welke bergen wij hier te denken hebben. En dan kunnen wij winst doen met het licht, dat de profetie elders geeft. De wagens trekken uit, nadat zij zich gesteld hadden voor den Heere der gansche aarde, vs. 5. Derhalve moeten de twee bergen, waar zij tusschenuit gaan, gezocht worden ter plaatse, waar de woonstede Gods is. Onder de oude bedeeling is dit Jeruzalem, de stad welke de Heere verkoren heeft. Nu zegt de profeet Joël in hoofdst. 3 : 16, dat de berg Sion de plaats is, vanwaar de Heere Zijn gericht zendt: de Heere zal uit Sion brullen en uit Jeruzalem Zijne stem geven, dat hemel en aarde

beven zullen. En Zacharia noemt in hoofdst. 14 : 4 den Olijfberg als de plaats, waarop de voeten des Heeren zullen staan, wanneer Hij ten strijde uittrekt tegen de heidenen. Breng nu hiermede in verband, wat de Heere zegt in Joël 3 : 2: Ik zal alle heidenen vergaderen en zal hen afvoeren in het dal van Josafat en Ik zal aldaar met hen richten, waarvan de geschiedenis uit den tijd van koning Josafat een voorbeeld is geweest, toen vele vijanden, welke zich tegen Juda verbonden hadden, door de rechtstreeksche tusschenkomst Gods zijn verslagen en vernietigd, 2 Kron. 20. Dit dal Josafat (de naam beteekent: de Heere houdt gericht) lag in de onmiddellijke nabijheid van Jeruzalem. Voegt gij nu deze gegevens bijeen, dan verkrijgt gij de schoone voorstelling, welke ook in andere plaatsen der Heilige Schrift steun vindt, dat het uitgangspunt der gerichtswagens de woonstede Gods is, waar Hij Zijn rijk gesticht heeft.

Het spreekt vanzelf, dat Sion en Jeruzalem hier niet in uitwendigen en aardschen zin moeten genomen worden. Het gaat om het geestelijke en hemelsche Sion. Dàt is de ware residentie van den almachtigen Wereldheerscher en Wereldrechter. Zoo treedt dus hier evenals bij de mirten van het eerste visioen de gedachte op den voorgrond, dat de gemeente des Heeren het middelpunt is, waarom zich alles beweegt. Dáár is de Raad Gods geopenbaard; dáár wordt de Middelaarsheerschappij van Christus erkend; dáár spreidt de Heere het luisterrijkst Zijne volmaaktheden ten toon. Hij, Die op den Sinaï Zijne wet heeft gegeven, verschijnt vanuit dit Sion blinkende, om aan Zijn volk den geestelijken zin der wet te leeren, Ps. 50 : 3. Davids Zoon en Davids Heere, Die aan de rechterhand Gods is verhoogd en Die de macht heeft ontvangen óók gericht te houden, overmits Hij des menschen Zoon is, wordt vreugdevol begroet met den jubel: de Heere zal den scepter Uwer sterkte zenden uit Sion, zeggende: heersch in het midden Uwer vijanden, Ps. 110 : 2. Vandáár gaat Zijn scepter uit en oefent de verheerlijkte Christus Zijne macht over alle dingen. Zijn gericht gaat eigenlijk over den tegenstand tegen Zijn rijk in hart en leven, in kerk en wereld. De groote zonde Zijner vijanden is, dat zij zich aan Zijn lichaam en daarmede aan Hemzelf vergrijpen. Onder dat gezichtspunt valt alles.

Dit is nu zeker niet altoos zichtbaar. Wij zien thans nog niet, dat

Hem alle dingen onderworpen zijn. Maar daarom is het toch niet minder waarachtig. En het is recht en billijk, dat wij het ook eenmaal met onze oogen zullen aanschouwen, waar wij in deze bedeeling veelmeer Zijne versmading dan Zijne erkenning zien.

Ondertusschen blijft het geloof het bewijs van de zaken, die men niet ziet en ontleent het Zijn steunsel aan de verzekeringen des Heeren. Laat het dan ook dezen staf Gods in de hand nemen: die bergen waren bergen *van koper!* Wanneer de wagens van het gericht uitgaan, zal de wereld dreunen. Zegt de Heere niet: nog eens, een weinig tijds zal het zijn en Ik zal de hemelen en de aarde en de zee en het drooge doen beven? Hagg. 2 : 7. Als eenmaal de groote dag van den toorn des Lams gekomen, wie kan dan bestaan? Niemand van de grooten en de kleinen, de koningen en de knechten, die in hunne wederspannigheid Hem hebben verworpen. Maar het volk, dat in Hem geborgen is en bij Hem de schuilplaats heeft gevonden, zal bestaan! Want de bergen zijn van koper. God, Die alles beweegt en in beweging brengt, blijft Zelf onbewogen. En Zijne woning blijft ook vast. Koper wijst op onveranderlijkheid en onwrikbaarheid, koperen bergen worden niet van hunne plaats gedrongen. De gemeente van Christus is op eene Rots gebouwd.

Wat winden dat er ruischen,
Wat regen dat er plast,
Het hooge huis van Sion
Staat onbeweeglijk vast.
Wat menschen dat er dreigen
Te moorden en verslaan,
Al die op God vertrouwen
En zullen niet vergaan.

Welk eene rust! En dat niet alleen voor het heden onder al de stormen van den tijd, maar ook voor de toekomst, wanneer alle menschenwerk te gronde gaat. Zeker, waar al de bewegelijke dingen veranderen, is er een onbewegelijk Koninkrijk. En daarom, alzoo wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen met eerbied en godvruchtigheid. Want onze God is een verterend vuur.

Paarden en winden.

De ziener heeft allereerst aanschouwd een viertal wagens. Deze staan niet stil op hunne plaats, maar zijn in beweging. Zij worden voortgetrokken door verschillend gekleurde paarden. Drie van de vier ziet hij eene bepaalde richting uitgaan. Hij geeft daarvan de volgende beschrijving: *aan den eersten wagen waren roode paarden en aan den tweeden wagen waren zwarte paarden. En aan den derden wagen witte paarden en aan den vierden wagen hagelvlekkige paarden, die sterk waren. En ik antwoordde en zeide tot den engel, die met mij sprak: wat zijn deze, mijn heere? En de engel antwoordde en zeide tot mij: deze zijn de vier winden des hemels, uitgaande vandaar zij stonden voor den Heere der gansche aarde. Aan welken wagen de zwarte paarden zijn, die paarden gaan uit naar het Noorderland en de witte gaan uit, dezelve achterna; en de hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland,* vs. 2—6.

Dit gedeelte heeft eigenaardige moeilijkheden ook wat betreft de juiste lezing van den oorspronkelijken tekst. Wij hebben ons verre te houden van alle menschelijk geknutsel, dat aan den tekst geweld doet en aan de woorden eene beteekenis opdringt, welke zij niet hebben. Wij dienen uit te gaan van de grondgedachte, dat de speciale beteekenis der wagens wordt aangegeven door de kleuren der paarden, welke er voor zijn gespannen. De kleuren van deze strijdrossen zijn symbolisch evenals in het eerste visioen en in Openbar. 6. Het *rood* is hetzelfde als in hoofdst. 1 : 8 en herinnert aan bloedvergieten en oorlog. Het *zwart* wijst op treurigheid en hongersnood, waardoor het lichaam tengevolge der onvoldoende voeding vervalt. Het *wit* symboliseert de overwinning, zooals ook in het oude Rome witte paarden den zegewagen trokken van den triumfator, die zijn intocht hield. In Openb. 6 wordt het witte paard het eerst genoemd en volgen de andere in den stoet, waardoor reeds aanstonds wordt aangeduid, dat een Overwinnaar de wereld doortrekt, Die al de rampen en bezoekingen aanwendt als Zijne instrumenten om Zich het pad te bereiden. Hier gaan de roode en zwarte voorop om aan te geven, dat zij baanbrekend werk doen, terwijl de witte dan de volkomen zegepraal voor den Heere behalen. De *hagelvlekkige* zijn gespikkeld, bont.

Zij beteekenen infectie, besmettelijke ziekten, pestilentien en andere doodelijke kwalen. Van deze hagelvlekkige wordt er nog afzonderlijk bijgevoegd, dat zij *sterk* zijn, niet: aschkleurig of vosrood of iets dergelijks, maar sterk, want zulke oordeelen als door hen worden gesymboliseerd komen maar zelden alleen. Oorlog en honger storten immers een heirleger van jammeren over de lijdende menschheid uit.

Zacharia vraagt deemoedig om verklaring: *wat zijn deze, mijn heere?* En daarop is de tolkengel nogmaals bij de hand om hem eene uitlegging te geven. Hij wijst ze hem als het ware met den vinger aan en zegt: *deze zijn de vier winden des hemels, uitgaande vandaar zij stonden*, of nauwkeuriger nog: nadat zij zich gesteld hadden, *voor den Heere der gansche aarde.*

Het is zeer opvallend, dat de engel begint met over *winden* te spreken. Zij vervangen de paarden niet, want deze komen in de volgende verzen terug. Hij bedoelt eigenlijk met die winden in hoofdzaak hetzelfde als met de paarden. Vanwaar dan die overgang? Bedenk nu, dat een wagen natuurlijk de bestemming heeft om iemand te rijden. In dit geval is het de Heilige Geest, Die ook de Geest des gerichts is, zooals nader zal blijken bij het laatste vers. En nu is er niets onder al de elementen in de natuur, dat zoo duidelijk als de wind afbeeldt de onnaspeurlijkheid, ongenaakbaarheid en onwederstandelijkheid van de werkingen des Heiligen Geestes. Niet zonder reden blies de Heere Jezus op Zijne discipelen, toen Hij zeide: ontvangt den Heiligen Geest, Joh. 20 : 22 en daalde de Heilige Geest op den Pinksterdag neder óók onder het begeleidend teeken van een geluid gelijk als van een geweldigen, gedrevenen wind, Handel. 2 : 2. In de Bijbeltaal is adem, wind en geest zelfs éénzelfde woord.

Deze winden worden gedacht als boden van dien God, Die op de vleugelen des winds wandelt, Ps. 104 : 3. Als Zijne dienaren stellen zij zich evenals de engelen en de ambtsdragers voor Zijn aangezicht, vergel. hoofdst. 3 : 7 en 4 : 14. Zij dragen met hun vieren alles aan van alle hemelstreken. Zij zijn gereed Gods bevelen te ontvangen en uit te voeren, wanneer zij uitgaan. Zij staan ten dienste van *den Heere der gansche aarde.* Opzettelijk wordt deze naam gebezigd. De God van Israel schijnt zoo klein en de god van Babel schijnt zoo groot. Maar de profeet weet beter. De Heere is met Zijne werkzaam-

heid niet besloten binnen de enge landsgrenzen van Kanaän. Hij is geenszins, naar de heidensche voorstelling, slechts een nationaal-god, maar Hij is de Opperheer der gansche wereld. En juist Hij wordt uitgeschakeld. Doch deze Wereldrechter regeert al de volkeren evenzeer als Zijn uitverkoren gemeente.

Wat ziet Zacharia nu verder gebeuren? *Aan welken wagen de zwarte paarden zijn, die paarden gaan uit naar het Noorderland en de witte gaan uit, dezelve achterna; en de hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland*, vs. 6. De fiere paarden met de gerichtswagens, waarop de Heilige Geest heeft plaats genomen, trekken naar de landen, alwaar de vijandschap tegen God en Zijn volk zich heeft geopenbaard. Tot het rechte verstand dezer dramatische voorstelling is het noodig de toenmalige omstandigheden onder het oog te houden.

Het *zwarte* span slaat de richting in *naar het Noorderland*, d.i. naar het land, waarin Babel is gelegen, vergel. hoofdst. 2 : 6. Dáár heeft de machtigste en gevaarlijkste vijand altoos zijn zetel gehad; dáár heeft de Satan het eerst de caricatuur van het Koninkrijk der hemelen vertoond in het wereldrijk, dat op geweld is gegrondvest; dáár heeft de zondige cultuur de zinnen verblind; dáár heeft de wereld Gods volk bestreden en zóó geknecht, dat de beloften des Heeren schenen verijdeld te zijn. Hingen de harpen der kinderen Sions dáár niet aan de wilgen? En dáár zal nu de Heere Zijn toorn en straf over de hoovaardigen uitgieten! Want zij hebben niet straffeloos Zijn Naam gehoond en Zijn volk mishandeld.

Ja, dáárheen zendt Hij twee spannen, want *de witte gaan uit, dezelve achterna*. Zoo moet de vertaling blijven. Zij dient niet vervangen te worden door eene overzetting, welke hierop neerkomt, dat de witte paarden gaan naar het Westen. Des te onverklaarbaarder wordt het immers dan, waarom van het Oosten gezwegen wordt.

Het is eene zinrijke gedachte, dat de witte paarden naar Babel worden gezonden. Juist daar, waar de macht van den vijand het sterkst is geweest, zal de Heere de meest volslagen overwinning behalen! Soms komt dit uit in de behoudenis ten leven: God kan een monster als Manasse bekeeren en een brieschenden vervolger als Paulus maken tot een apostel. Maar hier verheerlijkt de Heere Zich in het volkomen terneerslaan van den vijand door het gericht. Hij

zal dien harigen schedel vellen. Hierin ligt troost voor het godvruchtig gemoed, dat gewond wordt door de onbeschaamde verheffing der vijandschap. Het ziet met ontzetting de schijnbaar onbetwiste heerschappij en uitbreking der ongerechtigheid aan. Maar al moet het volk des Heeren dan langen tijd zuchten onder den druk en roepen uit de diepte gelijk Israel weleer in Egypte, straks gaan de zwarte gerichtspaarden uit en de witte volgen hen op den voet. Verblijd u niet over mij, o mijne vijandin! wanneer ik gevallen ben zal ik weder opstaan, wanneer ik in duisternis zal gezeten zijn zal de Heere mij een licht zijn. Ik zal des Heeren gramschap dragen want ik heb tegen Hem gezondigd, totdat Hij mijnen twist twiste: Hij zal mij uitbrengen aan het licht, ik zal mijnen lust zien aan Zijne gerechtigheid. En mijne vijandin zal het zien en schaamte zal haar bedekken, die tot mij zegt: waar is de Heere uw God? mijne oogen zullen aan haar zien; nu zal zij worden tot vertreding, als slijk der straten, Micha 7 : 8—10.

De hagelvlekkige gaan uit naar het Zuiderland, d.i. naar Egypte. Dat volk heeft onder leiding van zijn wreeden koning uit zelfzucht en nijd getracht het nakroost der aartsvaders te smoren in zijn bloed en in later tijd heeft het eeuwen aaneen gestreden met de opkomende wereldmachten uit Mesopotamie om de hegemonie over Kanaän. Hierheen wordt slechts één span gezonden, doch het is verderfaanbrengend. Deze paarden zijn de sterke! De Heere kan met Zijne gerichten Egypte wel klein krijgen.

En de *roode* paarden — waar blijven zij? Zij worden verder niet genoemd. Dat komt niet, omdat de engel onvolledig is in zijne uitlegging en hen vergeet. Hier is een andere reden. Vat dit zwijgen zóó op: zij krijgen nog niet aanstonds een bepaald aangewezen doel, zij blijven voorshands beschikbaar. Waarom? Hiermede wordt aangeduid, dat de Heere middelen genoeg heeft tegen Zijne vijanden. Hij houdt nog een wagen in reserve! Vrees niet, dat de Heere ooit in verlegenheid zal geraken door het vermenigvuldigen der ongerechtigheid. Al wordt het aantal vijanden overstelpend groot, het ontbreekt Hem nooit aan strijdwagens. Wanneer de strijd tegen Zijn Woord en Zijn volk, tegen Zijn Gezalfde en Zijn rijk weer een nieuwen vorm aanneemt, heeft Hij het gericht reeds van te voren gereed. De

wagen staat al klaar om den nieuwen vijand te straffen, als de Heere wenkt. Laat het maar gerust aan Hem over voor Zijn eigen zaak te zorgen. De Heere is een krijgsman. Hij heeft nog paarden ter beschikking en Hij brengt ze uit, wanneer het Zijn tijd is om den laatsten slag te slaan.

Ook daarom is het onverantwoordelijk schuld op schuld te vermeerderen. Hoe bedriegt de lichtzinnige zichzelf, als hij denkt: omdat mij het eene niet trof, kan mij het andere niet raken, ik heb geen kwaad te vreezen. Hij waant zich veilig, maar hij is het niet. Want wie in de goddeloosheid volhardt, wordt op gladde plaatsen gezet. Is het begeerlijk straks ongedacht en onverwacht in één oogenblik vernield te worden? Waarom zoekt gij niet den toekomenden toorn te ontvlieden? Kom heden tot uzelven en werp u neder voor den troon der genade, opdat gij niet eeuwig met de vijanden des Heeren omkomt!

Uitgezonden om te doorwandelen.

Er is ontzettend veel schuld, welke in deze wereld niet gewroken wordt. Het is er verre vandaan, dat alle zonde aan deze zijde van het graf haar volle vergelding vindt. Vaak schijnt het, alsof alles maar kan: de Naam des Heeren wordt gelasterd en de tong verstijft niet in den mond van den vloeker, het volk des Heeren wordt tegengestaan en hun Redder houdt Zich als doof, de onschuld lijdt en het onrecht blijft op den troon. Alles roept dan ook om een eindgericht. Eens moet de pijnlijke tweespalt ophouden. Het kan niet volkomen goed worden, eer de vijand geheel is ten onder gebracht. Daarnaar hijgt het zuchtend schepsel, daarom bidden de zielen onder het altaar, daarheen strekt het geloof zijne verwachtingen uit. Het vindt de volle bevrediging pas aan den eindpaal, wanneer de rechtvaardige Rechter het finale oordeel over levenden en dooden zal uitspreken.

Hoezeer dit alles waar is, wij kunnen toch niet voorbijzien, dat de Heere aanvankelijk reeds nu Zijn vonnis op de aarde geeft. De geschiedenis van volken en menschen gewaagt telkens van Godsge-

richten als teekenen van hetgeen eenmaal zal geschieden. Wij moeten derhalve niet slechts vasthouden: het oordeel zal komen, maar wij mogen evenzeer betuigen: het oordeel is komende en alles werkt op het eindgericht aan!

Zeer sterk wordt dit verzekerd in het laatste visioen, dat Zacharia ontvangen heeft. Hij schouwt daarmede de eeuwen door tot het eindpunt. En nu is het zoo opmerkelijk, dat hij telkens en telkens van de wagens en winden en paarden zegt: *zij gaan uit.* Zij staan niet in de rij, zij blijven niet rustig afwachten, maar zij hebben zich reeds in beweging gesteld. Bijzonder komt dit uit in vs. 7: *en die sterke paarden gingen uit en zochten voort te gaan om het land te doorwandelen, want Hij had gezegd: gaat heen, doorwandelt het land! En zij doorwandelden het land.*

Van welke paarden is hier sprake? Alleen maar van de gespikkelde, welke in vs. 3 sterk genoemd werden? Neen, hier wordt het verhaal voortgezet der werkzaamheid van de gezamenlijke macht (Sellin, das Zwölfprophetenb. pag. 466). Van al de paarden voor de gerichtswagens, welke over de geheele wereld de verschillende straffen Gods moeten brengen, wordt gezegd, dat zij *sterk* zijn — wie kan hen wederstaan?

Wat doen zij? Op een wenk van hun Gebieder *gingen zij uit en zochten zij voort te gaan om het land te doorwandelen,* d.i. de aarde door te trekken. Zij zijn niet onwillig hun last te volvoeren. Zij zijn integendeel gewillige dienaren. Zij zijn begeerig de aarde te doorkruisen. Zij willen wat zij moeten — wie zal hen tot werkeloosheid kunnen verlokken om daardoor het gericht te ontgaan?

Zij handelen niet op eigen initiatief. Zij hebben een bepaalde opdracht tot hun straffende werkzaamheid ontvangen, want *Hij had gezegd: gaat heen, doorwandelt het land!* — wie zal er hen een grief van kunnen maken, dat zij doen hetgeen hun bevolen is?

Wie heeft dit bevel gegeven? Natuurlijk niet de tolkengel, want deze komt wel in de visioenen voor om der wille van den ziener, maar hij heeft niet de beschikking over de strijdwagens. Neen, dit gebod is van den Heere uitgegaan. *De Heere had het gezegd.* De gerichten zijn dus niet te wijten aan een samenloop van toevallige omstandigheden, maar zij zijn het uitvloeisel van Gods wil. Hij maakt Zich op

om de goddeloozen te straffen en dáárom zetten zich de paarden voor de gerichtwagens in beweging.... Het mag ons wel door de ziel schudden: onder de volken is beroering, over de wereld golft een zee van ellende en dat komt, omdat de Heere de gerichtswagens uitzendt en het menschdom drenkt uit den kelk der bitterheid.

Waarlijk, dat is wel geheel anders dan de zoetsappige gedachte, dat God eigenlijk veel te goedig is om een mensch pijn te doen. Heeft dan de Heere Zichzelf niet lief? Handhaaft Hij niet Zijn eigen recht? Is de straf niet „een kwaad des lijdens om een kwaad des doens?" Jesaja zegt het nadrukkelijk: Ik formeer het licht en schep de duisternis; Ik maak den vrede en schep het kwaad, Ik de Heere, doe al deze dingen, hoofdst. 45 : 7. Jeremia komt tot de slotsom: wie zegt wat, hetwelk geschiedt, zoo het de Heere niet beveelt? Gaat niet uit den mond des Allerhoogsten het kwade en het goede? Klaagl. 3 : 37, 38. Amos voegt zich in hetzelfde koor: zal de bazuin in de stad geblazen worden, dat het volk niet siddere? Zal er een kwaad in de stad zijn, dat de Heere niet doet? hoofdst. 3 : 6. En het Nieuwe Testament laat geen ander geluid hooren: dengenen, die twistgierig zijn en die der waarheid ongehoorzaam, doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, zal verbolgenheid en toorn vergolden worden, verdrukking en benauwdheid over alle ziel des menschen, die het kwade werkt, Rom. 2 : 8, 9. Op den bodem aller vragen ligt der wereld zondeschuld. God bezoekt de zonde. Hij zendt geluk en ongeluk. Van Hem komt voorspoed en zegen, maar ook ramp en vloek. Hij straft de boozen met het kwaad zonder Zelf de auteur der zonde te zijn. Hij gebruikt Zijne middelen. Hij zendt tot een rechtvaardig oordeel de wagens uit, welke beladen zijn met oorlog en hongersnood, met pestilentien en ongevallen.

Hoe hebben zij hunne taak te volbrengen? Zij moeten de aarde *doorwandelen,* niet doorhollen woest en blind om in wilde razernij om zich heen te slaan, om alles te vernielen zooals een stroom, die dammen en dijken doorbreekt of als een waterval, die alles meesleurt in zijn toomelooze vaart. Zij moeten doorwandelen, kalm op het doel af, welbewust, planmatig. Want bij den Heere is eerst het denken en daarna het doen. Aan al Zijne handelingen gaat Zijn besluit vooraf. En nu heeft dat besluit gebaard. Daarom is het oordeel geen plotse-

linge uitbarsting van eene snel opkomende drift, maar het is wèl overlegd. Daarom behoeft de Heere niet terug te schrikken als Zijn oordeel komt gelijk vele menschen vaak spijt hebben, als zij de verwoestingen zien, welke de gevolgen zijn van hun toorn.

Wij denken menigmaal, dat de historie eigenlijk niets anders dan ééne reusachtige verwarring te aanschouwen geeft. Wij vragen soms vol ontzetting: waarom moeten juist hier de slagen vallen, waarom wordt de een getroffen terwijl de ander vrijloopt, waarom moet het lot zóó zwaar zijn? Maar schrijf dan niet aan het blind en grillig noodlot toe, wat Gode toekomt. Laat u leeren door den ouden profeet: de sterke paarden moeten ter uitvoering van Gods besluit de aarde *doorwandelen*. Gij kunt dat besluit niet doorgronden, maar weet evenwel, dat alles gaat naar een vast plan en dat alles dient één Raad. En die Raad zal bestaan, want de Heere zal al Zijn welbehagen doen.

Voor het leven des geloofs ligt hierin eene wonderbare sterkte, dat niet slechts de vruchtbare, maar ook de onvruchtbare jaren, niet alleen de gezondheid, doch evenzeer de krankheid, niet uitsluitend de rijkdom, maar niet minder de armoede ons toekomen niet bij geval doch uit Gods vaderlijke hand. En aan een David gaf het de kracht om onder een smadelijk kruis zich berustend te buigen, toen hij overtuigd was, dat de Heere om zijner zonde wil Simeï gezegd had hem te vloeken. Zoo keert het oordeel vol majesteit haast weder tot gerechtigheid.

Is het bij het gebod gebleven? Neen, want *zij doorwandelden het land*. De Opperheer heeft het sein tot vertrek gegeven en nu voldoen zij aan hunne opdracht. Geen volk is er op de gansche aarde, dat onbereikbaar is voor de wrake Gods. Zie in dit licht de gebeurtenissen ook van onzen tijd, welke mede moeten dienen om alles voort te persen naar het einde. Wij leven midden in de ontwikkeling en de afwikkeling der dingen en wij kunnen het einde niet zien. Bij den Heere zijn trouwens duizend jaren als één dag en één dag als duizend jaren. Nu rekent de wereld hiermede in het geheel niet. Zij is altoos bezig met den hemel op aarde te brengen. Zij voert oorlogen om den oorlog overbodig te maken, zij begaat onrecht om het onrecht te wreken. Zij denkt haar lot in haar eigen hand te hebben en zij weet niet, dat zij danst op een vulkaan, terwijl zij alleen zoekt naar de

beste plaats onder de zon. Maar wie op zijn pad dwars door de duisternis der wereld wandelt bij het licht der profetie, weet dat de paarden met de gerichtswagens nog op hun tocht zijn. En hij weet ook, dat hun groote Bestuurder de richting aangeeft en de teugels houdt. En hij acht de lankmoedigheid van zijnen Heere voor zaligheid, waar zij hem den tijd gunt zich te benaarstigen, opdat hij onbevlekt en onbestraffelijk van Hem bevonden moge worden in vrede.

De Geest tot rust gebracht.

Het Godswoord, dat Zacharia ontvangen heeft, is niet als zachte muziek, waarvan de laatste tonen nauwelijks hoorbaar wegsterven. Integendeel, juist aan het einde verheft het zich tot een machtig, alles doordringend slotaccoord. Geweldige dingen heeft de profeet reeds vernomen, maar het slot is het meest majestueus van alles. Hier bereikt de openbaring haar volle hoogte. De Heere Zelf spreekt zonder iemands tusschenkomst het laatste woord. Eerbiedig treedt de uitlegger, die steeds den profeet ter zijde stond, terug. Welke engel zou het durven bestaan zonder eenige nadere aanduiding te spreken van „Mijn Geest?" De opmerkzaamheid van Zacharia wordt tot de hoogste spanning geprikkeld, als de Heere hem overluid roept met eene krachtige stem, sterker nog dan in hoofdst. 1 : 21 en 4 : 8. Wat is dan dat laatste, alles overtreffende, hetwelk de Heere hem te zeggen heeft? Hoor, hoe de profeet het mededeelt: *en Hij riep mij en sprak tot mij, zeggende: zie deze, die uitgegaan zijn naar het Noorderland, hebben Mijnen Geest doen rusten in het Noorderland*, vs. 8.

Inderdaad, dit is groot en grootsch.

Zacharia heeft aanschouwd, dat de vier strijdwagens des Heeren vanuit het dal tusschen de koperen bergen te voorschijn kwamen. Hij heeft ook gezien, dat de paarden in verschillende richtingen zijn uitgetrokken. En nu roept de Heere hem toe, dat hij bepaald zijn blik zal vestigen (dat is de beteekenis van het hier ter plaatse gebruikte woord, hetwelk is overgezet door *zie*) en letten op de gerichtsvoltrekkers, *welke uitgegaan zijn naar het Noorderland*, d.i. naar Babel.

Is er dan iets bijzonders aan hen? Ja, want zij worden naar de profetische beschrijving voorgesteld als dezulken, die hunne zending reeds volbracht hebben: de vijand is door de zwarte oordeelspaarden bezocht en de witte overwinningspaarden des Heeren hebben de zegepraal volkomen gemaakt. Zij hebben immers Gods Geest *doen rusten in het Noorderland*, d. i. niet: zij hebben voor den Heiligen Geest eene woning in Babel bereid, waar Hij rustig verblijven kan, maar: zij hebben Hem, Die uitgetogen was met het blinkend wraakzwaard in het land van den bittersten vijand tot rust gebracht doordat Hij aldaar Zijn doel heeft bereikt. Zij hadden de opdracht om aan Babel den vlammenden toorn des Heeren te bewijzen en zij hebben Hem voldoening en bevrediging geschonken door de fiolen van dien toorn uit te gieten over het schuldig land.

In die strafoefening komt *Mijn Geest* tot rust, spreekt de Heere. Ontroerende gedachte.... De Heilige Geest is de Geest der genade en der gebeden, de Geest des levens en der aanneming tot kinderen. Hij werkt in het hart des zondaars alles, wat tot zaligheid van noode is, Hij herschept en wederbaart, Hij bekeert en vernieuwt, Hij lokt naar Jezus en leidt in de waarheid, Hij getuigt in het hart en leert zeggen: Abba, Vader! En diezelfde Geest is óók de Geest des oordeels en der uitbranding. Hij kan niet tot rust komen, zoolang de Heere Zich niet ten volle de God van Zijn volk heeft betoond. En daarom heeft Hij met hunne goddelooze vijanden een twist. Hij neemt het voor Gods volk op en Hij verlost hen door den vijand ten val te brengen. Hij komt eerst tot rust als het gericht van de gramschap Gods ten volle is geoefend. Het woord, dat hier in het oorspronkelijke voorkomt, wordt op sommige plaatsen terecht door „toorn" overgezet, Richt. 8 : 3, Jes. 30 : 28. Vooral komt hier in aanmerking Ezech. 5 : 13, waar dezelfde gedachte wordt uitgedrukt op deze wijze: alzoo zal Mijn toorn volbracht worden en Ik zal Mijne grimmigheid op hen doen rusten en Mij troosten; en zij zullen weten, dat Ik, de Heere, in Mijnen ijver gesproken heb, als Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbracht zal hebben.

Het visioen stelt al deze dingen aan den profeet als voldongen feiten voor oogen. Laat nu de geschiedenis spreken en gij stemt toe, dat de Heere ons niet door fantastische beelden betoovert. Ga

met uwe gedachten 25 eeuwen terug en merk dan op, hoezeer de profetie kleur krijgt door de gebeurtenissen.

Babylon is eene wereldstad, waarbij vele der groote steden uit onzen tijd in het niet wegzinken. Zij is bijna zeven uren in omtrek, de Euphraat doorsnijdt haar in twee helften. Fabelachtig is haar rijkdom, onder de wonderen der wereld worden hare paleizen geteld. Haar macht schijnt onverbrekelijk, zij is zoo veilig achter haar geweldigen muur met honderd poorten en koperen deuren. Het gebrek kan haar niet benauwen; laat vrij de belegeraar haar omsingelen: midden in de reusachtige stad zijn uitgestrekte akkers, voor meer dan twintig jaren ligt er koren opgehoopt in de pakhuizen en vee is er in menigte. Babel spot met elken vijand. Sinds lang heeft Cyrus het beleg voor de stad geslagen, doch wat deert het haar, of hij zijne grachten uitdiept en zijne verschansingen aanlegt? Koning en volk geven zich over aan de zorgeloosheid en aan de nederlaag denkt er niet een. Zij vieren hun feest van zang en dans en woeste drinkgelagen. En zij maken in hun vreugderoes de maat hunner zonden vol door den God Israels te smaden en uit de heilige vaten wijn te drinken ter eere hunner goden.

Daar verschijnt eensklaps die geheimzinnige hand aan den wand! Nu sidderen zij van vrees en hun knieën knikken. De oude Daniël ontraadselt het schrift van Gods vinger en kondigt het onafwendbaar oordeel aan. In dienzelfden feestnacht wordt het voltrokken. Cyrus heeft het water van den Euphraat afgeleid en de bedding der rivier wordt droog. Nu kan zijn leger ongemerkt de stad binnendringen en alles vermeesteren. Babylon is gevallen, Belsazar wordt gedood en zijne vorsten worden geknecht. Deze val is groot. Babel was het sieraad der koninkrijken, maar het wordt nu tot eene ontzetting en aanfluiting, dat er geen inwoner zij. Het bloed drenkt de aarde en de muren worden puin. De koningin der steden wordt tot steenhoopen gemaakt en tot een woning der draken en een erve der nachtuilen. Eene beving vaart door de volken, als de Heere in Zijne gramschap aan de bloedstad hare boosheid vergeldt en haar tot eene eeuwige verwoesting stelt.

Zoo is de Geest des Heeren daar tot rust gebracht. De gerichtswagens hebben alles vertreden. Daar heerscht de stilte des doods. Sinds eeuwen ligt Babel daar als eene sprakelooze en toch zoo welsprekende woestenij, welke aan de menschheid toeroept: wie kent de

sterkte Uws toorns en Uwe verbolgenheid naardat Gij te vreezen zijt?

Gods toorn komt tot rust hetzij door verzoening hetzij door gericht. Wanneer de toorn over de zonde gestild is door het offer van het verzoenend Godslam, zegt de Heere tot allen, die gewasschen worden in Zijn bloed, dat Zijn toorn van hen gekeerd is en zweert Hij tot hunne vertroosting, dat Hij op hen niet meer toornen noch hen schelden zal. Want de last van dien zwaren toorn is weggedragen door hun Borg, Die met Zijn lijden verlost van de eeuwige verdoemenis. Doch als die gramschap losbreekt over de vaten des toorns, tot het verderf toebereid, zal het schrikkelijk voor hen wezen in de handen van den levenden God te vallen.

Het is waar, de Heere is lankmoedig. In Zijn taai geduld doet Hij elken dag Zijne zon opgaan over de boozen niet minder dan over de goeden. Nog is Zijn toorn ingebonden. Lang wordt hij ingehouden, maar wanneer de goedertierenheid Gods u niet tot bekeering leidt, wordt die toorn eenmaal losgelaten. Is de dag der genade voorbij, dan wordt gij niet langer van Christus' wege gebeden: laat u met God verzoenen. God kan lang wachten, maar als Hij slaat, dan slaat Hij u neer. Hij weet u te raken. Waar zult gij henenvlieden voor Zijn aangezicht? De spelonken kunnen u niet verbergen en de heuvelen zullen u niet bedekken. Gods toorn komt bij de kinderen der wederspannigheid tot bevrediging en Gods Geest wordt in hun ondergang tot rust gebracht. Gedenk aan het lot van Babel! Zóó is het gegaan, zóó gaat het nòg en zóó zal het blijven gaan....

In het begin van de visioenen was ook alles stil, hoofdst. 1 : 11. Toen heerschte de wereldmacht nog onbeperkt. Maar op de voorbidding van den Ruiter tusschen de mirten is de Heere ontwaakt uit Zijne heilige woning. De beweging uit den hemel heeft zich voortgeplant op de aarde. En nu is het weder stil. Want thans is die wereldmacht tegen den grond geslagen en vernietigd. Let eens op deze, die uitgegaan zijn naar het Noorderland, zij hebben Mijnen Geest doen rusten in het Noorderland, spreekt de Heere. Wat in het eerste visioen is verzekerd: Ik ijver over Jeruzalem en over Sion met een grooten ijver en Ik ben met een zeer grooten toorn vertoornd tegen die geruste heidenen, hoofdst. 1 : 14, 15 — is in het laatste visioen vervuld.

Daartusschen ligt het werken Gods. Hij doet alles voor Zijn volk. Dat volk is gering en het wordt veracht. Dat volk is zondig en heeft

uit zichzelf geen recht. Maar de Heere ziet het in Christus aan. Het is Zijn welbehagen dit onwaardige en nietige volk, dat op Zijn Naam vertrouwt, aan Zijnen Zoon te geven. En nu werkt Hij, al schijnt de wereld in rust. Hij heft uit vrije goedheid dat volk uit zijne ellende op en brengt het door Zijnen Geest tot heerlijkheid. Hij verstoort den verwoester en verbreekt alle instrument, dat tegen hen bereid wordt. Gods vijanden hebben geen duurzame toekomst. Zij vinden hun einde en loon buiten het nieuwe Jeruzalem in de verdelging van Babel. Uw naam moet in de hemelen geschreven staan en anders wordt gij verwezen naar den eeuwigen dood. Land, land, land, hoor dan des Heeren woord!

De Heere zal niet rusten eer Hij deze zaak voleindigd heeft. Aan het kruis heeft geklonken de zegekreet van vorst Immanuel: het is volbracht! En daarop zal volgen de groote stem uit den tempel des hemels: het is geschied! Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde. Daarom is alles verloren, wat tegen Gods Gezalfde strijdt. De schatten van Babel mogen vele zijn, het heil van Jeruzalem is tòch meer. Want deze zullen vergaan, maar het Godsrijk houdt stand. Het is nergens beter dan onder het zachte juk van den Koning des vredes. Het is nergens veiliger dan onder de schaduw Zijner vleugelen. Daar rust Zijn volk in Zijne trouw en hoopt het op Zijn heil. Daar leeft het bij het MARANATHA en eert het Hem òòk om Zijne gerichten naar Openb. 18 : 20 :

Gij hemelen, bedrijft nu vreugde!
Roept uit uw blijdschap over haar!
Zingt, hoe d' Almachtige u verheugde,
Gij lang bedroefde Apostelschaar!
Barst los in dankbre jubelkreten,
Gij Godgeheiligde Profeten,
Wier hart in ijvervuur ontstak!
Herhaalt uw lofzang allerwegen,
Nu God Zijn richtstoel heeft bestegen
En tegen Babel vonnis sprak!

(TEN KATE).

III. SYMBOLEN UIT HET HEDEN

DE GEKROONDE PRIESTER.

En des Heeren Woord geschiedde tot mij, zeggende: neem van de gevankelijk weggevoerden, van Cheldai, van Tobia en van Jedaja; en kom gij te dien dage en ga in ten huize van Josia, den zoon van Zefanja, dewelke uit Babel gekomen zijn; te weten: neem zilver en goud en maak kronen en zet ze op het hoofd van Jozua den zoon van Jozadak, den hoogepriester. En spreek tot hem zeggende: alzoo spreekt de Heere der heirscharen, zeggende: ziet, een Man, Wiens naam is SPRUITE, Die zal uit Zijne plaats spruiten en Hij zal des Heeren tempel bouwen. Ja, Hij zal den tempel des Heeren bouwen en Hij zal het sieraad dragen en Hij zal zitten en heerschen op Zijnen troon, en Hij zal priester zijn op Zijnen troon, en de raad des vredes zal tusschen die beiden wezen. ZACHARIA 6 : 9—13.

In de dagen van Zacharia leeft het volk des Heeren weer op. De eerstelingen van de gevangenen Sions zijn teruggekeerd. Zij staan onder de leiding van een vorst uit het koninklijk geslacht, zij hebben priesters voor den dienst van het altaar, zij ontvangen het Woord Gods door den mond hunner profeten, zij zien allengs de muren van den tweeden tempel rijzen. Er is dus iets, maar het is weinig. Doch dit geringe begin is voor de gemeente Israels een onderpand van het groote, dat komen zal. Deze geestelijke aanvangen zijn het uitgangspunt voor de wijde en verre perspectieven, welke de Heere in de visioenen voor den profeet geopend heeft. Dit begin draagt eene belofte in zich en die belofte spruit uit!

Hierbij blijft het niet. De Heere wil ook door zichtbare teekenen steun bieden aan het geloof. Hij heeft door de openbaring in de nachtgezichten verzekerd, dat Hij als de God der genade bij Zijn ontzondigd volk zal wonen. Tevens heeft Hij den ziener doen aanschouwen, in Wien en door Wien dit alles zal geschieden. En nu gaat Hij nog een stap verder door een tweetal zinnebeeldige handelingen te laten verrichten tot bevestiging van Zijne beloften. Wat er destijds geschiedde was slechts van geringe beteekenis, wanneer gij alleen een uitwendigen maatstaf aanlegt, maar het wordt groot en heerlijk, als gij opmerkt, hoe het naar Gods wil tot een voorbeeld en zinnebeeld gesteld wordt. Bij het visioen komt nog het symbool, allereerst van den priester, die getooid wordt als een koning en daarna van het ophangen der kroon in den tempel tot eene gedachtenis.

Het symbool is dus eene toegift. Maar het is meer dan een vrijwel overbodig aanhangsel van de nachtgezichten. Zooals het Woord en het sacrament dezelfde beloften van het genadeverbond voorstellen en verzekeren, maar elk op eene verschillende wijze, is het ook met het visioen en het symbool. In beide gaat het om hetgeen God in Christus doet. Maar in het visioen ziet alleen de profeet en moet het volk het van hem hooren, terwijl het symbool zich richt tot aller oog en de Heere daarbij ten overvloede nog geeft Zijn verklarend woord.

Indien het nu niet meer was dan eene bloote herhaling van dezelfde belofte, zij het op eene bijzondere wijze, zou het reeds uitnemend zijn. Want hoe zou Gods volk ooit te veel van Christus kunnen hooren? Doch hierbij komt nog iets anders. Het symbool is een afzonderlijke openbaring Gods, ingeleid door Zacharia met de mededeeling: *het Woord des Heeren geschiedde tot mij*, vs. 9. Deze openbaring brengt de noodzakelijke afsluiting en sluitsteen van het schoone geheel der visioenen. Zij geeft niet eenige vage aanduidingen in schemer en nevel, maar zij legt ons den sleutel tot het rechte verstand van alles in de handen. Want in het symbool brengt de Heere Zijne openbaring verder. Hier is verrijking, verbreeding en verdieping.

Zeker, de groote hoofdzaak is reeds in het derde, het vierde en het vijfde visioen helder voorgesteld, maar desniettemin bereikt de openbaring hier een toppunt. In het Oude Testament is zoowel sprake van den lijdenden Knecht des Heeren als van den verheerlijkten

Davidszoon, Die aan de spits treedt van Zijn volk. Dit heeft sommige rabbijnen tot de veronderstelling gebracht, dat er eigenlijk twee Messiassen worden aangekondigd, een vernederde en een verhoogde. Maar Zacharia laat duidelijk zien, dat hier één Persoon is. De volkomen verzoening is er door den Hoogepriester, Die den tempel zal bouwen, d.i. de gemeente zoo geheel en al van ongerechtigheid zal zuiveren, dat de Heilige in haar kan wonen zonder haar te verteren. Want Hij is de Koning, Die den vollen zegen bereidt voor Zijn volk, naardien Hij het zalft met Gods Geest, zoodat het tot den Heere mag naderen. En wanneer deze Vredevorst het volk alzoo tot een echt priesterlijk koninkrijk maakt, bereikt Davids huis in Hem zijn hoogste bestemming!

Nu moesten in den schaduwendienst van het oude verbondsvolk de priesterlijke en de koninklijke waardigheid steeds van elkander gescheiden blijven. De priester mocht geen kroon dragen op zijn hoofd en de koning mocht niet doordringen in het heilige. Het was een ongehoord misdrijf, dat het hart van Uzzia zich verhief tot verdervens toe, toen hij overtrad tegen den Heere zijnen God door in den tempel des Heeren te gaan om te rooken op het reukaltaar en hij is daarvoor met levenslange melaatschheid gestraft, zoodat hij uit de samenleving verbannen was, 2 Kron. 26 : 16 v.v. Deze strenge scheiding der ambten wees ook op de onvolkomenheid van beide. Elk kon slechts iets voor het volk wezen en dàt nog op gebrekkige wijze. Doch alles voor Zijn volk zijn — dàt zal de Messias! In Melchizedek, den priester des allerhoogsten Gods en den koning der gerechtigheid, was dit afgeschaduwd. Aan David is geopenbaard, dat de HEERE dit met een onberouwelijken eed gezworen heeft aan zijn Zoon en Heer, Ps. 110 : 4. De profetie heeft zich éénmaal tot de hoogte verheven, dat zij dit in den Christus verwezenlijkt heeft gezien: en zijn Heerlijke zal uit Hem zijn en zijn Heerscher uit het midden van Hem voortkomen; en Ik zal Hem doen naderen en Hij zal tot Mij genaken; want wie is hij, die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken? spreekt de Heere, Jerem. 30 : 21. En dàt nu heeft Zacharia mogen verkondigen met het heerlijk symbool van den gekroonden Hoogepriester, Die de ware Tempelbouwer is, de Spruite Davids, Die het hoogepriesterlijk werk volmaakt en God en mensch vereenigt op grond van verzoening!

De ongeloovige critiek wil zulke Messias-uitspraken met alle geweld tot Zerubbabel beperken en wordt door deze vooringenomenheid gedwongen meermalen den tekst te veranderen. Eerst is het: dit woord kan niet meer beteekenen; dan: het komt niet uit; derhalve: de tekst zal wel verkeerd wezen en moet gewijzigd worden. Hiermede bewijst zij opnieuw, dat zij er eigenlijk niets van verstaat. Om maar één voorbeeld te noemen: hoe dwaas is het in den tekst in te lasschen, dat óók aan Zerubbabel eene kroon op het hoofd moet worden gezet! Want het beteekenisvolle der symbolische handeling is juist, dat geheel en al tegen de gewoonte in thans de hoogepriester wordt gekroond. Wanneer Zerubbabel zou worden gekroond en bekleed met het hoogepriesterlijk gewaad evenals Jozua bij zijne ambtskleeding thans de koninklijke kroon ontvangt, dàn juist zou het vermoeden kunnen rijzen, dat hij de beloofde Spruite is. Neen, de priester wordt gekroond. Het priesterlijk werk gaat voorop, maar op het koningschap loopt alles uit. De hoogepriesterlijke arbeid van den Messias zal zóó volkomen wezen, dat Hij waardig is de kroon te ontvangen. De ambten behoeven niet langer gescheiden te blijven. Hij is de Priestervorst!

Aldus opgevat schenkt deze profetie een rijk inzicht in de wegen Gods. Nu is het na de vroeger gegeven, breedvoerige toelichting van het wonen Gods bij den mensch, de wegname der ongerechtigheid door verzoening, de komst van de Spruite, de oprichting en voltooiing van den geestelijken tempel niet noodig thans bij dezen tekst dit alles te herhalen. Ik verwijs daartoe naar het desbetreffende in de verklaring van het derde, het vierde en het vijfde visioen. Maar wel is er reden hier ter plaatse stil te staan bij de opmerkelijke aanleiding tot deze symbolische voorstelling. Kleine oorzaken kunnen zulke groote gevolgen hebben.

Deze schitterende openbaring danken wij aan de omstandigheid, dat eene deputatie van *de gevankelijk weggevoerden*, die in Babel waren achtergebleven, in Jeruzalem kwam met eene gift, welke blijkbaar voor den tempelbouw was bestemd. Zulk een teeken van meeleven is sympathiek. Het is in staat de wedergekeerden te bemoedigen. Doch, hoe verblijdend hunne komst op zichzelve moge wezen — is dit nu

zoo bijzonder? Zie, de Heere merkt daarop! Hij neemt uit deze oogenschijnlijk geringe gebeurtenis aanleiding om aan het volk eene heerlijke profetie te geven. De afgevaardigden *Cheldai, Tobia en Jedaja* hebben hun intrek genomen *ten huize van Josia den zoon van Zefanja, waarheen* (aldus moet vertaald worden in plaats van: dewelke) *zij uit Babel gekomen zijn.* Daarheen! zegt God tot Zijnen knecht. *Te dien dage,* op denzelfden dag, terstond nadat dit Woord des Heeren tot hem geschied was, moet hij zich naar de woning van hun gastheer begeven, vs. 10.

En aannemen moet hij van deze mannen wat zij hebben medegebracht. *Neem zilver en goud* van hun wijgeschenk voor den tempel. Waartoe? *Maak kronen!* Van dat zilver met zijn zachten, witten glans, dat onder de edele metalen het beeld is van reinheid en alzoo het heilig priesterschap voorstelt en van dat goud, schitterend en fonkelend, waaruit majesteit spreekt en dat het heerlijk koningschap afbeeldt, moet hij kronen maken. Het meervoudig getal wijst er niet op, dat hij verschillende kronen moet maken, want op één hoofd past maar ééne kroon, maar geeft te kennen, dat hij moet vervaardigen ééne prachtkroon van meerdere in elkander gevlochten en boven elkander oprijzende omgangen en diademen van zilver en goud, vergel. Openbar. 19 : 12.

Wat moet de profeet doen met deze kroon, wanneer zij gereed is? *Zet ze op het hoofd vau Jozua, den zoon van Jozadak den hoogepriester!* vs. 11. Welk eene onderscheiding! Is het om hem te vleien? Is het om Zerubbabel weg te dringen en Jozua in zijn plaats te stellen? Allerminst. Deze verrassende verheffing mag den hoogepriester wel verkwikken, maar hij mag toch geen oogenblik denken, dat dit eerbetoon om zijnentwil hem wordt geschonken. Daarom voegt de Heere hierbij onmiddellijk het bevel: *spreek tot hem, zeggende: alzoo spreekt de Heere der heirscharen, zeggende: ziet, een Man, Wiens naam is SPRUITE, Die zal uit Zijne plaats spruiten en Hij zal des Heeren tempel bouwen,* vs. 12. De kroning van Israels hoogepriester symboliseert dus de opkomst en den arbeid van den Messias.

In het vierde visioen was Jozua de vertegenwoordiger van het volk, bekleed als hij was eerst met vuile kleederen en daarna met het

heilig feestgewaad. Maar bij deze zinnebeeldige handeling wordt hij de type van den Messias. Reeds in zijn naam (Jozua = Jezus) duidt hij den Zaligmaker aan. Evenals zijn naamgenoot na Mozes' dood het volk in het Beloofde land heeft binnengeleid, heeft hij met Zerubbabel het volk uit de ballingschap naar de erve der vaderen teruggeleid en teekent hij hierin iets af van den Verlosser, Die de Zijnen uit de wereld inleidt in het ware Kanaän der ruste. Door zijn dagelijksche bediening stelt hij iets voor van den verzoeningsarbeid des Middelaars, Die Zijne ziel stelt tot een schuldoffer. En nu staat hij daar, de eerekroon op het hoofd gedrukt, als de type van den Priesterkoning! Zie hem aan en zie dan van hem af naar den Heere Jezus Christus, Die de banier draagt boven tien duizend!

Want Deze is *de SPRUITE*. Wij kennen dezen zinvollen naam van den Zone Davids reeds van vroeger. Hier wordt van Hem gezegd: *Hij zal uit Zijne plaats spruiten*, d. i. niet: onder Hem zal het uitbotten, zoodat er eene nieuwe dynastie uit Hem voortkomt; maar: van onder Hem, uit Zijne wortelen, namelijk uit David, Juda en Abraham, uit Zijn bodem, namelijk uit het kleine Bethlehem volgens de profetie van Micha, zal Hij als vanzelf en ongemerkt uit een verstorven stam opspruiten. Maar hoe gering Zijn aanvang moge schijnen, nochtans is Hij machtig, want Hij is *een Man!*

Groot zal Hij zijn óók in Zijn werk. Zie, er moet nog een andere tempel gebouwd worden dan het steenen huis op den berg Sion. En dit werk is oneindig moeilijker. Israel had bij zijn tempelherbouw met vele zwarigheden te worstelen, maar hier komt alles in verzet. God zal bij den mensch wonen met Zijne gunst en de mensch zal tot God mogen naderen met vrijmoedigheid? De wet des Heeren verzet er zich tegen, zoolang zij niet voldaan is, want zij roept om wraak en eischt den vloek tegen den schuldige, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet om dat te doen. De Satan verzet er zich tegen, zoolang zijn kop niet vermorzeld is, want hij roept al zijne trawanten te hulp om u verre van God te houden. Uw eigen hart verzet er zich tegen, zoolang de wederstrevigheid niet gebroken is, want het roept uw eigen-ik als koning uit en biedt het de plaats op den troon. Waarlijk, er is almacht noodig om dit werk tot stand te brengen! Wie zal doen wat engel noch mensch vermag?

Hij alleen overwint allen tegenstand, Hij en niemand anders ruimt alle beletselen weg: *Hij zal des Heeren tempel bouwen!*

Is het u te groot dit aan te nemen? Blijft gij in twijfel verkeeren, of Hij wel kan volbrengen wat Hij op Zich genomen heeft? Hoor dan, hoe de rede zich verheft. Met klem herhaalt de Heere, dat de Christus het doen zal en vol nadruk onderricht Hij ons, hoe Hij het doen zal: *ja, Hij zal den tempel des Heeren bouwen en Hij zal het sieraad dragen en Hij zal zitten en heerschen op Zijnen troon en Hij zal priester zijn op Zijnen troon*, vs. 13. Dezelfde, Die den tempel des Heeren zal bouwen, zal het sieraad der koninklijke majesteit dragen. Om God en mensch te verzoenen is Hij arm geworden, daar Hij rijk was en is Hij als een rijsje voor Zijn aangezicht opgeschoten en als een wortel uit eene dorre aarde. Maar er is loon voor Zijn arbeid, want Hij bouwt den tempel, waarin beiden eeuwig samenkomen! Zijn roeping valt Hem niet te moeilijk en Zijn werk is voor Hem niet te zwaar; integendeel: als de koninklijke Overwinnaar zit Hij in verheven rust op Zijnen troon en heerscht met almachtige majesteit. En deze grootheid behoeft ons niet af te schrikken, want wie kan ons meer liefhebben dan Hij, Die priesterlijk Zijn eigen leven heeft geofferd en Wiens hart niet verandert, naardien Hij óók op Zijnen troon Priester blijft?

Het behoeftig volk, dat heilbegeerig tot Hem opziet, kan van zulk een Zaligmaker niets anders dan goeds verwachten. Immers: *de raad des vredes zal tusschen die beiden wezen*, d.i. niet tusschen Jozua en Zerubbabel, niet tusschen Jehova en de Spruite, maar tusschen het priesterwerk en het koningsambt van den grooten Tempelbouwer. Dat is het schoonste van alles! Want hier wordt ons meer toegezegd dan de goede harmonie en de vreedzame verstandhouding tusschen Zijn priesterschap en Zijn koningschap. Hier wordt als het ware aanschouwelijk gemaakt, hoe Zijn priesterschap en Zijn koningschap voortdurend in een raad vergaderen om te beraadslagen over den vrede van Zijn volk. En al dat beraadslagen is er op gericht niet om hun vrede te verstoren, maar om hem te bewerken en te vermeerderen. Daartoe verzoent Hij als Priester naar Melchizedeks ordening en behoudt Hij als Koning uit Davids huis. Deze Hoogepriester neemt de zonde op Zich en Hij draagt ze weg op Zijn kruishout; deze Koning

beveiligt door Zijne macht en heerscht over elken vijand op Zijnen hemeltroon. Het gebouw uwer zaligheid rust op het een niet minder dan op het ander. De onwankelbare grondslag is reeds van eeuwigheid gelegd in het verbond der verlossing tusschen den Vader en den Zoon om de uitverkorenen zalig te maken. En wie zou nu verdoemen, als God rechtvaardig maakt, daar Christus gestorven en opgewekt is?

Verslagene ziel, zie zóó met het oog des geloofs naar dezen Christus! Want zóó hebt gij Hem noodig en zóó is Hij alles voor u. Gij met uw zonde moet vrede hebben met God. Hij verwerft dien vrede. Hij schenkt hem ook. Hijzelf is onze Vrede. Hij is volkomen gepast voor onze behoeften. Gij moogt als een zondaar tot Hem gaan. Dat is zelfs de eenige gestalte, waarin Hij u wil zien komen. Want dan kan Hij aan u en voor u Zijn werk doen en u Zijn vrede geven, anders en beter dan de wereld.

Verloste ziel, zie Hem met aanbiddende bewondering in Zijn sieraad! In het sieraad Zijner zelfvernedering, als de Koningsspruit komt in het knechtsgewaad uit louter genade. In het sieraad Zijner dienende liefde, waardoor Hij, Die geene gedaante noch heerlijkheid heeft, de schoonste der menschenkinderen is. In het sieraad Zijner gehoorzaamheid, als de Man van smarten met de doornenkroon volmaakt den wil des Vaders volbrengt. In het sieraad Zijner overwinning, als de Heere der heerlijkheid opstaat uit de dooden om nooit meer te sterven, opvaart naar den hemel om de plaats in de vele woningen van het Vaderhuis te bereiden, oprijst van Zijnen troon om al Zijne vijanden voor eeuwig onder Zijne voeten te werpen en wederkomt met de wolken om allen, die Zijne verschijning hebben liefgehad, de kroon der rechtvaardigheid te geven.

TOT EENE GEDACHTENIS.

En die kronen zullen wezen voor Chelem en voor Tobia en voor Jedaja en voor Chen den zoon van Zefanja, tot eene gedachtenis in den tempel des Heeren. En die verre zijn zullen komen en zullen bouwen in den tempel des Heeren en gijlieden zult weten, dat de Heere der heirscharen Mij tot u gezonden heeft. Dit zal geschieden, indien gij vlijtiglijk zult hooren naar de stem des Heeren, uws Gods.

ZACHARIA 6 : 14, 15.

De hoogepriester van Israel is gekroond geweest. Het was een grootsch gezicht: Jozua getooid met de prachtkroon van zilver en goud als de type van den Priestervorst. Natuurlijk kon dit niet zoo blijven. Slechts voor een oogenblik is hem die kroon opgezet. En wat is er toen verder met haar gebeurd? Zij moest bewaard worden. Zij werd niet het particulier eigendom van Jozua, maar zij hield eene bijzondere bestemming voor het gansche volk. Daartoe is de eerste symbolische handeling door een tweede gevolgd. Na het opzetten op Jozua's hoofd komt het ophangen der kroon in den tempel des Heeren. Waartoe strekt dit? *Tot eene gedachtenis.*

Tot een aandenken allereerst aan de gevers *Chelem* (of Cheldai, in het Hebreeuwsch is eenige variatie in den naam niets ongewoons evenmin trouwens als bij ons), *Tobia en Jedaja* en dan ook voor *Chen* (dit woord beteekent de vriendelijkheid; vat het niet als een eigennaam op, maar als een bijnaam voor Josia, vs. 10), *den zoon van Zefanja.* Hierin ligt iets, dat ons teeder aandoet. Die mannen hebben met hun geschenk, dat zij namens de ballingen in Babel aan de wedergekeerden te Jeruzalem brachten, het volk des Heeren verkwikt.

Zij hebben daarmede het bewijs gegeven, dat de zaak des Heeren hun ter harte ging. En dit vergeet de Heere niet. Hij vergeldt een beker koud waters om der wille van Christus aan de Zijnen gegeven. En evenzoo eert Hij deze gevers, die in den tijd, toen velen elke verwachting opgegeven hadden, met hun tempelgeschenk het volk nieuwen moed ingeboezemd en den voortgang van den bouw bevorderd hebben. Hunne namen worden vereeuwigd. En óók de vriendelijkheid van den in Jeruzalem woonachtigen zoon van Zefanja moet in gedachtenis blijven, want zij strekt allen ten voorbeeld van de herbergzaamheid, welke den Heere bij Zijn volk zoo bijzonder welbehagelijk is, vergel. Hebr. 13 : 2.

Tot eene gedachtenis voorts van de kroning. Want de kroon moet worden opgehangen *in den tempel des Heeren.* Zij wordt dus gevoegd bij den tempelschat en alzoo gaat er van haar eene sprake uit tot elken tempelbezoeker. Deze opgehangen kroon ondersteunt als het ware het getuigenis der profetie. Het volk kan er door bemoedigd worden als het dit zichtbaar herinneringsteeken aanschouwt. Israel zal straks geregeld in den voltooiden tempel komen. Laat het dan zien naar de kroon en bij zichzelf gedenken: dáármede is eenmaal onze hoogepriester gekroond geweest in een onvergetelijke ure om ons voor oogen te stellen, dat wij in den beloofden Messias waarlijk alles zullen hebben. En dan zegge het, wanneer het geloof dreigt overmand te worden door al de bestrijdingen: dááraan heeft onze God eenmaal Zijn Woord verbonden, toen de profeet in Zijn naam den priester kroonde en destijds daarbij voegde die alles omvattende verzekering: een Man, Wiens naam is Spruite, Die zal uit Zijne plaats spruiten en Hij zal den tempel des Heeren bouwen! De teekenen houden hunne beteekenis. Zoo kon Abraham na de Godsverschijning niet meer opzien naar de sterren des hemels, of hij mocht zich versterken met de herinnering: eens heeft de Heere mij beloofd, dat mijn zaad talrijk als de sterren zal zijn, Gen. 15 : 5. En zoo moet ook het volk zich niet laten neerslaan door al hun zwarigheden, maar als het zijn hoogepriester en diens kroon ziet, mag het zich te binnen brengen: in weerwil aller machten staat het vast, dat de Spruite komt en de tempel voltooid wordt, want de Heere heeft het toen gesproken!

Tot een gedachtenis. Dit heeft nog een verdere strekking. Het

aandenken aan het verleden toch wordt tevens door den Heere gesteld tot een teeken van de toekomst. Want hieraan wordt óók thans een Godswoord verbonden: *en die verre zijn, zullen komen en zullen bouwen in den tempel des Heeren.* De kroon is vervaardigd uit zilver en goud, dat geschonken was door gevers uit verren lande. Cheldai en de zijnen waren inderdaad van verre gekomen. Deze omstandigheid nu wordt aangegrepen en gemaakt tot een voorbeeld. Tevens erlangt zij eene heerlijke uitbreiding. Het was voor de in dit opzicht zeker niet verwende inwoners van Jeruzalem zoo verkwikkend, dat de volksgenooten uit het verre Babel gaarne de groote reis gemaakt hadden om hen in hun nederige stad te bezoeken en steun te bieden. Maar dit is nog veel schooner. Want hier gaat het over heidenen, die tot den Heere worden bekeerd. De sprake door het symbool behelst nog meer dan de profetie door het visioen. In het derde gezicht werd verzekerd, dat eenmaal vele heidenen den Heere zullen toegevoegd worden en alzoo aan de gemeente toegedaan om Hem tot een volk te zijn, maar hier getuigt de Schrift, dat zij te zamen met de anderen zullen bouwen *in* den tempel des Heeren. De voorstelling is zeer aanschouwelijk: thans is het aantal bouwlieden van den tempel te Jeruzalem maar betrekkelijk gering, doch aan den geestelijken tempelbouw doen eenmaal zelfs de bekeerde heidenen mee; evenals de anderen zijn zij druk in de weer in dien tempel, die in aanbouw is! Wie had het ooit kunnen denken?

Komt deze toezegging niet in strijd met de groote belofte van vs. 12 en 13, dat de Spruite Davids de ware Tempelbouwer zal wezen? Volstrekt niet. Christus is van den geestelijken tempel zoowel het Fundament als de Bouwheer. Deze Bouwmeester nu verheft de Zijnen tot de eere, dat zij Zijne medearbeiders mogen wezen, 1 Cor. 3 : 9. Eerst worden zij als levende steenen ingevoegd en dan mogen zij, ieder op de hem aangewezen plaats, medewerken aan de oprichting en de voltooiing van het geestelijk Godsgebouw! De Bouwmeester zou het wel zonder hen kunnen, maar Hij wil van hunnen dienst gebruik maken. Laten zij het dan nooit als een last, maar steeds als een zegen beschouwen deel te nemen aan den arbeid in en voor het Koninkrijk Gods! En dan zie een ieder der geroepen bouwlieden voor zichzelf maar toe, hoe hij op het fundament bouwt. Hout, hooi

en stoppelen kunnen de vuurproef niet doorstaan. Doch wanneer hij goud, zilver en kostelijke steenen gebouwd heeft, is de zegen onberekenbaar groot. Want daardoor wordt het zwakke gesterkt, het leven verdiept en de gemeente gesierd. Ja, dan wil de Heere uw werk zelfs gebruiken om anderen, die van verre stonden, nabij te brengen en óók aan den arbeid te zetten! Welk een voorrecht is u beschoren, wanneer zij door uwen dienst mogen komen en op uw voorbeeld gaan medewerken in de overtuiging: op uw weg kom ik niet verkeerd uit; ik wil uw voetstappen drukken en den Heere dienen!

Het Woord Gods reikt ver. Wanneer het tot vervulling komt, wordt het duidelijk als het licht, dat al het werk des Heeren tot heil strekt van Zijn volk. Ook hier komt dit uit. Het symbool van de opgehangen kroon wijst er op, dat de komst der heidenen om mede te bouwen in den tempel tot zegen is voor Israel. Onmiddellijk volgt er immers: *en gijlieden zult weten, dat de Heere der heirscharen Mij tot u gezonden heeft.*

Hier is de Engel des Heeren aan het woord evenals in hoofdst. 2 : 9 en 11 en 4 : 9, waar wij dezelfde uitdrukking aantreffen. Daar ter plaatse is hare beteekenis aangegeven. Wat nu de herhaling in dit vers betreft, dient opgemerkt te worden, dat het zeker van eene te enge opvatting zou getuigen, wanneer wij het bewijs voor de zending van den Messias uitsluitend beperkten tot het feit, dat zelfs de toegebrachte heidenen medearbeiden in het Koninkrijk Gods. Neen, de geloovigen zullen het *weten*, d.i. hun geloof door de uitkomst bevestigd zien en alzóó erkennen, op grond van alles wat door de symbolen wordt aangeduid. Daartoe behoort dus óók de verwerkelijking in den Christus van hetgeen de kroning van Jozua te aanschouwen gaf: verzoening en behoud door den Priestervorst, Die de ware gemeenschap tusschen den Heere en Zijn volk tot stand brengt.

Nochtans is het niet zonder reden, dat juist hier deze verzekering weder uit den mond van den Engel des Heeren wordt vernomen. Want dit is zoo bij uitstek gewichtig. Let eens op de schoone opklimming. In hoofdst. 2 : 9 is het gericht over den vijand het bewijsstuk. In hoofdst. 2 : 11 gaat het verder en is de bekeering van vele vijanden het merkteeken. In hoofdst. 4 : 9 is het nog sterker en

wordt de zekerheid der voltooiing van den tweeden tempel door de kleine kracht van Zerubbabel het onderpand van het werk Gods, dat door geen macht ter wereld kan worden vernietigd. En hier nu wordt er nog één trek bijgevoegd: die geestelijke tempel komt tot zijne volmaking mede door den arbeid van die toegebrachte heidenen!

Hierin verheerlijkt Zich de opperste Kunstenaar en Bouwmeester. Want deze wondere zaak bevestigt voor het geloof op de allerkrachtigste wijze, dat Christus waarlijk door den Vader gezonden is. Wij hebben geen steenen tempel van Zerubbabel meer. Wij kunnen met onze lichamelijke oogen de gedachteniskroon van Jozua niet zien. Zoowel het een als het ander is sinds lang verdwenen. Maar wij weten, dat de gemeente des Heeren de geestelijke tempel is. Ons geloof omhelst voor de toekomst van dit Godsgebouw heerlijke beloften, doch wij zien de vervulling nog niet. Wat wij zien is daarmede veelszins in jammerlijke tegenspraak. En nu begeeren wij de oplossing te vinden van hetgeen wij vaak niet rijmen kunnen. Wij moeten de heerlijkheid van Christus zien, Joh. 17 : 24. Het gelooven moge schoon wezen, het aanschouwen is toch veel meer!

Zie, daar komt de Heere ons vriendelijk te gemoet om ons vragend geloof te bevestigen. Er is niets, dat meer wordt aangevallen dan Gods werk in hart en wereld en tòch houdt het stand. Zijne gemeente wordt bedreigd van alle zijden en maakt telkens eene crisis door en nochtans gelukt het aan de poorten der hel niet haar te overweldigen. Zeker, daar worden er gevonden, die zich onttrekken ten verderve, doch anderen treden op om te beter hunne plaatsen in te nemen. Menschen, van wie gij het nooit hadt verwacht, komen te voorschijn en woekeren met de ontvangen talenten. Bevangt u soms de moedeloosheid, wanneer gij ziet, dat de een wegvalt uit den wijngaard des Heeren en de ander niet meer wil? Hoe ongemeen kan het u dan sterken te aanschouwen, dat de Heere rustig voortgaat en zorgt voor Zijne zaak! Telkens worden weder anderen geroepen en toegebracht en bekrachtigd om mede te arbeiden. Geheel de kerkhistorie bewijst, dat de eersten de laatsten worden en de laatsten de eersten. Wanhoop daarom nooit aan de verbreiding van Gods Woord onder alle creaturen en aan de volmaking van Gods werk in Zijn verkoren volk! De Christus is gezonden om het te volbrengen en Hij

zal doen wat Hij op Zich genomen heeft. Hij weet Zijne strijders overal te vinden en omgordt hen met Zijn heil. Hij gaat door met den bouw en roept Zijne bouwlieden zelfs van de einden der aarde: die verre zijn zullen komen en bouwen in den tempel des Heeren. Ziet gij dan niet, dat de Heere der heirscharen Hem tot u gezonden heeft, opdat gij u aan Hem altoos zult vastklemmen en opdat Hij ook in uw leven Zijne beloften tot vervulling zal brengen?

Is er dan iets te noemen, dat meer noodzakelijk is dan het volhardend geloof in Christus? Wat kan in dit leven zaliger zijn dan Hem te erkennen zooals Hij is? De Oud-Testamentische profetie richt zich geheel op dit oogmerk. Ook Zacharia heeft geen ander doel, wanneer hij ten slotte dezen weg wijst: *dit zal geschieden, indien gij vlijtiglijk zult hooren naar de stem des Heeren uws Gods.*

De zin eindigt met eene afbreking: indien gij vlijtiglijk zult hooren naar de stem des Heeren uws Gods, dan.... Wat? Dan zal het geschieden, niet dat bij voldoening aan deze voorwaarde de Spruite komt en het Godsrijk wordt voltooid, want deze werken Gods zijn niet afhankelijk van onzen ijver in het luisteren naar Gods Woord. Maar dàn zal dit geschieden, dat gij in dezen weg — en in dezen weg alleen — tot de erkentenis komt van den Messias en dat gij daarvan eene rijke vrucht plukt voor het leven uwer ziel. Want alleen dàn, wanneer gij vlijtiglijk hoort naar de stem des Heeren uws Gods, zult gij weten, waarlijk weten, dat Christus de Gezondene des Vaders is. En daarvan hangt voor u alles af, dat gij Hem op de rechte wijze ziet met het oog des geloofs. Maar in dezen weg kunt gij het ook zeker verwachten, want de Heere vergeldt de vlijt dergenen, die Hem zoeken en naar Hem vragen met hun gansche hart.

Welk een drangreden ligt hierin zulk eene onafwijsbare voorwaarde niet te miskennen! Wij luisteren zoo gemakkelijk naar vele stemmen, welke tot ons komen uit de wereld en spreken in ons hart. Maar wij mogen de stem des Heeren, juist omdat zij de stem des Heeren is, niet veronachtzamen. Is zij niet gewichtiger dan alle andere? Wij beluisteren haar in Zijn Woord. Daarin spreekt Hij even waarachtig tot ons als Hij eenmaal met eene hoorbare stem tot Israel gesproken heeft van Sinaï's top. Hier komt het aan op de volle naarstigheid.

Wij moeten vlijtig hooren en acht geven op de stem des Heeren. Want het wordt ons met heiligen ernst telkenmale betuigd in het Woord, dat de Heere Zijn zegen verbindt aan het heilbegeerig gebruik van de middelen der genade. Hij is het waardig en ons heil vereischt het!

Het is God verzoeken, wanneer gij het daarbuiten verwacht. Want het geloof is nu eenmaal uit het gehoor. Wie dit versmaadt haalt het oordeel over zich. Och, het schijnt eene onbeduidende zaak het oor te sluiten voor de roepstemmen Gods. Maar het is in werkelijkheid een weerstaan van den Heiligen Geest, waaruit een groote toorn ontstaat van den Heere der heirscharen, hoofdst. 7 : 12. Zie daarom toe, dat gij Dien, Die spreekt, niet verwerpt, want hoe zult gij ontvlieden, indien gij op zoo groote zaligheid geen acht geeft? Bid met Samuel: spreek Heere, want Uw knecht hoort! Doch dit hooren gaat niet vanzelf. Het hart moet geopend worden als bij Lydia, zal de stem doordringen. Gij kunt uzelf niet ontvankelijk maken, maar gij moogt het van den Heere vragen. Doe het om uwer zaligheid wille! Want anders maakt gij wel uw eigen hart „als een diamant, opdat gij niet hoort de wet en de woorden, die de Heere der heirscharen zendt in Zijnen Geest." Daaraan heeft Israel zich schuldig gemaakt. Ook in de volheid des tijds heeft het de vervulling der profetie ziende niet gezien en hoorende niet verstaan, want het hart was verhard. En nog altijd ligt helaas! het deksel op het oog onder het lezen des Ouden Testaments.

Vlijtiglijk hooren. Dat is zich benaarstigen om het Woord te zoeken en de gelegenheid aan te grijpen. Dat is doordringen tot de kern om den Christus te omhelzen. Dat is het bewaren in het hart om den schat te behouden. Met minder mogen wij niet volstaan. Maar wie het doet, vindt dan ook een onwaardeerbaar rijken zegen en trekt een welgevallen van den Heere. De vrucht loont meer dan overvloedig de inspanning. Wet en Evangelie roepen als om strijd ditzelfde uit. Wat verzekert de wet? Het zal geschieden, indien gij de stemme des Heeren uws Gods vlijtiglijk zult gehoorzamen, waarnemende te doen al Zijne geboden, die ik u heden gebiede, zoo zal de Heere uw God u hoog zetten boven alle volkeren der aarde, Deut. 28 : 1. Waarlijk, in Gods weg vindt gij Gods gunst. En wat zegt de overste Leidsman

en Voleinder des geloofs? Zalig zijn degenen, die het Woord Gods hooren en hetzelve bewaren, Luc. 11 : 28. Hun deel is onvervreemdbaar. In de laatste Openbaringen des Heeren wordt het nogmaals met nadruk betuigd aan het begin en aan het einde: zalig is hij, die leest en zijn zij, die hooren de woorden dezer profetie en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is, want de tijd is nabij. Ziet, Ik kom haastiglijk, zalig is hij, die de woorden der profetie dezes boeks bewaart, Openb. 1 : 3 en 22 : 7.

Daarmede is Zacharia in volheerlijke overeenstemming, wanneer hij eisch en belofte beide doet hooren. Volg dezen wegwijzer en gij zult niet verdwalen. Zijn mond is sinds vele eeuwen gesloten en toch spreekt hij nog steeds tot ons. Want zijn Evangelie blijft. Het volbrengt zijn loop door de wereld tot het einde der dagen en het is altoos weder eene kracht Gods tot zaligheid voor een iegelijk, die gelooft. Het bevat in zich een heil, dat nimmer vergaat. Het schenkt levenskracht en stervenstroost, want het verzekert wat de naam van den prediker beduidt:

DE HEERE GEDENKT.

INHOUD.

Bladz.

I. LESSEN VAN HET VERLEDEN.

EEN PROFEET DES HEEREN, Zach. 1 : 1 7
KEERT WEDER TOT MIJ! Zach. 1 : 2, 3 13
WEEST NIET ALS UWE VADEREN, Zach. 1 : 4—6 20

II. GEZICHTEN IN DE TOEKOMST.

DE PROFEET DER HOPE, Zach. 1 : 7, 8*a* 27
HET EERSTE VISIOEN Zach. 1 : 8—17 36
De mirten 36
De ruiters 38
De Voorbidder 42
De Ontfermer 47
HET TWEEDE VISIOEN, Zach. 1 : 18—21 54
De hoornen 54
De smeden 58
HET DERDE VISIOEN Zach. 2 64
De man met het meetsnoer 65
Jeruzalem dorpsgewijze bewoond 67
De Heere alles voor de Zijnen 71
Gods volk teruggeroepen 73
Gods vijand ten onder gebracht 77
Gods tabernakel bij de menschen 83
Vele heidenen den Heere toegevoegd 85
Juda de erfenis des Heeren 90
Maranatha 93

Bladz.

HET VIERDE VISIOEN, Zach. 3 97

De hoogepriester door den Satan aangeklaagd 98
De aanklager door den Rechter afgewezen 104
Een vuurbrand 109
Een volkomen werk 111
Alleen in Godes wegen is Godes zegen 115
Wandelingen onder de engelen 120
Een wonderteeken 125
Mijn Knecht, de SPRUITE 127
De steen 134
Op één dag 138
Vrede 141

HET VIJFDE VISIOEN, Zach. 4 145

De kandelaar 146
Door Mijnen Geest 150
Wie zijt gij, o groote berg? 153
De handen van Zerubbabel 156
De dag der kleine dingen 159
De twee takjes 164

HET ZESDE VISIOEN, Zach. 5 : 1—4 168

De vliegende rol 169
De uitroeiing 173

HET ZEVENDE VISIOEN, Zach. 5 : 5—11 178

De efa 179
De wegvoering 184

HET ACHTSTE VISIOEN, Zach. 6 : 1—8 190

De wagens van tusschen de bergen 190
Paarden en winden 194
Uitgezonden om te doorwandelen 198
De Geest tot rust gebracht 202

III. SYMBOLEN UIT HET HEDEN.

DE GEKROONDE PRIESTER, Zach. 6 : 9—13 207
TOT EENE GEDACHTENIS, Zach. 6 : 14, 15 215

PURITAN SEMINARY LIBRARY
BS1665 .D685 pgen
Douma, Jan/De nachtgezichten van Zachari
3 2965 00019 0260